

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 783. Kiadóhivatal 706.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

A paraszt.

Budapest, július 4.

Ha egy kávéházi gavallér rá lép egy másik kávéházi gavallér lábára, akkor ez nagy haraggal s kegyetlen sértő szándékkal vágja oda a másik arcába: Maga paraszt! S keményen, recsegően hangzik a szó, minden szótag ropogásában a megvetés és lealázás egész rakéta-játéka pattog. Mert a paraszt olyan ember, akinek fogalma sincs a bon tonról, aki nyáron gatyában, télen gubában jár. A haját zsirozza, foghagymás kolbászt ebédel, a lábára kopogós csizmát huz, a kezét pedig nem keni vazelinnel.

Ez az egyik fogalom, amelyik a parasztról a köztudatban szerepel. A másik fogalom kiegészítője az elsőnek. Eszerint a paraszt afféle hasznos mezei állat, aki kérgesre tört két tenyerével termőre munkálja meg az ugart. Csekély bérért sokat dolgozik, igényben szerény, de nincsen is rá joga, hogy magasabb igényei legyenek, mert a világ megállapodott rendje szerint nem illeti meg több, annál a kevésnél, mint amennyi osztályrészéül jutott. Kötelessége, hogy kalaplevéve tisztelje az urat és az állami rendet, pontosan megfizesse az adót, a fis-

kálist, az indzellért, a papi tizedet. Ha ezt megtette, s azután elaggott, elbetegedett, megnyomorodott, nincsen ok rá, hogy tovább törődjünk vele, a paraszt megtette kötelességét, a paraszt elmehet.

Világos, hogy e két fölfogás közül az egyik nyegle, a másik embertelen s mind a kettő igazságtalan, mert ferde látószögéből s az erősebb társadalmi osztályok önző nézőpontjából ítélte meg a parasztot. A valóságban a paraszt egy a nemzettel, mert a tengerben nem a napsugárban tánczó és sziporkázó takték a tenger, hanem az a sok millió egymáshoz tapadó vízecsöpp, amelyik a feneketlen mélységeket kitölti. Minden országban — még a legműveltebben is — száz ember közül kilenczvennyolcz paraszt, azaz olyan ember, aki nem a hivatala, s nem a diplomája után, hanem kétkeze munkájából él. Fejlettebb és fejletlenebb kulturájú országok között csak az a különbség, hogy fejlettebb ipusztria mellett a parasztok egy része bevonult a gyári műhelyekbe s ott értékesíti az izomerejét. Az ugynevezett uri-osztály mindenütt csak a felszínen csillámló taktéka az embertömegnek, ami nem is lehet másképp. A közvetlen termelés munkája mindig több erőt köt le, mint a termelés vezetése és irányítása s az az adminisztráló, a népanyagot nevelő és jórendben, jóegészségben tartó munka, amit a latájner-osztály tanuló-szobákban, hivatalos bürookban és kórházi termekben végez.

Amiből az következik, hogy minden nemzet annyit ér, mint amennyi értéket

benne a nyers emberanyag, a paraszt reprezentál. Ez a tétel pedig nem anti-kulturális, mert nem a numerus durva győzelmét jelenti a személyes érték fölött, hanem azt, hogy a kultura virága is megköveteli a jó termő talajt. Az intelligens osztályok értéke attól függ, hogy milyen emberanyagból szerzi a maga regrutáit.

S ezek után, ha a mércze alá állítjuk a magunk parasztját, csak örvendeznünk és büszkélkednünk lehet: a magyar paraszt egyike a világ legkiválóbb emberanyagjainak. Csak egy-két órányira kell elfáradnunk a fővárostól, hogy gyönyörködjünk a legszebb, legtisztább típusban. Nézzük meg ezeket a zömök, napbarnított férfiakat s az asszonyokat, akik délczeg tartással, széles csipőjüket riszálva mennek végig egy alföldi falu utcáján. Kifogyhatatlan erő, ős termékenység, elpusztíthatatlan egészség ősforrása ez a nép; a vére tiszta, az izma erős, satnyulásnak, degenerációnak semmi jele rajta. Azután szólítsuk meg közülök akármelyiket: hallgassuk meg, amint ragyogó tekintettel szemtől-szembe nézve velünk a kérdésünkre felel. Viselkedésében tisztességtudás és nemes önérték, fölfogása gyors, következtetései élesek és váratlanok, beszéde ötletes és képekben gazdag. Legelső emberanyaga ez a világnak, kifogyhatatlan kincs annak a kezében, aki értékelni és hasznosítani tudja.

Itt pedig pironkodnunk s bünt bánunk kell. A hivatalos magyar politika egészen a legujabb időkig mostohán

Saisonvég a Házban.

Itta: Bede Jób.

(Utónyomás illos.)

A képviselőház elérkezett a saisonvégi utolsó ülésekhez. Az érdemlegesekek közt az utolsó a mai volt, tele érdekes momentumokkal, változatos, de könnyed szenzációkkal. E szenzációk közül az egyik okozza, hogy a jövő hét végén még tarthatnak beszédeket a szép, diszes palotában a képviselő urak, azonkívül, hogy hétfőn egy kicsiny ülésre összegyűlekeznek.

Tarthatnak beszédeket! Tehát igazán élet-szükségletük-e a beszéd, holott már egy hónap óta egyebet sem tesznek, mint a vakációt várják.

A vakációt várják különböző módon. Részt zajos türelmetlenséggel panaszkodva a kánikulai parlamenteskedés ellen, részt ideges kapkodással, folyton újabb és újabb zavarokat okozva. És tulajdonképpen, amikor azon siránkoztak, hogy mily gyötrelmes itt hűsülni a főváros legkellemesebb nyaraló helyén, akkor ők maguk okozták, hogy minél tovább tartson ez az állapot. Mindennap újabb és újabb szabadságkérő levelek érkeztek az elnökséghez. Már maga Justh Gyula a főelnök is szabadságot kért

az inspekcziós alelnöktől, Návay Lajostól; az elnöki funkciók alól felmentését kérte Rakovszky István is. A szabadságot megszerzők azonban halogatták az utazást, pár napig Justh Gyula is itt maradt. Rakovszky pláne mindvégig kitarított és hogyha nem elnökölt, beavatkozott az elnöklésbe alulról, akár mint spiritus rektor, akár mint diabolus magnus. A képviselők közt is akadnak ittmaradók. Ugy festett ez a helyzet, mint amikor egy pletykázó zsuron mindenki legutóliára akar maradni, nehogy a többiek rosszat beszéljenek föléle. Kivétel volt gróf Andrássy Gyula a belügyminiszter, aki azon a napon, amikor a dolgait elvégezte, tiszta lelkiismerettel elutazott Angliába, aminthogy neki igazán nem kell félnie a legalattomosabb rosszakarattól sem. No és Kossuth Ferencz, aki az adminisztracionális ügyeket egész nyugodtan rábizhatja Sztérenyi Józsefere.

A napok változatosan teltek. Mindennap a következő naptól várták a parlamenti munka befejezését és valamennyi következő nap meghozta a maga új eseményét, amelyik a finálét megint tovább tolta. A szeszadójavaslatnál már az ülések meghosszabbítására, meg esti ülésekre gondoltak és a pihenő vidékieket felrendelték, de amikor mind itt voltak, mégis úgy határoztak, hogy nincs rájuk szükség. A szép budapesti

estéknek, a nyári mulatóhelyeknek nem akartak konkurencziát csinálni a parlament remek fényes kivilágításával, amikor ez a helyiség amugy is tulontul magához vonzotta a kalandkereső pesti szépeket. Pedig utólag meg az tűnt ki, hogy elkeltek volna az esti ülések, nemcsak a szesz miatt, hanem a végrehajtási novella miatt is.

E kettőnek a jegyében munkálkodott a parlament. A szeszadó reformmal Wekerle az államháztartás jövedelmét akarta szaporítani, míg a végrehajtási novella arra való, hogy a szegény embertől ne vehesék el a létfontartáshoz szükséges eszközöket, hogy megakadályozzák a könnyelmű adósságesinálást, éppugy, mint az uzsorás üzelmeket.

Ezekhez illett volna a villanyfény. Amint-hogy Magyarországon a külső pompára sokat adnak, hát stilszerű színezete került volna a törvényhozásnak, ha diszes pompával temetik a kis üstöt és élesztik fel a szolid gazdaságos életfilozófiát. És ebben a keretben másképpen is hangzottak volna a kijelentések:

— Ez az én elvi álláspontom!

— De az én álláspontom viszont a praktikus szükségletekkel számol.

bánt a magyar paraszttal. Legutoljára negyvennyolcban törődtek vele. Akkor fölszabadították, magagazdájává tették a parasztot.

De azután egyáltalában számba sem vették. Egy alkalmazásában hazug szociálpolitikai doktrínának hódolva, hagyták, hogy boldoguljon a saját erejéből, úgy ahogy tud. Levették róla a politikai rabság jármát, de odadobták martalékul nála hatalmasabb gazdasági erőknél.

S azok az erők lassan, apródonként morzsolgatták össze a parasztot. Az apró fél és negyedtelkeket egymásután huzzák ki a lába alól, a sok csip-csup földcsékek ismét összeragadtak hatalmas latifundiumokká s a paraszt, aki birtoktalan jövevény volt a régi nemesbirtokon, újra idegen lett azon a földön, amit megmunkált.

A hatalmas gazdasági erők rombolásának azonban ez csak az egyik fele volt.

Minden országban elkövetkezik egy időszak, amikor a föld már elégtelen arra, hogy az összes munkáskezeket lekösse s a rajta élő népesség kenyerét megteremje. Ez az időszak az, amikor a népek a földművelésről áttérnek az ipari termelésre s a népfölösleg a mezőkről bevonul a gyári műhelyekbe. Ez az időszak nálunk is bekövetkezett, de a fölösleges munkáskezek nem találtak gyárakat, ahova bevonuljanak.

Az ebből származó krízist itt látjuk a szemünk előtt. A fölöslegessé vált paraszt egy darabig mindent megpróbál, hogy magát újra szükségessé tegye. Az egyik darab föld helyett, ami kisiklott a lába alól, szerezni akar másikat. De az egész határ vagy a grófé, vagy a püspöké, vagy a községé, ebből elszerezni egy tenyernyit sem bír senki fia. Azután követni akarja a külföldi paraszt példáját, sóhajtván bucsút mond a mezőnek s behuzódik az ipari központok felé, a városokba. Magyar városok körül azonban kevés a gyárképmény, a kevés

gyár nem tudja fölsvinni a mező árvaít. A paraszt tehát itt sem állapodik meg, megindul tengeren túlra, ahol nagy ipari központok tömérdek munkalehetőséget kínálnak feléje. Kivándorol. És napról-napra, évről-évre szóródik, pazarlódik a világ legértékesebb emberanyagja a világ négy tája felé.

Mi az orvossága ennek. Sok minden. Kevés szóval lehetetlen is elmondani. Pótlása mindannak, amit elmulasztottunk. Istápoló gyámolítása a kéréses kezű embereknek kinn a mezőn. Fölszabadítása az országnak az ipari gyarmat állapotából, hogy a szaporodó gyári termelés idehaza kösse le a munkalehetőséget kereső kezeket.

Nem a hivatásunk, hogy programot adjunk.

De most, amikor a legnagyobb dologidőben a júliusi nap tropikus hőségében sok százezer leégett bőrű paraszt verejtékezve fáradozik azon, hogy megtöltsék az ország éléstárát, még intenzívebben érezzük a szerető aggodalmat s azt a kötelességet, hogy ezt a népet meg kell menteni.

Meg kell értetni mindenkivel, hogy Magyarország jövője: a paraszt.

Budapest, július 4.

A képviselőház hét óra délelőtt tíz órákor ülést tart, amelynek napirendjén a végrehajtási novella harmadszori olvasása és a birtokrendezési törvényjavaslat szerepel.

A horvátországi helyzet. Zágrábról jelentik: Báró Rauch Pál bánnak a volt határőrvidékre való utazása próbaköve lesz annak, milyen mértékben változott meg a köznépi hangulata a mostani kormányval szemben. A koalíció lapjai már előre hirdetik, hogy a bánra nagy kudarc vár, nem lesz sehol ünneplés fogadtatás vagy üdvözlés, a nép távol fogja magát tartani a bántól és kíséretétől. Elfogulatlanul azonban biztosítanak arról, hogy a koalíció ezen felfogásban csalódnai fog. A horvát országos kormány nem ok nélkül sokat vár ez utazás eredményétől, annál is inkább, mert a bán sok gazdasági ügyben, kül-

önösen a helyi vármok tekintetében, oly vívmányokat hoz a lakosságnak, melyekre régen áhítozik. A horvát egyetem kérdése még mindig élénken foglalkoztatja a horvát közvéleményt. Manojlović tanár ügye még mindig függőben van, állásától fel van függesztve, eddig azonban még nem hallgatták ki. A tanári kar azon tervvel foglalkozik, hogy az egyetem ügyében ő felségéhez fordul orvoslás végett. A horvát országos kormány tanügyi osztályának főnöke az összes községekhez rendeletet intézett, hogy a tanpénzeiket a kormányhoz szállítsák be. A községek vonakodnak ezen rendeletnek eleget tenni, mert attól tartanak, hogy e pénzek rendelkezésükkel eltérőleg más kiadásokra fognak fordítani. Az ellenzék ebből is tökéletlen kovácsol a kormány ellen és azon lesz, hogy ebből is kellemetlenségeket okozzon a kormánynak.

Zágráiban a városi tanács többségének klubja Zuvaj Szlavko főpolgármester vezetésével ma délelőtt tiszteltet báró Rauch Pál bánnál, hogy tolmácsolja neki Zágráb város polgárságának üdvözlését az őt ért nagy kitüntetés alkalmából. A főpolgármester beszédet intézett a bánhoz, amelyben örömet nyilvánított az őt ért nagy kitüntetés Zágráb város szülőföldjére és kiemelte azokat a nagy érdemeket, amelyeket a bán már eddigi hivatalos működése alatt is szerzett Zágráb érdekeinek előmozdításával. Kérte a bánt, őrizné meg továbbra is érdeklődését és jóakarátát a város iránt. A bán azt felelte, hogy a kitüntetés nem személyét, hanem az általa betöltött magas méltóságot illeti és hozzátette, hogy mint Zágráb hű fia, nagyon örül, hogy szülővárosának, amelyet hazája gyöngyének tekint, előnyöket eszközölt ki. Reméli, hogy szülővárosának, amelyen lelke egész szeretetével csüng, még újabb vívmányokat eszközölhet ki. A jelenlévő 19 városi tanácsos zajos zsvíó-kiáltásokkal üdvözölte a bánt, aki ezután a megjelentek mindegyikétől szívélyesen elbucszott és kijelentette, hogy igen nagy örömmel látja magánál Zágráb város polgárságának képviselőit. Politikai körökben élénken kommentálják ezt az eseményt, különösen, miután a megjelent tanácsosok között volt az ellenzéknek egy tagja is. Ezzel sikerült a bánt és a zágrábi polgárságot szétválasztó falon az első rést ütni s a jeget megtörni. Remélni lehet, hogy a főváros példáját a vidéken sok helyen követni fogják.

A főrendiház bizottságából. A főrendiház közlő és törvénykezési bizottsága július hó 8-án, délelőtt tíz órákor ülést tart, amelynek tárgya: a kuriai bíraskodás meghosszabbításáról, a végrehajtási törvény módosításáról és a birtokrendezésről szóló törvényjavaslat.

Eivi álláspont és praktikus cél. A parlamenti saionvég rávilágított az ujjakkori politikai és gazdaság működések irányára.

Különösen a végrehajtási novella tükröztette vissza a körülötte keletkezett vitatkozásban a kétféle színezetet. Eivi álláspont a teljes liberalizmus, az emberek szabad elhatározási jogának fentartása, biztosítása. Aki hitelt keres, szerezzen ott, ahol tud. Aki hitelez, maga lássa, hogy miképpen jut hozzá követeléséhez. Aki nem akarja, hogy megcsalják, az ügyeljen magára. Néha azonban az ilyen liberalizmus inkább kedvez a csalóknak és védtelenül hagyja a jóhiszemű embereket. Itt következik aztán a praktikus cél, amikor törvényes korlátozásokkal kell gondoskodni a gyámoltalanokról, egyfelől azzal, hogy a hitelezőt nagyobb óvatosságra készítik, másfelől, hogy megakadályozzák munkaképes existenciák tönkretételét.

Günther igazságügyminiszter nem sok szerencsével uszta meg ezt a javaslatot, mert a különböző érdekek minduntalan örvényt vajtak előtte. De meg kell vallani, hogy következetesen kitartott álláspontja mellett, amelyik az eivi felfogást a praktikus célokkal összekapcsolja s ez az álláspont abban kulminál, hogy a hitelező joga csak az adós vagyónának ama részére terjedhet ki, aminek az elvevése nem akadályozza őt a létfenntartáshoz szükséges munkában, va-

gyis, hogy az adóst nem szabad személyében tönkretenni.

Vele szemben főleg az ügyvéd képviselők, meg akik a bankok jövedelmeit féltik leginkább, arra törekedtek, hogy az eddigi hitelezések behajthatását biztosítsák a régi rend alapján. Hogy akiknek a korábbi törvény alapján adtak kölcsönt, azokon a követelést ugyancsak a régi rend eszközeivel szerezze vissza.

Hogy mi a változás a régi és új helyzet között, azt meg lehet állapítani egy példával, amit véletlenül vetett fel Günther miniszter.

Itt van a suszter és a szabó, aki panaszkodik, hogy nekik az urak nem fizetnek, ellenben gummirádlison fiakkereznél, azt tudnak. Tehát a suszter és a szabó tanulja meg, hogy a gummirádlit ezután nem tekinthető vagyonnak.

Mert a gummirádlit alkotója is el kell, hogy következzék. Hisz a szédelgések egész sorozata keletkezik abból, hogy pénzkölcsönzők és uszások direkt ezekre a gummirádlisokra pályáznak, ők aztán ki tudják kutatni, hogy melyik a jó befektetés hamis váltóra, meg koporsószállításra. Hány száz eset tanúsítja, hogy amikor a gummirádlis ember hozzájut az örökséghez, vagy a szülei kegyelemhez, akkor már semmije sincs, mindene a hitelezőké, de e hitelezők közt nincs ott a suszter és a szabó, mert neki már nem jut.

A buzgalom aztán leginkább arra irányult,

hogy a törvényben minél többet sorozzanak a lefoglalhatatlan dolgok közé. Az igazságügyi bizottságban például csak mint módosítás szerepelt a gazdálkodó ember házi állatai közül két sertés, de mire e sertések a képviselőházi megvitáshoz jutottak, megijadtak s a Ház már úgy határozott, hogy négy sertést ne lehessen lefoglalni. (Nem is szólva a Visontai Soma rituális módosításáról, amiben két liba is helyet foglalt.)

Ugyanilyen tempóban folytatták a nagyobb jelentőségűeket. A házi állatoktól hosszú ut vezet a t. Ház notabilitásaihoz, de ma elérkeztek odáig, hogy Mezői Vilmos előterjesztette azt az indítványt, hogy a képviselők fizetésének egy harmadrészét is biztosítani kell a lefoglalás ellen. S az igazán érdekes volt, ahogy a képviselők a maguk dolgában az elvet össze akarták egyeztetni a praktikus célokkal. A folyosón a leginkább szociálistáellenesek támogatták Mezőit és igyekeztek hangulatot kelteni az indítvány mellett. De maguk nem rukkoltak ki vele, mert hisz az elv az, hogy legalább a képviselőnek úgy kell élnie, hogy ne nyújtózzék tovább, mint ameddig a takaró ér. Valóban, ez az elv? Ki gondolná! Hisz a képviselők között legtöbben vannak, akik a képviselőiséget vállalkozásnak tekintik és mire a mandátumot megkapják, már erre annyi adósságot csináltak, hogy az ötévi

Egy kis bonyodalom.

— Zavarok a végrehajtási novella körül. —

Budapest, július 4.

Igazán szerencsétlen csillagzat alatt született ez a végrehajtási novella. Amikor Günther Antal igazságügyminiszter benyújtotta, az egész országban kitörő lelkesedéssel fogadták, de amikor behatódobban kezdtek tanulmányozni, mindenféle hibát, ellenmondást találtak benne. Egyszer vissza is adták az igazságügyi bizottságnak, hogy korrigálja ki a hibákat, de azért a javaslat miatt most, amikor végre a képviselőház napirendjére került, egymást érik a konfliktusok. Csak tegnap simul el a néppártiak mozgalmával, ma már ismét bonyodalom támadt.

A képviselőház mai ülésén ugyanis Nagy György azt indítványozta, hogy az állami tisztviselőknek s özvegyüknek a nyugdíja, továbbá a neveltetési járulék egyáltalán lefoglalhatatlan legyen. A képviselőház nem értette meg világosan az indítványt. A képviselők többsége azt hitte, hogy csak az özvegyek nyugdíjáról van szó és Nagy György indítványát, Günther Antal igazságügyminiszterrel szemben el is fogadták.

A miniszter elképedve sietett Bakonyi Samu előadóhoz s az irás alapján tájékozódott még egyszer, mi foglaltatik Nagy György indítványában, aztán fölkereste a folyosón Wekerle Sándor miniszterelnököt s közölte vele a Ház határozatát. A miniszterelnököt nem kevésbé meglepte a dolog, melynek igen nagy jelentősége van az államkincstár nézve is. Ha tudniillik az állami tisztviselő nyugdíjazás után mentesítheti magát minden foglalkozástól, az eladósodott s hosszabb szolgálata tisztviselőket előreláthatólag tömegesen mennének nyugdíjba, hogy így több jövedelemhez jussanak, mint a mennyit lefoglalt fizetésük biztosít számukra. A kincstárnak, ez a tömeges nyugdíjba vonulás, hozzávetőleges számítás szerint, esetleg tizenöt millió korona kárt jelentene.

Megindult az akció a Ház határozatának reparálására. Az üléssteremben Wekerle felsietett az elnöki emelvényre s vele ment Günther igazságügyminiszter is. Ott először Náva János alevnökkel tanácskoztak, átvizsgálták az indítványt és a jegyzővel együtt konstatálták, hogy a határozat tényleg a köztisztviselők nyugdíjáról is szól és azon újabb határozat nélkül, nem lehet javítani. A miniszterelnök és az igazságügyminiszter a konferenciába belevonta Nagy Györgyöt is, aki hajlandónak mutatkozott beleegyezni a határozat módosításába, csak hogy az özvegyek nyugdíjának biztonságát megszerezze. Most aztán különböző ter-

vek merültek fel. A miniszterelnök eleinte arra gondolt, hogy mint téves eseteknél máskor is megtörtént, úgy korrigálja a hibát, hogy a főrendiházi tárgyalásnál módosítsák a javaslatot s a nyugdíjakra vonatkozó paragrafust a törvényhozás korrigálva szavazza meg. Günther igazságügyminiszter azonban azt a megoldást proponálta, hogy az utolsó szakasz előtt egy új szakaszt indítványoz, melyben kimondja, hogy a nyugdíjakra vonatkozó paragrafus csak a törvényhozás külön felhatalmazásával lesz érvényes.

Ezt a megoldási módot Rakovszky Istvánnak, a másik alelnöknek tiltakozása dacára megkísérelték és Günther be is nyújtotta az indítványt. Nagyon vegyes érzelmekkel fogadta a Ház ezt a módosítást. Nagy György, majd utána Rakovszky István alelnök többnyire helyesléssel kísért beszédben kifejezést adott annak a vélekedésnek, hogy egy törvény megszavazott határozatának ily módon való érvénytelenítése aggodalmas a ház szabályok szempontjából. Rakovszky szerint az elnöknek nem is lett volna szabad tárgyalás alá bocsátani az indítványt.

Végre abban történt megállapodás, hogy a főrendiház utján reparálják a határozatot. A kormány eszközlje ott ki a szakasz megváltoztatását s ehhez a változtatáshoz, ha a visszautasított javaslat elébe kerül, járuljon majd hozzá a képviselőház is. A megállapodás értelmében az igazságügyminiszter visszavonta az indítványát, amelynek a sorsa egyébként nagyon is kétséges lett volna.

Zavar támadt a novella életbeléptetése kérdésében is. Az igazságügyminiszter tegnapi nyilatkozatát sokan úgy értelmezték, hogy a törvény kihirdetéséig létrejött összes ügyeket ki lesznek véve az új törvény érvénye alól, ha a hitelező erre vonatkozó kívánságát harmincz nap alatt bejelenti és a végrehajtás egy év alatt foganatosítva lesz. Ez ellen a megoldás ellen újra felzudultak azok, akik a törvény életbeléptetésének elhalasztása ellen már korábban is akcióba léptek, s bejelentették a miniszternek, hogy ezt a megoldást nem fogadják el. Az ülés végén azután a miniszter írásban előterjesztette az átmeneti szakaszt, amely most már csak a kihirdetésig lejár, vagyis esedékessé vált követeléseket veszi ki az új törvény érvénye alól. Ebben mindenki megnyugodott s a szakaszt a Ház a miniszter indítványa szerint fogadta el.

Igy tehát délután három órára befejezték a sokat hányatott novella tárgyalását, amelyet azonban — mint már megírtuk — az a veszedelem is fenyegetett, hogy a főrendiház most nem tárgyalja le. Attól tartottak ugyanis, hogy

ha a végrehajtási novella részletes tárgyalása sokáig tart, a főrendek közül senkit se lehet Budapesten tartani és így a javaslat főrendiházi tárgyalása az őszre marad. Sikertült azonban még a délelőtti folyamán elhárítani ezt a veszedelmet. Délfelé ugyanis nyilvánvalóvá lett, hogy a képviselőház legkésőbb hétfőn letárgyalja a javaslatot és ekkor Günther Antal igazságügyminiszter megállapodott a főrendiház titkárával, hogy a főrendiházat a jövő hét végén összehívják. A főrendiház tehát pénteken a kuriai bíraskodást, a végrehajtási novellát és a birtokrendezést tárgyalja. Mert a kuriai bíraskodás javaslata szintén tévedés áldozata lett. Ki volt tűzve a főrendiház tegnapi ülésére, de nem intézhették el, mert kitűnt, hogy a főrendiház illetékes bizottsága nem tárgyalta. Ezért kell most megint napirendre tűzni.

Most tehát az utolsó hétért a törvényhozás munkája, a sok bonyodalom és tévedés kiigazítása után, így alakul: A képviselőház hétfőn, délelőtti 10 órakor ülést tart, amelyben harmadszori olvasásban elfogadják a végrehajtási novellát s letárgyalják a birtokrendezésről szóló törvényjavaslatot. Pénteken délelőtti a főrendiház is ülést tart, hogy letárgyalja a végrehajtási novellát és birtokrendezésről szóló törvényjavaslatot. A főrendiház ülése után a képviselőház is ülésre gyűl össze, hogy átvegye a főrendiház üzenetét. A nyári szünet előtt ez lesz a képviselőház utolsó ülése.

A végrehajtási novellát megszavazták.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 4.

Ma délután három órakor a képviselőház a végrehajtási törvény módosításáról szóló javaslat utolsó paragrafusát is elfogadta. Ehhez az eredményhez nem olcsón jutott el a Ház. Tíz-től háromig ugyszólván, szakadatlanul hullott a módosítás-zápor a javaslatra s amint ilyenkor már szokás, gabalyodás és kapkodás is volt elég.

Legnevezetesebb volt közöttük az, mely az állami hivatalnokok és özvegyek nyugdíj járuléka körül lejátszódott. Nagy György ugyanis azt kívánta, hogy állami tisztviselőnek vagy özvegyének se a nyugdíja, se a járuléka lefoglalható ne legyen. A Ház többsége — nem értvén meg jól az indítványt — elfogadta ezt a módosítást, bárha az igazságügyminiszter ellene sza-

viselők nyugdíját se lehessen lefoglalni s erre Wekerle konstatálta, hogy akkor az állam elmehet koldulni, mert az államhivatalnokok mind elmennek nyugdíjba s akkor nemcsak a nyugdíjakat kell fizetni, de új hivatalnokokat is, akik megint csak addig maradnak, amíg elég adósságot csinálnak, hogy ők is a foglaltsmentes nyugdíjba vonulhassanak vissza.

Ezt a határozatot már másképpen nem lehet megváltoztatni, mint hogy ha a főrendiház törli és aztán a javaslatot visszaküldi a képviselőházhoz, hogy a törléssel fogadja el. Hogy amit rosszul szavazott meg ma, azt jól szavazza meg pénteken.

De már arra az időre a vakációból hogyan tudjanak visszacsalogatni határozatképes számú száz képviselőt, azt Ugron Gábor is bajosan tudná megmondani, pedig ő a legkészségsbeesettebb időben is bámulusos toborozási eredményeket ért el.

Egyelőre Ugron a képviselői kötelességekre hivatkozott. Csakhogy ez is olyan elvi ügy, amelyiket úgy fed a gyakorlat, mint ahogy a képviselői fizetésekből fedezni lehet a képviselői kiadásokat.

A képviselőház tudniillik a sietségben és zavarban azt a határozatot hozta, hogy a köztiszt-

támogatták s a teremben leszavazták, ennek oka az is lehetett, hogy más volt a folyosói indokolás és más volt az, amit a teremben hallottak.

És az argumentumok közt volt ez:

— A régi rendszer aképpen szerzett támogatókat, hogy eladósodott képviselőknek konczot adott.

Erre nagy csend lett. Mint amikor egy másik javaslatnál a csalás ellen hoztak volt rendszabályt s egy honatya felkelvén, kimeut és tréfásan szólt:

— Hát már csálni se szabad!

Eképpen most előtört a nyugtalanság:

— Hát már konczot se kapjunk! Mit ér a képviselőség koncz nélkül!

Átlag számítással a képviselők egyharmad részének a fizetése állandóan le van foglalva.

De inkább beleegyeznek abba, hogy maradjon meg a régi állapot, semhogy a képviselők más kereseti czirkulusait zavariák.

Sok baj már nem lesz. Csak éppen még annak a közmondásnak az igazsága érvényesül, hogy „jó az öreg a háznál”, de érvényesül a mondás második fele nélkül, hogy ha baj nincs, bajt csinál.

A képviselőház tudniillik a sietségben és zavarban azt a határozatot hozta, hogy a köztiszt-

Tehát, ha a szociálista Mezőfit a folyosón

vazott. Nagy György tombolt örömeiben, míg Günther Antal azon törte a fejét, hogyan lehetne a dolgon segíteni; az ő vélekedése szerint, ugyanis, a Ház határozatának igen kellemetlen jogi következményei is lehetnek. Megkérték hát Nagy Györgyöt, módosítsa valahogy utólag az indítványát; még pedig úgy, hogy csak az özvegyekre vonatkozzék, de a tisztviselőkre nem, de Nagy erről hallani sem akart. Erre az igazságügyminiszter új szakasz beiktatását kérte, mely a Ház előbbi szavazatát megerősítette volna. Az új szakasz szerint a Nagy György módosításával elfogadott paragrafus csak akkor lépne érvénybe, ha erre külön törvényt alkotnának. Nagy György hevesen tiltakozott ez ellen és a miniszter eljárását a parlamentarizmus kijátszásaképpen tüntette fel. Rakovszky István a házszabályokból bizonyította, hogy az igazságügyminiszter új szakasza még tárgyalás alá sem bocsátható. Izgatottan folyt ez a vita és az isten tudja, hova fejlődött volna, ha Günther vissza nem vonja a pót-paragrafust: — de egyben megígérte, hogy a főrendiházzal mégis csak elfogadtatja majd s így a javaslat visszakerül majd a Házba.

Érdeklődés kísérte Mezőfi Vilmos indítványát is. Azt kívánta, hogy a képviselők fizetése szintén lefoglalhatatlan legyen. A törvényhozási függetlenség megköveteli, hogy a képviselőt ne zaklassák folyton a végrehajtók. Bárha úgy tervezték, hogy indítványának hatálya csak a jövő országgyűlésen fog megkezdődni, a többség mégis elvetette. Akadt még enkvivül számos indítvány, mely mind oda célzott, hogy a hitelezők jogai megcsorbítottassanak. Különösen a kis fizetést, a kisember vagyonszáját; de nem mindegyik indítvány volt olyan szerencsés, hogy elfogadták. Változatlanul maradt meg az az intézkedés, hogy az árverezettek neveit nem tüntetik föl az árverési hirdetésben. A törvény életbeléptetésének ideje körül szintén volt némi mozgalom, de azután a többség és az igazságügyminiszter mégis megértette egymást.

A végrehajtási novella elfogadása után, A ponyi Albert a szamosújvári érettségi botrány dolgában benyújtott interpellációra válaszolt. A Ház tudomásul vette a választ. Ábrahám Dezső a bankartell ügyében interpellált, míg Farkasházy Zsigmond a Népszínház afféjét tette szóvá. Az utóbbi interpellációról lapunk más helyén írunk.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Návay Lajos.

Jegyzők: Szentkirályi Zoltán és Szmracsányi György.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Bejelenti, hogy Farkasházy Zsigmond interpellációját jegyzett be a Nemzeti Színháznak a Népszínházba való telepítése tárgyában. Az interpellációra fél kettőkor kerül a szó.

Ami nem lehet lefoglalni.

Folytatják a végrehajtási novella részletes tárgyalását.

A harmadik szakasznál

Pilis István indítványozza, hogy orvosi és gyógyszerügyi követelések ügyében a végrehajtás korlátlan legyen.

Éber Antal: Oly pont fölvételét javasolja, hogy a büntető-bírósági ítélet alapján, vagy szegénységre perelt követelés korlátlanul behajtható.

Günther Antal igazságügyminiszter nem járul hozzá a módosításokhoz.

A szakaszt változatlanul elfogadják.

A negyedik szakasznál Mérey Lajos, Horváth József (marosújvári), Maniu Gyula és Artim Mihály stílusos módosítást ajánl. Kelemen Samu a javaslattal szemben indítványozza, hogy a végrehajtató készkiadásait az alperesnek száz koronánál kisebb pörökben is meg kell fizetnie.

Günther Antal igazságügyminiszter csak Mérey Lajos és Maniu Gyula módosítását fogadja el. A többit, részben mert a költséget akárik szaporítani, részben mert kivihetetlen terveket pendítenek meg, mellőzni kéri. (Élénk helyeslés.)

Az ötödik szakasznál a Ház, Günther Antal igazságügyminiszter felszólalására, mellőzi Horváth József (marosújvári) és Maniu Gyula indítványát s a szakaszt változatlanul elfogadta.

A hatodik szakasznál Horváth József (marosújvári) indítványozza, hogy állami és törvényhatósági tisztviselők, a X. és XI. fizetési osztályban, előzetes nyilatkozat alapján végrehajtási jogot engedhessenek a fizetésükre a megszábot 2000 koronán alul is, egészen ezer koronáig, de csak abban az esetben, ha a végrehajtás az állam által létesített, vagy támogatott pénzügyi intézmény, tisztviselői konverziós kölcsön törlesztésére irányul. Ha ezt az indítványt nem fogadja el a Ház, utasítani kéri a kormányt, hogy a novella életbeléptetésével egyidejűleg tegye meg az intézkedést a tisztviselők anyagi viszonyainak rendezésére.

Pilis István: Indítványozza, hogy a tisztviselők fizetésének egyharmada legyen ugyan lefoglalható, ám úgy, hogy ennek az egyharmadrésznek a kiszámításakor a kétezzer korona minimumot ne vegyék tekintetbe.

A képviselői fizetés.

Mezőfi Vilmos: Indítványozza, hogy a képviselői fizetés egyharmada, a lakásbér pedig mindenestől mentes legyen a foglalás alól. Megokolja indítványát. (Zaj.)

Szemere Huba: Hiába, úgy sem fogadjuk el.

Mezőfi Vilmos: Nyílt titok, hogy a képviselők egy részének minden járandósága le van foglalva. A képviselők...

Szatmári Mór: Ne legyen léha ember!

Csizmazia Endre: Fizesse ki az adósságát!

Mezőfi Vilmos: A szegénység nem szegyen.

Szatmári Mór: Ne csináljon adósságot! Legyen takarékos.

Mezőfi Vilmos: A letűnt rendszernek az volt a törekvése, hogy eladósodott emberekből toborozza össze a képviselőházat.

Egy hang: Ez nevetséges!

Mezőfi Vilmos: Ha a miniszterelnök kötelezi magát oly törvényjavaslat előterjesztésére, hogy amely képviselőnek három hónapon át le van foglalva a fizetése, elveszti a mandátumát, (Helyeslés, zaj.) eláll indítványától, ellenkező esetben azonban fentartja. Csak gazdag ember lehessen képviselő? Irányi Dániel a mandátumából élt. Nem kell szemérmeskedni, mert a Ház csak a jövő országgyűlés számára hozza ezt az intézkedést. (Zaj.)

Nagy György indítványozza, hogy a tisztviselő fizetéséből a kétezzer koronán felül minden születendő gyermek után további kétszáz korona foglalásmentes legyen.

Günther Antal igazságügyminiszter valamennyi indítvány mellőzését kéri, különösen a Mezőfiét. (Helyeslés.) A parlament akkor demokratikus, ha másokon segít, nem pedig akkor, ha magának szánja privilégiumokat. (Élénk helyeslés.)

A Ház a szakaszt változatlanul fogadja el.

A hetedik szakasznál Pilis István módosítványt indítványoz.

A tisztviselők nyugdíja.

Nagy György: Indítványozza, hogy a nyugdíjat és neveltetési járulékat egyáltalán ne lehessen lefoglalni. Bin, hogy a bizottság a tervezetből kidobta ezt a humánus intézkedést. (Helyeslés.)

A Ház többsége, az igazságügyminiszterrel szemben, elfogadja Nagy György indítványát. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: A többség a miniszterrel szavazott!

Az elnök: Újból konstátalom, hogy a kisebbség szavazott az indítvány ellen.

Felkiáltások a balpárton: Leszavazták a minisztert!

Pilis István visszavonja indítványát.

A tizenhetedik szakaszt Mérey Lajos módosításával fogadták el.

A tizenötödik szakasznál Lányi Mór indítványozza, hogy a lefoglalás alól való mentesség ne csak a kisbírtokosra, hanem bizonyos korlátozással a bérlőre is kiterjesszessék.

Mérey Lajos a második pont elhagyását indítványozza.

Kelemen Samu az általános vitában mondott beszédére hivatkozva, az egész szakasz kihagyását indítványozza.

Éber Antal a mentesség fokozására irányuló indítványokkal szemben a szakasz változatlan fentartását kívánja.

Bakonyi Samu előadó felszólalása után Günther Antal igazságügyminiszter az indítványok mellőzését kéri. Mérey Lajos szemben megjegyzi, hogy az incidentális változtatások igen nagy zavart okoznának. A bérbeadó érdekeit a bérlővel szemben meg kell védelmezni.

Lányi Mór: A kisember védelméről itt is gondoskodni kell!

A tizenhatodik szakaszt Mérey Lajos módosításával fogadják el.

A tizenhetedik szakasznál, amely a magántisztviselőkről intézkedik, Németh Imre indítványozza, hogy a lefoglalást elrendelő bírói végzést minden végrehajtó közbenjárása nélkül egyenesen a fizetést teljesítő pénztárnak küldjék meg. Ez meg fogja szüntetni az ügyvédi harcosolást, amelynek az volt az eredménye, hogy a részletfizetések nem az adósság törlesztésére estek, hanem az ügyvéd zsebébe vándoroltak.

Günther Antal igazságügyminiszter az indítvány mellőzését kéri. A magánpénztár nem minden esetben respektálná a bírói rendeletet.

A Ház a módosítást mellőzi.

A tizennyolcadik szakasznál Lányi Mór indítványozza, hogy azt a kérdést, vajjon a végrehajtás szünetelő nevét kitegyék-e az árverési hirdetésbe, vagy ne, a végrehajtó belátására bízzák. Ahelyett tehát, hogy a nevet nem szabad kitenni, ezt a szöveget ajánlja: nem kell kitenni.

Mérey Lajos indítványozza, hogy amennyiben a bíróság elrendeli, hogy az árverési hirdetményt valamely vidéki lapban közlétegyék, ez a lap csak magyar újság lehessen. (Helyeslés.)

Artim Mihály stílusos módosítást ajánl.

Éber Antal: Az adós nevével illetőleg a mostani gyakorlat fentartását sürgeti, mert a névnek az árverési hirdetményből való kihagyása zavarra vezetne: kidobnák az árverezetteket, ha nem jó helyre nyitnának be. De ha nem volna tudható, kinél lesz az árverés, már igazán a hiánakon kívül senki más sem megy majd el az árverésre.

Bakonyi Samu az eredeti szöveg fentartását kéri, vagyis, hogy a nevet nem szabad kitenni.

A következő szakaszokat, kisebb-nagyobb vita után, amelyben leginkább Nagy György, Éber Antal, Mérey Lajos, Lányi Mór és az előadó vettek részt, kisebb jelentőségű módosításokkal elfogadták egészen.

Günther Antal igazságügyminiszter új szakasz fölvételét kéri, azt t. i., hogy a törvénynek a nyugdíjra vonatkozó intézkedései (hogy t. i. a nyugdíj egyáltalán mentes legyen minden foglalás alól) csak a törvényhozás külön felhatalmazása esetén léphet életbe.

Nagy György: Tiltakozik ez ellen az indítvány ellen, mert ez nem volna más, mint az előbb hozott határozat keresztülhúzása. Ha nehéz helyzetet teremt a kormányra a nyugdíjhatározat, más módját válassza a reparációknak, ne ölje meg a parlamentizmust. (Zaj. Helyeslés.)

Éber Antal: Csodálom, hogy az elnök ezt a javaslatot egyáltalán tárgyalás alá bocsátotta. (Zaj.)

Fenyvesi Soma: Teljesen igaz van Nagy Györgynek! (Zaj.)

Rakovszky István (Ugron Gáborhoz): Ez lehetetlen dolog, ezt tárgyalni sem lehet.

Nagy György: Kéri a minisztert, vonja vissza ezt a lehetetlen, inparlamentáris indítványt. (Élénk helyeslés.)

Rakovszky István: Nézete szerint ezt az indítványt nemcsak szavazás, hanem még tárgyalás alá sem szabad bocsátani. Ugy tudja, itt a szavazásnál tévedés történt. Az elnök fáradtsága mellett ez nem is csoda. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Az elnök nem tévedett.

Az elnök: Tessék hagyni, majd megítelek én a képviselő urnak.

Rakovszky István: A javaslatot föl kell terjeszteni a főrendiházhoz, módosítsák ott, aztán mi járuljunk hozzá ehhez. (Élénk helyeslés.)

Günther Antal igazságügyminiszter: A többség, amely Nagy György módosítását elfogadta, azt hitte, hogy az indítvány csak az özvegyek nyugdíjára vonatkozik. (Nagy zaj. Ugy van!) Ezt a tévedést akarta a szülő reparálni. Súlyt helyez arra, hogy a javaslat gyorsan törvénynyé váljék. De mert az aggodalom a házszabályszerűség tekintetében felmerült, visszavonja indítványát. A halasztásért a felelősséget azokra hárítja, akik az akadályokat gördítették.

Ugron Gábor: Az indítvány parlamentáris, mert a törvény végrehajtási záradékára vonatkozik. Ha mégis elesik: a képviselőház együtt marad a főrendiház ülése után is, megmutatja, hogy a törvény életbeléptet nem halasztja. (Helyeslés.)

Az elnök kijelenti, hogy helyesen tette föl a kérdést s állapította meg a többséget. Semmiféle vád nem illetheti.

Az átmeneti idő.

A 30. szakasznál Nagy György indítványozza, hogy a törvény kihirdetéséig jogerősen megítélt követelésekre egy évig a régi végrehajtási törvény szabályai maradnak érvényben, ha ezt 30 nap alatt a bíróságnak bejelenti.

Günther Antal igazságügyminiszter: A 29. szakasz utolsóelőtti és utolsó bekezdése helyébe ez jönne: (Halljuk!) A jelen törvény kihirdetésétől számított egy éven belül kért oly kielégítési végrehajtás fogantatásánál, amely a jelen törvény kihirdetése előtt lejárt követelés behajtására irányul, a 2., 3., 6—9., 11—14. §-okat nem kell alkalmazni:

1. Ha a végrehajtás alapjául szolgáló közokirat a jelen törvény kihirdetése előtt keletkezett.

2. Ha a hitelező a jelen törvény kihirdetésétől számított 30 nap alatt a végrehajtás elrendelését jogosultán kéri, vagy pedig ha ugyanezen idő alatt az

adós lakhelyének járásbírójánál bejelenté, hogy a jelen törvény kihirdetése előtt lejárt és a bejelentésben megjelölt követelése van és bejelentés után a hitelező a jelen törvény kihirdetésétől számított egy éven belül előterjesztett végrehajtási kérvényben igazolja, hogy követelése a törvény kihirdetése előtt járt le és hogy az e pontban említett bejelentést kellő időben megtette. Ezekben az esetekben a bíróság a végrehajtást elrendelő végzésben a végrehajtó kérelmére kimondja, hogy a végrehajtás az adós oly ingóságaira, készpénzére és járandóságaira is kiterjed, amelyek a jelen törvény értelmében nem foglalhatók ugyan le, de az 1881. LX. t.-cikk rendelkezései értelmében végrehajtás alá vonhatók. Egyebekben az átmeneti intézkedéseket az igazságügyminiszter rendeletileg állapítja meg. E törvény végrehajtásával az igazságügyi miniszter bizatik meg.

Piliszy István úgy látja, Günther most oly módosítással áll elő, mint Wekerle a szeszdónál. Egyszeri olvasáson azt egész jól megérteni nem lehet. Toldást ajánl a szakaszhoz.

Bakonyi Samu előadó hozzájárul Piliszy indítványához.

A Ház a szakaszt Günther igazságügyminiszter módosításával fogadja el. Piliszyt mellőzi.

Az elnök: Ezzel letárgyalatott a végrehajtási novella általánosságban. Két óra elmúlva, a kimagyarázást nem lehet tárgyalni. Megállapítja a következő ülés idejét és napirendjét.

Az interpellációk.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter válaszul Nagy Györgynek a szamosújvári gimnáziumi érettségi vizsgálat tárgyában hozzántézt interpellációjára. Ismerteti a vizsga terminusának kitűzését. A tanulók figyelmeztetve lettek a terminus megváltoztatására jöelöre, úgy, hogy volt alkalmuk készülni. A kiküldött miniszteri biztos jelentése megnyugtató tekintetben. Nagy kérte, hogy 10 tanuló teljesen egész új vizsgálatra bocsássonak. Ezt valószínűleg maguk a tanulók sem kívánják, mert hisz csak egy tárgyból buktak el. (Derűtlenség.) Az érettségi eltörlésének híve, ámde ezt a kérdést gyorsan, a külföld tekintetbe vétele nélkül elintézni nem lehet. A vizsgálatoknál visszaélések nem fordulván elő, fegyelmi vizsgálatok elrendelése felesleges. (Helyeslés.)

Nagy György felszólalása után a Ház tudomásul veszi a miniszter válaszát.

A bankkارتel.

Ábrahám Dezső terjesztette elő azután a multkorral elhalasztott interpellációját a készülő bankkارتel ügyében. A fővárosi intézeteknek az az akciója tönkreteszi a vidéki intézeteket és vidéki hitelviszonyokat. Hosszasan fejtegeti az ebből származó közgazdasági károkat.

Az interpellációt kiadták a pénzügyminiszternek. Ezután Farkasházy Zsigmond interpellált a Népszínház dolgában. Ezt, valamint Apponyi válaszát lapunk más helyén közöljük.

Az ülés negyedik napján végződött.

KÜLFÖLD.

Anglia és a hármass szövetség.

- Diplomáciai leleplezések. -

Vom Rad volt követségi tanácsos, akit régebben a londoni német nagykövetséghez osztottak be s aki a porosz képviselőház szabad konzervatív frakciójának tagja, érdekes leleplezéseket közöl, amelyekről röviden már megemlékeztünk. Ezeknek a leleplezéseknek bővebb részletei a következők:

A konzervatív-unionista kabinet, amelyet Edvárd király 1901-ben trónralépése alkalmával átvett, melegen ajánlotta Angliának a hármass szövetséghez és különösen Németországhoz való csatlakozását, miután Chamberlain már 1899-ben, tehát három évvel a híres Krüger-féle távirat után pozitív formát adott annak a kívánságnak, hogy Anglia és Németország gyarmatbirtokuk tekintetében egymással megegyezzenek. Ez a barátságos hajlandóság még nagyobb mértékben és még precízebb formában jutott kifejezésre Anglia részéről, amikor a több évi betegség után Angliába visszatért gróf Hatzfeld az erre vonatkozó tárgyalást megkezdte, de a gróf hirtelen visszahívása és nemsokára bekövetkezett halála véget vetett ennek a tárgyalásnak. Az angol-német szövetség meghiúsult, aminek talán Németország volt az oka, amely nem akarta elfogadni az Anglia által ajánlott védő- és támadó-szövetséget, de talán az is, hogy a német kormánynak figyelembe kellett vennie az éppen akkor folyó bur háború által felizgatott német közvéleményt.

Az angol minisztérium ebből a kudarcból levonta a következményeket s igyekezett kijutni a splendif isolationból s a kettős szövetséghez való csatlakozást kereste, amely az angol királynak revali látogatásával meg is történt. Vom Rad követségi tanácsos mondja továbbá, hogy Curzon, volt indiai alkirály az az ember, aki hivatva van arra, hogy az angol politikában vezető szerepet játsszék. Curzon lord ezelőtt néhány esztendővel mint magánember Berlinben volt és ekkor azt a kívánságát fejezte ki, hogy az illetékes körökkel érintkezésbe lépjen; ezzel a kívánságával elutasították. Curzon már most részletes tervet dolgozott ki Anglia keleti politikájáról; ezt a tervet előterjesztették a királynak, aki csakhamar hozzá is járult. Vom Rad egy barátjától, aki ezt a memodandumot elolvasta, a következőket hallotta:

Curzon terve, hogy a közeli keletet Oroszország, Franciaország és Anglia között Ausztria-Magyarország érdekeinek bizonyos figyelembevételével, de Németország teljes kizárásával felosszák. A memorandumnak ez a főpontja és a felosztás terve európai Törökországra, Kis-Ázsiára, Arábiára és Perzsiára vonatkozik. Angliának az az érdeke, hogy közvetlen és független szárazföldi összeköttetést létesítsen Indiával. Arábia és Mezopotámia protektorátusát Anglia kapná meg s ezzel módjában lenne, hogy Egyiptomból Perzsiába vasutat építsen s Perzsiát és India között az angol befolyás alatt levő Beludisztánon át menne a vasút tovább. Ily módon valószínűleg meg Curzon lord alap gondolatát. A felosztásnál Franciaország a Sziírián való protektorátust kapná meg, Oroszországnak pedig szabad kezét engednének a Boszporuson, ahol Anglia lemondana a hagyományos régi tengerszoros-politikáról.

Londonban ezeket a leleplezéseket koholmányoknak mondják, szerintük Curzon lord a konzervatív-pártnak tagja s teljesen lehetetlen és nem is felel meg az angol alkotmányos szokásnak, hogy a király oly férfiival tanácskozzék, aki nem tagja az uralkodó pártjának. Hogy a mostani liberális kabinetnek Curzon lord mennyire nem kedves embere, kitűnik abból, hogy ez a kabinet még őszkor, amikor Campbell-Bannermann volt elnöke, elutasította Curzonnak azt a kérését, hogy a király által peerré kineveztesse. Teljesen valótlan az is, hogy gróf Mensdorf nagykövet most naponkint tanácskozik Grey Edvárdal arról, hogy Magyarország-Ausztriának az angol-orosz-francia Balkán-tervhez való hozzájárulását kiszékesztse. A londoni magyar-osztrák nagykövetség még eddig semmiféle információt nem nyert a reváli megállapodásokról.

Ebben az ügyben különben Ra Kovszky Béla képviselő a miniszterelnökhöz hétfőre sürgős interpellációt jelentett be.

Muley Hafid követel Bécsben. Muley Hafid, a marokkói ellenszultán két követe: Ben Ris és Ben Azus csütörtökön este Berlinből Bécsbe utaztak. Nyolcz hétig voltak Németországban, ahonnan eredménytelenül térnek vissza hazájukba. Berlinben ugyanis nem tudták elvégezni küldetésüket, mert nem fogadták őket hivatalosan. Berlinben ezután is, mint eddig, megmaradnak az algezirászi megállapodások mellett. És Bécsben, ha a külügyminisztériumban valamit elő akarnak terjeszteni, épp oly kevésbé lesz sikerük, mint a német fővárosban. Muley Hafid küldte ki őket, minekutána első sikereit kivivta. Hogy mi a megbízatásuk, arról felvilágosítást nyújt egy június 10-én kelt és Hafid nagy pecsétjével ellátott irat, amelyben az ellenszultán hivatalosan közli Fezbe való bevonulását. Ez az irat a többi között ezeket mondja: „Egész Marokkó mellettem és kormánnyom mellet áll, mert mi a helyes uton vagyunk, arra nézve, hogy isten segítségével kivijuk az országot üdvét. Sikereinkről számoljatok be a német császár kormánynak és kancellárjának s a német népek. E sikereink után reméljük, hogy Németország támogatásával helyre állítjuk Marokkóban a normális állapotokat és jó viszonyt teremthetünk a két nemzet között.”

A portugál királygyilkosság leleplezése. Izgalmas szavak hangzottak el tegnap a portugál kamarában Aríonn képviselő ajkáról, akit azzal gyanúsítottak, hogy részes volt a királygyilkosságban. A szenzációs beszéd, többek között így hangzott:

A királygyilkosság előtt néhány nappal nagygyűlést tartottak, amelyen számos közársasági és haladó párti vezér jelent meg. Ott történt az összeküvés. Ha szükség lesz rá, neveket is fogok említeni. Egyelőre csak azt mondom, hogy közülük nem egy ül a kormány székén. A köztársasági érzelműek azt hangoztatták, hogy ki kell irtani az egész uralkodó családot. Csak Mária Pia királynőnek kell megkegyelmezni, nehogy viszály támadjon Olaszországgal. A többség nem volt hajlandó ilyen messzire menni. Egyedül Carlos király és Franco diktátor fejére mondták ki a halált. A gyilkosság végrehajtására Duicat és Costát szemelték ki. Az előbbi százezer, az utóbbi ötvenezer frankot kapott. A véres dráma napján a lovasság körülvette a diktátort, hogy nem lehetett ráczélozni. Duica és Costa a királyi fogatra tüzeltek. A cimborák, ahelyett, hogy segítették volna egymást, esztelenül szintén tüzeltek. Így esett, hogy a merényletnek áldozata lett a trónörökös is.

A leleplezés hallatára szörnyűséges kavardás keletkezett. A ház tagjai felemelkedtek és tiltakoztak a gyanúsítás ellen.

A szerb válság. Belgrádból jelenti tudósítónk: Izgatott vita után, amely reggeli nyolcz órától délután két óráig tartott, az ujrakális párt elhatározta, hogy elfogadja az óradikálisok javaslatát, megszünteti a költségvetést és nem akadályozza a kereskedelmi szerződés letárgyalását. A kormányba három ujrakális is be fog lépni. Attól a követeléstől pedig szintén elállott az ujrakális klub, hogy skupstinát osszassák fel. A Velimirovics-kabinet hétfőn már be fog mutatkozni a skupstinában.

Japán kormányválság. Tokióból jelenti, hogy a kormány valószínűleg lemond, állítólag, mert a miniszterelnök beteg. Valószínű, hogy az új kormány elnöke Katsura márki lesz. Egyesek Jammamoto tengernagyot jelölik a miniszterelnökségre. Hír szerint a lemondás igazi oka pénzügyi kérdésekben kezesedő. Ha Katsura márki veszi át a miniszterelnökséget, igen valószínű, hogy gróf Komura londoni japán nagykövettel töltik be a külügyminiszteri széket, amelyet ma Hayasbi foglal el, aki ez esetben londoni nagykövetté nevezetnének ki. Jól értesült körök információi szerint a kormány politikai irányában nem történnek változások és a mostani programot korlátozás nélkül vinnék keresztül.

Más forrásból jövő jelentések szerint Sajonji márki miniszterelnök, aki Ito márki után Japán egyik legnagyobb államférfi, betegségét adja okul lemondásának, de valójában a financiai bajok készítetik rá, hogy nálánál esetleg szerencsésebb kezű politikusnak adja át helyét. A kormányváltás nem fog a pártok számarányában eltolódást és programváltozást előidézni. Az új miniszterelnök — akár Kasura márki, akár Jammamoto tengernagy lesz is Sajonji utóda — csak a Sey-Yu-Kaira, az alkotmányos pártra és a Daidora, a független reformpártra támaszkodhatik, amelyek a parlamentben erős többséget alkotnak s velük szemben az Okuma báró vezetése alatt álló ellenzék elenyésző kisebbség.

A mostani kormány tagjai kevés kivétellel, előreláthatólag megmaradnak az új kabinetben. A legjelentősebb változás a külügyminisztérium vezetésében lesz. Hayashi márki, aki olyan nagy körültekintéssel hozta létre a francia szövetséget Korea és Formosa biztosítása körül, valószínűleg Londonba megy nagykövetnek és utóda a „portmouthi békeszerző” Komura lesz.

A perzsa forradalom. Egy pétervári lap teheráni jelentése szerint, a sahi tanácsadói az orosz párttal együtt három pártra oszlanak, amelyek közül nyilvánvalóan az orosz párt befolyása a legerősebb. Ugyanazon lap híradása szerint az orosz bank sürgeti a kereskedőket, hogy kötelezettségeiknek, melyek 1½ millió font sterlingre terjednek, tegyenek eleget. A kereskedők, akik nem tudnak fizetni, ezt ürügyül tekintik, hogy a bazárokat zárva tartásig. A nacionalisták ismét akciót lépnek. A Russkoie Slovo tudósítója, aki Teheránba utazott, Bakuban találkozott perzsa menekülőkkel, akik azt beszélték, hogy a sahi sohasem fogja visszanyerni a nép bizalmát. A perzsi mozgalom többé nem az alkotmány helyreállítására, hanem egyenesen a sahi személye ellen irányul. A menekülők azt tanácsolták a hírlapíróknak, hogy Perzsiában tagadja le orosz voltát.

Teheráni jelentések szerint a vidéki híreket szí-

goruan cenzurázzák s így semmi biztosat nem lehet tudni arról, hogy mi történik Tebrisben. Állítólag az alkotmányos párt kerekedett felül, de csak két napra, míg tulerőben volt, azonban újabb csapatok érkeztek. Az összeütközések a két tábor közt hír szerint gyakoriak, a rablások mindennaposak. Az orosz konzul negyven kozákkal visszatért a városba nyaralójából és iparkodik a kedélyeket lecsillapítani. Arról beszélnek a menekültek, hogy Tebrisben a halottak száma 4000, a sebesültek másfélezernél is nagyobb volt.

A sah proklamációt bocsátott ki, hogy gondoskodni fog az élelmiszerekkel üzött uzsorának megszüntetéséről. Teheránban nyugalom van.

A „Ruskoje Slovo“ Teheránba kiküldött munkatársának Bakuban azt mondták menekülő perzsák, hogy a sah mindörökké eljátszotta a nép bizalmát s Irán népe mindenütt veszedelemben forog. A mozgalom most már nem annyira az alkotmány helyreállítását célozza, mint inkább a sah ellen irányul. A menekülő perzsák azt tanácsolták a hírlapíróknak, hogy Teheránba való útján ne árulja el, hogy orosz.

Marokkó. Damade tábornokot arra a jelentésére, hogy Azenmuret elfoglalta, amit a tábornok a lakosság magatartásával okolt meg, amelyet tanúsított, amíg a tábornok a Saoja-törzs és Mazagan közti összeköttetést helyre akarta állítani, a francia kormány szükségesnek látta instrukcióira figyelmeztetni. Közölte vele, hogy instrukciói nem engedték volna meg az Um Er Rbio átlépését. Nem elég, ha csapatait visszavonja Azenmurból, hanem kötelessége elvonulni a város közelébe és visszavonulni hadműveleteinek bázisáig. A kormány ezenkívül megújította a tábornok instrukcióit és ismételte, hogy nem szabad magát túlragadtatnia azokon a pontokon, amelyek hadműveleteinek határaitól vannak kijelölve. A Havas-ügynökség Damade tábornok Azenmuri bevonulására vonatkozó jegyzékét kevés lap kommentálja. A minisztérium jegyzéke — írják a lapok — egyrészt figyelmezteti a tábornokot a fegyverre, másrészt bizonyítja, hogy Franciaország pontosan figyelembe kívánja venni a nemzetközi becsületesség parancsait. Franciaország kijelentette, hogy marokkói intervenciójánál idő és tér tekintetében a legszükségesebbre kíván szorítkozni. Most jellemző intézkedés által tanujelét adja annak, hogy nem változtatja meg szándékait. A Journál úgy véli, hogy a tábornok expedíciójára nem volt kényszerítő ok. Damadenak tudnia kellett volna, hogy előadását Abdul Azisz nyílt támogatásának fogják tekinteni. Ismerhette a kormány véleményét. Sőt azt állítják, hogy a kormány Damade tábornoknak, amíg néhány nap előtt értesült szándékáról, azonnal ellenkező utasítást adott. Annál érthetlenebb eljárás módja. Bármily kínos volt is a tábornok megfeddése, mégis a legjobb eszköz volt az ügy elintézésére. Az Autorité azt írja, hogy a francia csapatok Marokkóban nevésséges szerepet játszanak.

Tangerből jelentik a „Kölnische Zeitung“-nak: Mindinkább megerősítést nyer az a hír, hogy Azenmurt nem Abdul Aziz csapatai foglalták el, hanem rendes ütközet után, amelyben a francia hadihajók is résztvettek, francia csapatok hódították meg. Ez a hír a lakosság között és a tangeri diplomaták körében nagy feltűnést kelt, mert ez az eljárás ellentmondásban van a francia képviselőháznak azzal a határozatával, hogy Franciaország nem fog Marokkó belügyeibe avatkozni. Kazablankában nyoma sincs annak, hogy a francia csapatokat visszarendelik. A 8000 főnyi francia sereg közül, amelyet eredetileg Kazablankába küldött a francia kormány, 6200 ember ismét az ország belsejébe, Aszomur felé indult.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Egy volt főispán ünneplése. Bácsbodrog vármegye törvényhatósági bizottsága tegnapi közgyűlésén leplezte le a Tisza- és Széll-kormányok alatt működő főispánjának, Latinovics Pálnak arcképét. A közgyűlésen Fernbach Károly főispán elnökölt és Eördögh Elemér bácsújfalusi plébános nagyszabású beszédben ismertette Latinovits Pál működését és kiváló érdemeit. Schmausz Endre nyugalmazott főispán indítványára emléket a jegyzőkönyvben örökítették meg.

Bácsbodrog vármegye főispánja, Fernbach Károly a legutóbb tartott megyei törvényhatósági közgyűlés alkalmával egy prozódiumot terjesztett elő, amely a vármegyei tisztviselőket és szolgálókat az évi rendes öt százalékos nyugdíjjárulékok fizetése alól kívánja mentesíteni. A törvényhatósági bizottság az előterjesztést egész terjedelmében elfogadta és magára vállalta a nyugdíjszabályzat értelmében a tisztviselők és szolgálók által fizetendő öt százalékos nyugdíjjárulékok fizetését. Az összeg hozzávetőleg 20.000 korona és ennek fizetését a törvényhatóság állandóan magára vállalta és a kivetést 3 és fél százalékos pótdó megfizetése után a törvényhatóság újból gondoskodik annak fedezéséről.

Ignatiev tábornok meghalt.

Budapest, július 4.

Pétervárott Ignatiev Nikolái Pavlovics meghalt.

Az elhunyt orosz államiérfiu, kinek neve már-már feledésbe ment, egyike azoknak, kinek neve szorosan összefügg Oroszország nagy történelmi periódusával, az orosz-török háború korszakával. A történelem a „Hazugság apja“ melléknévvel illette és tényleg Ignatiev tábornok egész multja és minden tette rászolgált erre a jelzőre. Minden vállalkozását a ballépések egész sorozata követte és mégis sikerült sokáig döntő szerepet játszani hazája sorsában. II. Sándor cár, kinek liberális gondolkodása közismert volt, nem szerette Ignatievet, ki valóságos fanatizmussal szolgálta Oroszország reakciós irányát. Mindamellett nem tett ellene semmit, mert nem kisebb emberek, mint Katkov, Aksakov és Pobjedoroscejev álltak mögötte.

Ignatiev pályafutása egyike a legtünetnyesebbeknek. Már mint huszonnégy éves ifjú képviselte hazáját a berlini kongresszuson. Ezen szolgálataiért két év multán kinevezték tábornoknak és röviddel aztán képviselte Oroszországot Pekingben, majd az ázsiai departement igazgatója lett. Harminczhárom éves korában megbízták a konstantinápolyi nagykövetség vezetésével. Ezen állásában fejtette aztán ki Ignatiev azt a tevékenységét, mely mélyen belenyúlt egész Európa politikájába. Mint Oroszország igaz fia, ő ezen állásában arra törekedett, hogy Nagy Péter végrendeletét a megvalósulás elé vigye. Az ő műve volt az 1886-iki krétai felkelés és ő volt az, ki minden erejével meghiusítani igyekezett Midhat pasa reformakcióját, ki Törökországot alkotmányos alapon akarta reorganizálni. Állásiglalása Murat és később Abdul-Azisz szultán ellen előidéztek aztán az 1877-iki háborút. Ignatievet még a háború kitörése előtt visszahívták Pétervárra, de már a sanfranciszközi béketárgyalásokat ő vezette.

II. Sándor cár tragikus halála után utóda, III. Sándor kinevezte Ignatievet Oroszország belső közigazgatásának főnökévé, miután elbocsátotta a liberális gondolkodású Loris-Melihoff tábornok belügyminisztert. Ignatiev azonban nem sokáig maradt meg ezen állásában, mert Lengyelország ellen oly drákói rendszabályokat léptetett életbe, hogy ezt a szerencsétlen országot teljesen az anarchia elé vitte. Barátai támogatásával 1886-ban megválasztották a szláv jótekonysági egyesület elnökévé, de itt sem volt szerencséje Ignatievnek, mert az ő elnöksége alatt teljesen elzüllött ez az egyesület és később feloszlott.

Ennyi balsiker után Ignatiev teljesen visszavonult a nyilvános élettől és neve nem is szerepelt többé Oroszország későbbi történetében.

Ferdinánd fejedelem Ignatiev grófnőhöz részvéttáviratot intézett; a gyász jeléül a szobranje ma nem tartott ülést.

Sötét bűnök.

— Az Eulenburg-pör. —

Budapest, július 4.

Az Eulenburg-pörben lassu tempóban folytak tovább a tanukihallgatások. A mai és tegnapi nap a hercegnek rossz napja volt, mert a tanuk súlyosan terhelő vallomásokot tettek ellene.

Híreink ezek:

Négy héten belül aligha kerül sor a perbeszédre. A beidézett hatvan tanu közül alig néhányat hallgattak ki eddig és a védelem mind újabb és újabb indítványokat nyújt be más tanuk beidezésére, a törvényszék pedig valamennyi indítványnak helyt ad. Julius el fog tenni a bizonyítási eljárással.

Eulenburg herceg védője útján azt a kérészt terjesztette elő, hogy betegségére való tekintettel, a jövő héten egy-két napig szüneteljen a tárgyalás. Az ügyészség e tekintetben a Charité orvosaitól fog véleményt kérni s attól teszi függővé álláspontját.

A tárgyalásról kiszivárgott hírek szerint Eulenburg hercegnek ma ismét nagyon rossz napja volt. Mikor az automobil sofförje egy ápoló segítségével a törvényszéki palota kapujában hordágyra emelte a herceget, panaszkodott, hogy kínzó fájdalmai vannak lábában. Valószínűleg a hidegre fordult idő árt a hercegnek.

A mai tárgyalást is majdnem teljesen igénybe vette Bernstein kihallgatása, sőt hétfőn is folytatja vallomását.

Délután félegykor Ernst starnbergi halász arra kérte az elnököt, hogy egyelőre adjon neki szabadságot és bocsássa el, mert túlságosan izgatott s nem győzi bevárni, míg rákerül a sor. Az elnök teljesítette kérését, de figyelmeztette, hogy hétfőn délelőtt 11 órakor legyen pontosan jelen.

Különösen érdekes volt Trost kihallgatása. A 32 éves bányász 10 év előtt a Hohenzollern-yachton matróz volt s ő tisztogatta a kabinokat. Elbeszélte, hogy 1898-ban a padlót mosta a yachton Eulenburg herceg két kabinja előtt, mikor mellette termett a herceg, megveregette a vállát s azt kérdezte tőle, hogy mit áll a szabadsággal. Ő megmondta a hercegnek, hogy minden este hat órakor szabad a városba mennie. A herceg mosolyogva kérdezte, hogy van-e kedvese, mire ő megmondta, hogy Westfáliában menyasszonya van. Erre aztán a herceg olyan símlós dolgokról kezdett vele beszélni, hogy ő egészen elképedt s nem tudta magának megmagyarázni, hogy egy herceg hogy beszélhet ilyesméről olyasfajta emberrel, mint amilyen ő.

Trost egykori hajószakács azt vallotta, hogy Eulenburg herceg az ő jelenlétében természetellenes dolgokról beszélt s jól emlékezett rá, hogy tíz év előtt perverz üzelmeket követett el. Az elnök megkérdezte a vádlottat, hogy mit felel erre. Általános izgatottság közben azt válaszolta Eulenburg herceg, hogy a tanu bizonyosan téved, ő olyan dolgokat soha sem mondott, annál kevésbbé követett el. Trost erre kifakadt:

— Egyetlen szót sem veszek vissza, amit most mondtam, úgy igaz.

A vádlott ma azt az állítást kockáztatta, hogy a müncheni Harden-pör meglepetés volt számára, nem is sejtette, hogy ez a pör készülődik, mert egyetlen egy berlini lap sem jelezte előre, tehát őt a tárgyalás készületlenül találta. Ezzel szemben Bernstein bemutatta a „Berliner Zeitung am Mittag“ április 14-i számát, amely hirt adott a pör közeledő tárgyalásáról, sőt azt is megírta, hogy Harden Eulenburg herceget a berlini büntető bíróság előtt perbe fogja fogni.

Ugy volt, hogy ma Speck müncheni elmegyógyászt újból kihallgatják, de erre nem jutott idő. Az elnök intézkedett, hogy Ernst és Riedel tanuk kihallgatása alatt Bernstein ne legyen jelen, nehogy feszélyezze, esetleg megtéveszse őket.

A tegnapi tárgyalásról két érdekes vallomás szivárgott ki. Müller, rendőrségi bünyügyi őrmester, aki a homoszexuálisok névlajstromát vezette s azokat megfigyelte, elbeszélte, hogy a rendőrségen Eulenburg herceget bécsi nagykövet korában perverznek ismerték. Egy Podai nevű masszőr, akinek azelőtt fordója volt, sűrűn érintkezett a herceggel, vala-

hányszor Bécsből Berlinbe jött. A Sofienstrasse 10. számú házában a herceg ilyenkor mindig fölkereste Podayt.

Sulyosan terhelő volt a vádlottra nézve Dandel egykori komornyik vallomása. Dandel Ziegler müncheni tanácsosnál volt szolgálatban s uránál gyakran megfordult Eulenburg herceg, mikor Münchenben követ volt. Elmondta Dandel, hogy a herceg egy ízben olyan módon fogdosta őt, hogy megütközött rajta.

Az elnök ismét megkérdezte a vádlottól, hogy mi a megjegyzése erre. Eulenburg herceg azt felelte, hogy lehetséges, talán tényleg megfogta a komornyikot, de nem fogdosta, hanem tovább taszította, nyilván tulságosan közel jött hozzá, már pedig az efféle emberek tudvalegleg nem a legillatosabbak.

Ezután Dandel folytatta elbeszélését. Elmondta, hogy a herceg egyszer átkarolta őt s dicséretesen szólott szép termetéről.

A vádlott erre azt jegyezte meg, hogy ha tette, azzal csak annyit árult el, hogy művészajlamu és szereti a szépet.

A törvényszéki könyvmatos laptudósító az Eulenburg-pör végtárgyalásáról ma a következőket közli: Eltelt az első hét és az esküdtzéki teremből alig szívárogo ki valami, mely titokzatosság fedi az ott történeteket, a sajtó csak tapogatózik, szimatol s tudósításai nagyjából kombinációkon alapulnak. Eulenburg herceget minden nap délelőtti pontos időben elviszik automobilon a Charitéből a törvényszéki palotába s az eddigi tárgyalások egyáltalán nem viselték meg. A törvényszék minden lehető módot megad neki a védekezésre. Eulenburg kereken tagadja, hogy ismeretes levelével Ernst starnbergi halászt hamis tanúzásra és hamis esküre unszolta. Amit írt, ma is állja, mert az nem volt egyéb, mint jóakaró figyelmeztetés, hogy ha őt is kihallgatják tanuul, vallja a tiszta igazságot.

A Nordd. Alg. Ztg. írja: A sajtóban legutóbb az a közlés látott napvilágot, hogy Eulenburg herceg spirítizmusa igen káros hatást gyakorolt a császár környezetére. A császár maga is résztvevő spirítiszta-üléseken és hogy órájában hosszabb időn át posztófoszlányt hordott, amelyet állítólag egy szellem hagyott vissza. Fel vagyunk hatalmazva, hogy e híreszteléseket alaptalan kohlományoknak minősítsük.

Agrár politika.

Budapest, július 4.

A földbirtokos az állam és a társadalmi rend legbiztosabb támasza. A nyugodalmas kormányzást egy osztály sem biztosítja annyira az államnak, egy osztály sem ragaszkodik annyira a meglévőhöz, mint a földbirtokos elem. A helyes kormánypolitika, helyesebben az uralmon levő osztályok helyes politikája tehát a földbirtokos elemet erősíteni. Erős, edzett a földbirtokos népesség. Egészséges pozitívizmus jellemzi gondolkodásmódját. Önérzetes konzervatívizmus a politikáját. Ez azonban csak a középbirtokos gazdálkodókra áll. A törpebirtokos, akinek a saját földje nem nyújt megélhetést s aki ezért arra kényszerül, hogy időnkint vagy állandóan mint mezőgazdasági munkás bérbeadja munkáját, előbb-utóbb teljesen a proletáriátus süppedő talajába vész. És senki sem érzi annyira a társadalmi különbözőségeket, az aránytalan vagyonmegosztás igazságtalanságát, mint éppen ez a béressé vált földbirtokos, amikor elveszti a talajt láb alól, amikor elárverezik azt a csipetke földet, amelyhez mindennél jobban ragaszkodott. Vele szemben áll a nagybirtokosok és a latifundiumok ura. Bérlok által, vagy hivatalnokai-val, jószágigazgatóival kezelteti birtokát. A földbirtok hozadékát, mint biztos áradékot élvezi és téltensége, nagy vagyona a löverseny terére, vagy külföldre, vagy más szórakozásra tereli őt. Előbbiek a kétségbeeséstől haitva a szociálistizmus táborába gyűlnek, az utóbbiak pedig helyes életmódjuk folytán távolodnak el a földtől.

A középbirtokos-osztály tehát az, ami a mai állami és társadalmi céloknak megfelel. Ezt erősíteni és szaporítani tehát tulajdonképpen az uralmon levő osztályok érdeke.

A kérdés azonban, amely itt felmerül, az, vajjon a gazdasági fejlődés szintén a középbirtokosság megteremtéséhez vezet-e? Mert a természetes fejlődés ellenére törvényi rendelkezéssel csupán középbirtokosságot teremteni és csakis az ő érdeküket védeni, ideig-óráig lehet és következményeként olyan reakció állhat be, amely az egész kormányzati szisztémát is elsodorhatja.

Igy vagyunk az ipar terén is. Ott, ahol a kapitalisztikus koncentráció fejlődéséhez az előfeltételek megvannak, hiába igyekezünk kisipart teremteni. Mély gyökereket ez sohasem ver. Nagyvállalatok kartelje bírja a kisipar sorsát és nem a protekcionizmus gyámkodása. Amíg azonban az ipari termelésnél tisztán és tapasztalatszerűen áll a szabály, hogy a nagyipari termeléssel a kisipar versenyezni nem tud és hogy a gazdasági termelés a nagyipari vállalatok fejlődéséhez vezet, addig a földmivelés fejlődésiránya még apodiktikusan eldöntve nincsen. A nagyüzemi gazdaság elsőbbsége mellett Kautsky tekintélye harczol. A hitel igénybevétele, gépekkel való gazdálkodás, a föld termőképességének okszerűbb kihasználása, amelyekben ez az elsőbbség kitűnik, talán előbb-utóbb éppen úgy megtalálható a kisüzemeknél is, a termelőség szövetkezetek áldásos fejlődése és a földbirtokosság intelligenciájának emelkedése folytán. Viszont igen sok jó oldala van a kisgazdaságnak, amelylyel a nagyüzem nem rendelkezik. Maga az a tény, hogy a gazda maga műveli a földjét, olyan, amelylyel a nagybirtokos bérmunkája a versenyt fel nem veheti.

A középbirtok, a szélsőségektől mentes középosztály birtoka rejti tehát magába a legfejlődőképesebb csirákat, úgy, hogy azt kell állítanunk, hogy a törpebirtok és a nagybirtok mellett a középbirtok művelése vezet caeteris paribus a legökonomikusabb gazdálkodáshoz.

Az ideális birtokrendszer az állam szempontjából tehát az, amidőn az ország az erdőgazdaságtól és más kivételektől eltekintve, nem nagy változatossággal, csupa középbirtokra oszlik.

Ha most az ország birtokmegosztását vesszük tekintetbe, akkor úgy találjuk, hogy a fent vázolt ideális állapottól jóval távolabb áll, amennyiben az országnak 2,795.885 gazdasága közül törpe- és kisbirtok 2,771.111, vagyis 100 holdnál kisebb birtok, 20,797 birtok 100—1000 hold között és 3977 ezer holdnál nagyobb birtok. A törpebirtokon gazdálkodók (10 holdnál kisebb birtokok) kezén

van	2,029.427 hold
Kisbirtokos (10—100 holdas gazdák) kezén	741.684 hold
Középbirtokosok kezén	5,907.233 hold
A 3977 nagybirtokos kezén	12,948.920 hold

Ebből a statisztikából láthatjuk, hogy a hazai föld megosztása mennyire távol esik attól az ideális megosztástól és hogy nálunk birtokaik révén a kis- és középbirtokosok mennyivel kisebb erőt képviselnek, mint a nagybirtokosok.

A törpebirtokosok gazdái állandóan funkcionáló elemet képviselnek. Birtokuk többnyire elégtelen arra, hogy belőle megéljenek és így máshol is vállalnak munkát. Ha családjuk nagyobb, gyermekeik még inkább rászorulnak a bérmunkára.

Ha pedig ma a fővárosban, vagy a vidéki nagyobb városokban utcáseprőre, szolgára, kocsisra, vagy más hasonló munkásemberre szükség van, ma, az aratási időben, amikor a mezőgazdaság a legtöbb embert foglalkoztat, a kinálkozók száma a munkást keresőket jóval felülmúlja. A kinálkozók pedig javarészt mezőgazdasági munkások, akiket a vágyakozás jobb megélhetés után visz a városok felé.

Vagy, ha a Fiuméből induló nagy kivándorló-hajó fedélközét tanulmányozni akarjuk, a kivándorlók talán egyharmad részében, ha nem a felében ismerhetjük fel a földjétől elszakadó mezőgazdasági munkást. A proletáriátusnak ezt a legkonzervatívabb elemét, amely századokon keresztül egyazon földet művelt s amelyet ezer meg ezer kapocs fűzött ahhoz a földhöz, amelyen eddig élt.

Ez a folyamat, amely a törpegazdákat a városok és a külföld felé kényszeríti, általános gazdasági tényezők következménye. Általános szabályok következményeként áll elő, fellelhető ki-

sebb-nagyobb arányban a kapitalisztikus termelésre berendezett összes államokban. Felismerjük a bajt nálunk is és mint egy társadalmi betegség szimptomáját a törvényhozás, a kormányhatóságok gyógykezelné is iparkodnak. Azonban hasonlatosan ahhoz a régebbi gyógy-módhoz, amikor a láznak nem alapokát keresték, hanem magát a lázt gyógyították chininnel, úgy a mi gazdasági életünk e beteges kinövését is, mint szimptomát gyógykezelnék.

Franciaországban Meline, a volt miniszterelnök foglalkozott e kérdéssel és egy igen érdekes, nem mindenütt jóhiszemű könyvben — *Retour á la terre* (magyarul: „Vissza a faluba” címmel a Magyar Gazdaszövetség adta ki) — vázolja a mezőgazdasági munkáskérdés bajait és azon orvosszereket, amelyek a szerrinte egészséges mezőgazdasági termeléshez vezetnek. Meline szerint az ipari termelést tovább fokozni nem lehet, mert már a termelés ezen teréken a fogyasztást meghaladja és az iparos kénytelen termékeit oly áron forgalomba hozni, amely veszteséget jelent, csak hogy a versenytársat legyőzze. A legszorongatottabb verseny folyik az iparosok között. Néhol az árakat kartelek és trösztök révén mesterségesen fenn bírják tartani, de ez csak ideiglenes és az ipari „krach” folyton fenyeget. Így Észak-Amerikában előállított árukat a belföldön drágábban árúsítják a kartelek folytán és ugyanazt az árut a külföldre, ahol a kartel nem kötelező, olcsóbban szállítják. Az ipari vállalatok nem bírják azt az alapot tovább tartani, amelyen ma állanak és szükségképpen bekövetkezik az ipari munkásság csökkenése. A munkásság vissza fog önzölni a mezőgazdasági termeléshez. A falu nem rejti magában azokat a veszélyeket, mint a nagyváros gyárjai. A föld meghálálja a beléje vitt munkát, ha a munka eredménye nem is látszik nyomon követni a fáradozást. Ez ad boldogságot és nyugodt megélhetést. A zsúfoltság az iparban a gépeknek örületes fejlődéséhez vezet. A termelés költségének csökkentése azonban nem változtat azon a tényen, hogy az ipari cikkek fogyasztása limitálva van.

Tulprodukczió a mezőgazdaságban Meline szerint nincs. A tulprodukczió csak a fogyasztás emelkedését fogja okozni. És Meline, aki az ipari téren ily antimalthusianus elveket hirdet, elfeledi, hogy az ipari termelés nélküli ritka népesség a vagyonszerzés egy olyan elemétől van megfosztva, amely a gazdasági harcban vesztesé teszi.

Ha védvamos irányt követ Európa és Amerika, nincs állam, amely ezzel ellenkezően szakíthatna az ipari termeléssel. Az ipari termelés, a piacok biztosítása ad erőt, gazdagságot és alkalmat az intenzív mezőgazdasághoz, miként ezt a 18-ik században Anglia, utabban Észak-Amerika, Japán és Mexikó példái s ha szabad, az 1867 óta emelkedő hazai ipart — parva componere magnis — említeni, úgy Magyarországon is látni lehet.

Meline tehát akkor, amikor az ipari termeléstől kívánja elhódítani a földmiveléshez az embereket, nem a helyes utat mutatja. A kisbirtokosság válságának, mert hiszen a főczél az, hogy a földmivelő elemeket birtokhoz iuttassuk, nincs sok közük az ipari termeléshez. A földmivelés-válság kérdése magában a földbirtok megosztásában rejlik. A latifundiumok okozzák a törpebirtokos-osztály vesztét. A hitbizományok és holtkéz jogi szervezeteit kell első sorban megváltoztatni. A hitbizományok Magyarországon földjének körülbelül 5%-át teszik. 1867 óta ugy elszaporodtak, hogy hasonló szaporodás mellett 100 év múlva az ország három negyede hitbizományi, forgalmon kívül helyezett jószág lesz. És bár ettől a szaporodástól nem kell tartanunk, mert a hitbizományok oka nálunk mindig a Habsburg-dinasztiának valamely terefoglalásával szorosán hozzáfűződött, amire nézve csak arra kell utalni, hogy az 1867. évben, amikor a dinasztia fiuágának örökös volta ismertetett el, jött az első törvényes intézkedés, amely a hitbizományokat létesítette. 1723. évben, a leányági trónutódlása ismertetett el, nagy hitbizományok keletkeztek. De talán sohasem volt érezhető a birtokmegkötésnek igazságtalansága annyira, mint ma, a mezőgazdasági válság korában, amikor a legtöbb művelhető föld tényleg művelés alá került és így a földjára dék emelkedett.

Ma tehát, amikor jelszavá vált a kisbirtokos védelme, home stead, Anebenrecht, Heimstätte, foglaltsmentesség stb. által, a helyes agrárpolitika megkívánja, hogy a nagybirtokon való gazdálkodás revideáltassék. A hitbizományi jog sürgős revízióra szorul és mindenekelőtt ma már a hitbizományok eltörléséről ma még nem beszélhetünk, a porosz törvényhez hasonlóan meg kell állapítani azt a legnagyobb földmennyiséget, amelynél nagyobb hitbizományként lekötni nem lehet. Biztosítani kellene a hitbizományi kisajátítás előfeltételeit és a hitbizományok külföldön élő tulajdonosaitól meg kell vonni a hitbizományi lekötés jogát. Az így felszabaduló földeket azután lehet majd telepíteni. Mert arra várni, hogy miként Tolstoj „Feltámadásában” lesznek Nehludof hercegek, akik maguk jószántából fogják a földet a nép között felosztani, bizony eléggé hiu reménység. Földrajzi fekvése ez országnak olyan, hogy a gyarmatosítás politikájától legalább egyenlőre elestünk, tehát az országban belül kell gyarmatosítani.

Dr. Zerkovitz Zsigmond.

A gésák világából.

Budapest, július 4.

A táncz és dal bájos muzsái Japán titokzatos teremtsései. Sokat hallani és olvasni róluk, mindig új és változatos jellemzést nyerünk felőlük. A legtöbbben csak sejtik azt az exotikus világot, amelyben ezek a filigrán, kedves divák élnek és hódítanak. Mert Nippon férfihódító nőiök. Tsushima és Port-Arthur hősei hódolnak ezeknek a bájos művésznőknek, kik a táncz, a dal, a zene, a szavaltat hatalmával bilincselik le hódolóikat. De a külföldieket is. Amely európai ismerni tanulta őket, a szeretet, csodálat és elragadtatás hangján beszél vagy ír róluk.

A „Mimosa” című operett zseniális szerzője, Sidney Jones, a japáni művészi és társadalmi élet e kedvenceit úgy mutatja be, hogy azok után nehéz volna az igazi gésát megismerni. Bájos, de nem élethű alakítás az övé. A kicsi gésák Amor megszemélyesítői; tánczok, dalok s ifjúságuk varázsa ezt szimbolizálja. Rendesen elszegényedett családok gyermekei, akiket vállalkozó szellemű emberek kiképeztenek a táncz, zene, dal és szavaltat művészetében. Az ünnepi bankettek, templomi körmenetek, teaházak elmaradhatatlan, grációzus szereplői ők, akiknek egyetlen feladata a környezetükben megfordulókat minden tőlük telhető módon gyönyörködtetni és szórakoztatni. Ahogy az előkelő házak fényes estéire érkezőket fogadják, ahogy rizsborral, teával s mindenféle jóval kínálgatják, ahogy vidám mosolylyal és enyelgő csevegéssel élénkítik a társaságot, ahogy színes és ragyogó toilettjükben kedveskedve tipegnek, ahogy hajjukban diszes virággal pompáznak, — olyanok ők, mint Nippon csodaszép kertjeinek kedves krizantémjai: bájosak, egyszerűk, mégis lebilincselők. Egyik dalol, másik szavalt, a harmadik tánczol. De valamennyi elragadó. Van, aki koto vagy szamiszen hangjai mellett mulat. A tánczos gésa üde arca, hullámos és kecses járása, könnyed hajlongása, minden lépése és mozdulata elvarázsolja a szemlélőt.

A bájos, kicsi gésáknak ma már történeti multja is van. Nemcsak életük, hanem nevük is változásokon ment keresztül. A gésa név csak a tizenharmadik század óta ismeretes. Azelőtt odoriko és shirabyoshi volt a nevük a táncz és dal muzsáinak. Hogy mi volt az elmúlt századokban egy shirabyoshi, arról csak akkor lehet igaz fogalmunk, ha a japáni élet ékesszavú ismertetőjének, Hearu Lafcadionak írásait olvassuk. Az ő Izumo című hangulatos könyvéből a letűnt századokban nagy szerepet játszó shirabyoshi nevű gésák tüneményes közvetlenségével tűnnek szemünk elé. A gésákat eleinte csak az örömtanyák vig fedelei alatt találjuk s csak jóval később lépnek a teaházak szolgálatába s még később kezdenek szerepelni a mágnások által rendezett ebédek és estélyek, összejövetelek és finnek alkalmával. Mikor a böles és szemérmes kiotói kormány a színésznőket erkölcstelen életük miatt eltiltotta a nyilvános szerepléstől, akkor a gésák igen népszerűk és keresettek lettek Nippon szigetországban. A színésznők közül Okuni volt az utolsó czillag. Utána már a női szerepeket csakis férfiak ad-

hatták a japáni színpadokon. Csak újabb időben tértek el ettől a hagyománytól. Sada Yakko volt az első, ki a nagy tilalom óta a mai mikádó, Mutsuhito engedélyével színpadra léphetett. A japáni színészet évlapjainak legsötétebbjei azok, amik az Okuni letűnése utáni időkről szólnak. A kormány a túlzott erkölcselenség miatt utóbb a színészetet egészen kénytelen volt betiltani. Két évig pihent a színészet muzsája Tokióban és Kiotóban, míg nem a mikádó feloldotta a tilalmat, komikus megszorítást tartalmazó szabályzat szigorú kihirdetésével, hogy a színésznők esküt tesznek, miszerint életükkel az erkölcsiség ellen valót nem fognak soha elkövetni.

A legelső gésák nem valami anyagi lények lehettek, mert a kormány bizonyos „Kembansho” nevű hivatal felügyelete alá helyezte őket. Ez az intézkedés arra enged következtetni, hogy afféle kurtizánoknak nézték őket, akikre a köz-erkölcsöt nem valami nyugodtan merték volna bízni. A legrégebbi időkben még lakóhely megszorításban volt részük, u. i. csak az u. n. „yoshiwara” nevű kerületben lakhattak s csak bizonyos záros határidőn belül volt szabad nekik máshol is tartózkodniok. Ruhájuk és frizurájuk a legegyszerűbb lehetett. Ma már a gésák helyzete is más. De különbség van gésa és gésa közt. Japán szindarabokban a gésa legtöbbször olyan szerepet játszik, aki elcsavarja a fiatalok fejét. Sok romantikus történet hőse a szerelmében csalódott gésa. Kinosluta Naoenak egyik népszerű regényében (Riojui no Jihaku) szintén ilyen szerelmes gésa van bemutatva. Urnöje így oktatja: „Fiatal vagy még, ürítsd hát ki az élvezetek poharát!” Az idealizmusban keserve sen csalódott szerelmezt a legvadabb realizmussal akarja megnyugtatni. A Koyo Sanjin című novella hőse egy modelt álló szép gésa: Okio. Hasonló jellemű az a gésa is, akit Clive Hollarú mutat be a „Japanese Romance” című regényében és a „Gésa szíve” című drámájában. Rein tanár (Japan nach Reisen und Studien) nem valami magas polcra helyezi Japán kis gésáit, mikor a tánczosnők, színésznők, örömlények közt középhelyen emlegeti őket.

A keleti egyszerűség daczára is pazarnak feltűnő teaházak ma az európai és japán férfiak találkozó helye. Bájos kert közepén két-három kis házikó barátságosan vár az idegenre. A japáni kert azonban nem olyan, mint a nyugati kertek; fák, sziklák, patakok, tavak, vizesékek teszik a japán kertet, nem virágos kertek. A yokohamai százlépcsős teaház a leghíresebbek egyike, melynek Baumann mesteri rajzát adja „Japaner Mädel” című könyvében. Ennek nevezetességét ad az is, hogy az első külföldi látogatója a híres amerikai Perry volt, állítólag egy legyezőre akkor egy verset is írt, amit büszkén mutogatnak ma is az odaérkező idegeneknek. De még több előkelőség is meglátogatta Kiu Fujita asszony százlépcsős teaházát, így pl. Alexis orosz nagyherceg, Heinrich porosz főherceg, az edinburghi herceg, a jahovei szultán s a braziliai császár is. Grant generálisról is mondják, hogy kétszer lett volna a yokohamai teaházban. Emlegetnek még egy névtelen höst, aki a meredek százlépcsős lovával ment fel a gésák vendéglátó tanyájára.

A gésákat, szegény családok gyermekeit, gyermekkorukban afféle alumneumba veszik föl, ahol bizonyos etikettszerűséget, tánczot, éneket, szavaltat, szervirozást, zenét tanulnak. Bizonyos spártai felfogás van abban, hogy mikor az u. n. bakfis-kort elérik, a háztetőn holdfényenél friss levegőben kell énekelniök, hogy ezáltal edzzék hangjukat. Mikor a kis növendék elvégezte a kurzust, akkor egy impresszárió hallgatóságot toboroz s a kis diva ezek előtt beszámoló képességeiről. Akinek szerencséje van, azt e naptól kezdve hírnév övezi, kincsekben dúsul s az udvarlók csapata rajongja körül. A gésák legfőbb hódítóeszköze a táncz.

Milyen is hát a japáni táncz? Az igazi japán tánczok nem cake-walk, se nem machich. Japánok állítása szerint a gésa táncza mindig szimbolikus. Nagyon divatos pl. az a táncz, amely vallásos eredetre megy vissza s mely a bő aratásért való esengést jelképezi. Csinos a pillétáncz. Sok klasszikus tánczok van, amelyek történetük egy-egy nevezetes mozzanatával függnek össze. A gésa nem csupán a lábával tánczol, hanem testének minden tagjával, lépésekkel, mozdulatokkal, mimikájában, hajlongásokban. A Kagura nevű szintén ősrégi, liturgikus táncz ma is igen népszerű; ezt Amateraszu napistennő

tiszteletére lejtik. Rupprecht bajor herceg utleírásában szintén emlit egy ilyen ősrégi tánczot, mely Yoshitsuneról, a dannourai tengeri útközel bámulatos hősről van elnevezve. Gomez Carrillo így ír róluk: „a bájos gésák hivatása annak szívet lángba borítani, aki szemükbe néz. Félig művésznők, félig hetárak ők, test és lélek, termet és mozgás, óhaj és a vágy teljesülése együtt; tánczok a spanyol páva- s a francia gavotte-tánczhoz hasonló, kecses, elegáns, csalogató, hódító.” Ilyen az a japáni nő-typus, mely a női előnyöket öntudatosan és művészileg kidomborítva képviseli.

Dr. Ágner Lajos.

A Bálintok karrierje.

☉

Egy kis kapu előtt borotvált emberek csoportja forgatja dühösen a vékony nádpálczát és a színpadon használatos kifejezéssel a tömegharagnak ordít egy nevet. Egy ember nevét, aki állítólag megkárosította, becsapta őket. Ismerem ezt az embert, Bálint Dezsőnek hívják, ami különben teljesen mellékes, mert annyira típus, hogy konvencionális jelet vagy általános ábrát lehet róla rajzolni.

Tipikus budapesti karriér, amilyen azonban csak kevés terem ebben a léha, akcióra és gondolkodásra lusta városban, ahol imponál az olyan ember, aki valamit csinál. Mert a legtöbbje meddő politizálásban adja ki erejét, vagy a kávéházban szidja azokat, akik némit produkálnak.

Ez a karriér is úgy kezdődött, hogy egy valamire való ürge észjárású fej olesó élceket mondott az ugynevezett jobb társaságban. Ékszeres hölgyek és fehér plasztikonos kövér urak, kik származásukat nem tagadhatják le, kaczagva hallgatták a karriert csináló vicceket és a ürge észjárású fej könyvelési tételek elrendezése közben meglepéssel tapasztalta, hogy bornirt tömegek közt megy előre a boldogulás felé.

Szinte természetes, hogy az ilyen emberekben irodalmi ambíciók élnek. Először a jour céljaira adóz a „kedves ember”, a kis körből azután kiszivárogo a híre s ebben a háromemeletes faluban nagyon hamarosan ismerőssé lesz egy név, amely tegnap még a legnagyobb sötétségben rejtőzött. S ezután néhány forinttal a kulturális életbe nyul a „kedves ember”. A figyelmes hallgatóból, akinek nagy szüksége volna a tanulásra, mester lesz és kezébe veszi emberek sorsát. És akkor kezdődik az a működés, amelyet igazságtalanul ítél meg ma minden ember.

Színész, publikum, sajtó nekiront ennek a kereskedőembernek, akinek csak a haszon iránt van érkeke és alkalmazni akar reá törvényeket, amelyeket ilyen kereskedőemberekre alkalmazni nem lehet. Követelik tőle, hogy a magyar színművészetnek mentsen meg egy hajlékot, hogy színészeknek adjon kenyeret, hogy mondion le egy jó profitu üzletről. A kalmárból római höst akar formálni a tömeg és erényeket követel, amelyek elérhetetlen távolságra vannak tőle. A czeruzát kivernek a kezéből, hogy kardot nyomjanak markába, ami nevétségesen, félszegen áll jobbában, olyan pózra kényszerítve őt, amelyen nyílt szemű embernek nevetni kell. Egy fehércékéző, valahogy magyarul beszélő emberből okvetlenül a kultura bajnokát akarják megcsinálni és olyan hibákat vetnek a szemére, amiknek az elkövetésére sohasem lesz elég előkelő gondolkozásu.

A kis kapu előtti tömeg ordítóása szálfalmas. Hasonló azokhoz a jelenetekhez, amelyek nagy urak előszobáiban szoktak lejátszódni, amikor a borotvált komornyik lába fizet az iparosoknak becsületos munkájukért. Vinnyogó népek sírnak, akik ezt az embert, akinek a színházigazgatáshoz két tiszta mansetta-kvalifikációja volt, igazgatónak titulálták és boldogok voltak, ha leereszkedett hozzájuk. Talentumok, jónevű színészek siránkoznak, mert ez az ember megcselekedte azt, amire tulajdonképpen vállalkozott: hasznot huz belőlük. És most, amikor a bőrök apránkénti lenyuzása, a velők részletekben való kiszívása helyett egyszerre vásárra viszi őket az „igazgató ur”, fölordit a tömeg és átkot szót annak a fejére, akiről jól tudta, hogy bőrük megvételére és velők kiszívására szerződött. Mit akarnak az ilyen tréfás urtól, aki a házbálokon kártyakunstkóttól a mókás versikéig mindent tu-

dott? Talán, hogy a magyar színészszel, a magyar színészettel törődjék, annak a sorsát a szívében viselje? Az a naiv ember, aki ilyet hisz, a Bálintok ravaszul karriert csinálnak, de ha igazgatói lesznek a városi kórházaknak, akkor is kiütközik belőlük a rideg kereskedő. Másutt mást, a kórházban koponyákat árulnak. Bálint ur például egy nagy czégnél, gondolom a dohányüzletet tanulta meg, de ha egy czikkrel és néhány garassal társa lehet egy akaratnélküli, ebbe a világba nem való embernek, akit egy magisztrátus bölcsesége egy színház élére állított, akkor igaza van. Bizonyos úgy találta, hogy a színház jobb üzlet, mint a dohány és megvan az a kellemes oldala is, hogy ha az illatos árura — a színházra — rázárlják a raktár ajtaját, a tulajdonosra is háramlik egy s más kellemetesség, de végeredményében a kufarra nem jelent foglalkozásbeli differenciát, hogy dohányt, bőrt vagy színházi előadást árul. Magával hozza fizetési fogásait, trükkjeit, hidegvérét, számítását, szivtelenségét s tulajdonságait legfeljebb megszerzi egygyel — amit Bálint ur is megtett — az eleven fehérhúsu áruval úgy beszélt, ahogy a dohánynyal sohasem beszélhetett, mert a dohány erkölcsöseire az állam vigyáz.

Nem kell tehát zúgolódnia, hogy ez az ur ridegen ad tul a portékáján. Kérdezzék meg tőle, hogy kalmár-szive nem érzi-e teljes jogosultságát eljárásának. Kérdezzék meg tőle, nem érez-e lelki-furdalást, amikor beletapos ugyszólván a nemzet dolgaiba és ő csodálkozva fog nézni a kérdezőre. Ő nem tud se nemzetről, se kulturáról, se nemzeti színészetről, valami efélet hallott ugyan amíg a viczcseket mondta a zsurokon, de azután már csak üzletet ismert, olyat, ahol vagy dohányt vagy bőrt, vagy színházi produkciót árultak és ezeket a frázisokat akkor használta, amikor egy bérlő, vagy kaszinótag szóba állt vele.

Ezért csodálkozunk mi a csodálkozókön, akik a Bálintokban mást keresnek, mint a mik: rideg kereskedőket. És főként elesodálkoznak azon, hogy az ilyen ur egyszerre eldobja magától még a bérlőkkel szemben használt frázisokat is és ellicizál a fejek alól minden vánkost.

Más fejezet, hogy nálunk közönség, sajtó, művész szó nélkül beveszi az ilyen embert, amikor a zsákjaival és a mérlegével bevonul olyan helyre, ahol se zsáknak, se mérlegnek helye nincs és megkezdi az üzérkedést.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár és Fallières.

Berlin, július 4. (Saját tudósítónktól.) Kieiből jön a hír, hogy Vilmos császár az Északi tengeren találkozni fog Fallières elnökkel. A császár július 6-án utazik el Kieiből az Északi tengerre és a francia köztársaság elnöke július 10-e táján szintén az Északi tengeren lesz, mert Koppenhágába, Revalba, Stockholmba és Krisztíániába fog utazni. Politikai körökben lehetségesnek tartják, hogy a porvég király lesz a közvetítő a találkozásra.

A balkán politika.

Pétevár, július 4. (Saját tudósítónktól.) Az itteni osztrák-magyar nagykövetség a Novole Wremjának czáfolatot küldött be ama hír kapcsán, hogy Ausztria-Magyarország Maczedóniában kereskedelempolitikai előnyöket akar elérni. A czáfolat kategórikus hangu s azt mondja, hogy Ausztria-Magyarország politikája a Balkánon az összes államoknak egyenlő elbánást és jogot kívánt elejétől fogva s ez a politikája az utóbbi időben sem változott.

Az olasz hadügyi kiadások.

Róma, július 4. A szenátus titkos szavazásban 82 szavazattal 2 ellenében elfogadta a hadügyi kiadásokra vonatkozó törvényjavaslatot. Ezután az Olaszország és Szomali, valamint Ethioopia közt létrejött szerződést tárgyalták és fogadták el. A vita során Tittoni külügyminiszter kifejtette, hogy Olaszországnak érdekében áll a felette értékes új területet mielőbb birtokba venni, egyben azonban kiemelte, hogy számolni kell egyes ottlakó néptörzsek ellenséges hangulatával. (Helyeslés.)

A kritika és a kritikus.

Budapest, július 4.

Megkérdezték egy francia színházi újság olvasóitól, mit gondolnak, kit lehetne a francia színházi kritikusok királyának nevezni, ki közöttük a legérdemesebb, a legnagyobb? A szavazatok tulnyomó többsége Faguet Emilre esett.

Faguet bírálatáról azt lehetne mondani, hogy azok nem is bírálatok; abban az értelemben semmiesetre sem, ahogy például nálunk a kritika virít. A lehető legegyszerűbb, legtisztább stílusban elmondja, mit látott az este a színházban. „Láttam ott ennek és ennek a darabnak előadását, a darab tartalma ez és ez, nekem bizony nem valami nagyon tetszett, hanem észrevettem, hogy a körülöttem ülők élvezettel hallgatták.“ Pont. A szó szoros értelmében vett kritikától tartózkodik; beszámol, elmond, elmesél, mint egy riportert, aki elbeszéli, hogyan égett le a csokoládé-gyár.

És ez a határtalan egyszerűség, melyre még véletlenségből se esik a nagyképűség árnyéka, biztosította Faguet-nek az első helyet nemcsak a közönség szemében, hanem a litterátorok előtt is. Ő maga mondja el különben, hogy a kritikusnak nem is lehet más feladata, mint egy riportertek: beszámolni — mert a közönség csak arra kíváncsi, hogy mi történt a színházban; hogy az a „történet“ dolog milyen, arról majd meggyőződik ő maga.

S erre a mintára formálódik lassankint a fejlettebb irodalommal bíró országokban a kritika: — nem szólva azokról az igazán civilizált országokról, mint Angliáról, ahol a színházi kritika elfoglalta igazi helyét a reklám padján; a színházi kritikát soronkint fizeti a színigazgató vagy komédiás, mert csak néki érdeke, hogy a színházról, a darabról és a játékról irjanak.

A Faguet-féle reportage, ugyilátszik, átvezet az ősi barbár állapotból a modern állapotba. Volt idő, mikor a lapoktól megkövetelték, hogy foglalkozzanak a város vendéglőjének a kosztjával, mert ez közérdek; ez az idő már elmúlt. De az az idő még itt van, hogy a színházakban lezajló eseményekkel való bibelődés, közérdek, közműveltség. Természetesen, maguk a kritikusok vannak erről legjobban meggyőződve; ép úgy, mint ahogy a fuvaros-kocsisok megesküsznek rá, hogy tengelyen utazni sokkal kellemesebb, mint vonaton.

A Faguet-féle kritikák valahogy még akceptálhatják ezt a felfogást, de mit csináljon az ember, mikor amolyan istenigazában való kritikát vágnak a fejéhez. Mikor a kritikus hasábon keresztül fejtegeti, bonczolja, nyiszálja, nyuzza a darabot, megrágja minden sorát, birizgálja a tendenciákat, vitába száll még a szerző öregapjával is, czitálja az összes elhunyt esztétikusokat s végül ráveti magát a színészekre; a játék, előadás, rendezés, közönség hangulata: mindegyik egy-egy téma, melybe az igazi kritikus nyakig elmerül. Dicsér, magasztal, szid, korhol, oktat, fenyeget, vállat vereget, tanácsokat ad: — abban a hitben, hogyha szimpla riportot írna, még azt hinné a publikum, hogy ő nem ért a színházhoz. Már pedig ő ért hozzá, az árgyélusát!

E kiveszőfélben lévő vén salabakter faj tövében új növény termett. Ezek a neo-esztéták, kik abban, ha egy tükkör így vagy úgy ragyog a színpadon, valami „ding an sich“-t látnak, vagy ha úgy tetszik, „l'art pour l'art“-t. Megösmérheted őket arról, hogy nincs ép gondolatuk és mondatot nem tudnak leírni anélkül, hogy előbb kezét-lábát ki ne törnék. Írásuk rettenetes zagyva értelmetlenség, melyben még a legvilágosabb meghatározások a „művészet“ és a „kéjgáz.“

El kell ősmerni, hogy a francia közönség igen igazságos gondolkozásról tett vallomást, mikor azt az embert tette meg a kritikusok királyává, aki egyáltalában nem is kritizál. Ugyan az a judicium nyilvánult meg e gondolkozásban, mely akkor nyilvánult meg, mikor megkérdezték tőle, kit tart a legnagyobb embernek — s a legtöbb szavazat Pasteur-ra esett, a tudósra, nem pedig valami „hősre“, vagy „felszabadítóra.“

Tanárok gyűlése.

— Középiskolai és polgári iskolai tanárok Budapesten. —

Budapest, július 4.

A tanáregyesületek ma befejezték közgyűléseiket. Az Országos Polgári Iskolai Egyesület ma csak adminisztratív ügyeket intézett. A középiskolai tanáregyesületben ezuttal nagyobb vita volt az internátusokról. Móczár József az internátusok helyett a középiskolák által szervezendő externátusokat tartaná czélravezetőnek. Abban csucsosodott ki a vita, hogy az externátus csak intelligens lakásadóknál vezet czélra, egyébként nálunk czélszerűbb a jól szervezett és nem üzleti czélokat szolgáló internátus.

Középiskolai Tanáregyesület.

A középiskolai tanáregyesületben Négyessy László elnök vezete a tanácskozást.

Székely István titkár és Müller József pénztáros beszámolóit tudomással vették. Majd az elnök üdvözölte a tanáregyesület régi gárdájának néhány megjelent kiválóságát: Berecz Antal, Paszla vszky Józsefet és Köpöcsy Sándort.

Következtek ezután az előadások.

Sajó Sándor (Budapest) Magyar műveltség, magyar iskola czímen értekezett. Fejtette, hogy minden műveltségnek nemzetinek kell lennie; pedig a műveltség nem csupán tudás, hanem főképpen erkölcs: ész, sziv és jellem együtt. A mi műveltségünk, sajnos, nem eléggé magyar: a német szellem ellen kell védekeznünk, úgy, hogy anémetet nem szabad annyira dődelgetnünk. Kívánja, hogy a magyar műveltség egyik jelentős nyilvánulása legyen: a nép szeretete és gondozása. Az iskola legfontosabb hivatásának a jellemképzést tartja, mert szellemet is csak a jellem nevelhet. Maga a tanár is legyen nemzeti hivatásától áthatott jellem: erős magyar érzésű, köleségtudó és férfiasan önértékes, mert férfiak teszik az államot.

Az előadást a közgyűlés tetszéssel fogadta és az elnök az előadónak köszönetet mondott.

Dr. Móczár József (Nagyszalonta) tartott ezután előadást, a fiu-internátusokról. Rámutatott, hogy nálunk rendszeresen a néptelen intézkedéseket szokták internátusokkal megtölteni, pedig a jól szervezett internátusnak czélja más. Az internátus minden jó oldala mellett káros hatása is. Így a legjobb internátus is fogház, a melyben önállóságra nem nevelik az ifjút, s a hol például a nemzetiségi ifju nem is tanul meg jól magyarul. Ezért azt tartja, hogy az internátusoknál jobb az externátusok. Ezekben a tanulók megismerik és megszeretik a népet, az idegen nyelvűek megtanulnak magyarul. Kivált a jászkunsági és a hajdúi közlések alkalmasak az externátusok szervezésére. A karánsebesi határör internátus és a sváb konviktusok ide helyezendők. Csak a rossz és hanyag tanulók számára kellene néhány állami internátus olyan nagyvárosokban, a hol sok erkölcsi veszedelem fenyegeti a tanulókat.

Striegl József a másik előadó, az internátusok híve és mint a sváb szegedi konviktusok egyik vezetője, kimutatja, hogy hasonló módon berendezett internátusok nemzeti erkölcsi és a tanulók előmeneteli szempontjából áldásos hatásuk. Kívánatos, hogy az állam ezekben a sváb konviktusokba alapítványi helyeket szervezzenek a magyar tanyai gazdák gyermekei számára, úgy biztosabb lesz a magyar nyelv elterjedése is.

Még dr. Kerékgyártó (Bpest) és Barcza Endre (Makó) szólottak, utóbbi kifejezve a közvéleményeknek azt a szavát, hogy csak intelligens lakásadók közt lehet externátust szervezni; egyébként legczélszerűbb a jó internátus.

Ezzel a közgyűlés Négyessy László elnök záróbeszédével véget ért.

Az Országos Polgári Iskolai Egyesület.

Az országos Polgári Iskolai Egyesület ma csak adminisztratív ügyeket végzett. Meghallgatta tisztviselői jelentéseit. Megtette alapszabálymódosítását és a tisztviselés eredményét tudomással vette. Eszerin Sággy Gyula országgyűlési képviselőt választották meg elnöké.

A Népszínház válsága.

— Interpelláció a Házban. —

Budapest, július 4.

A miniszter válasza után, amelyet ma hallottunk a képviselőházban, most már egészen bizonyos, hogy a Népszínház átengedése dolgában a Nemzeti Színház céljaira perfekt szerződéssel állunk szemben, amelyen sajnos, nem változtat se deputáció, se interpelláció, se heves sajtótámadás. Ezen túl vagyunk és meddő haragunkat rábocsáthatjuk azokra, akik csufosan eladták a másra szánt és hivatott hajlékot és akikben annyi jóakarát sincs, hogy kenyerükből kiforgatott csibékkel méltányosan bánjanak el. A falt a complit után ide kell koncentrálni minden támadást, annál is inkább, mert az üzletben egyik szerződő fél a kormány és a kormány tekintélyével sehogy sem fér össze, hogy nyereszkeskedő kereskedők vakmerő hasznot szerezzenek mások bőrén olyan szerződésből, amelyben a kormány az egyik aláíró fél. A legerélyesebben kell tiltakozni az ellen, hogy kalmár-emberek üres blakkettákkal, titkolózással, szorult helyzetek és színész-könnyelműség kihasználással kiforgassanak igazukból éhes embereket, akiknek minden reménységük az a szerződés volt, amelyet velük kötöttek.

Ma jóval ridegebbre vált a helyzet. A kis színész-bejárót becsukták, az alantasabb színházi alkalmazottak is elutaztak a fővárosból s akik itt maradtak, a legnagyobb megvetéssel beszélnek a pénzükről siró színészekkel. Természetes, hogy ezek után az elkeseredés is nőtön-nő a kis kapu előtt és izgatott tömegek a járó-kelő közönséget is megállítják tultemperamentumos viselkedésükkel.

A mai helyzet.

A Népszínházról már elszállították az összes pénztári könyveket, irományokat és a hangszereket. Mindent átvittek a Csokonai-utca 3. szám alatt bérelt helyiségekbe, ahol a főpénztáros és a titkár is tanyáznak. A tagok közül persze senkit sem fogadtak, azzal az ürügygel, hogy a nyári szünet megkezdődött és nem egyezkednek senkivel. Déli egy órakor Berényi főpénztáros megjelent a színháznál és a következőket mondta:

— A színház átadása befejezett tény, hétfőn már meg is kezdik a renoválást. Én már nem vagyok főpénztáros. Annyit mondhatok, hogy a fennálló szerződéseket be fogják tartani s akinek a gázsija nem járt le április 1-én, megkapják fizetéseiket.

Híre jár, hogy gróf Apponyi Albert miniszter tegnap délután a szerződésre vonatkozó összes iratokat átküldte dr. Hets Ödön ügyvédnek, a Nemzeti Színház és az Opera jogi ügyészének. Dr. Hets még a tegnapi nap folyamán magához kérte Berényi főpénztárost és dr. Patek Béla titkárt, akik magukkal vitték a tagok fizetési listáját s a megkötött végkielégítési egyezség iratait is. Hír szerint a kormány négy száznyolcvanezer koronát szánt a tagok végkielégítésére s Hets Ödön most ellenőrzi, hogy a színház miképp akarja kiosztani ezt az összeget.

Azzal a hírrel szemben, hogy Bárczy István polgármester összehívta a népszínházi bizottságot — illetékes helyről vett értesülésünk alapján — jelenthetjük, hogy a polgármester eziránt nem intézkedett, annál kevésbé, mert ő a Népszínház átadásának a dolgáról hivatalos uton egyáltalában semmiféle értesítést sem kapott.

A képviselőházban.

A Népszínház ügyét Farkasházy Zsigmond tette szóvá a képviselőházban. Interpellációját, valamint Apponyinak a válaszáat, itt közöljük:

Farkasházy Zsigmond: A Nemzeti Színháznak a Népszínházba való áthelyezése tárgyában interpellál. Ismerteti a Nemzeti Színház ügyét, amely már hosszú idő óta kísért a tűzveszélyessége miatt. Így merült fel a Nemzeti Színház áthelyezési ügye. Az első terv az volt, hogy a budai színház építését kötik össze a Nemzeti Színház ideiglenes elhelyezésével. De ez a terv meghírsült. Ez a mostani terv a Népszínházzal, sokkal rosszabb és károsabb. Első kifogás a Népszínház személyzetének az ügye.

Nagy György: Az utcán maradnak, kiverték őket.

Farkasházy Zsigmond: Ezeket az embereket nem szabad állami közbenjöttel kenyerüktől megfosztani.

A miniszter azt mondta, hogy ezek méltányos kielégítésben fognak részesülni. Az eddigi végkielégítések az ellenkezőjét igazolják. Koronákkal fizették ki ezeket az embereket. Még ha méltányosabb kielégítést és kártalanítást is kap a személyzet, ez is csak éhbér. A legszegényebbeknek csak három havi kielégítéshez van joguk s ezek legfeljebb csak ennyit kaphatnak.

Ez a színház Rákosi Jenő és Evva Lajos alatt kulturmissziót teljesített és anyagilag is jól prosperált, most nagyon lesüllyedt. Ennek a mostani vezetőség az oka. A személyzetet a végkielégítéssel kellőképp kárpótolni nem lehet.

De nemcsak ezekért, hanem a magyar kultúra szempontjából sem szabad ezt a tervet megvalósítani. Ennek a színháznak nagy érdemei vannak a magyar kultúra terén. A Nemzeti Színház ebben az új hajlékban nem teljesítheti ezt a missziót. Logikusnak sem tartja, ha a Nemzeti Színházat kell újraépíteni, akkor a Népszínház működését kelljen beszüntetni. Felveti a kérdést, hogy a Nemzeti Színház jó? Ha e kettő közül kell választania, a Nemzeti Színházat itélné öt évi szilenciumra.

Welsz Julián: A Wiesenthal leányokkal akar kultúrát terjeszteni?

Farkasházy Zsigmond kérdi, hogy miért nem lehet az Operában a Nemzeti Színház elhelyezni.

Károly József: Nem alkalmas erre az Opera.

Farkasházy Zsigmond: Miért nem helyezik az Urániába, vagy miért nem építenek új színházat? Kéri a minisztert, hogy nyugtassa meg a közvéleményt. Azt hiszi, hogy az állam pénzét nem lehet arra fordítani, hogy spekulánsokat kárpótoljon az állam. Mádert ezek azt nem érti, hanem azokat, akik hatalmukba kerítették a színházat s azt nemcsak anyagilag, hanem erkölcsileg is tönkretették. Kéri a minisztert, hogy ilyenekhez ne adja a nevét.

A következő interpellációt terjeszti elő:

Tekintettel arra, hogy azon, a közvéleményt élénken foglalkoztató híresztelés, mely szerint a Nemzeti Színház ideiglenes elhelyezésére a Népszínház szemeteltet volna ki, mindeztideig hivatalosan megváfolva nem lett s tekintettel arra, hogy ezen hír valósága esetén a Népszínház egész jelenlegi személyzete kenyerét vesztené, egyúttal pedig a magyar kultúra egy nagymultu közintézet megszüntetésével érzékeny veszteséget szenvedne s ugyanakkor érdemetlen vállalkozók az államkincstár kárára indokolatlanul jelentékeny anyagi haszonra tennének szert:

hajlandó-e a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a közvéleményt abban a tekintetben megnyugtani, hogy az említett kombináció elrejtett s a Népszínház megszüntetésétől tartani nem kell?

Apponyi Albert válasza.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: T. képviselőház! Amennyire az ügynek jelenlegi stádiumában fedlővilágosítással szolgálhatok, nagyon szívesen válaszolok rögtön igen t. képviselőtársamnak interpellációjára. (Halljuk! Halljuk!) Én is azon kezdem, bár a lehető legnagyobb rövidsége fogok törekedni, hogy ezt az ügyet a Nemzeti Színház jelenlegi állapotának vajadásával összefüggésben kell tárgyalni.

Hogy a Nemzeti Színháznak jelenlegi elhelyezése tarthatatlan, arra nézve véleménykülönbség nincsen, hanem mondjuk inkább a temperamentum különbsége. Lehetnek könnyebbvéru emberek — nem a szó szoros értelmében véve — akik abban biznak, hogy ha annyi éven át nem történt szerencsétlenség történni, tehát tapogatózunk tovább, amíg a lehető legideálisabb megoldást megtaláljuk és addig maradjon a Nemzeti Színház a jelenlegi helyén. Megvallom, ezen könnyűvéru emberek közé nem tartozom. Sokan azok közül, akik ma talán így nyilatkoznak, mikor a felelősség őket nem terheli nem nyilatkoznakán így az én helyemben, akit a felelősség terhel.

Nem tudom, ugy volt-e, amint t. képviselőtársam mondja, hogy a Nemzeti Színház jelenlegi épületében levő, nagyon hiányos, sőt tűrhetetlen közbiztonsági és különösen tűzbiztonsági állapotokért kit terhel a felelősség. Én e tekintetben semmi esetre sem bujkálok, én odaállok és azt mondom, hogy engem terhel a felelősség, miután a színházaknak legfőbb vezetése reám van bízva, tehát ilyen állapotoknak tovább fentartásáért egyenesen engem és kizárólag engem terhelne a felelősség és én sem Isten, sem ember előtt ezt a felelősséget tovább, mint amennyire elkerülhetetlenül szükséges, egy héttel sem vállalom.

Ezért mielőtt azokról az állapotokról, amelyek e tekintetben a Nemzeti Színházban fenforognak, meggyőződtem és alaposan, személyesen meggyőződtem, elhatároztam és legsürgősebb teendőim közé számítottam a Nemzeti Színháznak új elhelyezését a lehető legrövidebb idő alatt. (Helyeslés.)

Az ideiglenes hajlék.

Tehát a Nemzeti Színháznak ideiglenes elhelyezéséről gondoskodni kell, még pedig mentő hamarabb. Hónapok óta, egy év óta vajdák már ez a kérdés. Több mindenféle tervvel foglalkoztam e tekintetben s mondhatom, hogy nem merült fel az a terv s az a kombináció, amely körül ne akadt volna mindjárt az ellentmondásoknak, kifogásoknak egész raja, az érintett érdekeknek, hogy ugy mondjám, összefüggése az ellenvetéseknek és az egyéni izlések teljesen jogosult felfogásainak összekülönbözése, úgy hogy egy olyan megoldást találni, amely mellett, hogy ugy mondjám, a közfelfogásnak többsége nyilatkozzék meg, szinte lehetetlen. Én a legjobban szerettem volna, ha kellő időben hozzáfoghattunk volna összekötni ezt a kérdést, a budai színház elhelyezésével. Ezzel azonban össze kellett kötni azt a szempontot is, hogy a Nemzeti Színháznak látogatottsága ezen átmeneti időt át biztosítva legyen. Az egyetlen terv ellen, amely ennek a szempontnak megfelel volna, az érdekelte felek rögtön a kifogások olyan özönét zúdították reám és az összes tényezőkre, amelyekből az elhatározás függött, hogy ezt a tervet nem elejtettem, hanem az egyszerűen lehetetlenné vált, mert azok a többi tényezők nem járultak hozzá, amelyeknek hozzájárulása nélkül azt a tervet keresztülvinni nem lehetett.

Méltóztattak hallani, az újságokban is olvashatták hogy a főváros területén kerestem telkeket, amelyek a Nemzeti Színház ideiglenesen építhető volna. Az egyik a telek ügyét a főváros építő bizottság csak tegnap tárgyalta és visszautasította — megengedem, helytálló okokból, — úgy, hogy a végén, ha kormányozható léghajóra nem akarom feltenni a Nemzeti Színházat, annak ideiglenes elhelyezése és az erre a célra szolgáló telek megtalálása körül jőformán desperálnom kell.

Ezek közt a körülmények közt felmerült de már régebben, most azonban felvettem újból a kombinációba azt a tervet, hogy a Nemzeti Színház ideiglenesen a Népszínházban helyeztessék el. Megmondom, hogy milyen stádiumban van az ügy. (Halljuk! Halljuk!)

A magam részéről, daczára mindazoknak, amiket t. képviselőtársam felhozott, daczára mindazoknak az ellenvetéseknek, amelyek a közvéleményben igen figyelemreméltó oldalról is felmerültek, én ezt a megoldást szerencsésnek és helyesnek tartanám, amely annyiban nem perfekt, amennyiben nem egyedül tölem függ, hanem egyéb tényezőknél is van beleszólásuk és csak mindezeknek a tényezőknél megnyugvásával lehetséges a megoldás; csak akkor tarthatom azt keresztülvihetőnek a magam részéről is. De én ezt a megoldást szerencsésnek tartom a következő okokból (Halljuk! Halljuk!), amelyekkel egyszersmind válaszolni fogok t. képviselőtársam ellenvetéseire is.

A pénzügyi csoport.

A Nemzeti Színház ideiglenes elhelyezésének kérdésénél nekem arra kellett tekintettel lennem, hogy az az állami pénzügyeket tulságosan ne terhelje és az állam pénzügyei tekintetében a lehető legkedvezőbb legyen, másodsor, hogy a nemzeti kultúrán sebet ne ejtsen és azt ne károsítsa, harmadsor, hogy a humanizmus szempontjából tiszteltető és az én részemről is minden körülmények közt figyelembe részesítendő egyéni érdekeket se sértse (Helyeslés) e mellett, hogy éppen tekintettel a Nemzeti Színházban levő állapotok tarthatatlan voltára, a lehető leggyorsabban legyen eszközölhető.

Ebből az utolsó szempontból minden olyan terv, mely új építkezéssel van összekötve, hátrányosabb olyannál (Igaz! Ugy van!), mely kész épületbe való bevonulással van összekötve.

Az a megoldás, mely a Népszínházzal kapcsolatosan van tervbe véve és melyhez én a magam részéről hozzájárultam, de amelynek számadatairól most azért nem beszélhetek, mert ez még más tényező hozzájárulásától függ, megfelel az állam pénzügyi érdekeinek, mert annyit mondhatok a t. Háznak, hogy ez az államnak egyáltalában pénzébe nem fog kerülni.

Farkasházy Zsigmond: Ingyen engedi át Bálint! Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: Nem, nagyon természetes, hogy aki valamely jognak birtokában van és azt a jogát másra átruházza, ezért valami kártalanítást kíván. Én nem bocsátkozom annak mérlegelésébe, hogy az, kinek a kártalanítást fizetem, méltó-e reá, vagy nem méltó-e reá, csak azt nézem, megéri-e nekem, mint az állam képviselőjének, az a haszon, amit én, mint az állam képviselője, ebből húzok, azt a kárpótlási összeget. És merem állítani és ezt pozitíve állíthatom, hogy az egész áldozatot, amely ebből a szempontból hozandó lesz, bőven kárpótolja a várható jövedelmi többlet négy éven át. (Mozgás.)

A kultúra szempontja.

Igy áll a dolog finanziaális szempontból. Már most a kultúra szempontjából nem megyek odáig, nem is tartanám idomosnak, hogy erről a helyről tegyem, hogy a Népszínház jelenlegi vezetőségét oly módon leszóliam, amint t. képviselőtársam azt itt

éles bírálattal tárgyává tette. De szorítokozom annak megállapítására, hogy a Népszínház vezetésében nemcsak most, de már hosszú évek óta állandó ingadozások, vajudozások vannak, megállapodás pedig az irányzat tekintetében nincs, mert egy igen fényes epoche után, melyben az intézet teljesen megérdemelte azt az elismerést, amelyet most t. képviselő-társam annak az epochának juttat, bekövetkezett az ingadozásnak, habozásnak, boldogulásnak epochája. (Ugy van!) Már most állítom, hogy annak a céljának, hogy ez az intézet megint lábra állítsák, hogy abban az intézetben megint helyes irány kapjon lábra, hogy ez az intézet megint azt az eredeti kulturális missziót teljesítse, melynek érdekében alapították, érdekében áll, hogy pár évi megszakítás történének azoknak a ferdeségeknél kontinuitásában, melyek az intézet vezetésében előfordultak. (Ugy van!)

A népszínház kultúrája.

Abban az átmeneti időben pedig szándékom az, hogy azoknak a műfajoknak, amelyek a nagyközönségnek a nemzeti kultúrához való közelebb hozatalára alkalmasok, ápolását a Nemzeti Színház kötelességévé tegyem. A Nemzeti Színház megint fel fogja karolni a népszínházat.

A személyzet sorsa.

Egy igen komoly szempont marad tehát előttem és ez a Népszínház jelenlegi személyzetének sorsa. (Halljuk! Halljuk!) Nem tudom, vajon a Népszínház jelenlegi személyzetének jól fel fogott érdekében is nem helyesebb, nem idősebb-e, ha az ő helyzetük azon módon bonyolított ki, amely módon ezen transzakció folytán tervezettük. Én fentartottam és fentartom magamnak a beleszólást abba, hogy létesítendő békés megegyezés, amely felétele annak, hogy az egész üzlet perfektté váljék (Helyeslés), nem szorult helyzetük kihasználása, hanem az én közgeim ellenőrzése mellett történjék. (Helyeslés.) Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a helyzetnek a másik oldalról való jogosulatlan kiaknázását előmozdítsa, hanem azt, hogy elfogulatlan, pártatlan, az igazságnak és humanizmusnak érzetétől áthatott tényező ellenőrzése alatt történjenek azok a transzakciók, amelyeknek a személyzet egy részével történniük kell. (Helyeslés.)

Ma csak ennyit mondhatok tájékozásként. Ismétlem, az én részemről a hozzájárulás ehhez a tervezet-höz teljes. Más tényezőknél is van azonban ezekbe beleszólásuk, amelyek megnyugvása nélkül én sem akarom keresztülvinni ezt a transzakciót, de úgy az állam pénzügyi érdekeinek, mint a kulturális érdekek szempontjából, amelyek itt szóban forognak és különösen annak az irtóztató felelősségnek szempontjából, amely egy nagy művészgarda és egy nagy közönség biztonsága tekintetében én reám nehezedik: ezt a megoldást tartom az adott viszonyok közt a legjobbnak. Kérem, méltóztassék válaszat tudomásul venni. (Helyeslés.)

Farkasházy Zsigmond a válasznak a személyzet gondoskodására vonatkozó részét tudomásul veszi, egyéb részét nem veszi tudomásul.

A Ház tudomásul vette a miniszter válaszat.

Az olvasóhoz.

Az új félév kezdetén új előfizetést nyitottunk az „Egyetértés“-re, a legrégibb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés“ egy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hi marad eddigi nagy múltjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományához híven, eddigi irányította, ezentul is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés“ ezentul is törhetetlenül és megújuló intenzivitással ragaszkodik fog.

Olvasóink kihasználása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonyásul a legváltozatosabbban és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy irányítva szigorú betartásával, mint a napl események részletes és pontos feltárásával ezentul is a vezető helyen fog állani.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak

ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés“ a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentul csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A gázgyári sztrájk.

Budapest, július 4.

A mai nap meglepő fordulatot hozott a gázgyári munkások sztrájkjába. Dr. Boda Dezső főkapitány tegnap délután tudvalevőleg békeakciót kezdett, amely azzal a reménnyel kecsgetett, hogy sikerülni fog az ellentéteket át-hidalni s a sztrájknak a mai nappal véget vetni. A békeakciónak az volt a lényege, hogy a munkások hajlandóknak mutatkoztak arra, hogy ismerik a gázgyárnak azt a jogát, hogy azt alkalmazza munkásait, akit akar, de ennek ellenében kérték, hogy a 27 izgága munkás kivételével fogadják vissza az összes sztrájkolókat. Az igazgatóság ma délelőtti ülést tartott, amelynek határozata elfogadja mindazokat a munkabére és munkaidőre vonatkozó pontokat, amelyek már a sztrájk kitérőse előtt folyt tárgyalások során megállapítottak, de kijelenti, hogy egyelőre csak hatszáz munkást fogadhat vissza, mert időközben körülbelül négyszáz munkást már alkalmazott s ezeket nem bocsáthatja már el.

Az igazgatóság határozatát Radocza és Kollár igazgatók közölték dr. Boda Dezső főkapitánnyal, aki viszont a munkásoknak adta ezt tudomására. A munkások megbízottai kijelentették, hogy ilyen alapon békét kötni nem lehet s ennek folytán a békeakció már kora délután meghiusult.

A gázgyárak igazgatósága ma délelőtti teljes ülésben foglalkozott az előterjesztésekkel. Soká vitatták a dolgot s kijelentették, hogy minden megoldást akceptálnak, amely lehetővé teszi a már alkalmazott munkások megtartását. Azokat azonban el nem bocsátják. Nehogy azonban még jobban megnehezítsék a kibontakozást, elhatározták azt is, hogy amíg a tárgyalás tart, új munkást nem vesznek föl. Az igazgatóság határozata így szól:

A légszuszgyár igazgatósága azok folytán, hogy munkásai a szerződést felmondván, ez évi július hó 1-én a munka abbahagyásával a gyárból eltávoztak és több munkára nem jelentkeztek és ezzel kijelentették, hogy a légszuszgyárnál munkát vállalni többé nem kívánnak. — a főváros közönségének vagyoni és személyi biztonsága érdekében kötelességnek tartotta az üzemek fennakadása nélküli biztosítása érdekében a vidékről új munkásoknak alkalmaztatásáról gondoskodni.

A légszuszgyárak igazgatósága kijelenti, hogy régi munkásai közül azokat, akik a munkát abban nem hagyták, továbbá azokat, akik ez évi július 1-je óta visszatértek, végül azokat az eddig idegen munkásokat, kiket újonnan felvett és akik messziről jöve, bizonyára az állandó alkalmaztatás reményében vállaltak munkát, mindaddig, míg kötelességüket teljesítik, alkalmaztatásukban továbbra is meghagyja.

Ezen meglevő munkáslétszámon felül a gyárakban ez idő szerint még összesen körülbelül 600 munkásra van szükség. Kijelenti a légszuszgyár igazgatósága, hogy ezen 600 munkásnak alkalmaztatására nézve három napon át, ez évi július 5., 6. és 7-én (vasárnap, hétfőn és kedden) a helyeket fentartja a légszuszgyárnak azon volt munkásai részére, akik június 30-án a gyárakban szolgálásban álltak. Akik ezek közül ez évi július 5., 6. és 7-én (vasárnap, hétfőn és kedden) délelőtti 8—12-ig, délután 3—5 óra között munkára jelentkeznek és akiket az üzemezők megfelelőnek találnak, azokat az ez évi június

27-én megállapított és közzétett bérszabályzat alapján felveszi.

Az igazgatóság ezen bérszabályzatot egész kiterjedésében, minden pontjában fentartja. A keme-czezházi munkásokra nézve a munkaidőt július hónapra próbaképpen 8 órában állapítja meg.

Mindegyik munkás felvétele végett azon gyárban jelentkeztek, ahol június 30-án alkalmazva volt. Felvétele esetén a munkás — méltányosságból — eltöltött szolgálati idejének megfelelő bérosztályba soroztatik és azon bért kapja, amely ezen bérosztályra nézve a bérszabályzatban meg van állapítva.

A munkások közül azok, akiket az üzemező felvesz, erről legkésőbb szerda estig levélben értesítést nyernek és ezek munkába lépésük alkalmával a „Bérszabályzatot“ aláírni kötelesek.

Azok a munkások, akik az ez idő szerinti szűkséglet betöltése után alkalmaztatást ezuttal nem kaphatnak, az üzemezőség részéről előjegyzésbe vétetnek és amennyiben a termelés fokozásával újabb munkások felvétele válnék szükségessé, ezek részére — a fentebbi kikötések mellett — az elsőbbséget biztosítja.

Amennyiben e hó 7-éig, kedd délután 5 óráig a légszuszgyárnak régi munkásai a kellő számban nem jelentkeznek, a légszuszgyár igazgatósága idegen munkások felfogadását tovább folytatja és a munkások közül azokat, akik július 1-én a munkát megszüntették, senkit többé fel nem fogad.

A főkapitányságon.

Amint az igazgatóság meghozta a határozatot, a helyzet súlypontja a főkapitány fogadószobájába terelődött át, ahol tizenegy óra után megjelentek Kollár és Radocza gázgyári igazgatók s bemutatták a főkapitánynak az igazgatósági határozatot. Később megjelent a főkapitánynál dr. Pető Sándor országgyűlési képviselő és Jászai Samu szakszervezeti titkár is. Az értekezlet erre megkezdődött, de a főkapitány mindiárt legkezdeten szükségesnek találta a jelenlevő gázgyári igazgatóktól megkérdezni, hogy az a határozat, amelyet kézhez kapott, végleges és megváltoztathatatlan álláspont? A két igazgató kijelentette, hogy a határozat anynyiban meg nem változtatható, amennyiben nekik nincs semmi változtatás eszközésére felhatalmazásuk és szigoruan ragaszkodnak hozzá.

Pető Sándor országgyűlési képviselő kijelentette, hogy meggyőződése szerint a munkásoknak kívül várakozó bizalmi férfiak az igazgatósági előterjesztésekhez nem fognak hozzájárulni. Ugyanennek a véleménynek adott kifejezést Jászai Samu szakszervezeti titkár is.

Újra dr. Boda Dezső vette át a szót. Kérte a jelenvoltakat, hogy felelősségük tudatában kövessenek el mindent a megegyezés érdekében. Különösen a két igazgatót kérte erre, akik erre tüzetes magyarázattal szolgáltak a főkapitánynak, hogy miért kellett az igazgatóságnak a már ismert értelemben határoznia. Ők is óhajtják a munkásokkal való békét, de számolniuk kell az adott helyzettel. Lehetetlen, hogy a gázgyár cserben hagyja azokat a munkásokat, akik szorult helyzetében segítségére voltak. Az újonnan felfogadott munkások közül ők ezért sem bocsáthatnak el, mert ezeket az embereket kizavarták magánviszonyaikkal és ha most, alig hogy munkába léptek, elbocsátanák őket, mérhetetlen kárt okoznának nekik.

Boda főkapitány közbevetőleg felvetette azt a kérdést, hogy nem lehet-e ezeket az embereket valami más uton kárbótolni?

A két igazgató előre is kijelentette, hogy ez lehetetlen, mert az igazgatóság nem hagyhatja cserben új munkásait, akiknek tulnovom része szintén családos ember.

A főkapitány újabb javaslatokat tett s mint értesülünk, négyet, de az ellentéteket nem sikerült elsimítani. Végre is a főkapitány belátta, hogy a tanácskozás nem vezet eredményre s erre bucsút vett a jelenvoltaktól és megköszönte fáradozásukat. Erre eltávozott ugy a két igazgató, mint Pető képviselő és Jászai szakszervezeti titkár.

Néhány percz múlva megjelentek a főkapitánynál a munkások bizalmi férfiai. Simon József, a Világító-Szövetség elnöke és titkára; Jancsó Károly, azonfelül Jankovics Lajos, Kónyi József, Kaszaki György, Fazekas

Konrád, Tóth Lajos, Búz János és Magyar Pál. Dr. Boda Dezső megismertette őket az igazgatóság álláspontjával. Csak arra kérte őket, hogy tartsanak rendet a sztráktanván, nehogy a rendőrségnek kelljen beavatkozni. Ezt a munkások meg is ígérték és eltávoztak. Míg a főkapitány az igazgatóval tárgyalt, a munkások Garlathy rendőrtanácsos irodájában várakoztak. Együttes tárgyalásra nem is került a sor. A főkapitány behívatta magához a munkásokat és közölte velük az igazgatóságnak azt a határozatát, mely szerint a sztrájk alatt felvett munkásokat nem bocsátja el és ilyenformán már csak hatszáz munkás visszavételéről lehet szó. Akiket felvesznek, kötelesek az új bérszabályzatot aláírni. Ezt a határozatot a munkások nem vették tudomásul és kijelentették, hogy tovább viszik a harcot, ha az igazgatóság az utólag támasztott feltételeket el nem eíti.

A béke ügye ezzel megheiusult.

Dr. Boda Dezső főkapitány egy újságról előtt részletesen elmondta a békekezdés történetét s annak a véleményének adott kifejezést, hogy ilyen körülmények között békére ugyiszólva semmi kilátás nincs. A gázgyár igazgatói hangsúlyozták, hogy bennük minden hajlandóság meg volt arra, hogy békét teremtsenek, de a legelőnyösebb méltányosságnak tartották azt, hogy azokat a munkásokat, akiket a sztrájk tartama alatt alkalmaztak, semmi körülmények között se bocsássák el.

A gázgyár igazgatósága hivatalosan jelenti, hogy a jövő hét folyamán ismét vesz föl munkásokat s reméli, hogy azután már nem lesz szükség a katonaság segítségére.

A Zöld Vadászbán.

A munkások megbízottai a főkapitánytól egyenesen a sztráiktanyára siettek s előbb a bizalmi férfiakkal közölték a megindult békekezdés meghiusulását. Hogy a sztrájkoló munkások mikor szereznek tudomást erről, arra nézve tájékoztató hír nem érkezett a sztráiktanyáról, mert a rendőrségen délutánig semmiféle gyűlést be nem jelentettek. Délelőtt körülbelül százszázötvennel megfoglyatkozott a munkások száma. Amikor a vezérek a tárgyalásra elindultak, reménykedve bocsátották őket utnak. Amikor aztán visszatértek a kudarc hírével, a szegény embereket még jobban elfogta a csüggedés, mert mindnyájan látszik, hogy nem a harcot, de a békét akarja, amely kenyeret hoz neki és családjának. A délutáni órákig a munkásvezérek nem döntöttek arra nézve, hogy most már hogyan fognak a bajba jutott munkástársaikon segíteni.

A délután folyamán nagyon csendes volt a Zöld-Vadász kerthelyisége. Délelőtt még élénken várták az eredményt s kíváncsian lesték, hogy mi hirt hoznak a vezetők dr. Boda Dezső főkapitánytól. Majd mikor meghallották, hogy a főkapitányságon a tárgyalások nem hozták meg a mai napra remélt békét, csüggedten, fáradtan ültek helyeiken. Nagyon messze járt még az esti nyolcz órától, mikor már lélek se volt a sztráiktanyán a vezető-embereken s bizalmiférfiakon kívül, akik fogadásukhoz híven nem mentek el nyolcz óra előtt.

A munkások nagy része különben már szívesen menne vissza a gyárba s módfelett félnek a vezetők, hogy a sztrájk a nagy elkeseredettség miatt kudarczsal fog végződni.

A polgármesternél.

Pető Sándor országgyűlési képviselő a főkapitányságról elvitte a munkások küldöttségét Bárczy István polgármesterhez, hogy a kizárás történetét és a legújabb fejleményeket neki elpanaszolják. A gázgyárakban ma megint nagy számban vettek fel munkásokat, úgy hogy most már mintegy kétszáz új munkás dolgozik a telepen. Ezek közül, ha a béke létrejön, az igazgatóság egyetlenegyét sem hajlandó elbocsátani a szolgálatból. Miután a kizártaik közül kedden délig senkisémet jelentkezett, az igazgatóság a munkakönyveket és a fizetéseket az előjáráságnak adta át, ahol átvehetők. A rendőrség ma délelőtt is letartóztatott egy embert: Ringwald Kálmán óratöltőt, aki a gázgyár kapulájában megfenyegetett egy Major nevű munkást, aki felvételre jelentkezett.

A gáztermelés.

A gázgyárakban ma, a budai nyolczvan munkáson és a katonákon kívül háromszázhusz munkás dolgozik. Jelentékeny része régi mun-

kás, de van közöttük sok új munkás is. Ma reggel száztiz munkás jött vidékről. A munkásokat dr. Rózsa Félix megvizsgálta s három kivétellel valamennyit alkalmasnak találta. Az orvos szerint az új munkások erősebbek, izmosabb legények, mint voltak a régié. Nagyon sok közülük dolgozott már vaskohóban s megszokta már a tüzzel való munkát. Az új munkásokat ma délből osztották be munkára. Minden hatos csoportban három katonát helyett három civilt munkást osztottak be s az utász-katonák tanították be az új munkásokat.

A gáztermelés zavartalan és a közönségnek sem a világítás, sem az ipari gáz szempontjából nincsen oka az aggodalomra. A katonák kifünnően dolgoztak. Tegnap reggel a józsefvárosi telepen 44.700 köbméter gáz volt tartalékban, tegnaptól ma reggelig termeltek 18.700 köbmétert s elhasználtak 18.200 köbmétert. Tehát ötszáz köbméter fölös termelés volt.

A Ferenczvárosban.

A ferenczvárosi telepen rosszabb volt az állapot. A retortákat ott is szabályszerűen megtöltötték, a katonák ott is kifogástalanul dolgoztak, de a termelt anyag érthetetlenül kicsiny volt. Kiatarták az okát s csakhamar rájöttek, hogy a munkások, mielőtt kivonultak, a tisztítóházba és gáztartókba vivő úgynevezett főlészáló csöveket eltömítették. Hatvan darab kalapot, kabátot, nadrágot s más ruhaneműt szedtek ki a főlészálócsövekből. Akkor megértették a munkások fenyegetését, hogy hiába dolgoznak a katonák a retortáknál, gázi fejlesztési nem tudnak. A csövekbe dugott tárgyak eleinte keresztül engedték a gázt, de a két nap alatt teleivódtak kátránnyal s elzárták a csövet. A gáz nem szállhatván föl, visszament a kemenczébe s ott elégett. Amíg a csöveket az idegen anyagtól megtisztították, nem dolgozhattak, de azután a ferenczvárosi gyár is normálisan termelte a gázt.

A főváros a gázgyárral kötött szerződése szerint állandóan ellenőrzi a gázt. Az ellenőrzést a főváros vegyészeti intézete végzi, amelynek erre a középponti városházán külön berendezése van. A vegyészeti intézet ma reggel kiadott jelentésében az utolsó 24 órától a következőket mondja: A nyomás a jobbparton is, a balparton is megfelelt. A fényerősség a jobbparton 15.6, a balparton 14.5 angol gyertya fényességű volt. Kénhidrogén nincs, kén nincs, melegfelelő képesség 5029 kalória. Ez a hivatalos jelentés azt bizonyítja, hogy a gáz tegnap megfelelő volt, mert a szerződés szerint a gáznak legalább 12 angol gyertya fényességűnek kell lennie.

Vasárnapi gyűlés.

A gázgyári sztrájkoló munkások az utolsó békéltető tárgyalás meghiusulásának tudomásulvétele után bejelentették a rendőrségen, hogy vasárnap délelőtt tíz órakor a Zöld-Vadászhoz címzett vendéglőben ülést akarnak tartani. A gyűlést ki fogják mondani, hogy most már kitartanak a harcban, annál inkább is, mert megvannak győződve, hogy a tót és ruthén munkások, akiket az igazgatóság felvesz, nem lesznek képesek a gyárban dolgozni. A rendőrség az ülés megtarthatására az engedélyt megadta.

A gyárban.

Ma este nyolcz óra után nagyon sok sztrájkoló munkás állt meg a gyár előtt, hogy benézzenek az udvarra. Künn a széles gyárudvaron hangosan, jókedvűen daloltak a katonák, még azok is, akik a sztrájk lapátolták s az égő zsarátnokot hozták ki a fűtőházból. Belülről a gépek közül is kihangzott a dal. Késő este már többen jelentették, hogy holnap munkába állanak.

A gyár körül ma este teljes csend uralkodott. Csak hét óra előtt volt kisebb tüntetés, s két embert, akik ellenszegültek a rendőröknek, kihallgatás nélkül a főkapitányságra kísértetett Wolkenberg Gyula felügyelő. Nyolcz órakor érkezett meg Pausi Emil inspekcziós rendőrfelügyelő és Sajó Sándor rendőrtanácsos is megjelent, hogy az éjszakát a gyárban töltse, mert híre járt, hogy az éjjeli órákban nagyobb szabású tüntetés készül.

Az őriáratokat megkettőzték s fél kilenc után már senkit sem engedett be a rendőrség a Tisza Kálmán-téri sétátra.

Az új munkások, akiket ma fogadott fel a gyár, már dolgoznak s termelik a gázt. Az igazgatóság intézkedett, hogy mindaddig, míg

teljes csend, béke nem lesz, az utolnan felfogadottak közül senkit ki ne eresszenek a gyár területéről. Az új munkások benn étkeznek s ott is alusznak. Különben maguk sem mernék megkockázni, hogy elhagyják a gyárat, mert a sztrájkoló munkásokat nagyon ellenük bujtatták.

Schödel igazgató nyilatkozata.

A mai nap folyamán elterjedt az a hír, hogy a gázgyár igazgatósága tárgyalásokat folytat a triestzi igazgatósággal. Erre vonatkozólag Schödel igazgató kijelentette munkatársának, hogy a triestzi igazgatósággal nem tárgyalt, mert mindenkitől függetlenül, s teljesen önállóan intézkedik. A munkások létszáma ezentúl csak hatszáz lesz, s abban az esetben sem fogadhatók vissza az összes régi munkásokat, ha ezek vissza is kíváncsoznának menni. Eddig ugyanis a munkások folytonos amerikázása kényszerítette a gyárvezetőséget arra, hogy mennél több munkást alkalmazzanak, de ennek az állapotnak a jövőben hathatós eszközökkel fogják elejét venni. Álláspontjukból abszolúte semmit sem engedhetnek.

Hire jár, hogy a törvényhatósági bizottság hétfői közgyűlésén interpellációt intéznek dr. Bárczy István polgármesterhez a sztrájk ügyében.

Életunt iskolaigazgató.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 4.

Fővárosszerte ismert és a legszelebb körkben becsült férfi vetett véget ma öngyilkos kézzel életének. Tanos László, az Aréna-ut 27. szám alatt levő polgári iskola igazgatója az öngyilkos. Hozzá tartozói nem is sejtették, hogy milyen sötét terv foglalkoztatja Tanos Lászlót. Ma reggel még egész nyugodtan beszélgetett velük, csak idegességéről panaszkodott. Délelőtt kilenc óra tájban azonban már oly nagyfokú idegesség vett rajta erőt, hogy nem birt magán uralkodni. Mikor senki sem látta, elment lakásáról. Kiment nemrég elhunyt feleségének sírházhoz és ott fejbe lőtte magát. A golyó széttroncsolta agyát és a szerencsétlen ember azonnal meg is halt.

Klozik Károly kőfaragósegéd, ki a rákoskeresztúri temetőben dolgozott, ma délelőtt háromnegyed tíz órakor hatalmas dörrenést hallott. Rosszat sejtve, azonnal kutatni kezdte a zaj okát. Alig tett egy pár lépést, amikor a hetvenharmadik parcella második sorában levő nyolcvannyalcadik számú sírnál egy fetregő férfiestre akadt. Azonnal értesítette az öngyilkos-ságról Oláh Sándor nyolczszázhuszonötös számú rendőrt, aki az esetet bejelentette a tizedik kerületi kapitányságon. Innen Thuróczy Kornél rendőrfogalmazó és dr. Hérics Imre rendőrorvos siettek ki a helyszínre, de már csak a beállott halált konstatálhatták.

A szerencsétlen iskolaigazgató a nemrégiben elhunyt feleségének sírjánál követte el az öngyilkosságot. Feje a sírközhöz volt támasztva. A golyó teljesen, szinte a felismerhetetlenségig széttroncsolta a fejét. Mellette kis, fekete bőrtáska hevert, ebben több töltényt és hat levelet találtak.

A levelek egyikét a rendőrségnek czimezte. Ebben szószerint a következőket írja:

„Nem bírom tovább keresztmet, az örülés élele mind sötétebben borul rám. Önkezemmel vetek véget életemnek. Kérem a rendőrséget, holttestemet ne vitesse lakásomra és mellőzze, ha lehet, a boncolást. Isten irgalmazzon nekem és küldjön vigasztalást szegény árváimnak.

Budapest, 1908. július 4. (Aréna-ut 27.)

Tanos László
Aréna-uti polgári iskolai igazgató.

Ezenkívül még öt levelet hagyott hátra Tanos László. Szép, rendez írással a következőknek írt bucsuzól egy pár sort: fiának, ifjú Tanos László tanárjelöltnek, Tanos Sándor, a Práter-utcai elemi iskola igazgatójának, dr. Sziegeszku József gimnáziumi tanárnak, Vizakna-fürdőn, Pelikán Krizsó hitoktatónak és a Damjanich-utca harminczhetedik szám alatt lakó Jagosics Kálmán tanárnak.

Uglátszik, hogy az életunt igazgató attól

félt, hogy megőrül. Erre vall legalább a rendőrségnek címzett level.

Tanos László egyike volt a fővárosban legkedveltebb tanároknak. Hosszu pályafutása alatt növendékeinek, főjebbvalóinak, mint a fővárosi társadalomnak kedvelt tagja volt. Lékőtelező modora, sima érintkezési módja révén mindenki, aki csak ismerte — szerette és becsülte. Hosszabb ideig a Práter-utcai polgári leányiskolában a német nyelvet és az irodalmat tanította, majd mikor ezelőtt néhány esztendővel az Aréna-uti iskola felépült, a főváros őt bízta meg annak vezetésével. Ennek Tanos László az utolsó pillanatig is a legnagyobb lelki-ismertességgel és precizitással tett eleget.

A sok esztendei fárasztó munka azonban megörölte idegeit. Néhány évvel ezelőtt már mutatkoztak nála az idegesség tünetei, de ez nem gátolta a munkában. Fáradhatatlanul dolgozott tovább. Nem panaszkodott soha senkinek, türe betegségét a legnagyobb lelki nyugalommal.

Feleségének halála azonban mélyen megrendítette lelkiégyensúlyát, de hozzátartozói előtt az utolsó percig sem árulta el a fájdalmat, amit hitvestársának elvesztése miatt érzett. Fel- nőtt gyermekei a legnagyobb szeretettel csüngtek édes apjukon és igyekeztek mindenben és mindenkor enyhíteni fájdalmát.

Tegnap a szokottnál idegesebb volt, de még mindig nem panaszkodott. Tréfált gyermekeivel és beszélgetett velük jövőjükre vonatkozólag. Ezek pedig még csak nem is sejtették, hogy mily gondolatok gyötrik a szegény embert. Ma reggel aztán nem birt tovább uralkodni magán és gyilkos fegyverrel kioltotta egy egész generációra kiterjedő áldásos életét.

Öngyilkosságának híre igen gyorsan terjedt szét a fővárosban és a legszélesebb körben őszinte és mély részvételt keltett. Öngyilkosságáról a rendőrség azonnal értesítette családját, akiket a tragikus gyász híre az elképzelhető legnagyobb mértékben megtört.

Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

Temetése iránt holnap intézkedik a család.

Halálba kergette a nyomoruság.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 4.

Ma este háromnegyed tíz órakor revolverdörrenés zavarta meg az Iparcsarnok környékének csendjét. Az Iparcsarnok mögött holtan esett össze egy vasutas, akiről csakhamar megállapították, hogy Dombay József a neve, valamikor csendőrőrmester volt és mint pályafelügyelő az államvasutak szolgálatában állott. Fején lőtt seb tátongott, kezében revolvert szorongatott. Az öngyilkos zsebében az államrendőrséghez címzett levelet találtak. A levél tartalma nem olyan, amilyenek az öngyilkosok utolsó sorai szoktak lenni. Egészen más jellegű. Szomorú, megható s kitetszik belőle egy vergődő lélek halálra-szántsága, amit a nyomoruságos étellel való rettenetes küzdelem erőszakolt reá.

Dombay József a rajongásig szerette gyermekeit, imádta feleségét, fűrésztötte volna őket tejbe-vajba, de a sors kegyetlen volt hozzá s még a mindennapi kenyeret sem tudta számukra előkeríteni. Olyan csekély fizetést kapott, amiből egy legényember sem tudta volna fenntartani magát.

Két korona negyven fillér napidíjat kapott egy napra évekig, anélkül, hogy előléptették volna. Pontos, szorgalmas munkásembernek ismerte mindenki s józanságát, visszavonultságát példaképpen emlegették. A kilencz milliméteres revolver volt egyedüli értéktárgya, amelynek egyik ólomgolyójával most vetett véget életének. A rendőrséghez címzett levele így szól:

Tekintetes magyar királyi államrendőrség! Nem volt protekció s ezért kellett a halálba mennem. Mellékelem szolgálati könyvemet, láthatják, hogy tizenöt esztendeig dolgoztam olyan nemes testületben, mint a magyar királyi csendőrség. Negyven éves lettem és arra kellett gondolnom, hogy családot is alapítsak. Ezerkilencszázhat márczius tizenötödikén kiléptem és átléptem az államvasutak szolgálatába s két korona negyven fillér napibér mellett Veszprémbe osztottak. Ebből nem tudtam élni, adósság adósságra halmozódott, a hitelezők

nyakamra nőttek. Előléptetésről szó sem lehetett, mert protekció s nem volt. Körülöttem, mellettem sokkal rosszab munkaezők dolgoztak, akiket egymásután léptettek elő és én kinevezetlenül maradtam a régi napidíj mellett. Ezt kedves nőm nem tudta úgy beosztani, hogy megélhessünk belőle. Most véget vetek az életemnek, talán meg lesznek a hitelezőim e fizetéssel és belátják a nagyurak is, hogy miként bántak el velem.

Igaz, hogy már késő lesz, akkor, amikor egy családapa éhező gyermeke sir a kenyér után és a felesége várja vissza a férjét, aki elment a halálba. Más állás után is néztem, jártam fűhöz-fához, de nem volt protekció. Protekció nélkül hiába minden szorgalom... élet. Kérem feleségemet (Veszprém, Cserhát-u.), vagy Schmidt Lászlót (Ferenczváros 26. I.) értesíteni.

Dombay József
volt csendőrőrmester
máv. pályafelügyelő.

A szerencsétlen hulláját a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

Mozgó képek.

Nincs szabó-hitel.

Mert a Günther befűtült.

A RENDELŐ: Mondok, úgy néz ki most maga, Horváth bácsi, mint a mezőturi torony, vagy malacz, mert én, egy ilyen pesti urfi, nem is tudom, mi néz ki jól Mezőturon: a malacz vagy a torony.

A SZABÓ (rosszkedvűen): A malacz.

A RENDELŐ (egyet nyel): Ugy kidagadnak magából a kövér husok, Horváth bácsi, úgy kicsattog-pattog, mint egy ustor. Vagy nem jól mondom? Persze, hogy nem, mert mit is tudna egy ilyen szegény pesti ifiur? Szép ruhákban jár legfőjebb...

A SZABÓ: Ugy, ugy...

A RENDELŐ: Egy olyan kántor a vidéken, aki úgy a földbe énekl a koporsókat, az egy nagy-szerű magyar, az egy nép gyermeke és emlékszik, Horváth bácsi, amikor maga mindig mondta, nagy-szerűen jól mondta, hogy az a fő, a nép gyermeke, a polgártárs, mert mindnyájan egy anyán lógunk és gyereünk a honfiúi kebelrel, mert maga egy drága magyar, egy néphonfiu, az isten, a Hadur ilyen sokat éltesen. Ilyenek voltak, akik a fehér lovakat fejbeapokdták és csak a hélit fölálodozták, mint máma a szövetkezeti igazgatók és... izé... a magyarok istene... (egyet nyel) csináljon nekem egy nyári ruhát, Horváth bácsi...

A SZABÓ: Mit?

A RENDELŐ: Egy nyári ruhát. Egy nadrágot, egy mellényt és egy kabátot.

A SZABÓ (fenyegető hangon): Mit?

A RENDELŐ: Ugy mint régen, amikor még azokat a jó vicceket csinálták... Bejött a szabó, kiment az ember, kiment a szabó, bejött az ember... Akkor megint bejött a szabó és mondta kukucs és az ember azt mondta dáda és a szabó nem kapott pénzt... Ez jó volt... Azaz nem volt jó, így csinálták a komiszok, de a honfiúk, a magyar polgártárs, akinek a kebelében egy honfiúi szív dobog és a Hadur... és aztán a fehér lovak, úgy mint Mezőturon. (Siránkozva.) Horváth bácsi csináljon nekem egy nyári ruhát.

A SZABÓ (gunyosan): Egy kabátot, mellényt, nadrágot?

A RENDELŐ (sóhajtván): Nadrág, nem bánom, nem kell... Ide bele jön két darab perkáll és ez majd csak kitart... Alul jön egy kis madzag, úgy behuzva fényes lesz, ha már nem lehet csizmába járni, olyan fényes, rámás csizmába... a szeretőmet nem bánom, ihaj tyuhaj, csak a rámás csizmámat sajnálom... de kabátot, mellényt, azt csak csinál Horváth bácsi?

A SZABÓ: Jó pénzért miért ne.

A RENDELŐ (izzadva): Már megint viccel polgártárs bácsi... A honfi ihaj... bihaj... polgártárs-szív... jó vicceket tetszik mondani... Nagyszerű lehet Horváth bácsi feleségének, a nagyanyuknak... mindig röhöghet... hát a kabát, meg a mellény rendben lesz ugy-e?

A SZABÓ: Ha fizet az ur...

A RENDELŐ (savanyuan): Mondok, hogy haj, haj, de jó móka... mint a pusztán mondják ma-
zuk felé... emlékszik, amikor mesélte... (más

hangon): Eh kérem, ne imádkoztasson engem... Csinál ruhát, vagy nem csinál ruhát?... Ezt a rongyot is maga szabta... nézze meg milyen...

A SZABÓ (nyugodtan): Rongyos...

A RENDELŐ: Na ja, pesti iparos... goromba az tud lenni... A szájuk az jár, a szakszervezetes mindenségüket maguknak... Hát bánom is én, majd járok rongyosan, az jobb lesz... Majd rendeljen maguknál Günther, ha elrontotta a dolgot.

A SZABÓ: Az ur is rendelhet, ha fizet.

A RENDELŐ: Hogyis ne, van eszemben. Nem ruha teszi az embert, mondja Descartes vagy Voltaire, az mindegy, mert ahhoz maga mezőturi uszolás, ugyis bagoly, hát fujja fel a ruháját...

A SZABÓ: De részletre rögvést kellene.

A RENDELŐ: No ugy-e, Horváth bácsi, csak viczelni tetszett... Tudtam, a magyarok istenit, mert mindig viccel az azzal az áldott, jó magyaros zuzálával, eszem a máját, a teremtsit a mezőturi tornynak vagy malacznak... Hát gyereünk, gyereünk a mértékkel...

(Kicsal egy ruhát. Mert ruhát azután is fognak viselni, csak egy kicsit több szót kell majd pazarolni az ügyre.)
Ray.

Meggyilkolt főkalauz.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 4.

Titokzatos gyilkosság foglalkoztatja napok óta a budapesti államrendőrséget. Mult hónap huszonnegyedikéről huszonötödikére virradó éjszakára halva találták Hájnal Antal övenhat éves nyugalmazott államvasuti főkalauzt, ki a mult esztendő november hónapjának második napja óta Budán a Fény-utca hatodik szám alatt lakott albérletben Kostyán Antal munkánál, aki a Ganz-féle villamossági gyárnál volt két esztendő óta alkalmazásban. Halála előtti napon a ház népe még látta az öreg urat, annál nagyobb volt tehát mindenkinek a csodálkozása, amikor másnap Kostyán Antal és felesége, született Illés Irma siránkozva elbeszéltek, hogy Hájnal Antal meghalt. Orvost csak reggel öt órakor hívtak. Ekkor érkezett oda ugyanis dr. Gulden, a budai gázgyár orvosa. Ő azonban mán nem segíthetett rajta, működése kizárólag arra szorított, hogy a beállott halált konstataálja.

Hájnal Antal halála a rendőrség előtt igen gyanus volt, ugy, hogy elrendeték a hulla felboncolását. Ez junius huszonhatodikán meg is történt és meglepő eredménnyel járt. A boncolást dr. Tihanyi rendőrnnyel végezte. A jegyzőkönyv szerint a rendőrség gyanuja minden tekintetben indokolt. A holttesten több zuzott sebet talált a boncolást végző orvos. Így többek között be voltak törve az összes baloldali bordák, a jobboldal ötödik és hatodik bordája és a nyakcsont, a törések között közvetlen véraláfutások látszottak. Ezek után a boncoló orvos szükségesnek tartotta, hogy a boncolás adatainak felülvizsgálása céljából ejtsék meg a törvényszéki boncolást is. Ezt dr. Krezsák vizsgálóbíró el is rendelte. Ellenőrző szakértőként dr. Ajtay Sándor és dr. Minich Kálmán törvényszéki orvosok szerepeltek. A törvényszéki boncolás eredménye mindenben fedte a rendőrség adatait és a rendőrorvos véleményét. Miután tehát az erőszakos halál tünetei látszottak fenforogni, a bíróság áttette az iratokat a nyomozás megejtése céljából a rendőrségre.

A rendőrségen az iratokat Koródy Béla rendőrfogalmazónak osztották ki, aki azonnal hozzáfogott a nyomozáshoz amely a mai napig folyt a legnagyobb erélyvel és ma azzal végződött, hogy Hájnal Antal gyilkosait a rendőrség letartóztatta.

Junius harminczadikán jelentkezett a rendőrségen az elhunyt leánya: Preiszinger Józsefné, született Hájnal Irén és elmondotta Koródy fogalmazónak, hogy édesapja halálának körülményeire igazán érdekes és fontos vallomást tehet a Ganz-gyár házmestere, Tóth Sándor és Vig György gyári munkás.

A két embert azonnal megidézték a rendőrségre, ahol először Tóth Sándort hallgatták ki.

Tóth Sándor vallomásában többek között a következőket mondotta:

— Julius huszonnegyedikén éjszaka Kostyánék szobájából tusakodásból származható zajt hallottam. Figyelni kezdtem és ekkor hangok ütötték meg fületem. Először csak ennyit hallottam:

— Ugy?!

Utána csend lett. Hogy ezt ki mondta, azt nem tudom, de pár másodperc múlva újra zaj hallatszott:

— Segítség! Segítség! Ne bánts! Ne bánts! — kiáltotta Hajnal.

Háromszor ismétlődött a segítségkiáltás, majd két tompa zuhanás és lábcsozogás. Ennyit tudok, mert a legóvatosabb figyelés dacára sem hallhattam többet.

Ugyancsak megerősítette Tóth Sándor vallomását Vig István gyári munkás, aki még a következőkkel egészítette azt ki:

— Reggel öt óraker keltem föl és alig hogy az udvarra mentem, megláttam dr. Gulden gázgyári orvost, aki fiakkereen jött oda, de kevéssel utána el is ment. Kévéssel később csak annyiról értesültem, hogy Hajnal ur az éjszaka meghalt.

De nemcsak ez a két tanu vallott terhelően, hanem több házbéli is. Így például Vig Róza gyári munkásné, Csikász Istvánné, született Taskó Julia elmondották, hogy előző este tíz óraker látták, amint Kostyán és Hajnal a folyosón beszélgetnek és ekkor Hajnal újján egy aranygyűrűt és mellényén aranyláncot láttak. Fél tizenegy óraker bementek a szobába és ezután történtek a gyilkosság. Kostyánné reggel elmesélte, hogy Hajnal meghalt.

Ugyancsak van tanu arra is, aki látta, hogy Kostyánné huszonötödikén korán reggel véres ágylő-szőnyeget mosott, azt nagy titokzatosan vitte vissza a szobába.

Más tanu vallomása szerint Kostyánnak a gyilkosságot megelőző napon nem volt pénze, Hajnal halála után pedig kétszáz koronát rejtegetett zsebében. Erre vonatkozólag Kostyán azt mondta, hogy előző nap bent iárt a városban és kétszáz korona kölcsönt vett fel.

Ezen vallomások alapján a rendőrség gyilkosság és rablás esetét látta fennforogni és ennek következtében ma délután házkutatást tartottak Kostyánék lakásán. Ekkor megállapították, hogy Hajnal Antal gyűrűje, aranyláncza és háromezerhatszáz koronája eltűnt. Kostyán Antalt és feleségét azonnal bevitték a rendőrségre és vallatóra fogták.

Mindketten a legnagyobb eréllyel tiltakoztak a vád ellen és hangsúlyozták ártatlanságukat. A rendőrség azonban nem adott hitelt védekezésüknek és előzetes letartóztatásba helyezte őket. A vizsgálat teljes eréllyel folyik ellenük tovább.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, július 5. — Róm. kat.: D. 4. Jézus sz. v. — Prot.: D. 3. Vajk-ven. — Görög-ország: jun. 22. E. 3. Ózs. pk. — Zsidó: Ij. 6. — A nap két reggel 4 óra 9 perczkor, nyugszik este 7 óra 58 perczkor. — A hold két délelőt 10 óra 39 perczkor, nyugszik éjjel 11 óra 44 perczkor.

A miniszterek nem fogadjak.

Allandó nyári kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva 9-8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum összes téral nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-12-ig és 3-6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-től fél 2-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A történelmi képesarnok nyitva 10-től fél 12-ig. — A földtani intézet muzeuma nyitva 10-től 1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9-12-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Széchenyi múzeum zárva. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Ráth György Múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára zárva. — Az Egyetemi könyvtár zárva. — A Kereskedelmi Múzeum zárva. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9-12-ig.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“. Második száma jelent meg ma mellékletünknek és ez a második szám, ha lehet, tartalmasabb és cleve-nebb lesz az elsőnél. A hét minden nevezetes mozzanataról pompás fényképfelvételeket talál az olvasó, kiegészítvén ezzel a lapban olvasottakat. A fővárosi élet legnagyobb eseménye a gáz-

gyári sztráik volt, amelyről szebbnél-szebb reprodukciók számolnak be. Atlétáink Londonba való készülődéséről négy képet közlünk, amelyek egy-egy fontosabb versenyét ábrázolják az atlétikai próbaversenyeknek. A külföldi események közül Lemoine arczképe érdekl a közönséget, továbbá Beier Grete, a brandi polgármester leányának portraite, aki nyereségvágyból megölte jegyesét s akit halálra ítélték. Két kép a király ischli utazását ábrázolja, néhány kép budapesti utcai jeleneteket mutat. A szépirodalmi rész is élénk és változatos. Három novella mellett Geguss Dániel rendőrkapitány nagyon érdekes cikke tarthat igényt a legnagyobb érdeklődésre, ugyszintén nagyon érdekes a „Reichstadti herceg emlékiratai“-nak a folytatása is. Külső cím és kiállítás dolgában ez a szám is elsörendü és nem kételkedünk abban, hogy a szép és tartalmas füzet a legnagyobb mértékben megnyeri olvasóink tetszését.

— **Személyi hír.** Izabella főhercegnő tegnap Félteronyból Eszterházy Miklós herceg családja látogatására Eszterháza érkezett. Ez alkalommal Eszterháza érkezett gróf Cziráky Béla főudvarnagy és felesége, valamint fia, gróf Cziráky József is. — Ferenc Szalvátor főherceg gyermekeivel együtt ma este Ischlebe érkezett. A pályaudvaron a király fogadta, aki unokáinak üdvözlése után Ferenc Szalvátor főherceggel villájába hajtattott.

— **Lipót Szalvátor főherceg utja.** Lipót Szalvátor főherceg, a tüzérség főfelügyelője, Nagyszébenben meglátogatta Metianu János metropolitát. A főherceg, aki már szerda óta időzik Nagyszébenben, hogy az ottani tüzérség felett szemlélet tartson, ma Brassóba utazott, ahonnan azután vezérkarával együtt Sinaiába megy a román királyi pár látogatására.

— **Uj titkos tanácsosok.** A király gróf Zichy János országgyűlési képviselőt, gróf Festetic Pál főrendiházi tagot és Bernáth Gézát, a Karia másodelnökét valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki.

— **A király és a Vörösmarty-szobor.** A Vörösmarty-szobornak május 24-én történt leleplezésén a király, mint ismeretes, József főherceggel képviseltette magát. Az országos nagybizottság tudomást nyervén a király ez elhatározásáról, május 17-én tartott utolsó ülésén az elnökség indítványára elhatározta, hogy hódoló táviratot küld a királynak és megköszöni a képviseltetést. Az elnökség teljesítette is e megbízást, amire nézve tegnap a miniszterelnöktől ez a levél érkezett a nagybizottság elnökéhez:

Méltóságos Rákosi Jenő főrendiházi tag urnak, a Vörösmarty-szobor országos nagybizottsága elnökének, Budapestben.

Méltóságos ur! Méltóságod a folyó évi május hó 17-én kelt táviratával azgal a kéréssel fordult hozzám, hogy a Vörösmarty-szobor országos nagybizottsága hódolatteljes köszönetét juttassam ő felsége legmagasabb trónja elé abból az alkalomból, hogy ő felsége a szobor leleplezése ünnepén fenséges József főherceggel urral képviseltette magát. Ő császári és apostoli királyi felsége a nagybizottságnak e köszönetnyilvánítását folyó évi június hó 18-án kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott, miről van szerencsém Méltóságodat tisztelettel értesíteni. Budapestben, 1908. évi június hó 30-án. Wekerle.

A tiszántúli püspökválasztás. A tiszántúli ref. püspöki szék betöltése tárgyában Rasó Gyula kir. tanácsos, nyugalmazott alispán és einök és Kiss Ferenc püspökladányi lelkész, egyházmegyei tanácsbíró mint jegyző vezetésével Debreczenben értekezlet volt, amelyen egyhangulag dr. Baltház Dezső hajduböszörményi lelkészesperest jelölték püspöknek és jelöltsége mellett való állásfoglalásra körlevélben hívta fel a tiszántúli egyházakat.

— **Könyv a Hohenzollern utjáról.** Vilmos császár kívánságára nemsokára megjelenik egy terjedelmes könyv, melynek címe: „Durch Norden und Süden auf der Hohenzollern“. (Északi és déli utazások a „Hohenzollern“ hajón.) Ez a mű a „Hohenzollern“ jacht utját fogja ismertetni képből és írásban. A mű megszerkesztésében egész sereg munkatárs vesz részt, akik mint Vilmos császár vendégei vele együtt utaztak. A császár külön kívánságára az ő személyét a könyvben csak annyiban érintik, amennyiben okvetlenül szükséges.

— **Gróf Andrássy Gyula Londonban.** Gróf Mensdorfi osztrák-magyar nagykövet tegnap este ebédet adott, amelyen a többi közt gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Churchill és Lansdowne marquis nejevel vettek részt.

— **Főhercegi vendégek Tátrafüreden.** Klótild és Erzsébet főhercegnők üdülésre ma Tátrafüredre utaztak.

— **Kinevezés.** A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Dusóczky Károly miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsost és dr. Kun Béla miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsosokká, dr. Lázár Elek és Zalay István miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárokat pedig miniszteri osztálytanácsosokká kinevezte. A király dr. Reiner Ignác, dr. Térfi Gyula és Súlyom Andor igazságügyminisztériumi miniszteri osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi címet és jellegét, dr. báró Lévy József miniszteri titkárnak pedig a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegét díjmentesen adományozta.

— **Az abruzzói herceg nem nősül.** Az abruzzói hercegnek Elkins szenátor leányával tervezett házasságát végleg meghiúsultnak lehet tekinteni. A király a „Corriera della Sera“-ban jelent meg s eddig még nem czáfolta senki.

— **Sturm Albert egészséges.** Sturm Albert, a „Budapesti Tudósító“ kiadó-tulajdonosa, akinek a múlt év vége felé szenvedett balesetéhez súlyos szembaj járult, immár a teljes felépülés után van. Orvosa, Goldzieher tanár, a Rókus-kórház főszemórvosa, a súlyos beteg író Budapestet teljesített sikeres kezelés után utókurára Kreuzen-fürdőbe küldte, ahol dr. Fleischanderl császári tanácsos kezelésében kitünően érzi magát. Sturm Albert, aki még három hetet tölt Kreuzenben, ezt követőleg a Tátrában való néhány heti üdülés után ismét átveszi szerkesztőségének vezetését.

— **Gróf Komarowsky gyilkosai.** A Komarowsky-afférben, mely a múlt év vége felé Bécsben oly nagy feltűnést keltett, a gyilkosság, illetve gyilkosságra való hűtöztetés miatt letartóztatott vádlottak ellen valószínűleg csak novemberben kezdik a törvényszéki tárgyalást. Igaz, hogy a vizsgálatot már befejezték, de azért még várnak egyes Oroszországból jövő híradásokra. Naumow gyilkos állapota napról-napra rosszabbodik s viselkedése örülthöz hasonló. A trüfolium letartóztatása alkalmával megemlítetük, hogy gróf Komarowsky az „Anker“ biztosító-társaságnál 500.000 koronára biztosította életét. Mint hírlik, a társaság még mindig azon az állásponton van, hogy az erről szóló szerződés nem érvényes.

— **Türr István arczképe Baján.** A Baja városi székfő közgyűlési termében most helyezték el Türr István tábornok arczképét, amelyet Domenico Failutti, jónövű olasz festőművész készített a város számára. A művész a képet a következő levél kíséretében küldötte el dr. Ambrozovics Lajos bajai főispánnak:

Méltóságos Főispán Ur!

A hála és rokonszenv érzelmeitől vezérelve, melyet a lovagias magyar nemzet iránt táplálok, különösen pedig azon város iránt, melynek szolgált a hős tábornok, Türr István, aki hazám szabadságharcában oly elsőrangú hős szerepet vitt: ezen kegyeletemet és hódolatomat azzal óhajtottam kifejezésre juttatni, hogy a nagy tábornok saját kezemmel festett arczképét tiszteletteljesen felajánljam az ő szülővárosának örök emlékül! Legyen szabad reménylenem, hogy szerény művemet kegyesen fogadják és a nagy hőshöz méltóan fogja azt elhelyezni Baja városa mélyen tisztelt polgári főhatósága. Ezen alázatos kérelmemet megújítva, vagyok a legmélyebb tisztelettel, Méltóságos Főispán Urnak lekötöztetett híve: Domenico Failutti, Pittore Accademico Venezia.

— **Gyermekrabló gróf.** Gould Anna, az amerikai dollárkirály leánya, aki Bonni de Castellane gróftól elvált, legközelebb már megesküszik Sagan herceggel. Addig gyermekeit elhelyezte Versaillesben egy bizalmas emberénél. Az elvált férj azonban megjelent Versaillesben és a gyermekeket heves jelenet után elvitte. A rendőrség nem akadályozta meg a szöktetést. Gould Anna a bíróságok segélyét kéri gyermekei visszaszerzésére.

— Japán vendégek a tátraházai tüdőbetegek szanatóriumában. Ritka látogatók voltak a tátraházai tüdőbeteg-szanatóriumnak vendégei. A tókiói egyetem két orvostanára, Li-Hu-To és Hong-Ki-Csang, a német és osztrák szanatóriumok tanulmányozása után a magyarországi hasonló intézetek megtekintése céljából Tátraházára érkeztek, ahol őket a szanatórium igazgató-főorvosa, dr. Müller Vilmos és az intézet asszisztense fogadták és kalauzolták. A két vendéggel együtt utazik a 18 éves japán herceg, Csing-Hai-Hong-To, aki hazájában az orvosegyetem hallgatói közé tartozik. Mind a hárman hosszabb időn át tanulmányozták az intézetet, beirták nevüket a vendégkönyvbe és az intézet mintaszerű felszereléséről több fotografikus felvételt készítettek. A japán tudósok és a társaságukban levő herceg automobilliaikon egyenesen Poprád-Felkára utaztak, ahonnan Budapest felé vették útjukat.

— Majláth püspök Apponyinál. Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök ma a képviselőházban felkereste gróf Apponyi Albert kultuszminisztert, akivel hosszasan tárgyalt egyházi ügyekről.

— Égő petróleumforrások. Drohobiczban irtozatos tüzvész pusztít a petróleumforrások telepein dél óta. Az Oil-City legnagyobb tárnája lángokban áll s ezenkívül Tustanoviceben négy, Boryslavban két tárna ég. A tűz zivatar közben villámcsapástól keletkezett. A katonaság és tüzoltóság megfeszített erővel dolgozik a pusztító elem megfékezésére, de mentésről szó sem lehet. A tüzvész rohamosan terjed kelet felé. Délután Oil-Cityben öt rezervóár égett, amelyek ezeröttszáz cziszternát foglalnak magukban. A Tysmienica-folyóba gátszakadás következtében betódult a nyers olaj s a folyó felszínén nyolcszáz méternyi hosszúságban nagy lánggal ég. Bele fog telni két hétbe, míg a tüzet el lehet oltani. Ujjában jelentik: Déli tizenkét óra óta a naftaterület legnagyobb része lángokban áll. Először a tustanovicei petróleumforrás telepe gyuladt ki s onnan átsapott a láng a szomszédos forrás-telepekre. Állítólag villám gyújtotta fel a tustanovicei tárnát, amely a Domborg-féle petróleumfinomító-czég tulajdona. A tűz hihetetlen gyorsasággal harapódzott tovább s egy óra múltán már lángokban állott az Oil-City is, ahol temérdek petróleum és nyers olaj van raktáron. Délután három órakor kigyuladt a hatalmas rezervóár és háromszáz cziszterna, nyomban utána egy harmadik tárna, amely a galicziai Kárpát-társaságé. A mentők százai emberfeletti erővel dolgoznak, de szó sem lehet a tűz lokalizálásáról. Igen nagy a veszedelem s könnyen megeshetik, hogy leég Boryslav környékén minden naftatelep. A tüzoltóság délután kidőlt s a környékről katonaságot rendeltek ki. A kár eddig meghaladja az egy millió koronát.

— A laportei özvegy holtteste. Gunnes aszszonyról, a híres laportei özvegyről, aki laportei farmján egész sor embert gyilkolt meg, a legkülönbözőbb híreket közölték az amerikai lapok. Majd holtnak nyilvánításáról számoltak be, majd pedig azt híresztelték, hogy a rendőrségnek sikerült tartózkodási helyét kikutatnia. Chikágóból most azt jelentik nekünk, hogy az elmúlt héten egy holttestet találtak, amelyről kétségtelenül megállapították, hogy az Gunnes asszonyé. A holttestet éppen ezért Chikágóba szállították és a Forest-Home temetőben eltemették. A rejtélyes gyilkosságok ügyében különben már a vizsgálatot be is szüntették, mert az e czélra, a rendőrség rendelkezésére bocsátott 9000 dollár elfogyott és újabb összeget a vizsgálat folytatása érdekében nem folyósítottak.

— Lord Tweedmouth szanatóriumában. A párisi „Eclair” jelentése szerint lord Tweedmouth-ot, akinek nevét legutóbb Vilmos császár ismeretes levelével kapcsolatban emlegették sűrűn, a Somerset-Lodge-féle wimbledoni magán-gyógyintézetbe szállították. Ez a családja intézkedésére történt, mert Tweedmouth, aki özvegy, feleségül akarta venni Sandy, londoni kiadó özvegyét, ami a családjának sehogysem tetszett. Ebből az ügyből kifolyólag állítólag szenzációs pör várható. Az „Eclair”, amely ezt hírt közli, megnevezi annak a két hölgynek a nevét is, akik a császár levelének ügyében indiszkrécziót követtek el. Eszerint az illető hölgyek egyike lord Tweedmouth testvére, lady Aberdeen, a másik pedig unokahuga, lady Margaret Orr-Ewing.

— Az angol flotta az Adrián. A középtengeri angol flotta Sir Drury admirális parancsnoksága alatt hétfőn délután érkezik Triesztbe. Az admirálist, aki Battenberg Lajos herczeggel együtt a „Queen” admirális hajón fog tartózkodni, Spence angol főkonzult fogja üdvözölni.

— Gyilkos festőművész. A budapesti főkapitányság ma távirati értesítést kapott egy külföldi rablógylósságról, amelynek a tettese Budapestre menekült. Spitzer János és Almer Francziska varrónőt München közelében, a mezőn halva lelték. Mind a kettőn lött sebeket és fojtogatás nyomait állapították meg. Miután kórházba vitték őket, Spitzer meghalt s a nő is aligha marad életben. Alapos a gyanu, hogy a rablással párosult gyilkosságot Miceff Demeter festőművész, Almer Francziskának régebbi kedvese hajította végre. Bécsen át Budapestre szökött s azt hiszik, hogy most is itt tartózkodik. Miceff vidáni, bolgár születésű, harmincnégy esztendő, sovány, hosszas arczu, barna bajszu s ugyanolyan kecskeszakállu ember. Arcz- és tájképfestő, aki már díjat is nyert. Szarukeretű orrcsipetűt visel. Két ruhája van, az egyik sportöltöny, az utóbbit viselte a rablógylósság elkövetésekor s szökése alkalmával is. A ruha barna manchester-szövetből készült. Budapestben még nem sikerült a detektíveknek Miceff nyomára akadni.

— Ügyvéd mint törvényhozó. A budapesti ügyvédi kamara minden kínálkozó alkalommal kifejezést ad annak a felfogásnak, hogy az ügyvédi hivatással össze nem férő, ha az ügyvéd a szegény alperes bőrére akarja az existenciáját alapítani. A jogvédőhöz nem méltó, ha a költségeket anélkül, hogy az ügy érdeke kívánná, ok nélkül szaporítja. A kamara legutóbb is fegyelmi vétségnek minősítette egy fővárosi ügyvéd eljárását azért, mert ez egy alperes ellen néhány korona hátralékos perköltség miatt végrehajtást és árverezést vezetett. Indokolásában kiemelte, hogy az ügyvédi tisztességbe ütközik az a jogtalan eszközökkel való költségszaporítás. Az ügyvéd, a kire a kamara ezt az erkölcsi megrovást ráolvasta, Simonyi-Semadam Sándor, akiről nem érdektelen megjegyezni, hogy mint országgyűlési képviselő éles bírálatban részesítette a Házban ügyvédtársait, akik minden áron növelni akarják a végrehajtási költségeket. Simonyi Semadam Sándor mint néppárti képviselő volt ennyire lelkiismeretes, mint ügyvéd pedig négy korona tartozásért egy plébánost árvereztetett, mialatt ez misét szolgáltatott. Ez a két adat így egymás mellé állítva, nem több, de nem is kevesebb egy érdekes kulturképnél.

— Az elszabadult bacillusok áldozatai. Megírjuk, hogy a czernovitzai élelmiszervizsgáló-intézetben takonykór-bacillusal fertőzés történt. A betegség két szolgának a halálát okozta, míg Basil Marco, az intézet laboránsa betegségében most bizonyos stacionár állapotra jutott. Sőt a tegnapi nap folyamán csekély javulás is állott be, amiből azonban még semmit sem lehet következtetni a betegség további lefolyására, mert hőmérséklete állandóan változik s a közérzetet majd kedvezően, majd kedvezőtlenül befolyásolja. Minden előjel arra enged következtetni, hogy Marco betegsége, ellentétben Arnoscht és Lipecki, a két áldozat betegségének akut jellegével, krónikussá válik. Marco, kinek szerfelett erős a szervezete, az utolsó napokban nagyon elgyengült. Külsőleg a betegsége csak jobb kezén lévő nagy kelésről ismerhető fel. Dr. Röhrmer városi orvos, a bukaresti bakteriologushoz, dr. Babesch, Pasteur tanítványához fordult, aki a malin és marhavér-szerűm bizonyos perzent szerint való keveréket ajánlotta. Mivel azonban Czernovitzban ez idő szerint nincs olyan bakteriológus, aki a keverék injekcióját sikerrel végezhetné, még kérdés, hogyan végződik Marco laboráns betegsége.

— Felfüggesztett tanítóképesítő vizsga. A székelyszerű állami tanítóképezde képesítő-vizsgáján Moldován Demeter segesvári görög keleti esperes oláh nyelven akarta a hittani vizsgálatot megtartani. Kulisszethy Ernő tanfelügyelő ezt megakadályozta, kijelentvén, hogy csak magyar kérdéseket enged intézni a jelöltekhez. Moldován Demeter esperes erre nem volt hajlandó, mire a tanfelügyelő a vizsgát felfüggesztette. Az eset városzerte nagy feltűnést és megbotránkozást kellett,

melyhez hasonló Székelykeresztúron, a székelység ez ősi fészkeben még nem fordult elő. A tanfelügyelő az esetről az illetékes hatóságnál azonnal jelentést tett.

— Nagy tüzvész Veldes mellett. A Veldes községhez tartozó Grad helységben tegnap délután nagy tüzvész támadt, mely harminczkét lakóházat s gazdasági épületet pusztított el. A kár körülbelül 300.000 korona, amiből csak egy harmadrész térül meg biztosítás útján. Emberéletben nem történt kár. A tűz színhelyén tizenöt tüzoltóság működött; azonkívül Laibachból félszázad gyalogság is érkezett. További sürgetésre éjjel egy különvonat is indult még három század gyalogsággal. Gróf Chorinsky udvari tanácsos ugyancsak evvel a vonattal érkezett a tüzvészhez s a katonai parancsnokokkal, meg a helybeli előjárósággal s tüzoltóságokkal megtette a szükséges intézkedéseket. A tűz lokalizáltnak tekinthető. Maga Veldes gyógyhely a tüzvész helyétől teljesen oldalvást fekszik. A fürdővendégek is osztozkodtak az oltási munkálatokban.

— Éles katonalövés. Przemysből jelentik a Lembergben megjelenő szociáldemokrata Glosznak, hogy a 77. gyalogezred tábori gyakorlatain a Piculiker-Felden két éves lövés esett. Egymásután két golyó süvített el a katonatisztek csoportja mellett, amelyben ott állott az ezredparancsnok, Perbenj Dispostell ezredes is, akit a legénység tulságos szigorúsága miatt gyűlölt. Az éles golyók nyilván az ezredesnek szóltak, de nem találták. Az egyik golyó könnyebben megsebesítette Madziara őrnagyot a karján. Ez a zászlóaljparancsnok a legkedveltebb tiszt az ezredben a legénység előtt s így nyilvánvaló, hogy őt nem akarhatták bántani, de az ezredest, aki Madziara mellett állott. A vizsgálat még ott a gyakorlótéren kiderítette, hogy a 14. és 16. századok egy-egy közlegénye éles töltéssel lött, sőt a 8. század egy tizedese is gyanus, hogy éles töltést lött ki. Egyelőre a gyanus századok kaszárnyafogságban maradnak.

— Merénylő völegény. Adám Julianna debreczeni szobaleány tegnap völegényével, Seres Péter hentesegéddel sétálgatott. A legény sanda szemmel nézte, amint a többi legények a leány után néztek. Este elment a leányhoz és szó nélkül maroggal leöntötte. A leány csak kevéssé sérült meg. Bevitték a kórházba, Serest pedig elfogták.

— Azt akartam, hogy csunya legyen. Hogy másnak ne kelljen. Azért öntöttem le — vallotta sirva a kihallgató rendőrtisztviselőnek.

Serest kihallgatása után egyelőre szabadon bocsátották. Első útja a kórház volt, ahol menyasszonyát látogatta meg. A leány éppen el akarta hagyni a kórházat, mikor belépett Seres. Első pillanatban megijedt tőle, de Seres szeliden szólott hozzá:

— Ne félj tőlem. Hogy most nem vagy szép, annál jobban szeretlek és feleségül foglak venni...

Ezek után pedig azonnal elmentek az anyakönyvi hivatalba, ahol bejelentették, hogy egymásé akarnak lenni.

— Házasságok. Szántó Lipót, az Eisltzer és Társa czég beltegye, eljegyezte Eisltzer Armin leányát, Margitot Budapestben.

Fischel Lajos július 15-én esküszik örök hűséget Boujhadi Idának Fiumében.

Mostor Ödön zágrábi gyáros eljegyezte Breitenstein Klárát, dr. Breitenstein József bécsi ügyvéd leányát.

Valtinyi József fővárosi mérnök Pribitzer Anna fővárosi tanítónőt vezetett oltárhoz. Az esketést Bakács plébános végezte.

Dr. Hilb Jenő eljegyezte Mandel Fridát Budapestben.

Dr. Szegedi Sándor selmezbányai orvos e hó 12-én esküszik örök hűséget Singer Irénkének Szécsényben.

Nagybacsoni Keresztes Árpád eljegyezte özv. Frejer Arnoldné leányát, Ilonkát, Budapestben.

Weisz József Lesenceiztvándról eljegyezte Freller Bertát Sámsondról.

Franke Pál és neje, szül. H. Zabosy Irma leánya, Gizi és dr. G. Bányász Jenő budapesti ker. és ip. kamarai i. fogalmazó ma tartotta esküvőjét.

— Nászajándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műlőrás ékszerterelepén, Budapest, VII. Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmertve küldetik.

— Veszett macska. Körösmezőn Frank Róza tizenhárom éves leányt egy veszett macska megmarta; a budapesti Pasteur-intézetbe szállították. A hatóság az összes macskák kiirtását elrendelte, mert a veszett macska, mielőtt agyonverték, vagy husz macskát megmarta.

— **Távlovaglás.** A Miskolcra állomásozó es. és kir. 15-ik huszárezred egyik főhadnagya, Egry Zoltán Miskolcra Bácsig az utat lóháton tette meg. Egry Zoltán főhadnagy Miskolcra június 27-én reggel három órakor indult el, az első napi pihenőt Gödöllőn tartotta, a másodikat Bábolnán és a harmadik napon este 6 órakor érkezett Bácsigba, úgy ő, mint lova, teljesen sértetlen állapotban. Az utat összesen 63 óra alatt tette meg s a pihenőidőket leszámítva, összesen 44 órát ült nyeregben. Egry Zoltán főhadnagy e bravuros lovaglásával méltán számot tarthat a hadsereg tisztikara számára kiírt azon 20.000 koronás díjra, amelyet az a lovas nyer el, aki egy meghatározott utat a legrövidebb idő alatt tesz meg és pedig akként, hogy úgy a lovas, min a ló, teljesen épp és egészséges állapotban érjen el a kitűzött helyre.

— **Gyermekgyilkos házaspár.** Friedlandból, egy szászországi városkából jelentik, hogy az ügyészség vád alá helyezett egy házaspárt, melyet nyolcz gyermekének szándékos megölésével vádolnak. A gyermekek valamennyien zsenge korban haltak meg s feltűnően gyorsan. Csak néhány napja, hogy megint temettek ilyen pár hónapos, gyanús szimptomák közt elhunyt gyermeket, mire az ügyészség utasítására a házaspárt letartóztatták s a gyermekeket, halála okának földelítése végett, exhumálták.

— **Árvíz Kínában.** A Jangcekiang és mellékfolyói erősen dagadnak és sok helyen elárasztják a vidéket. A Peking—Hankau vasutvonal több hidját el sodorta az ár. Icsagnál áttört a gát. Igen sok ember pusztulhatott el. Az áldozatok száma még nincs megállapítva. A Jangce-völgyben előfordult rendkívül erős esőzések fenyegetik az aratást. Kanton is víz alatt áll. Dél-Kínában segélyakciót szerveztek. Mindenfelé segítő-bizottságok alakulnak. Említést érdemel, hogy Tokióban is alakult egy bizottság a károsultak segélyezésére.

— **Sztrájkoló villamostelep.** Ma sztrájkba léptek az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Részvénytársaság munkásai. Az igazgatóság ugyanis huszonöt százalékkal le akarta szállítani a bérüket. Miután hasztalanul tiltakoztak, ma délelőtt elhagyták a Váci-ut 61. száma alatt lévő telepet s kivonultak az újpesti Baross-utca 5. száma alá, ahol sztrájkanyát ütöttek. Rendzavarás nem történt.

— **Lopott a becsületéért.** Érdekes eset történt tegnap Kolozsvárott. Szennyei-Darabont Anna belopozott Léb Sándor Boeckay-téri lakásába, amelynek az ajtaja tárva-nyitva volt és elemelt száznegyven koronát érő holmit, jórészt ruhaneműt. A zsákmányt azután olcsó pénzért értékesítette valamelyik zsidó árusnál. Ugy látszik, a vétkes cselekedetét jövedelmét keveselte, mert még aznap szintén a Boeckay-tér egyik házában, nevezetesen Neumann Viktor tisztviselő lakásán követelt el kilenczven korona értékű tolvajlást. Mielőtt a lopott holmit eladta volna, rajtaütött a rendőrség és letartóztatta. A vállalatnál azzal védekezett, hogy bárhol keresett munkát, az emberek mindenütt a leánybecsületét akarták tőle, ő azonban inkább lopott, csak hogy tisztességes maradjon. Ez bizony nem kis dolog és a leány, aki széparczu, tüszemű és fiatal, kiérdemelné rokonérzésünket, ha nem tudnók róla, hogy állandó tulajdonsága a ragadozó képesség. Kicsiny korában odahagyta anyját, aki egy napszámossal él közösházartásban és azóta az utca lett a hajléka. Apróbb tolvajlásaiért ismeri őt már majd mindenik sarki rendőr. Tizenkét éves sem volt még, amikor első ízben lopott. Ilyen előzmények után már lezsugorodhat a szánakozásunk iránta. Az a sejtelmünk támadhat, hogy a bűnös nemcsak vonzó megjelenésű, de okos is, aki esetleg kieszelte a mentegőtődzésnek ezt a regényes fajtáját. Az ügyészségre szállították, ahol folytatják az eljárás ellene.

— **A rejtélyes halott.** Barnaulban a rendőrség egy meggyilkolt állami pénztárnok után kutatott s a városban minden gyanús lakást megmotozott. Vizsgálat közben egy házra akadé, amelyben több asszony lakott. Az egyik hálószobában csapóajtót találtak a rendőrök, amely egy pinczébe vezetett. Ezt a pinczét átkutatva, megtalálták a meggyilkolt pénztárnok holttestét és a nála volt 16.000 rubelből 1500 rubelt. Volt a pinczében egy egész raklár revolver, patron, tör, messzelátó, álarcs és áruha. A bandának néhány tagját, köztük két asszonyt sikerült kézrekeríteni.

— **Katonák tömeges mérgezése.** A Havas-ügy-nökség jelenti Hanoiból, hogy az ottani lakosság a francia katonák tömeges megmérgezésére irányuló kísérlet folytán igen nyugtalanodik. Több tiszt neje a citadellába menekült. A francia lakosság gyűlést tartott, ahonnan az őrt álló tiszt tiltakozása daczára a helyettes kormányzó palotájába és fogadószobájába nyomult, azonnali halált kérve a gyilkosokra. A helyettes fő kormányzó azt felelte, hogy a törvényt nem sértheti meg és csak meghozott ítéletet hajthat végre. Végül csillapította a francziákat, mert — ugymond — a helyzet egyáltalában nem olyan komoly, mint a milyennek ők látják.

— **Kitiltott tót lapok becsempészése.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a múlt évben több amerikai pánszláv lapot tiltott ki az ország területéről a magyar állam ellen intézett igazgatások miatt. Daczára annak, hogy a postahivatalok a legéberebb körültekintéssel vigyáztak arra, hogy a tilalom ki ne járassék, mégis rájöttek arra, hogy a kitiltott lapokat folyton becsempézik a felvidéki tót nép közé. A rózsahegy postahivatal csak a napokban jött rá, hogy az „Amerikansko Slovenski Novini” című veszedelmes pánszláv lap úgy járja ki a miniszter tilalmát, hogy lappeldányait egy hazafias irányú tót lapba teszi bele. Összevásárolja a régebbi időben megjelent lapok számaikat és azokba csomagolva, küldi el saját lappeldányait. E megtévesztés ideig sikerült is, a pozsonyi postaigazgatóság azonban gondoskodni fog arról, hogy ezen furfangos eljárás eredménytelen maradjon.

— **A bosnyák okupáció emléknepje.** Az idén van harmincz éves évfordulója a bosznia-hercegovinai okupációnak. A 32-ik gyalogezred volt katonái, akik az okupációban résztvettek az évforduló alkalmából összejövetelt rendeznek. A találkozás előkészítése végett kedden, július 7-én este fél háromkor Wilburger József vendéglőjében (VI., Bajza-utca 43.) érkezik let lesz.

— **Élők temetője.** Orosz jelentések szerint a jussokai bedölt tárnában még 150 munkás van eltemetve, akiknek segélykiáltásait ki lehet venni. A mentési munkálatok eddig eredménytelenek maradtak. Pétervárról jelentik, hogy a jussokai felrobant tárnából eddig kétszázhatvaneggy megszenesedett holttestet hoztak fel. Százötven munkás van még az égő tárnában. Kihallatszik iszonyú segélykiáltásuk, de a mentő-expedíció nem tud rajtuk segíteni, mert a lángok miatt nem lehet a bennrekedt bányászokat megközelíteni. Az élve felhozott sebesültek közül négyen meghaltak és néhányan megőrültek.

— **Családi dráma.** Pakson Szabó Béla hat éves fia fiúrdés közben a Dunába fullt. A kis fiúnak édes atyja és testvére csak pár hét előtt egy napon haltak el. A szerencsétlen anyát egyetlen gyermeke halála annyira megrendítette, hogy most súlyos beteg fekszik.

— **Gyors- és teherárak házhozszállítása.** A magyar királyi államvasutak a vasuti üzletszabályzat 68. §-a alapján már évekkel ezelőtt rendszeresítette azon intézményt, hogy a budapest-józsefvárosi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárakat a címzettnek saját szerződött fuvarosával házhoz szállítják, ha a címzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben, továbbá a Mexikói-, Erzsébet-királyné-, Hajtsár- és Egressy-ut által határolt városrészben, vagy a Tisztviselőtelepen lakik. Ugyancsak ezen szerződött fuvarosával vámoltatja el a Budapestben átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámárakat is, melyeknek elvámolása a vasutára bízott; egyúttal a külföldről érkező — házhoz szállított — szállítmányok után kiállítandó árnyilatkozatokat is ezen megbízottja által állítja ki. Utánvéttel terhelten, Budapest a Duna balpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tűzveszélyes és oly áruk, melyeknek összszülya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval kötendő előzetes egyezség alapján szállíthatnak házhoz. Jogában áll ezenkívül mindenkinek, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága által e célból szerződötett fuvarozónak közbenjárását kizáró utasítást adhasson. Ezen utasítás az illető állomáson még az áru megérkezése előtt írásban nyújtandó be. A házhoz való elszállítási díjak a következők: a) gyorsárakért: 10 kg. súlyig 40 fillér, 10—25 kg.-ig 60 fillér, 25—50 kg.-ig 70 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 60 fillér; b) teherárakért: 50 kg. súlyig 60 fillér, 50 kg.-on felül minden megkezdett további 50 kg. 50 fillér; c) adóköteles tárgyak megadóztatásáért 50 kg. súlyig terjedő árúknál fuvarlevelenként 30 fillér, 50 kg.-on felül 50 fillér. A statisztikai árnyilatkozatok kiállításáért a vállalkozó nyilatkozatonként 10 fillért számíthat.

— **Mozgalom az Ungaro-Croatánál.** A Magyar-horvát hajótársaság kapitányai és gépészei memorandumot adtak be a vállalat igazgatóságához, amelyben helyzetük javítását kérik. Követelik, hogy fizetések 25 százalékkal emeltesék és a fizetés redszeresítése fizetési osztályok megállapításával biztosítsák. A munkaidő szabályozását is kívánják, amennyiben most egyes gőzösökön 10 órán át, mint más hajókon egyfolytában 18 óra hosszat folyik a munka. A szolgálat egyöntetűségén kívül kérik az évi szabadságolás biztosítását. Így a gépészeknek esztendőnként 15 napi és a kapitányoknak egy havi szabadság engedélyezését kívánják. További követelésük az, hogy elbocsátások dolgában választott bíróság döntsön. A memorandumra a társaság igazgatósága még nem adta meg a választ, de annyit már is kijelentett, hogy a választott bíróság szervezése nem egyezik bele, míg a többi követelések ügyében hajlandó a tárgyalásra. A mozgalomban résztvevő személyzet Rödiger Ernő miniszteri osztálytanácsost, révkapitányt, a magyar-horvát hajótársaság miniszteri biztosát kérte fel, hogy ügyükben közbejárjon. A memorandumot 115 alkalmazott írta alá és beadványukra e hó 18-ig várják az igazgatóság végleges határozatát. Az Ungaro-Croata igazgatósága ebben az ügyben e hó 5-én, hétfőn értekezletet tart. Az igazgatóság egyik tagja Budapestre utazott, hogy a kereskedelmi miniszterium előzetes véleményét kikérje.

— **Czigarettázó gyermekek.** Szatmármegye törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott közgyűlésén kimondotta, hogy tizenöt éven aluli gyermekeknek sem szivart, sem cigarettát eladni nem szabad. A határozat meghozatalánál az egészségügyi szempontokon kívül főleg az vezette a közgyűlést, hogy a nyáron olyan gyakori tüzesetek többnyire a gyermekek vigyázatlanságából keletkeznek, akik tüzzel, égő cigarettával járnak. A közgyűlés elhatározta, hogy ebben a dologban feliratot intéz a képviselőházhoz. A feliratot a társaságokhoz megküldötték támogatás végett.

— **A „Közbiztonság” e heti száma a következő tartalommal jelent meg: „Lakásinség és kriminalisztika” (vezérezkik). Tárca: Mendorferne Nada Terestől. Modern inkvizíció — Vándor Zsigmond. Írtak még cikketek: Sajó Sándor tanácsos (Lux és társai), Gegus Dániel, Székely Vladimir. Egyéb rovatok is élénkek és tartalmasok. Szücs III. József özvegyének és árvájának a gyűjtését folytatja a lap.**

— **Rendőri hírek.** Elfogott tolvajok: A rendőrség letartóztatta Ganz Miklós miskolci születésű huszonhét éves és Eckstein József budapesti születésű huszonegy éves rovvott multu csavargókat, akik tegnap betörték Vajnár Ferenc kereskedő József-utca 31. számú lakásába s onnan háromszáz koronát érő holmit elloptak. Ma akkor fogták el őket, amikor a lopott holmit a Telek-téren értékesíteni akarták. — **Lopás a pályaudvaron:** Tegnap este a keleti pályaudvaron Kuante Rezső miskolci polgári iskolai tanár zsebéből a nagy tolongásban kilopták 150 koronát tartalmazó pénztárcáját. Az állomásfőnök azonban tetten érte a tolvajokat. Ezek Rajnov Péter bolgár napszámos és Hochanoff Száva munkálatlan ember. A rendőrség a tolvajokat letartóztatta. — **Betörés:** Tegnap este ismeretlen tettesek betörték Lahner Viktor altábornagy József-körút 38. számú lakásába, ahonnan 1500 koronát érő ékszer elloptak. A rendőrség nyomozza a betörőket. — **Eltűntek:** A rendőrség bejelentették, hogy Humpl János munkás felesége, Varga Anna, öthónapos gyermekével eltűnt Bethlen-utca 5. számú lakásáról. Levelet irt a hetedik kerületi kapitányságnak, amelyben bejelenti, hogy férje durvaságai elől világra bujdosik. Eltűnt Varga Kálmán kereskedősegéd felesége, Almási Katalin is tizenhatsz hónapos gyermekével az Angyal-utca 19. száma alól. Eltűntek még: Eger Antalné, szül. Bindich Lidia rátóti születésű 34 éves törvénytársi szolgáló neje (Visegrádi-utca 113. sz.), Geistlinger Lajos budapesti születésű 16 éves evang. máv. munkás (Kőbányai-ut), Vörös Gyula nagybiluji születésű 22 éves kapus (Vadász-utca 12.) és Doroz Sándor 15 éves kifutó fia (Klauzál-tér 13.)

— **x Zászlók,** címerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— **x Bőrbajok, hajhullás és kopaszág** sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio) kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

x Foc 3. szám a szerelt for a gyermek

x Bob

x Ked

ponti Men Bártfa, Br falva, Her Korynicza Lipik, Luzs Reichenhal Stoozfürd Tátrafüred és Zürichfi latosan lak gálmányok lyeknek ár kül, hogy kénti 20 l Prospektus Államvasut gadó-tér 1

x Bud

amikor a már fiúrdó-csodaszám fogatottszá pestnek, d egy órára az óra ala két előadá elsőrendű melyek ut sedéstől. I amely felü Tom Jack, jei, akik k tes munká kiszabadítj amelyekbő szabadulni mitási és iskolalova a Powelek val, Emil macskáival ruval, a s valamenny lenne, hog

x Föv

színházban zónra. A a közönség tartásával, igazgatósá és praktik Ami a jövő hónapra e oly szenzá példa. Wa éta külföld a kontinen világváros olyan nag nök még augusztus auspicium nak máso nagyközör

x Aka

e lapra v Orvosi Re 2. szám, í mentve ki könyvet, az ideggy főjástól, ál talmaktól ingyen kö lizer készj telep, és áramot ju és annak

x A

alatt élénk szórakozá sorából fel tinopel; P pesen Nik fia, Breka Belgrád; Wien; Ba Belgrád; roly és n Debreczen Vladimir, Resicza; ton-Füred csányi Ist Jenő, föld szerkesztő belöldi v tunk fel

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vivásra.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Kedvezményes áru fürdőzés és üdülés. A Központi Menetjegyiroda Abbazia, Aix les Bains, Balf, Bártfa, Brief, Előpatak, Gánóc, Grindelwald, Hársfalva, Herkulesfürdő, Iglófürdő, Interlaken, Karlsbad, Korytnicza, Korond, Lausanne, Montreaux, Landeck, Lipik, Luzern, Oberalp-Passhöhe, Parád, Rajeczfürdő, Reichenhall, Rimini, Siófok, San-Remo, Szováta, Stoonsfürdő, Samaden, Szent-Margitsziget Budapest, Tátrafürdő, Tátrászéplak, Vitznau, Wiesbaden, Zug és Zürichfürdő és üdülőhelyekre az utazással kapcsolatosan lakás és ellátásra és helyenként egyéb szolgáltatásokra jogosító részvételi jegyeket ad ki, melyeknek ára a megfelelő hitelképesség esetén, anélkül, hogy váltó vagy kezes szükségeltetné, havonkénti 20 korona utólagos részletekben is fizethető. Prospektus és részletes felvilágosítás a Magy. Kir. Államvasutak Menetjegyirodájában (Budapest, Vigadó-tér 1. sz.) díjlanul kapható.

x Budapest találkozója. Most a holtsezonban, amikor a színházlátogató közönség túlnyomó része már fürdő- és nyaralóhelyeken tartózkodik, valóságos csodaszámba megy a Beketow-cirkusz állandó látogatottsága. A cirkusz találkozóhelye egész Budapestnek, divatba jött, hogy vacsora előtt, ha csak egy órára is, de el kell menni a cirkuszba. Ez alatt az óra alatt is annyi a látni és csodálni való, hogy két előadásra is elég lenne. A júliusi új műsor csupa elsőrendű mutatványokból áll, van közöttük néhány, melyek után a közönség valósággal tombol a lelkesedéstől. Ilyen a Roeders légtornászok mutatványa, amely felülmul minden eddig látottat. Az est clouja Tom Jack, akiről a m. kir. államrendőrség detektívjei, akik kísérleteztek vele, elismerik, hogy csodálatos munkát végez, amikor minden kötéltől, lánctól kiszabadítja magát. Olyan helyzetekből kerül ki, amelyekből — szakértők szerint, szinte lehetetlen szabadulni. A műsor többi ujdonságai közül az időmítási és lovasszámok tűnnek ki. Court Ivusth az iskolalovár, Beketow Wardia az akadályugró lóval, a Powelek, miss O'Brien, Beketow igazgató lovával, Emilio, a csodaelefánttal, Gontard kutyáival, macskáival, Armando a majmokkal és boxoló kenguruval, a sokféle akrobata és a számtalan bohóc, valamennyi olyan mutatvány, amelyből egy is elég lenne, hogy a műsor sikerét biztosítsa.

x Fővárosi Orfeum. A nagyszínház-utcai variété-színházban élénk előkészületek folynak a jövő szezonra. A nézőtér gyökeres átalakulásnak néz elébe, a közönség minél nagyobb kényelmének szem előtt tartásával, fáradságot és költséget nem kímél az igazgatóság, hogy a megnyitás alkalmával érdekes és praktikus újításokkal lepje meg a közönséget. Ami a jövő szezon műsorát illeti, annak minden egyes hónapra eső teljesen megújuló része előreláthatólag oly szenzációs lesz, amint Budapesten nem volt példa. Waldmann Imre igazgató már múlt hó 10-ike óta külföldi köruton van és sorba látogatja nemcsak a kontinens nagyobb gőzponyjait, hanem még Anglia világvárosait is, amelyek variété színházairól csupa olyan nagyszabású attrakciókat szerződtetett, aminek még Budapesten soha sem jertek. Folyó évi augusztus hó 15-én kezdődik az új szezon, a legjobb auspiciumok mellett. A megnyitót előadásról és annak műsoráról a szokott módokon értesül majd a nagyközönség.

x Akar-e szép és érdekes ingyen könyvet? Irjon e lapra való hivatkozással az „Elektró Vitalizer” Orvosi Rendelő Intézetének, Budapest, Károly-körút 2. szám, félemelet 10. szám, mely ingyen és bérmentve küldi önnek a legújabb gyógymódról szóló könyvet, hol részletesen le van írva, miképp lehet az ideggyengeségtől, reumatikus bántalmaktól, fejfájástól, álmatlanságtól és más mindenféle idült bántalmaktól a leghatékonyabban megszabadulni. Ezen ingyen könyvből meg fogja ismerni az Elektró Vitalizer készületeket, amely száraz elemekből álló galvan-telep, és amely egyenletes, csendes, enyhe galvan-áramot juttat az elgyengült szervezetbe, azt erősíti és annak ellenálló képességét fokozza.

x A budai Szent-Lukácsfürdő a nyári idény alatt élénk látogatottságnak örvend. A gyógyulást és szórakozást kereső fürdővendégek június havi névsorából felemlítjük: dr. Frisch József, orvos, Konstantinopel; Penso Loránd, hajóskapitány, Trieszt; Popesen Nikolár, földbirtokos, Jassy; Hadsi Fehim és fia, Breka; Lewin Mór, Bukarest; Zsvkovics Lyuba, Belgrád; Hofmann Jenő, Graz; Schwarcz Lajosné, Wien; Badescu George, Fogsani; Celovics Lukács, Belgrád; Heimler Emil és neje, gyáros, Braun Károly és neje, kereskedő, Wien; dr. Hainal Dezső, Debreczen; Csiki Imre és neje, Kolozsvár; Pietor Vladimir, Zsolna; Vuja Gyula, cs. és kir. hadnagy, Resicza; Kovács Rezső és neje, főszolgabíró, Balatonfüred; Weisz Bernát, gyáros, Munkács; Okolicsányi István, földbirtokos, Szolnok; kislódi Hollán Jenő, földbirtokos, Balpatak; Weisz Adóli és neje, szerkesztő, Resiczabánya és még számos külföldi és helyi vendég, kiket helyszűke miatt nem sorolhatunk fel.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Fővárosi nyári színház. Bernstein-nek a Vigszínházról jól ismert „Tolvaj”-a ma a jobbpartra rándult át, hogy izgalmas jeleneteivel a budai közönséget is megnyerje. Bernstein munkáját nagyon megkönnyítette a Góth házaspár, mely nem kisebb sikerrel mutatkozott be a budai közönségnek ebben a szerepben, mint annakidején a pestinek. Jelenetéről jelenetre kitörő tapsvihar kísérte a művészpár játékát, amit a felvonásvégeken hatványozott tetszésnyilvánításokkal honoráltak. A sikerből még Záthony-nak és Szeghő-nek is bőven kijutott.

(*) A budai nyári színházban a jövő héten Góthné Kertész Ella és Góth Sándor a Vigszínház tagjai folytatják vendéjátékaikat. Hétfőn a „Baccarat”, kedden a „Salome”, szerdán pedig a „Sámson” című darabokban vendégszerepelnek. Kedden a „Salome”-val egy estén Mascagni „Parasztbecsület” című híres operája kerül színre. Csütörtökön „A varázskeringő” operettnek lesz a budai első előadása. Szombaton „A komédiások”-at adják hetedszer. — A budai nyári színház legközelebbi ujdonsága Sztojanovits Jenő „Csökkirály” című eredeti daljátéka lesz, melynek szövegét Orbán Dezső írta. Az ujdonságból a zeneszerző személyes vezetésével napról-napra buzgón folynak a próbák. A darabhoz fényes, új jelmezek és díszletek készülnek.

(*) A kolozsvári színház szezonja. A kolozsvári nemzeti színház igazgatója, dr. Janovics Jenő, most számol be a színház téli idényéről, amely szeptember 14-től július 5-ig tartott. Ez idő alatt negyvenöt ujdonság került színre, közöttük tíz olyan darab, amelyek a fővárosi színházakat megelőzve, Kolozsvárt kerültek először bemutatásra. Ezek a következők: A bitoros (Parker), Iglói diákok (Farkas Imre), Bolond Istók (Orbók Lóránt), A karmok (Bernstein), A kis dundi (Barrie), A tizenhétévesek (Dreyer), A sárkány (Strauss Oscar), A szerelmesek (Maurice Donnay), A florenzi tragédia (Wilde Oscar) és az Excellenciás papa (Rovetta). Legtöbb előadást A bitoros (16) és az Iglói diákok (14) ért el. A kolozsvári közönség teljes mértékben méltányolja dr. Janovics azon törekvését, hogy a kolozsvári nemzeti színház színpadán, amelyhez annyi dicsőséges emlék fűződik, premiér-színpadot teremtsen s ezzel műsorát a fővárosi színházak műsorától függetleníse. Hogy ez mily kiváló hatással van a színészek művészi fejlődésére, annak élénk tanubizonyossága az, hogy a kolozsvári nemzeti színház tagjait egymásután igyekeznek a fővárosi színházak igazgatói elhódítani s az ősz folyamán nem kevesebb, mint hat kolozsvári színész és színésznő lép fővárosi színházak kötelékébe. Az elmúlt évadra vonatkozó statisztikai adatok szerint a színház műsorát a komolyabb műfajok kultiválása jellemzi. Az ötvenöt délutáni és kilencz ifjúsági előadás beszámításával összesen 358 előadást tartottak. Ebből tragédia, dráma, vígjáték 176, opera 22, népszínmű 24 és operett 136. Ez a nagyszabású beváltott program legméltóbb dicsérete a színház igazgatásának.

(*) Kapuzárás a Király-színházban. Holnap, vasárnap este zárja be kapuit a Király-színház. Utolsó estéjén is a „100 év múlva”, Martos Ferencz revüje szerepel, természetesen az eddigi szereposztásban. A színet után, augusztus 8-án, szintén a „100 év múlva” nyitja meg a Király-színház kapuit.

(*) A Bonbonniére Teréz-körtüi cabaré a most következő szezonra László Rózi, az ismert cabaré-énekes és dr. Szalay József, az „Üstökös” szerkesztője együttesen vették bérbe, László Rózi mint primadonna, dr. Szalay József pedig, aki kitűnő humoráról fővárosszerte ismerős, mint conferencier fog közreműködni. A társulat több tagjai is mind elsőrangú erők lesznek, a tavalyiak nagy része megmarad, úgy, hogy teljes garancia van arra, hogy László és Szalay vezetése alatt a cabaré az eddiginél is kedveltebb szórakozóhelye lesz a főváros elite-közönségének.

(*) Magyar művészek lexikona. A magyar művészeti irodalom egyik régen érezhető hiánya, a vallás-és közoktatási minisztérium művészeti ügyosztályának lelkes pártfogása és támogatása révén, nemsokára megszűnik. A legrégebb századoktól napjainkig élt és élő összes magyar képzőművész életrajzainak s műveinek összeállításán évek óta fáradozik Szendrei János történész és Szentkirályi Gyula műtörténet-író. A régebb századok sok ezer magyar művészt már összegyűjtötték s most a jelenben élő magyar festő-, szobrász- és építőművészek életrajzainak bezerzésén fáradoznak.

6 **visit** **Fénykép** **1 f 50**
HUNNIA FÉNYKEPESZ
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

EGYESÜLETEK.

(—) A Nógrádvármegyei községi- és körjegyzők és Tanítók Egyesülete ma tartották meg Losonczen évi rendes közgyűlésüket nagyszámu tagok érdeklődése mellett. Jelen volt Beniczky Árpád országos képviselő, Máthé Géza kir. tanfelügyelő, Wagner Sándor kir. tanácsos, polgármester. A két egyesületnek legfontosabb határozata volt a Losonczen létesítendő internátus építése a vármegyei jegyzők és tanítók gyermekei számára. Közgyűlés után a városi Vigadóban 300 terítékű banket volt. A városi színházban az internátus javára nagy hangversenyt rendeznek.

(—) Az Országos Magyar Iskolaegyesület a pomázi járás területén működő és a magyar nyelv tanításában kiváló eredményt elért tanítók közül négy tanerőt 50—50 korona jutalomdíjjal tüntetett ki. A jutalomdíjak kiosztása ma délelőtt folyt le Pomázon a járás összes jegyzői, iskolaigazgatói, tantestületek küldöttei és nagyszámu intelligens közönség előtt. A megjutalmazottaknak: Nikolics Mária, Molnár Károly, Boldizsár Béla, Erdélyi Lajos tanerőknek Almássy főszolgabíró nyújtotta át a jutalmakat lelkesítő beszéd kíséretében. Együttal ismertette az iskolaegyesület nagyszámu munkásságát. A gyűlés bezárása előtt az iskolaegyesület nevében Szundy Károly rövid beszédet intézett a megjutalmazottakhoz. Az ünnepély után közeledt.

(—) A műszaki bíróság felállítására. A Magyar Építőmesterek Egyesülete Günther Antal igazságügyi miniszterhez memorandumot intézett, amelyben vázolja azt a vizsásgót, amely főleg az építőiparosságunknál, követeléseinek behajtására indított pöröknel tapasztalható. A rendes polgári bíróságok ugyanis az építkezési pörökét egyrészt a szakértelem hiánya, másrészt az eljárás nehézsége miatt kellő alaposággal és kellő gyorsasággal elbírálni nem képesek. E miatt a memorandum közérdekből kéri, hogy az építkezési perek a természetükhöz alkalmazott eljárási szabályok szerint kezeltessenek és az e célra felállítandó külön szakbíróságok által bíráltassanak el. Kérése támogatásánál hivatkozik a memorandum a mostani, laikus kézben való ítékezés ingatlanságára, arra a hosszú időre, amibe a szakértői vélemény leadása kerül és arra a kőfülményre, hogy egy lelkiismeretlen szakértő véleménye milyen nagy igazságtalanságnak lehet az okozója. A szakbíróság felállítására iránti kérelmét az egyesület az 1900. évi első építőipari kongresszus elé terjesztette, de akkor nem valósulhatott meg, most e memorandumban kéri a budapesti áru- és értéktőzsde, a fiemei kereskedelmi és iparkamara tálasztott bíróságainak analógiájára.

(—) A berlini magyar egyesület. A Berlini Magyar-Oszták Segélyegyesület, amelynek Szögyény-Marich László nagykövet az elnöke, magyar nyelvű évi jelentésében kegyeletes sorokat szentel a tavaly elhunyt Joachim József világhírű hegedűvirtuóznak, akiben egyik buzgó tagját vesztette. A 27 év óta fennálló egyesületnek 174 tagja van. A múlt évben 1143 magyar, 1906-ban pedig 1009 magyar kapott segélyt. A segedelemre szorulóknak száma tehát évről-évre nagyobb, anélkül, hogy az egyesület pénzereje növekednék. Miután a visszavándorlás is sok gondot okoz az egyesületnek, amelynek emberbaráti tevékenysége a magyar hazából eddig csekély támogatásban részesült, az inséges honfitársak szaporodására hivatkozik most a berlini magyar-oszták segélyegyesület (V. 35 Schöneberger Ufer 40.) s arra kéri a hazai közönséget, hogy hazafias és humánus működésében pénzadományokkal gyámolítsa. Adományokat az egyesület részére a Magyar Általános Hitelbank (Budapest, Nádor-utca 5.) fogad el.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

nyerve, 1/2 hosszal harmadik. — Tot.: 10:92, 20:46, 33, 25.

VI. Boglári handicap. Díj 1200 korona. Táv 1200 méter. 1. Markovits J. 36 Sunny Day 62 1/2 kg. (Krause), 2. Machan F. 46 Faragatlan 65 kg. (Wodianer), 3. Sibrik S. 36 Macska 71 kg. (Tulajdonos). Futottak még: Aranyos III. (Czárán J.), Nevermore (Pálffy), Fetis (Czárán Z.), Louisdor (Goldschmidt), Leontine (Novák). Biztosan két hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:102, 20:102, 74, 42.

Második nap.

Az Urlovasok Szövetkezete által a Balaton partján rendezett két napos meeting holnapi, második napjának programja ugyanoly keretek között mozog, mint az első napé, miért/ is kiemelkedőbb verseny hiányában, részletes megbeszélés helyett, jeltjeinkre hívjuk fel olvasóink figyelmét.

Jeltjeink:

- I. Mehel Schey ist.
II. Dornoch - Mehel
III. Monásee Elegie
IV. Faras Morbihan
V. Lotian - Macska
VI. Salome - Maurus

() József főherceg az evezősöké. A Magyar Evezős Egyletek Országos Szövetségének július hó 19-én tartandó nemzetközi távevzés versenyének nyolcz evezős versenyszámára József főherceg remek tiszteletdíjat, egy ezüst serleget a főhercegi koronával adományozott, amelyet a szövetség igazgatósága oly feltétel mellett írt ki, hogy az már egyszeri győzelem után a győztes egyesület tulajdona lesz.

() A bécsi lövészverseny. Bécsben az argentiniai lövészek tiszteletére ma rendezett lakomán, amelyen a magyar lövészek is résztvettek, az argentiniai lövészek üdvözlése után a magyarokat, mint hű lövészbajtársakat ünnepelték. A versenyen fényes eredményt ért el Horváth Sándor budapesti tanár, aki a hadseregben használt fegyverrel fekvő helyzetben, a külön versenyben 102 ponttal rekordot ért el. A siker nagyságát legjobban az illusztrálja, hogy ezen célnál a legjobb esetben mindössze 120 pont érhető el.

() Uszóbravur. Holbein, a híres csatorna-uszó tegnapelőtt Londonban a Themsebén 89 kilométert uszott 13 óra 45 perc alatt.

() Az olimpiai nevezések. A Londonban tartandó olimpiai versenyekre óriási számban érkeztek be a nevezések. Érdekességből közöljük a 100 m. futás nevezéseit: Phillips, Duffy, Walker, Duncker (Dél-Afrika), Scontarides, Müller, Paschladés (Görög), Rod (Svájc), Railo Sternberg (Finn), Hutchion (Ausztrália), Henry, Hoogveld, Held, Koops, Greven (Holland), Gullormsen (Norvég), Toretta, Brambilla, Barozzi (olasz), Jacquemin, Koenings (belga), Cartmell, Clonghen, Hamilton, Huff, Királyi, May, Rector, Robertson, Sherman, Smithson, Stevens, Whitlam (Amerika), Kohlmeier, Eicke, Hoffmann, Bonninghausen, Rehder, Buhlem, Fischer, Schwarz (német), Kröyer, Schönecker (osztrák), Lindberg, Sternberg, Fryksdal, Newman (svéd), Vondracek (cseh), Petersen (dán), Lukeman, Beland, Kerr, Sebert (Canada), Fajlot (francia), Watson, Harmer, George, Pankhurst, Roche, Murray, W. és D. Stark, Duncan, Mc.Leod, Morton, Chapman (Anglia) és 12 magyar.

() A BAK. országos uszóversenye. A Budapesti Atlétikai Klub július 12-én, vasárnap délután 7 1/2 órakor rendezi országos uszóversenyét a Császárfürdő férfiuszódjában, a következő feltételekkel: 1. Megnyitó-verseny 70 m., 2. junior staféta 3x35 m. (mell, hát, magyar), 3. 105 m. handicap, 4. főverseny 220 yard, 5. hölgyek versenye 35 m., 6. kezdők versenye 70 m., 7. staféta-verseny 4x35 m. (mell, hát, oldal, magyar), 8. mell-uszás handicap 70 m. 9. hát-uszás junior 70 m., 10. 420 m. handicap. A versenyt a MUSz. szabályai szerint rendezik. Nevezések téttel együtt Radvány Jenő titkár címén (Splendid-kávéház, IV., Károly-körut) július 8-án esti 8 óráig adandók le.

() A Föv. T. C. atlétikai háziversenye. A Fővárosi Torna-Club július hó 12-én, vasárnap délután 3 órakor tartja az évi házi atlétikai versenyét az amerikai-úti pályán a következő számokkal:

- I. Főnyeremény a „Fővárosi Torna-Club” 1908. évi bajnokságáért: 1. 100 yardos síkfutás. 2. Súlydobás. 3. Távolugrás. II. Ifjúsági összetett verseny: 1. 60 m. síkfutás. 2. Magasugrás. 3. Távolugrás. III. 200 yardos síkfutás (térelőny). IV. 1/4 km. mértföldes síkfutás (térelőny). V. Egy angol mértföldes síkfutás (térelőny). VI. Egy km. gyaloglás. VII. Labdarúgók összetett versenye: 1. 100 yardos lefutás goalbólvással. 2. Labdatávugrás. Nevezési határidő július 9. Friedmann Hugó címére: VII., Erzsébet-körut 44. (Kör-kávéház) küldendők.

lius 9. Friedmann Hugó címére: VII., Erzsébet-körut 44. (Kör-kávéház) küldendők.

() A tatal uszóverseny. Vasárnap rendezi a MUE. Tatán országos uszóversenyét, amelyen az olimpiai jelöltek legnagyobb része is résztvesz. A versenyre Szemere Miklós, Tóvárosi Kaszinó és mások adományoztak tiszteletdíjat. A verseny délután négy órakor kezdődik.

Lawn-tennis, Football, Diabolo.

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Hírlapok, újságok, sporteszközök. Tornaszerek. Uszó övek. Fegyverek és szőkegép. Hinta és nyugvógépek. Nyaralókba és fürdőkhöz való szőkegép, szőkegép és szőkegép. Játékok. Lampion magnesium taktika. Tombola. Alkalmazás ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

TÖRVÉNYSZÉK

§ Birói kinevezések. A király a magyar igazságügyminiszter előterjesztésére Jakabffy Pál temesvári ítélőtáblai elnöki tikkárt a karánsebesi törvényszék elnökévé, továbbá Szerdahelyi Sándor szabadkai törvényszéki bírót a szegedi, Thiring Béla soproni törvényszéki bírót a győri és Kelemen Ernő debreczeni törvényszéki bírót a marosvásárhelyi ítélőtáblához bírákká nevezte ki.

§ A pozsonyi lépőne. A pozsonyi esküdtbíróóság huszonöt napi tárgyalás után ma délután ítélkezett a lépőne hus ügyében. Az esküdtek Fleischmann Simon elsőrendű vádlottat négyrendbeli állategészségügyi kihágásban mondták ki bűnösnek, mely verdíkt alapján a bíróság Fleischmann egy hónapi elzárásra és 800 korona pénzbüntetésre ítélte. Fleischmann, ki egy év óta van vizsgálati fogságban, azonnal szabadlábra helyezték. A többi vádlottakat felmentették.

§ Eladia a korcsmáját. Kriszt Ferencz bor-nagykereskedő a múlt év augusztus havában 190 korona követelése erejéig beperelte Czada Adolf vendéglőst. Az alperes bírói egyezséget kötött a tárgyaláson s kötelezte magát felperesnek heti 10 koronás részletekben megfizetni a tartozását. Egy ideig teljesítette is adósságát, de később, mikor hitelezői közül többen is megrohanták, 1907. október 5-én eladta Szövetség-utca 24. sz. alatti korcsmáját 2500 koronáért Dénes Ferencz vendéglősnek. A pénz nagy részét hitelezői kielégítésére fordította s csak néhány koronát tartott meg magának. Kriszt Ferencznek azonban nem fizetett egy árva fillért sem, mire ez feljelentette csalás büntetvéért, azt állítva, hogy üzletét a bekövetkező végrehajtás előtt csak azért adta el, hogy a fedezeti alapot előre elvonja s őt megkárosítsa. A törvényszék ma tárgyalta ezt a családi ügyet Sackány bíró elnökléte alatt. A vádlott azzal védekezett, hogy szorult helyzetében csak úgy tudott magán segíteni, ha üzletét eladja s a vételárat adósságai kiegyenlítésére fordítja. A bíróság bűnösnek mondta ki Czada Adolfot a családi vétségében s ezért három napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte. A vádlott megnyugodott.

§ A kölcsönszerző. Elárasztotta az összes lapokat hirdetéssel Hagymási Armin, aki mindenkinek azt ígérte, hogy az Általános Hitelszerző Vállalat mindenkinek tud kölcsönt szerezni. A vállalat maga Hagymási Armin volt, aki a jelentkezőktől busás előleget szedett, de a kölcsön rendszeren nem sikerült. Információs-díj és más hasonló címen hetven koronával megkárosította Navarovszky Margit elárastónót is, aki családi miatt feljelentette. Ezután még számos hasonló családi miatt tettek Hagymási ellen feljelentést, akit a bíróság le is tartóztatott. A Navarovszky Margit-éle esetet ma tárgyalta a büntető járásbíró és Hagymási Armin családi vétségéért három hónapi fogházra ítélte. A vádlott felebbezett. A bíróság az előzetes letartóztatást továbbra is fentartotta.

§ Számla-affér. Lessner Gusztáv fővárosi kereskedő ez év április hónap 1-én elküldte Brunner Sándor nevű segédjét egy 16 koronáról kiállított szaldirozott számlával Pölczl Kálmán vázli-utcai bluzkereskedőhöz. Pölczl meglekintve a számlát, ingerült hangon jegyezte meg: „Micsoda marhaságot az nekem számlát küldeni, én Pölczl Kálmán fővárosi kereskedő vagyok!” és a számlát elvéve, azt széttepte. Az ilyen eljárásra Brunner nem számítva, megjegyezte, hogy ez az eljárás semmi csetre sem fővárosi kereskedőhöz illő. Pölczl erre gorbma módon kiutasította Brunnerrel üzletéből. Brunnerrel szemben tanusított eljárása miatt kevés idő múlva Guth

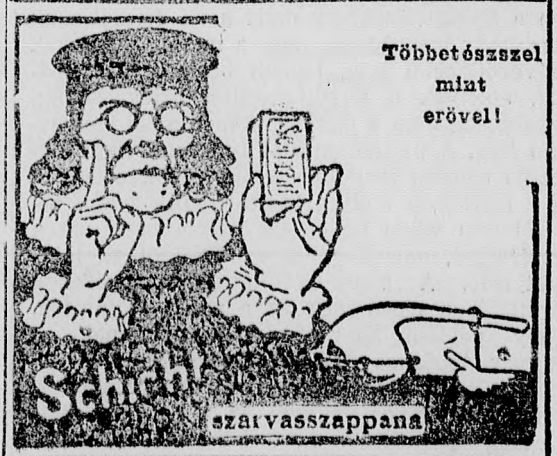
Zsigmond és Halász Mihály jelentek meg Pölczl üzletében, ahol is Guth a legudvariasabb hangon szólította fel Pölczl, adjon elégtételt megbántott kollégájuknak. Pölczl azonban elégtételadás helyett pofonnal és kidobással fenyegette meg őket. Ezen durva sértésre Guth egy hatalmas ökölcsapást mért a Pölczl arcára. Az inzultus miatt Pölczl könnyű testi sértés és becsületsértés vétségéért tett feljelentést Brunner Sándor, Guth Zsigmond és Halász Mihály ellen, akiket a büntető járásbírósnál dr. Farkas járásbíró el is ítél 8-8 napi fogházra és 50-50 korona pénzbüntetésre. Pölczl ellenben a Brunner Sándor által emelt becsületsértés viszonyvádia alól felmentette. Az elítélt kereskedőségek felebbezvéen, a törvényszék felebbeviteli tanácsa az első bíróság ítéletét teljesen megsemmisítette s a vádlottakat felmentette. Elenben Pölczl Kálmán vázli-utca bluzkereskedőt becsületsértés vétségéért elítélte 20 korona pénzbüntetésre, vagy egy napi elzárásra. Az ítélet jogerős.

VIZÁLLAS.

Table with columns for 'm é t e r' and 'm é t e r' for July 3 and 4. Lists names and scores for various events like 'Inn', 'Dona', 'Márva', 'Vág', 'Kába', 'Órva', 'Hera', 'Szava', 'Szamos', 'Krisztina', 'Ladány', 'László', 'László', 'László'.

Feljelölő szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadótulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Tisztaságáért 20.000 korona kezesség.

Beható tanulmányozások. Tisztaságáért 20.000 korona kezesség. Többet ószszel mint erővel! Számla-affér. Lessner Gusztáv fővárosi kereskedő ez év április hónap 1-én elküldte Brunner Sándor nevű segédjét egy 16 koronáról kiállított szaldirozott számlával Pölczl Kálmán vázli-utcai bluzkereskedőhöz. Pölczl meglekintve a számlát, ingerült hangon jegyezte meg: „Micsoda marhaságot az nekem számlát küldeni, én Pölczl Kálmán fővárosi kereskedő vagyok!” és a számlát elvéve, azt széttepte. Az ilyen eljárásra Brunner nem számítva, megjegyezte, hogy ez az eljárás semmi csetre sem fővárosi kereskedőhöz illő. Pölczl erre gorbma módon kiutasította Brunnerrel üzletéből. Brunnerrel szemben tanusított eljárása miatt kevés idő múlva Guth

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

- Gyógytényezők:**
- Elektromágneses gyógyítás.
 - Röntgen sugarakkal való kezelés.
 - Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
 - Kék fényvel való kezelés.
 - Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
 - Villamos fényfürdők.
 - Villamos masszázs (Vibratio).
 - Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 - Villamos vízfürdők.
 - Szénsavas fürdők.
- Főbb javallatok:**
- Általános idegesség (neurostenia, hystéria).
 - Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
 - Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus!

KÖZGAZDASÁG.

A Creditanstalt félévi mérlege.

Budapest, július 4.

Az érdekes és izgató gazdasági diskusziók előterében ezúttal azok a sajtóközlemények állanak, amelyek a legkülönbözőbb források alapján jelentik egy idő óta, hogy a Creditanstalt idei első félévi mérlege nem lesz képes oly kedvező színben feltüntetni az osztrák intézet helyzetét, mint a tavalyi vagy a tavalyelőtti mérleg.

A Creditanstalt szerepénél és Magyarország hitelviszonyaira is gyakorolt sajnálatos befolyásánál fogva egészen természetes, hogy ezek a sajtóközlemények teljes mértékben lekötik a mi érdeklődésünket is és kell, hogy azoknak mi is behatóan foglalkozzunk. Annál is inkább, mert a közlemények tartalmának igaz részét olyan jelenségek kísérik, amelyek kétszeres figyelmet kelthetnek a magyar politikai és gazdasági körökben.

A híresztelések, ezt kell elsőbbséggel megállapítani, igazat mondanak, mikor azt hirdetik, hogy a Creditanstalt idei félévi mérlege jóval kedvezőtlenebb lesz, mint volt a tavalyi. Az igazság azonban nincs is benn teljességgel ezekben a híresztelésekben, mert a mi értesülésünk szerint, az igazság az, hogy a mérleg nem csak kedvezőtlenebb lesz, hanem hogy a veszteségek, amelyek a Creditanstaltot érték, sokkal nagyobbak, mint a mennyi a mérlegből kiolvasható lesz. A petróleumüzlet ismeretes nagy deficitje nagyon lenyomja a mérleg egyensúlyát, de a mérleg, a melyet közzé fognak tenni, távolról sem vallja be egész őszinteséggel azt a veszteséget, amely ebből az üzletből az intézetet érte. A bécsi Creditanstalt vezetésében egyáltalában nincs meg az a reális őszinteség, amely például Kornfeld Zsigmondnak, a Magyar Általános Hitelbank vezetőjének üzletpolitikáját dicséri, amely mindig becsületes, őszinte és világos és nem az a titkolózó kétszínűség jelentkezik az ő felfogásában, mint osztrák kollégájában, dr. Mikosch Ignác igazgatóban, aki a mérleg mostani manipulálását intézi.

A mérleg legnagyobb nyereségtétele a magyar koronajáradék kibocsátásából ered, és jel-

lemző, hogy ez a tétel is Mikosch akarata ellenére és tisztán Kornfeld erős elhatározásának a következményeként jött létre. Ugy vagyunk ugyanis értesülve, hogy Mikosch a Hitelbank és a Creditanstalthoz tartozó konzorciumnál mindenféle magyarellenés, aljas eszközökkel törekedett a konverzió létesítését megakadályozni és mint merev osztrák centralista, aki minden ténen ütni szeretne egyet a magyarokon, minden akadályt megragadott, hogy a járadékkibocsátás ne sikerüljön, vagy legalább is olyan feltételek között jöjjön létre, amely a magyar államérdekeknek súlyos kárát okozná. Kornfeld azonban nem tágitott és Mikosch minden akadékoskodása ellenére is keresztülvitte az üzlet megkötését és így biztosította is a Creditanstalt mostani mérlege számára az egyensúlyt fentartó egyetlen, nagy nyereségtétele. Hogy Kornfeldnek miféle magyarellenés és csökönyös állásponttal kellett megküzdenie, azt legjobban mutatja az a körülmény, hogy egy ízben már eredménytelenül jött haza a bécsi tanácskozásokról és csak eltávozása után jöttek Bécsbe a jobbak gondolatára, hogy az üzlet elmulasztása még se fog a mérleg javára válni. Ha Mikosch rossz-hiszemű fufangja és magyargyűlölete érvényesül, úgy a Creditanstalt mérlege még azt az eredményt sem tudja felmutatni, amelyet most is csak Kornfeld elhatározása és Mikosch bujkáló, alattomos üzleti szelleme tud majd valahogy feltüntetni.

Valóban, nem egészen örvendetes, mikor ilyen képet lát az ember egy intézet kulisszái mögött; de nekünk mégis örvendetes, hogy egy nekünk kellemetlenkedő ellenség üzleti tehetetlensége mellett egy magyar üzletember zsenije javit valamelyest a rossz üzleti politika folytán kedvezőtlen mérlegben.

Az idei termés.

— A földművelésügyi minisztérium jelentése. —

Budapest, július 4.

Két hét leforgása alatt a terméseredményekben javulás állott be, a csapadék sok helyütt megjavította a vetéseket; a javulás azonban korántsem oly mérvű, amint azt a hivatalos jelentés feltünteti. A minisztérium által június közepén jelzett átlag-termés két hét alatt ismét apadt, dacára a csapadékos időjárásnak. Ennek az oka az, hogy későn érkezett az eső a kalászosokra, sőt a csapadékot is ellensúlyozta a hirtelen bekövetkezett forróság. Általán véve az uradalmi földek jobb az átlag-termés a gabonában, mint a kisgazdák kezén lévő földeken; az intenzívebb gazdálkodási rendszerre való áttérés csak lassan halad előre.

Az idei várható termés tehát a múlt évihez képest csak a búzánál javul mintegy három és fél millió métermázsával, a többi kalászosoknál azonban silányabb a termés a tavalyinál, mint ezt az alábbi összefoglaló kimutatás feltünteti.

	1907. évi termés becslés millió métermázsákban	1908. évi jun. 15.	1908. évi jul. 1.	+ több — kevesb. a m. évhez
Buza	32.50	36.98	36.40	+ 3.60
Rozs	10.69	12.02	11.64	— 0.95
Zab	11.41	11.02	9.94	— 1.47
Árpa	13.53	12.51	11.88	— 1.65

A termésbecslés és a gabonátözsde.

A földművelésügyi minisztérium délután két óra-kor adta ki a termésről szóló július 1-ig terjedő jelentését. Ez időben a forgalom már szünetelven, a tőzsdei körök hangulata e jelentéssel szemben csak magánbeszélgetések után nyilvánulhatott. Konstatálni lehetett, hogy a mai termésbecslést, mely búzánál 500 ezer, rozsnál 400 ezer métermázsánál kedvezőtlenebb, mint az, amelyet a miniszter tizennégy nap

előtt tétetett közzé, a mérvadó czégek nagy kételyvel fogadták. Az utolsó napokban beérkezett hírek, de főképp az új gabonából már itt lévő minták éppen az ellenkezőről tanuskodnak, mint amiről a miniszteri jelentés beszámol és a rendszeren nagyon jól értesült helybeli czégek hírei folytán inkább két millió métermázsza buzatóbblet kimutatására lehetett volna számítani. A bányási megyék hozamát például a minisztérium katasztrális holdanként 607 kilóra becsüli, holott a magánjelentések szerint itt átlagban legalább 750 kiló várható. Sőt még az OMGE. ma közzétett jelentéséből is az tűnik ki, hogy például Pancsován 8 m. várható, sőt hogy az ottani próbacséplesek 9—10 métermázsát eredményeztek. Verseczen pedig a kisbirtokoknál 7—8 métermázsza, uradalmakban pedig a hozam 10 métermázsán felül is van. Ezzel teljesen egybehangzó jelentések érkeznek a helybeli czégekhez is, úgy, hogy tőzsdei körökben azon tanakodnak, hogy a minisztérium gazdasági tudósítói a megyékben milyen alapon közölnek 607 kilós termésátlagot. Tekintettel arra, hogy a búzával bevetett terület a Bánságban magában 1 millió 200 ezer holdat tesz ki, a kimutatott hozam csak ezen a területen majdnem két millió métermázsza különbözetet mutat fel és így egészen jogosultnak látszik a tőzsdei körök kételye a hivatalos jelentés helyessége iránt. Különb a hétfői tőzsdeforgalom lesz hivatva bebizonyítani, hogy a helyi és a vidéki spekuláció milyen irányban foglal állást e két, egymással ellenkező becsléssel szemben. Az utolsó napokban a határidőpiacon 1 óra 30 perczkor záródott árfolyamkülönbséteket ez a táblázat mutatja:

	különb. + több	jun. 30.	jun. 1.	jun. 2.	jun. 3.	jun. 4.	— kevesb. jul. 3-ához.
Buza okt.	+ .01	10.59	10.83	11.16	10.89	10.90	
Rozs új okt.	+ .05	8.62	8.86	9.21	8.94	8.99	
Zab okt.	+ .10	8.19	8.27	8.42	8.26	8.36	
Tengeri jul.	+ .10	6.91	6.88	7.14	6.96	7.06	
Tengeri máj.	+ .12	6.74	6.69	7.13	6.92	7.04	

A miniszter jelentése a következő:

Június hó második felében elég sok helyen, nevezetesen az ország hegyvidékein: délkeleten, keleten, továbbá északon, nyugaton és végül néhol az Alföldön is eléggé bő eső volt. A szokatlanul abnormalis forró és száraz időjárásra azonban nemcsak eső, hanem jégeső, a felvidéken pedig néhol havazás és dér is fordult elő, miáltal a levegő is hirtelen és erősen annyira lehült, hogy az északak hűvösekek, sőt egyes helyeken jóformán egészen hidegek lettek. A rekkenő hőséget és szárazságot tehát némiképp türethetővé tette az országszerte észlelhető esti és éjjeli lehülés, amely megakadályozta a további rohamos érlelést és így a szemképződést a késői vetéseken mintegy a normálisabb utra terelte. Mindezek után is kétségtelen azonban, hogy az előző hetek rendellenes időjárása (amely különben rendellenes volt már a múlt év őszétől egész mostanáig) egész vidékekre, csaknem az egész országra kiterjedőleg megrontotta a termés-kilátásokat, mincképpen következtében a vetések egyenlőtlenül fejlődtek, ritkák, gazosak, azonfelül, hogy igen sok helyen túlságosan alacsonyak maradtak. Tagadhatatlan ugyan z, hogy z országszerte eleinte kielégítőnek ígérkező kalász- és szemképződés jobb eredményekre jogosított; be is következett volna a jobb magtermés, hogy ha a rekkenő júniusi hőség és szárazság sok helyen idő előtt a korai vetéseket meg nem érleli, illetőleg részben kényszerítés által nem siettetni különösen a kötöttebb és szikes talajok terményének learatását. Némely helyen ugyanis a silány minőségű gabona túlsúlyra emelkedik a jobb és kielégítőbb terménnyel szemben, amely utóbbi magvak leginkább a lazább és kevésbé kötöttebb földeken lévő vetések eredményei. Igaz ugyan az is, hogy van alkalmunk kedvező fordulatról is számot adni, a hűvösebb fordult időjárással, az ország és különösen az Alföld számos helyén a szemképződés részben kifogástalanná lett; nem remélt acélos szép piros buza is jutott kasza alá. Ez a körülmény természetesen változtat némely helyütt a várható termésátlagon, azonban korántsem képes az összes cred-

MOLL-féle SÖSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérről kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postánlányt mellől teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatatlan háziszser mindama gyomorhajónál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postánlányt mellől teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

ményt annyira ellensúlyozni, hogy az az ország összes termésére kedvező befolyással lehetne, mert már kétségtelen az, hogy nemcsak a buza, hanem az összes szalmás gabona — kereszt- és csomó-számra nézve — a reményél jóval kevesebb. Ezzel tehát a várható eredmény is, különösen az utóbbi időben tapasztalt, szintén nem remélt csatlódások következtében, amely csatlódások még talán fokozódni is fognak, erősen megromlott. Azzal a körülménnyel már mindenesetre számolnunk kell, hogy a termés mindenemü szalmás gabonából országsszerint átlagban középen alul maradt; legjobban sikerült ugyan a buza és rozs, de az eredmény a folyamatban lévő aratásból ítélve, országsszerint még se kielégítő. Az árpa és különösen a zab a szerény várakozáson alul is jóval gyengébben sikerült; a zab nagyon sokat romlott, ami különben előrelátható volt, a folytonos szárazság és abnormális hőség miatt és így a zab, szemben a többi szalmásokkal, körülbelül a leggyengébb termést fogja nyújtani. Amint a beérkezett számbeli termésbecslések eredményei mutatják — ismételtül, a próbabeclések ismeretlenek még — az összes gabonafélék terméskilátásai országos átlagban számítva az eredményeket, ismét csökkentek, a hanyatlás előidéző okai, az aszály és részben a jégeső, továbbá a nagy mértékben kifejlődött lisztgomb és néhol a rozsda féreg és rovarok helyeikéit elég sok kárt okoztak.

Jégeső és részben nagy vihar pusztított: Turóc, Zólyom, Bácsbodrog, Csongrád, Jász-Nagykunszolnok, Csanád, Békés, Bihar, Komárom, Vas, Abaujtona, Borsod, Gömör, Zemplén, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Temes, Torontál, Alsófehér, Háromszék és Kisküüllő vármegyékben.

Dér volt Zemplén, Máramaros (havazással), Bereg, Abaujtona és Ung vármegyékben. Kőd pedig Győr, Komárom és Torontál vármegyékben.

Az eső hiánya, amely csaknem országos csapás, leginkább az Alföldön okoz nagyobb bajt; a kapás növények érzik az eső hiányát és a takarmány terméskilátások is igen megromlottak.

A gazdasági tudósítók figyelmes és körültekintő alaposággal mintegy megközelítőleg erre az időnyre is megállapították, hogy a múlt, 1906. évvel szemben milyen arányban változhatott a bevetett terület. Ime a valószínű állapot számokban:

a buza területe	6,010,600 kat. hold
a rozs területe	1,929,118 kat. hold
az árpa területe	1,898,865 kat. hold
a zab területe	1,862,846 kat. hold

Magától értetődik, hogy azok a területek, amelyek a vetések az utóbbi csapásoktól szenvedtek, nincsenek itt feltüntetve.

Az őszi buza terméshozamának nagy hátrányára, az őszi rendkívül sok helyen mutatkozik és tetemesen megromtotta a buza minőségét, a rozsda inkább csak a felvidéken okozott kárt. Az aszály, mely nagy mértékű volt, a gyengébben kezelt és mivel földeken, különösen pedig a kötöttebb és szikes földeken jelentékeny kárt okozott, az idő előtt bekeverkezett érrel, amelynek a korai aratás volt a következménye. Az aratási munkálatok ugyanis a megszokott időszakhoz mérten mintegy 8-10 nappal hamarabb indult meg ez idén. Az őszi és tavaszi buza területét 6,010,600 kat. holdra becsülve, a gazdasági tudósítók beérkezett termésbecslései alapján július hó 1-én a következőleg becsülhetjük: Várható országos átlagban és kat. holdankint 6.04 métermázsa, vagyis összes eredményül megközelítőleg mintegy 36.40 millió métermázsa. A múlt évben termelt 32.80 millió métermázsa.

Az őszi rozs és kétszeres aratásával nagyon előrehaladtak, alig láthatni az Alföldön már lábon rozsot, képékben és kereszttekben fekszik mindenfelé. Ez a termés is elég sok csatlódásra adott okot, az aratás folyama alatt kitűnt ugyanis, hogy a kalászkok sok helyen hibásak és füresek voltak. De a szemképződés sem volt mindenütt tökéletes, sőt az aszály ennek is ártott, mert a remélt szép minőségű néhol gyenge minőségi hozamra redukálódott. Próbacséplés ugyan még nem történt, minthogy azonban a kereszttek száma éppen a legfontosabb rozsvidékeken a reményél kevesebb, az összes eredmény aligha éri el a kis közepes átlagot, tehát szintén középen alul marad. A rozs és kétszeres területe 1,929,118 kat. holdra becsültetett; a július hó 1-én beérkezett gazdasági tudósítói termésbecslések alapján országos átlagban és kat. holdankint remélhető 6.03 métermázsa és a valószínű összes eredmény lenne mintegy 11.64 millió métermázsa.

Az őszi árpa aratása szintén folyamatban van, az eredmény, amint az előrelátható volt, nem felel meg a várakozásnak. Ritka, gázos és alacsony vetésekből nagy termést különben senki sem remél-

hetett; ahol jobbák voltak a vetések, ott az eredmény is kielégítőbb. Néhol a kényszerítés, másutt az őszi elég sok kárt okozott az árpában is. A folytonos szárazság következtében ez idén elég sok a fehér és sörárpanak alkalmas termény. A bevetett terület megközelítőleg 1,898,865 kat. hold; az ez uton várható termés kat. holdankint és országos átlagban 6.25 mm., vagyis országos összegben remélni lehet — feltéve, hogy további csatlódások már nem érik a gazdaközönséget — 11.88 millió mm-t. A múlt évben termelt összesen 13.73 millió mm.

A zab már keveset fejlődhetett, sőt néhol nagy mértékben hanyatlott, mert a rekkenő hőséget és szárazságot nagyon megsínylette. A zabvetések nagyarányú visszaesését leginkább az aszály idézte elő, a vetések részben ugyanis ki sem tudtak fejlődni. S így sok helyen a zab feje törpe maradt. Olyan vetés volt az idén, amely fejét ki sem látta és így takarmánynak lekaszálták. Figyelembe vevendő még, hogy néhol takarmányozás céljából a zölden álló zabtáblákat learatták és szénát készíltettek belőle. A zabterméskilátások csökkenését tehát a takarmánytermés csekélyisége is fokozta. Valószínű ezek után, hogy a próbacséplések nagy meglepetéseket fognak mutatni, sőt ma már csaknem biztos, hogy országos átlagban a termés mennyiségileg jóval közepesen aluli és minőségileg szintén alig lesz kielégítő, különösen az ország hegyi vidékein, részben azonban az Alföldön is. A zabbal bevetett terület kiterjedése volt megközelítőleg 1,862,846 kat. hold, a gazdasági tudósítók július hó 1-én kelt termésbecslései szerint a várható termés országos átlagban és kat. holdankint 5.33 mm., vagyis a megközelítő összes eredmény lesz mintegy 9.94 millió mm.

A tengeriből is igen gyenge termés várható, míg a burgonya kielégítőnek mutatkozik. A cukor- és takarmányrépa-vetések fejlődése csak ott mutat kielégítő haladást, ahol június hónap második felében elegendő esőt kaptak.

Mesterséges takarmányok. A luczerna és lóhere első készítéséből készült szénát elvéve még betakarítják. A luczerna második hajtása a szárazság következtében gyenge termést ígér és több helyütt kaszállék alig kielégítő, de tulajdonképpen gyenge eredményű. A lóhere második hajtása alig fejlődik, és mindenütt esőt kíván. A zabos búkkönyt lekaszálták, tulajdonképpen kis termést adott, mert a száraz idő következtében alacsony maradt, minősége azonban, mivel a betakarítás általában száraz időjárás mellett történt, kiválóan jó.

A rét anyaszéna termésének betakarításával még csak az északi és magasabb hegyi vidékeken foglalkozkodnak. Az eredmény itt is, mint az ország legtöbb vidékein, csekély mennyiség mellett kiválóan jó minőséget adott. A sarju hajtása helyenkint a szárazság következtében teljesen fenakadt, vagy igen lassan halad előre. Kielegendően csak ott indult meg, ahol legutóbb esők jártak.

A szőlő további fejlődése kedvezően halad és a száraz időjárásnak befolyása alig vehető észre. A virágzás zavartalanul és jól ment végbe, a fürtök gazdagon és jó fejlődéssel mutatkoznak. A száraz időjárás következtében imitt-amott a bogycák eluraglását észlelik. A művelési munkálatok és a harmadzsi permetezés folynak. Eső kívánatos.

Országos összesítés:

Vidék	Bevetett terület	1908. júl 1-én várható		1907. évi termés mmázsa
		átlag. termés kat. hold-kint	összes termés	
Buza.				
I. Duna balp.	397,585	6.50	2,620,200	2,912,087
II. Duna jobb.	1,021,423	6.48	6,621,700	7,646,018
III. Duna-Tisza köze	1,316,990	5.77	7,607,500	7,429,016
IV. Tisza jobb.	431,312	6.15	2,654,000	2,170,769
V. Tisza balp.	979,988	6.23	6,104,700	4,661,759
VI. Tisza-Maros szöge	1,448,691	5.95	8,628,300	5,083,324
VII. Királyhágón-tuli várm.	620,755	5.52	3,415,700	2,993,937
Főösszeg:	6,216,144	6.04	37,652,100	32,796,910
<small>A múlt évben uralkodott száraz őszi időjárás következtében, továbbá a kedvezőtlen tavaszi időjárás következtében csökkent a terület, összesen mintegy 2-3 százalékkal</small>				
Julius hó 1-én várh. mintegy	6,010,600	6.04	36,084,600	—
Junius 15-én volt	—	6.15	36,954,600	—

Vidék	Bevetett terület	július hó 1-én várható		1907. évi termés mmázsa
		átlag. termés kat. hold-kint	összes termés	
Rozs.				
I. Duna balp.	270,917	6.53	1,768,200	1,575,899
II. Duna jobb.	555,346	6.31	3,504,600	3,457,081
III. Duna-Tisza köze	413,022	5.89	2,224,400	2,340,222
IV. Tisza jobb.	198,505	5.78	1,147,000	681,187
V. Tisza balp.	348,210	6.16	2,146,300	1,799,567
VI. Tisza-Maros szöge	52,773	6.27	330,800	240,459
VII. Királyhágón-tuli várm.	145,344	5.84	849,600	598,785
Főösszeg:	1,984,118	6.03	11,960,900	10,693,200
<small>A múlt évben uralkodott száraz őszi időjárás, továbbá a kedvezőtlen tavaszi időjárás következtében csökkent a terület, összesen mintegy 2-3 százalékkal</small>				
Julius hó 1-én várh. mintegy	1,929,118	6.03	11,399,600	—
Junius 15-én volt	—	6.23	12,019,600	—
Árpa.				
I. Duna balp.	484,660	6.69	3,239,000	3,858,266
II. Duna jobb.	447,370	5.93	2,653,700	3,171,909
III. Duna-Tisza köze	323,420	6.43	2,080,800	2,246,200
IV. Tisza jobb.	230,905	5.72	1,320,000	1,476,119
V. Tisza balp.	171,031	6.50	1,112,900	1,280,386
VI. Tisza-Maros szöge	96,941	6.29	609,300	763,324
VII. Királyhágón-tuli várm.	90,937	5.85	582,700	937,356
Főösszeg:	1,845,265	6.25	11,548,400	13,733,561
<small>A kevesbedett őszi területnek egy részén tavaszi árpa vetetett és pedig mintegy 3-4 %</small>				
Julius hó 1-én várh. mintegy	1,898,865	6.25	11,883,400	—
Junius 15-én volt	—	6.59	12,513,900	—
Zab.				
I. Duna balp.	214,357	5.26	1,127,700	1,128,893
II. Duna jobb.	323,126	6.32	1,719,300	2,118,807
III. Duna-Tisza köze	338,531	5.71	1,933,400	2,040,173
IV. Tisza jobb.	266,523	5.26	1,403,000	1,302,943
V. Tisza balp.	214,572	5.58	1,199,900	1,170,984
VI. Tisza-Maros szöge	182,553	5.22	952,600	1,719,314
VII. Királyhágón-tuli várm.	274,756	4.90	1,348,600	2,056,014
Főösszeg:	1,814,418	5.33	9,634,500	11,537,128
<small>A kevesbedett őszi területnek egy részén zab vetetett és pedig mintegy 2-3 %</small>				
Julius hó 1-én várh. mintegy	484,428	5.33	2,581,100	—
Junius 15-én volt	—	5.92	11,023,000	—
A bankartell ügye. Lassan halad a bankartell ügye a végleges megalakulás felé. A sors éppen nem kedvez a kartellnek és a közönség szimpátiája sem fordul feléje. Aminthogy természetes is. A dolog perfectálásának útjába — mint már megirtuk — több nehézség gördül, amit az érdekeltek hamarosan el fognak háritani. Most arról értesülünk, hogy a soproni kereskedelmi és iparkamara tegnap Uillein József elnöklésével ülést tartott, amelyben a bankartell kérdésre vonatkozólag precizizálták a kamara álláspontját. A kamara a bankartell ellen foglal állást és elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz, amelyben kifejteti a bankartell szemben táplált elvi aggodalmait, kéri fogja, hogy a kartellben levő bankoktól vonja meg az állami pénzek elhelyezésének kedvezményét. A kamara július 7-én tartandó teljes ülésében fog foglalkozni ezzel a kérdéssel és előreláthatólag hozzájárul a bizottság határozatához.				
<small>A jó példát bizonyosan több oldalról követni fogják. Hiszen arról van szó, hogy meggátolják egy olyan kartell megalakulását, amely egész gazdasági életünkre károsan hatna.</small>				
A kecskeméti gyümölcs piac. A gyümölcs piacra a lefolyt héten élénk forgalom mellett az árak külön-külön, fillérekben a következők voltak: Kajszinbaraczk				

Reggelizés előtt fél pohár Schmidhauer-féle Igmándi keserűvíz

Használata valódi áldás gyomorbetegségek és székzsorulásban szenvedőknek

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

30—34 fillér, üvegmegye 45—54 fillér, vajalma 12—26 fillér, mórabéli szilva 14—18 fillér, uborka darabja 2—5 fillér nagyság szerint.

A husvizsgálat országos rendezése. A husvizsgálat országos rendezése tárgyában készített szabályrendeletet Darányi földművelésügyi miniszter most kiadott rendeletével ez évi augusztus elsején lépteti életbe. A szabályrendelet felöleli a husvizsgálatot és az azzal kapcsolatos összes teendőket s új megbízható alapra helyezi ezt a nagyfontosságú kérdést. A köz- és állategészségügyi szempontból egyaránt kiválóan fontos szabályrendelet tizenhárom fejezetben tárgyalja a szükséges intézkedéseket. Külön-külön fejezetben vannak foglalva a köztisztviselők, a husvizsgálók és azok képzésére, a közfogyasztásra szánt állatok életben való vizsgálatára, a levágásra, a levágott állatok husának és szerveinek vizsgálatára, a hus élvezhetőségének elbírálására, a hus kezelésére és bélyegzésére, a kifogásolt hus megsemmisítésére, a vágóhajtásra és a marhalevelekre, a mézszártszerek és husárúsítás ellenőrzésére, a hatósági huszártszerekre, a husneműek és huskészítmények elkészítése és elárúsítására, a szárnyasok, halak és vadak ellenőrzésére, a hus belföldi szállítására vonatkozó intézkedések, végül a büntető és záróhatározatok. Az életbe léptető rendeletben a miniszter külön is felhívja a törvényhatóságok figyelmét a szabályrendelet főbb intézkedéseire és részletes utasításokat ad a rendelet végrehajtására nézve. A szabályrendelet megfelelő számban küldetik szét a hatóságok, városok, községek és szakközégek között való szétosztás végett.

Szomoru statisztika. A magyar királyi központi statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országainak ez évi május havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Szomoru statisztika ez. Ez adatok szerint ugyanis behozatalunk értéke az előző évi 586.2 millió koronával szemben ez év január—május havában 624.8 millió korona volt s ebből 473.8 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk az 1907. évi 555.7 millió koronához képest 2.6 millió koronával csökkent és értéke az 1908. év első öt havában 553.1 millió korona volt, mely összeghez Ausztria 393.7 millió koronával járult. Az 1908. év öt első hónapjában árumérlegünk összesen 71.7 millió, Ausztriával szemben pedig 80.1 millió korona behozatali többletet tüntet fel. Behozatalunkban legnagyobb értékűvel a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke az év első öt hónapjában 157.1 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb, mint 153.6 millió koronával részesedik. Pamutszövetekből behozatalunk egymagában 68.4 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 39.4 millió koronát. Konfekcionált árukból behozatalunk értéke 35.2 millió koronát tett, az összegben 8.4 millió koronával a fehérnemű, 8.0 millió koronával a férfiruhák és 7.9 millió koronával a kalapok szerepelnek. Jelentékeny behozatalunk volt még a bőr és bőrárúkból: 35.9 millió korona (ebből 32.6 millió korona Ausztriából), vas és vasárúkból 39.5 millió korona (ebből 31.6 millió Ausztriából), gépek és készülékekből 20.6 millió korona (ebből 13.2 millió korona Ausztriából). Legfontosabb kiviteli cikkekünk ezuttal is a gabonaművek és a liszt. Az utóbbiból január—május havi kivitelünk 63.9 millió koronát tett (1907-ben 80.5 millió koronát), amiből 57.6 millió korona értékű Ausztriába szállított. Buzakivitelünk értéke 27.2 millió korona volt (az előző év öt első havában 42.4 millió), rozskivitelünk 10.3 millió (1907-ben 14.4 millió), árpakivitelünk 14.0 millió (1907-ben 14.7 millió), zabkivitelünk 10.3 millió, tengeri kivitelünk 23.9 millió (1907-ben 25.9 millió) korona értéket képviselt. Összes gabona-, liszt- és hűvelyesekből és lisztből kivitelünk 167.1 millió koronát tett, kerekén 40.4 millióval maradván a múlt évi január—május havi kivitel értéke mögött. A vágó- és igazállatok kivitele az előző év öt első havának eredményéhez képest emelkedett s 69.0 millió koronáról 81.5 millió koronára szállt föl. Az emelkedés legnagyobb a sertés-kivitelnél: 7.9 millió korona s ezenkívül még ló-kivitelünk 2.6 millió koronával, ökörkivitelünk 0.8 millió koronával, tehénkivitelünk 100 ezer, bikakivitelünk 16 ezer koronával nagyobbodott.

Pályázat ösztöndíjakra. A budapesti kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a budapesti m. kir. állami felső ipariskolánál alapított ösztöndíjakra. Ezen ösztöndíjakra pályázhatnak a budapesti m. kir. állami

felső ipariskola azon tanulói, akik tanulmányaikban eddig jó előmenetelt tanúsítottak s a kamara kerületében (Budapest székesfőváros, Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye és Fejérmegye, Székesfehérvár sz. kir. város és Kecskemét t. h. j. f. város) születtek, vagy illetőséggel bírnak. Pályázhatnak továbbá a kamarai kerületben illetőséggel bíró olyan tanulók és iparossegéd-ek, akik a jövő iskolai évben a budapesti m. kir. állami felső ipariskolába akarnak lépni s a nevezett intézetbe való felvétel feltételeinek megfelelnek. Az iskolai és gyakorlati bizonyítványokkal felszerelt folyamodások ez évi augusztus hónap 15-éig a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál (V., Szemere-utca 6.) nyújtandók be.

Egy iparvállalat reorganizálása. A Magyar Faipar, Keret- és Lécgyár Részvénytársaságot az Általános Bank R.-T. reorganizálta. Ehhez mérten a társaság cégét is Magyar Fa- és Kéfeipar R.-T.-ra változtatta és a társaság vezetését is újjászervezte. Az igazgatóság új tagjai: dr. Fülöp Károly, Radnay Arnold, Kell Jenő, Wiener Károly és Spitzer Gyula. A felügyelő bizottság tagjai: Biró Márk, Katona Béla, Miklós Samu, Nemes Hugó és Pető Mór lesznek. A vállalatot most teljesen újjászervezik, az üzemet kibővítik.

Uj gazdasági tudósítók. A m. kir. földművelésügyi miniszter Arad vármegye aradi járására Fábik János úpanáti lakost, Bácsbodrog vármegyében Paróczi István szilágyi lakost, az apatini járásra, Rosenberg Emil bácsalmási lakost a bácsalmási járásra, Cziráki János bácsföldvári lakost, Zsótér Zoltán óbecsei lakost és Aezél Sándor bácsföldvári lakost az óbecsei járásra, végül Zanathy László henrikapusztai lakost az újvidéki járásra, Csanád vármegye batonyai járására Lukács János tornyai lakost, Győr vármegye sokoróaljai járására Madár Mátyás felpécsi lakost és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye ráczkevei járására Biró Géza szigetcsépi lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Uj alapítás az üvegszakmában. Osztrák-Magyar Luxferprizma-gyár Korlátolt Felelősségű Vállalat cég alatt új társaság alakult a német luxferprizma szindikátus szabadalmának megszerzésére és kiaknázására. Az alaptőkét egyelőre 110.000 koronában állapították meg, amelynek jegyzésében a német szindikátus is részt vett. A társaság székhelye Bécsben van.

TÖZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, július 4.

Az utolsó napok nagy árhullámzásait ma csendes üzletmenet követte. Mindössze 8—10 filléres árváltozások mellett az irány ma ingadozó maradt, amennyiben októberi buza 10.92-ön indulva, 10.82-ig csökkent, hogy ismét 10.90-en záruljon. Októberi rozs, zab és új-tengeri ugyanilyen árhullámzásokkal, majdnem a tegnapi záróárfolyamokon maradtak és emellett a forgalom az összes határidőkben ma korlátolt maradt. A készáru piacra 15 ezer mázsa buza keltel 5—10 fillérral olcsóbb áron. Rozs és zab változatlan, tengeri néhány fillérral drágább volt.

A készáru piacon ekkelt:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 78 kg. 23.20 korona, 500 mm. 78 kg. 23.20 korona, 500 mm. 78 kg. 23.20 korona, 200 mm. 77.5 kg. 24.50 korona, 200 mm. 77.5 kg. 24.70 korona, 500 mm. 77 kg. 24.70 korona, 150 mm. 77 kg. 24.60 korona, 850 mm. 76.4 kg. 24.70 korona, 1000 mm. 76 kg. 24.05 korona, 500 mm. 75 kg. 24. korona, 700 mm. 74 kg. 24.30 korona.

Fejérmegyei: 200 mm. 79 kg. 24.30 korona. Pestvidéki: 1000mm. 77 kg. 24.20 korona, 610 mm. 75 kg. 24. korona.

Hartai: 290 mm. 77.5 kg. 24.80 korona, 205 mm. 76.3 kg. 23.80 korona.

Bácskai: 500 mm. 78 kg. 24.30 korona.

Bánsági: 500 mm. 78 kg. 23.45 korona, 500 mm. 78 kg. 23.30 korona, 500 mm. 78 kg. 23.10 korona, 500 mm. 78 kg. 23. korona, 200 mm. 75.5 kg. 24.30 korona, 100 mm. 74.5 kg. 24.30 korona, 850 mm. 76.5 kg. 2.30 korona.

Raktárból: 640 mm. 78 kg. 23.80 korona, 412 mm. 76.5 kg. 23.80 korona, 1000 mm. 76 kg. 23.80 korona.

Rozs: 700 mm. 19.20 korona, 2500 mm. 19.30 kor. Árpa: 100 mm. 14.40 korona.

Zab: 100 mm. 16.55 korona, 100 mm. 16.45 korona, 100 mm. 16.15 korona.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilos	Ára 100 kg.	kilos	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	74	23.00—23.40	78	24.00—24.50
"	75	23.30—23.70	79	24.20—24.70
"	76	23.50—23.90	80	—
"	77	23.70—24.20	81	—
Fejérmegyei	74	22.70—23.10	77	23.40—24.00
"	75	23.00—23.40	78	23.70—24.10
"	76	23.20—23.60	79	24.00—24.40
Pestvidéki	74	22.70—23.20	78	23.80—24.40
"	75	23.10—23.50	79	24.00—24.30
"	76	23.30—23.70	80	—
"	77	23.50—24.00	81	—
Bánsági	74	22.90—23.40	78	—
"	75	23.20—23.70	79	—
"	76	23.70—23.90	80	—
"	77	23.40—24.10	81	—
Bácskai	74	23.10—23.50	76	23.50—24.00
"	75	23.20—23.70	77	23.70—24.00
Szerb	74	—	75	—
Rozs I.-rendű új	—	—	—	18.60—19.00
" középminőségű új	—	—	—	18.60—18.80
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	14.30—14.60
" II.-rendű	—	—	—	13.90—14.30
Köles	—	—	—	11.00—12.00
Zab I.-rendű	—	—	—	16.80—17.00
" II.-rendű	—	—	—	16.20—16.60
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.20—14.40
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 10.89, 10.96, 10.82, 10.90, 10.94, 10.87.

Rozs 1908. októberre 8.90, 8.87, 8.85, 8.82, 8.98, 9.03, 8.93.

Zab 1908. októberre 8.26, 8.32, 8.35, 8.43, 8.41.

Tengeri júliusra 7.04, 7.05, 7.01.

Tengeri 1909 májusra 7.01, 7.04, 6.97, 7.01.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	10.90—10.91
októberi rozs	8.99—9.00
októberi zab	8.36—8.37
júliusi tengeri	7.05—7.07
1909 májusi tengeri	7.04—7.05

Budapesti gabonaforgalom.

1908. július 2-től július 3-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	15588	—
Rozs	193	—
Árpa	11	150
Zab	2881	—
Tengeri	4209	5031
Liszt	—	22731
Korona	—	2248

Értéktözsde.

Külföldi jelentések hatása alatt kissé nyomott hangulat uralkodott ma az értéktözsden. Az előtözsden némi kedvtelenség mutatkozott és az irányzat inkább lánghalás felé hajlott. A spekuláció tartózkodó volt, alig fejtett ki tevékenységét. Ezek következtében a forgalom szűk térben mozgott és az árfolyamok lemorzsolódtak. Csekély üzlet mellett némi érdeklődés mutatkozott az Osztrák-magyar államvasut részvényei iránt, mely érték bécsi arbitragera két koronával javult. A déli tőzsdén változás nem állt be. A berlini jegyzések nem szolgálták buzdításul, az irányzat nyugodt maradt, az árfolyamok alig változtak. Az államvasut részvényei iránt délben is volt érdeklődés, minek következtében árfolyama javult. Élénk érdeklődés mutatkozott még délben a Beocsini cementgyár és a Salgótarjáni részvények iránt. Előbbi 530-ról 543-ra, utóbbi pedig 568-ról 570-re emelkedett. A Közuti és Városi vasut is javultak.

Köttetett: Osztrák hitel 619.75—620 koronán, Magyar hitel 738—737.50 koronán, Államvasut 692.50—695 koronán, Jelzálog 430.50 koronán, Rima 549.50—550 koronán, Városi villamos vasut 261 koronán, Közuti 535—536 koronán, Déli vasut 113—114.50 koronán, Magyar koronajáradék 93.05 koronán, Hazafi sorsjeggy 100.50 koronán.

Előtözsde.

Előtözsde kedvező.

Köttetett: Osztrák hitelrészvény 619.75—620.—, Magyar hitelrészvény 737.75—738.—, Osztrák-magyar államvasut 697.50—694.50, Rimamurányi vasmű 549.50—550.—, Jelzálogbank 430.50.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde kedvtelen.

Köttetett: Magyar hitelrészvény 737.50—738.—, Osztrák-magyar államvasut 694.50—694.75, Déli vasut 112.25—114.25, Rimamurányi vasmű 550.—, Közuti vaspálya 534.60—539.50, Városi villamos vasut 262.—

263 — M
bank 3330.—
425.—

Prémium
trák hitelre
10.— K, 19

Bécs,

A mai het
tabb volt,
Ausztriából
vidékéről s
földművelés
az aratási
lyozta ezek
között mar
megállapít
olcsóbb a
ellenben 1
tartotta. A
sebb bevá
buzaliszt 2
anélkül, h
liszt és ko
miatt némi

Jegyzés
rona, mo
12.45—12.
marchfeldi

Uj-roz
csepelli 9.
déli vasut
9.85—10.1

Árpa
feldi —
tőtfelvidéki
győri —
tiszaivideki

Magy
— kor
korona.

Magy
8.65 8.95
válogatott
és alsóaus

Bu

Uzavidéki

"

"

fehőrmegyei

"

pestvidéki

"

bánsági

"

bácskai

"

"

Eg

Rozs

"

Árpa

"

Zab

Tengeri

Repce

B

Dunántúli

Nyirégyháza

Herdőly

Hán ap

estli

Különb

termék

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

szőlőszőlő

263 Magyar koronajáradék 93.05. Kereskedelmi bank 3330. István téglagyár 250. Sertesházaló 425.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8-10. K, 1938. július hó végére 23-24 K.

BECSI GABONATÖZSDE.

Bécs, július 4. (Saját tudósítónk jelentése.) A mai heti tőzsdén eleinte az irányzat nyugodtabb volt, mert mindenfelől, így különösen Alsó-Ausztriából és Morvaországnak vele szomszédos vidékéről szárazságot jelentettek, viszont a magyar földmívelési miniszteriumnak a vetések állásáról és az aratási kilátásokról közölt jelentése ellensúlyozta ezeket a híreket. A forgalom szűk keretek között maradt, az árak szabálytalanok s amennyire megállapítható, buza 15, régi rozs 40 fillérrel lett olcsóbb a mult szombati árakhoz képest, tengeri ellenben 10, zab pedig 15 fillérnyit javulását megtartotta. A konzum általában csak a legszükségesebb bevásárlásokra szorítkozott. A hét közepén buzaliszt 20, rozsliszt 50 fillérrel olcsóbb lett, anélkül, hogy üzlet fejlődött volna ki. Takarmányszit és korpa a hét vége felé a folytonos szárazság miatt némileg megszilárdult.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 12.85-13.20 korona, mosoni 12.45 12.85 korona, tótfelvidéki 12.45-12.90 kor., déli vasuti 12.35-12.85 korona, marchfeldi 12.30 12.60.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.90-10.25 korona, csepeli 9.90-10.15 kor., pestmegyei 10.-10.25, déli vasut 9.90-10.15 korona, különféle magyar 9.85-10.10 kor., osztrák 9.85-10.20 korona.

Arpa: morvaországi 7.25 7.55 kor., marchfeldi kor., bécsvidéki kor., tótfelvidéki 7.15-7.40 kor., csepeli kor., győri kor., déli vasuti kor., tiszavidéki korona.

Magyar tengeri: régi 7.45 7.65, uj korona, cinquantin 8.-8.50, uj korona.

Magyar zab: sejtles kor., közepes 8.65 8.95 korona, elsőrendű 8.90 9.15 kor., válogatott 9.05 9.35 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.45-8.75 korona.

BECSI ERTEKTÖZSDE.

Bécs, július 4. A tegnapi forgalomban mutatkozott általánosan barátságos irányzat a mai előtőzsdén is átment, mert a külföldi pénzüviszonyok tartós javulása és az ezzel kapcsolatban Berlinből jelentett szilárd-ság kedvezőleg hatott a tőzsde felfogására. A déli vasuti részvények árhanyatlása megszűnt. A többi értékek forgalma ismét szűk keretekben mozgott, de az árfolyamok megmaradtak a tegnapi szinten. Az előtőzsde irányzata zárlatig barátságos volt. A déli tőzsdén államvasuti részvények berlini arbitrázs vásárlásokra újból javultak. Nordwestbahn részvények ismét emelkedtek. A többi értékek nyugodtak voltak.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 620.-. Magyar hitel. 738.-, Länderbank -.-, Allamvasut 694.50 -.-, Elbavölgyi vasut 453.50. Déli vasut 114.-.-, Alpeisi bányársulat 657.25. Rimamurányi 549.-, Májusi járadék 97.-, Magyar koronajár. 93.-, Orosz érték 95.45 Török sorsjegy 186.-, Német márka 117.61.

1 órákor jegyzetlek:

Osztrák hitel 620.25, Magyar hitel 739.- Länderbank 437.-, Unio-bank 537.-, Allamvasut 695.50, Anglo-bank -.-, Bankverein -.-, Déli vasut 113.25, Gőzhajó -.-, Alpeisi bányarészvény 657.25. Májusi járadék 97.-, Magyar koronajáradék 93.-, Török sorsjegy 186.-, Német márka 117.60, Elbavölgyi vasut 455.50, Rimamurányi 549.-, Orosz járadék -.-, Keleti vasutak -.-, Skoda -.-, Magyar jelz. -.-, Kárpáti petroleum -.-.

Bécs, július 4. (Osztrák értékek zárlata.)

4-2 százalékos papír-járadék 97.-, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.90, 1860-as sorsjegy 151.50, Osztrák hitelsorsjegy 469.-, Angol osztrák bankrészvény 295.-, Bécsi Bankverein 518.50 Osztrák-magyar bank 1742.- Déli vasut 113.-, Dunagőzhajózási társ. 1000.- Dohány rész. 430.- Cs. k. arany (verf) 11.35 Német bankv. 117.62 Osztr. Lloyd 405.- 4-2 száz. ezüst. jár. 96.95-99.85, Osztr. koronajáradék 97.20, 1864-es sorsjegy 261.-, Osztrák hitelintézeti részvény 619.25. Union-Bank

539.-, Osztrák Länderbank 438.50, Osztrák-magyar államvasut 694.50, Elbavölgyi vasut 453.50, Alpeisi részvény 658.75, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.70 Lipótkohó 414.-, Töröksorsjegy 185.75. Nyugodt.

Bécs, július 4. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.95. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 142.-, Magyar hitelbank részvény 737.-, Magyar leszámítoló és váltó részvény 466.-, Rimamurányi 547.-, Magyar cukoripar -.-, Adria hajózási részvénytársaság 404.50, Magyar koronajáradék 93.-, 4 százalékos magyar földterem. kötv. -.-, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.-, Kassa-Oderbergi vasut részvény 361.-, Magyar jelzalogbank 429.75, Magyar keresk. bank -.-.

KÜLFÖLDI ERTEKTÖZSDE.

Berlin, július 4. (Tőzsdei jelentés.) A mai tőzsde ugyanolyan volt, mint a tegnapi. Csekély forgalom és ennél fogva az összes piacokon csekély árfolyam-változások jellemezték, úgy, hogy még a vasárak alábbszállása a bányapiacra is kevésbé jutott érvényre, bárha ezen értékek a későbbi folyamatban még gyöngébbek voltak. Vasuti értékekben kissé nagyobb élénkség mutatkozott. Osztrák államvasutak az államosításról szóló kedvező hírekre javultak, míg déli vasut-részvények ma ismét estek. Megosztott irányzatot követtek továbbá amerikai vasutak is. Járadékok csöndesek, de tartottak voltak. Gőzhajó-részvények ismét lemorzsolódtak. Készpénzpiaci ipari értékei majdnem változatlanok maradtak. Napipénz 3%, magánleszámítolási kamat 2 1/2%.

Zárlatok jegyzetlek: 4-2 százalékos papírjádék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.30, osztrák hitelrészvény -.-, Déli vasut 21.70, orosz bankjegyek 214.20, 4 százalékos uj orosz kölcsön -.-, Disconto Commandit 171.-, Dinamit-truszt -.-, Harpeni 196.90, Unifikált török járadék -.-, 4-2 százalékos osztrák-járadék 96.80, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.30, Magyar koronajáradék -.-, Osztrák-magyar államvasut 148.60, Bécsi váltóár 84.90, Olasz

Table with multiple columns containing market data for various goods like flour (Buzza), other grain products (Egyéb gabonaművek), Burgonya, and various stocks and bonds. Includes sub-sections like 'Allamadésság közközlésnök', 'Záloglevelek. Előbbségek', 'Bankok részvényei', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalomak', 'Különtéle vállalatok', 'Sorsjegyek', and 'Pénzmekek és váltók'.

Járadék —, Alt. villamossági Edison 218.10, Gelsenkircheni 216.20, Laurakohó 201.70. Gyengébb.

Frankfurt, (Zárlat.) július 4. 4 1/2 százalékos papíráradék 18.35, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 93.40, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.20, Osztrák hitelintézeti részvény 148.90, Osztrák-magyar államvasut —, cszaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut 20.38, Londoni váltóár —, Bécsi Bankverein 145. —, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön —, 4 1/2 százalékos ezüstjáradék 96.85, Osztrák koronajáradék 97.80, Magyar koronajáradék 144.90, Osztrák-magyar bank 91.80, Déli vasut részvény —, Elbevölgyi vasut 849.75 Bécsi váltóár 111.83, Párisi váltóár —, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) július 4. 4 1/2 százalékos ezüstjáradék 98.80, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 21.85, 4 százalékos aranyjáradék 98.10, Osztrák hitelrészvény 194.30, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Olasz járadék 103.90, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.20. Nyugodt.

London, július 4. Angol consol 88 3/16.

Páris, július 4. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.30, Osztr. aranyjáradék 98.75, Magyar aranyjáradék —, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 501. —, 4 százalékos Olasz járadék 103.05, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287. —, 5 százalékos marokkói járadék 505. —, 4 százalékos 1890. Román kölesön 95.30, 4 százalékos Kons. amori. román járadék —, 4 százalékos Amori. román járadék 1905. 92.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 97.70, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 509. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. 440. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.05, 4 százalékos unifikált török jár. 96.30, Török sorsjegy 178.50, Török dohányrészvény 454. —, Osztrák földhitelintézet 1166. —, Osztr. Länderbank 468. —, Magyar jelzálogbank 450. —, Banque de Paris 1440, Banque Ottomane 699. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 119. —, Meridional vasut 530, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 530. —, Rio Tinto 15.88, Sucrerie d'Egypte 27. —, Tula 235. —, Thomson Houston —, Uríkányi kőszén —, Chartered 20.50, De Beers 261. —, East Rand 101.50, Jagersfontein 86.25, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 49.71, Váltó Amsterdamra (rövid) 208. —, Váltó német piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 1/10, Olasz aranyváltó (rövid) 1/8, Váltó Svájcra (rövid) pari. Csek Londonra 251.25, Magánkamatláb 1/4. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok. Budapest—Kőbánya.

Budapest, július 4-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül súlyban) 127—129 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 129—131 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 133—137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi július 2. napján volt készlet 38796 drb., 1908. július hó 3-án felhajtott 66 darab, 1908. július 3-án elszállított 493 darab, 1908 július 4. napjára maradt készletben 39224 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertésüzletvásár.

Budapest, július 4. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 91 darab sertés, 23 darab süldő, 1 darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1036 darab sertés, 33 darab süldő, — darab malacz, összesen 1127 darab sertés, 56 darab süldő, 1 darab malacz. Eladott 1106 darab sertés, 49 darab süldő, 1 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 23 drb sertés, 7 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsírsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 102—108 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 100—102 fillér, ételsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsúlylevonással 130—138 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 132—140 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 130—140 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kgr.-ig — fillérig, ételsúlylevonással 128—144 fillérig. Belföldi süldő 84—108 fillérig, horvát süldő — fillér

Malacz — fillérig. — (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendő.) A vásár irányzata igen élénk. Az árak 4 fillérrel emelkedtek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 4. —

Kinevezések. A belügyminiszter Malczovich László, dr. Jekel Péter és Sorbán János miniszteri titkári czimmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkárokat valóságos miniszteri titkárokká, dr. Török István és Temple Rezső miniszteri segédtitkári czimmel és jelleggel felruházott miniszteri fogalmazókat, valamint Szekei Andor miniszteri fogalmazót valóságos miniszteri segédtitkárokká, végül Márfy István, dr. Kiss Dezső és Neppel Gyula miniszteri segédfogalmazókat miniszteri fogalmazókká, dr. Gáspár Arthur miniszteri segédtitkári czimmel felruházott miniszteri fogalmazót valóságos miniszteri segédtitkárrá, Stojits Iván és Huszár Antal miniszteri segédtitkári czimmel és jelleggel felruházott belügyminiszteri fordítókat jelen állásukban a VIII. fizetési osztályba, Vörös István belügyminiszteri irodaségdöntőt irodatiszté; a győri ítélőtábla elnöke Still Ernő budapesti lakos, ügyvédjelöltet a győri ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; a debreczeni főügyészség Mátrai Gábor József debreczeni, Dobay József máramaroszi és Jurkovich József nyiregyházi ügyészségi irnokokat, jelenlegi alkalmazásuk helyén, irodatiszté; a pécsi főügyész Kun József kaposvári ügyészségi irnokot, jelenlegi alkalmazatása helyén, irodatiszté; a pozsonyi főügyész Francisci Jenő nyitrai ügyészségi irnokot, jelenlegi alkalmaztatása helyén, irodatiszté; a nagyikindai törvényszék elnöke Kása József csendőrszervezőt, igazolványos altisztet, a vezetése alatti törvényszékhez hivataloszállítva; a nagyszombati törvényszék elnöke a nagyszombati törvényszékhez Csáki Mihály igazolvánnyal ellátott alsódomuki csendőr, czimzetes őrszervezőt, IV. osztályú illetmények mellett, hivataloszállítva; a nyitrai pénzügyigazgatóság Megyesi Gábor főszolgabírói tiszti hajdút a szakolczai adóhivatalhoz hivataloszállítva nevezte ki.

Kirendelés. A belügyminiszter Szirmay Sándor vármegyei közigazgatási gyakorlatot a belügyminisztériumhoz fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazóvá nevezte és főispáni titkári minőségben szolgáltatásra Abaujvárona vármegye és Kassa város főispánja mellé rendelte ki.

Pályázatok. A nagyberekkeri róm. kath. községi főgimnáziumnál szervezett latin- és bármely más nyelvi rendszer tanszékére és egy tornatanítói állásra; kérvények Nagybecskerek város polgármesteréhez július hó 15-ig, a keresvári törvényszékhez a lippai járásbírósnál megüresedett irnoki állásra augusztus hó 3-ig.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése. 1908. július 4-én reggel 7 órakor.

Az emult nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap leginkább az ország északkeleti felén voltak kisebb-nagyobb zivataros esők; a csapadék meghaladta a 10 mm-t. A hőmérséklet lényegesen változott: maximuma: Csáktornyan 33 C°, minimuma: Tátrafüreden 7 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára.

Lényegtelen hőváltozás és helyenkint zivataros esők várhatók.

Table with columns: Állomás, Legmagasabb hőmérséklet, Alacsonyabb hőmérséklet, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék, Hőmérséklet. Lists weather data for various locations like Szatmárnémeti, Ungvár, Kőszeg, Sopron, etc.

EGYETÉRTESE

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató: FAJORNATYAS

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teacstémény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltusáru gyára Budapest, Király-utca 11, Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti áll. biztosító-társaság) Alapít 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykihazasítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és vízontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjviszatérítéssel is) az Első o. áll. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek- és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogközlöny Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosrészletek főeljárású helye: VI. Andrassy-ut 5. Kézi zalogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef körút 2., VIII., Üllői-út 6. sz.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 8. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hesz Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Brock J. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Lillom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös szult fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbádógos műhelye és horgany díszítéskészítő gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízellék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összekötéssel vagy saját tűzhelyivel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házban. Telefon 20—83.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pohner Ferenc férfi és női szabó Váci-utca 26. Páris-utca sark. Allandó nagy választék a legújabb divatszövetekben.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Bányá-vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikkeit. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűtőgépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Eglet. Ezüsttárgyak Bachtruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstáruháza. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényvívési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áruk, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemruhá.

Szenássy, Hoffmann és Társa selyemáruház IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi udvaroságok és választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenássy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kiírását. Szenássy, Hoffmann és Társa selyemáruház kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Természetrizai népmesék és mondák.

Hogy lett a farkas?

Mikor a jó Isten a világot és valamennyi állatot megteremtette, kérdezte az ördögöt:

— Te is úgy gondoltod, hogy az én művem dicsőre méltó? Vagy azt hiszed, hogy valamely hasznos növény, vagy valamely hasznos állat még hiányzik, vagy hogy a hegyek nem elég magasak és a vizek nem elég mélyek?

Ez a kegyes kérdés az ördögnek egészen az inye szerint való volt. Nekibátorodott és felelte:

— A te műved, Uram, gáncot nem érdemel ugyan, de nekem mégis úgy tetszik, mintha egy állat még hiányoznék.

— Ugyan melyik? — kérdezte csodálkozva a Teremtő.

— Hát — mondá az ördög — egy állat, amelyik az erdőt oltalmazhatná és őrizhetné, hogy a pajkos bojtárok a fákat ne rongálják és az ágakat ne tördeljék, meg hogy nyulak és kecskék a fiatal hajtást ne rácsálgják meg.

— Hát nem rendeltem én medvét meg kigyót az erdőbe? — mondta a Teremtő.

— Azt igenis — szólta a sátán — de ha tél lesz, ezek az örök akkor alusznak. Azután én mindig sajnálom, ha az erdőt, mint valami árvát, védő nélkül látom.

Az alatt pedig gondolta az ördög, hogy ő maga majd olyan állatot teremtené, amelyik az Istennek védtelen teremtményeit sorra öldökölné és mindenütt csak rosszat okozna.

— No, melyik állat hiányzik hát a te véleményed szerint? — kérdezte újra a Teremtő.

— Az az állat, akit magam szeretnék megteremteni, ha megengedné, Uram — mondotta az ördög, alázatos képet vágva.

— Legyen! — szólta a Teremtő. — Semmi szólóm ellene.

— Hanem kérnék valamit még tőled, Uram — füzte tovább az ördög. — Ime, nekem nincs az a hatalmam, hogy a magam teremtményének életet is adjak. Ha te ezet elvégeznéd, majd meglátnád, hogy az én teremtemem nem itt ki rosszabbul, mint a tied.

— Azt is teljesítem! Ha a teremtményeddel elkészülsz és ha majd helyén lesz a szája, meg a szeme is, akkor csak azt mond neki: Kelj föl és fald fel az ördögöt! S rögtön életre kel.

— Ohó, odáig még jó messze az ut! — mormolta az ördög magának. S azzal elment egy sűrű erdőbe. Itt összehordott követ, ócska saru-eszközt, hosszú karót, egy nyaláb vesszőt és mohát, meg a falusi kovácstól egy rakás vasszeget, sőt még két izzó szikrát is.

Ekkor hozzáfogott a munkához. Az állat gerinczét egy vastag sövénykaróból formálta meg és a fejét egy fatuskóból, a mellét vesszőből és vargabőrből tákolta össze, az ágyékát téglából építette meg. Harasztból csinált az állatnak farkat és egerfasudarból lábakat; a szügyébe pedig tett egy követ szivnek. Most aztán még bevonta a testet mohával és a két izzó szikrát szemnek, a szegeket pedig karmoknak és fogaknak helyezte el, végezetre beletölt a szájába mélyen egy szál vastag bőrt — nyelvnek. Mikor ilyenképpen az állat testét megformálta, nagyon örült a vén ördög és adott neki „farkas” nevet.

De lelke nem volt még a farkasnak. Nem volt benne élet. Akkor a mesternek eszébe jutott a mondas és kiáltott: Farkas, kelj föl és fald fel... A farkas erre fölemelte a fejét és csámcsogott a nyelvvel. Az ördög erre úgy megijedt, hogy benne rekedt a szó. De mihamar magához tért megint és szemébe ötlővén rossz munkája, sebtén így szóla:

— Farkas, kelj föl és fald fel az Uristent!

De a farkas csak feküdt csendesen, még a farkát sem mozdította meg. Elmondta ugyan az ördög a mondókáját tiszter is egymásután, hanem a farkas rá se hederített. Csak feküdt élettelenül.

Visszament hát az ördög a Teremtőhöz és szóla:

— Az a mondas, amit nekem adtál, nem az igazi, mert a farkas nem akar lábra állani.

— Ugy? — mondta a Teremtő — hát úgy mondat-e neki: Kelj föl és fald fel az ördögöt?

Ezt a beszédet az ördög nem várta. Zavarában egy szót sem birt felelni s szégyenkezve elkotródott.

Megpróbálta ugyan még ezután is mondogatni: „Farkas, kelj föl és fald fel az Uristent!” De nem ért vele semmit.

Ekkor kissé tovább menve a farkastól, kiáltott: „Farkas, kelj föl és — aztán halkán hozzátette — és fald fel az ördögöt!” — s futásnak eredt.

Erre a szóra nyomban megelevenült és felugrott a farkas. Mint a szél, ott termett az ördög nyomában. Bizonyosan megölte volna, ha be nem csuszszan egy nagy kő alá.

Azóta a farkas az ördögnek legveszedelmesebb ellensége s szántszándékkal minden alkalmat fölhasznál, hogy a sátánt nyugtalanítsa és bosszantsa. Hátgerincze merev, akárcsak egy egyenes sövénykaró, karmai és fogai hegyesek, mint a vasszőgek, a bőre meg sűrű szőrrel van fedve. Szeme, mint két izzó szikra, úgy villog a fején. Szíve, mintha köből volna, mikor az ártatlan bárányokat zsákmányul ejti...

A varangy meséje.

Valahol messze, fényes napkeleten, egy gyönyörűséges királyleány lelkének kívánsága támadt. Nem akarta a csillagok ragyogását lehozni a mennyboltozatról, nem kívánt ő semmi csodás dolgot: egyszerűen csak egy kertet kért felséges apjától. Kertet, amelyben az árnyékos lombok egymásra boruljanak, árnyékos utakat, lugasokat, amiket rózsák fússanak körül, csobogó szökőkutakat... Négy hónapig dolgozott tizenkét kertész, amíg megalkották a kertek kertjét. Nagy ünnepséget rendezett a király. Meghívta a szomszéd királyokat, hercegeket, főurakat. A főkertész vezette végig a királyleányt a kis újjánál fogva a nagy kert árnyékos utain. Utoljára maradt a szökőkút. Színes vizugarak szöktek a magasba és a szivárvány színével gyöngyöztek lefelé a márvány medenczén.

— Istenem, de szép ez a... —

Elakadt ajkán a szó és ájultan rogyott a földre. Mert egy csunya nagy varangyos béka ugrott be a királyleány előtt a szökőkút kicsiny tavába.

Sokáig feküdt beteg a szépséges királyleány. És nem gyógyult meg. Az ijedség szavát vette. Napnyugatról híres tudósok jöttek és adták egymás kezébe a kilincset. De a királyleánynak a szavát nem adta vissza egyiknek a tudománya sem. És a kertész sötét börtön mélyén szenvedett. Pedig ő szegény nem tehet arról, hogy az a szürke csunya béka ott elbújt a bokorban.

Egy jószágos öreg asszony pedig addig kért, könyörgött, a míg meglágyult a porkoláb szíve és beeresztette az öreg asszonyt a kertészhez. A fiához. És tanácsot adott a szenvedő ifjunak s a tanácshoz a kezébe csusztatott egy kis skatulyát. Aztán megköszönte a porkoláb jószágát és hazament.

Másnap reggel a kertész a király elé kívánczolt. Ő majd meggyógyítja a szépséges királyleányt.

— A fejjel játszol — mondotta neki a király.

A kertész pedig bement a kék szobába, ahol palyolatágyon nyugodott a halovány királyleány. Ez igen kedvelte a kertészt, mert a kertben sok örömet szerzett neki. Oda intette magához és szeliden nézett rá. Szelid nézésével mintha mondaná: „Szívesen hallgatlak, beszélj!”

A kertész aztán beszélt a királyleánynak a kert ékes virágairól, meg csuszó-mászó állatairól, amiket a jó Isten az emberek gyönyörűségére és hasznára teremtett... Aztán kivett a zsebéből egy izmos kabócát és elkezdte simogatni a tenyerén. A kabócza egy darabig állotta a simogatást, aztán pedig egyszerre csak nagyot rugott és oda szökött egyenesen a paplanra és onnan is tovább ugrott s azzal eltűnt...

A királyleány úgy kaczagott a kabócán, hogy a szeme könyvelébadt. Ekkor a kertész oda tett az ágyára egy szelid kis zöld leveli békát. Ahogy a királyleány megpillantá, elkialította magát:

— Jaj de gyönyörű kis állat!

Egyszerre megjött a szava. A király meghallván a hangját, berohant a leányához, aki akkor már a tenyerén simogatta a szelid kis békát. A kicsivel már be sem érte: hozatott be a kertésznel nagyobb is. Nem félt ő már a békától, akármilyen nagy volt...

Nyomban kérte felséges apját, csináltasson egy nagy tavat a kertben és az teje legyen békával az

ország minden tájékáról. A király azonnal ki is adta a parancsot. Egy csapat ember hozzátölt a tó medre ásásához, másik csapat meg elszéledve, szédegette össze a békát, kicsit, nagyot, fiatal, öreget.

Hamarosan el is készült a tó, a tömérdek sok békával benne. Uszkált, ficzánkolt a békasereg, kuruttyolt és brekegett lankadatlan kedvvel. Öröm volt hallgatni és nézni. A királyleány nézte is őket mindennap nagy gyönyörűséggel. Mihelyt a tóhoz ment, legott összegyűltek a tó szélén a békák, mert órahosszat szórta nekik a jó ennilót. Hálások is voltak érte. Muzsikáltak neki. Ettől fogva nem ismert a királyleány szebb muzsikát a békakuruttyolásnál és brekegésnél...

De legjobban örült maga a király. Nem a békák muzsikáján, hanem a leánya szavának a megjöttén. No meg a kertésznek is volt oka most már öröme, mert a király minden jóval ellátta őt hála fejében. S talán mindnyájan örülnek maig is, ha meg nem haltak.

Kemenczy Kálmán.

Szerkesztői üzenetek,

Karikagyűrű. A férj „Erlaubnist” kapott, aztán elment. Valamelyik boldog legényember garzon-lakásán névnap mulatozás volt, azért kért engedélyt, hogy éjjelig, esetleg azon túl is elmaradhasson. Kimulatatta magát ott, kimulatatta magát egy-néhány éjjeli mulatóban s mámoros jókedvvel szürkültek botorokált haza. Aztán lefeküdt a puha, fehér ággyba s elaludt. A férje-uracskájáért aggódó gondos asszony valami szerencsés véletlen következtében észreveszi, hogy a jóízűen horkoló férj balkezéről — eltűnt a jegygyűrű. Szeretne sikoltani, de mégse. Gyors elhatározással, szótlanul kikutatja a férj zsebeit s a jegygyűrű előkerül. A baloldali alsó mellényzsebéből. Ez a történet s most azt kérdezi tőlünk, hogy miért és miképpen tűnt el a karikagyűrű a férj ujjáról s miért tette ezt a baloldali alsó mellényzsebbe. Nem tudjuk, hogy a feletünkkel megelegszik-e, de úgy hisszük, hogy igen, mert erre a csinos kis kérdésre több választ is adhatunk s lehet közülük tetszés szerint választania. Lehet, hogy a férj csupa passzióból tette ezt. Ha ezért, akkor nincs ok az aggodásra, mert megint visszakerül a balkezére, ha felébred. Lehet, hogy a rövid szabadság felébresztette benne a legénykori függetlenség utáni vágyakozást s csak gyermekes illuzióból csuszította a karikagyűrűt a baloldali alsó mellényzsebbe. Vagy, mikor hajnalált egy kávéházban együtt dorbézolt a társaival, észrevette, hogy a fizetési kötelezettségeknek nem tud eleget tenni. Mentőgondolata támadt s egy kedvező pillanatkor lehozta ujjáról a jegygyűrűt, hogy ha fizetésre kerül a sor, észrevétlenül csuszathassa a főpinczér markába. A kritikus pillanat következtében azonban számláját kiegyenlítette az egyik czimbora s a készenlétben tartott karikagyűrűt boldogan s megkönnybüléssel rejtette el a baloldali alsó mellényzsebbe. Ime. De miért nem kérdezte meg mindezt egyenesen tőle? Ez lett volna elvégre is a legokosabb és legcélszerűbb.

Vásárhelyi előfizető. Az apró jószágok tenyésztésével a „Baromifenyésztés” című szaklap foglalkozik, amelynek Nagyváradon van a kiadóhivatala. Tíz korona az évi előfizetési díj.

Cz. M. Czikke elkésve érkezett s így sajnálattunkra nem tudtuk felhasználni.

Nem közölhetők: Romeo és Julia. Éhes vagyok. Virradás. Rokonok. Márta szerencséje. Lenn a faluvégén. Nem igaz. A bál után. A mámoros Amor. Hármán voltak. Csönd.

F. G. Kisczell. A hangyák ellen sokan úgy védekeznek, hogy büzös folyadékot locsolnak a fa tövére, melytől ideig-óráig visszatartja e kellemetlen vendégeket, némelyek romlott husdarabot tesznek a tükére s mikor reagyl a hangya, beledugják hirtelen a forró vízbe. Van még több ilyen kevésbé jó értékű módszer, de csak egy bizonyult jónak: a krépor, t. i. a törzset bekenjük vastagon kréporral, ha kis csemeteről van szó, még a mellé állított karót is a közepén, ha most a hangya felfelé igyekszik a levelekhez, virághoz, a krépor úgy reáarakódik lábaira, hogy tehetetlenül hull vissza a földre. Némelyik része teljesen elkábul, másik része pedig lehull a fa tövére s a gazda tapasztalni fogja pár nap alatt, hogy a hangyasereg a fa tövén elpusztult.

L. J. Torda. Tessék ügyvédhez fordulni, mert annak közbenjárása nélkül nem lehet ezt az ügyet elintézni.

S. S. Sokszor megüzentük már, hogy levélben nem válaszolunk s ezt csak a legkivételesebb esetekben tesszük meg. A kérdezt könyvnek három korona az ára s bármelyik könyvkereskedő utján megrendelhető.

Kassai olvasó. Nem volt kötele elfogadni, egyszerűen tessék visszaküldeni. A kilenczvenhat koronát jogosan nem követelhetik. Ön nem rendelte, követezőleg semmi kötelezettség sem terhel!

SZÍNHÁZAK
 Vasárnapon, 1908. július 5-én.

Fővárosi nyári színház
 Délután 3 órakor
A hajduk hadnagya
 Nagy operette 3 felvonásban
 Írta: Rajna Ferenczenéjét szer-
 zette: Czobor Károly.

Este fél nyolc órakor
A komédiások.
 Operette 3 felvonásban.
 Műsor.

Hótt: Bacarat
 Kedd: Salome, Parnaszbeesület
 Szerda: Samson
 Csütörtök: A varázskeringő
 Péntek: A varázskeringő
 Szombat: A komédiások
 Vasárnap: d. u. A drótostót
 Este A varázskeringő

Nepszínház-Vigopera
 Zárva

BEKETOW CIRKUSZ Városiiget
 Telefon 107-41

Ma, vasárnap, jul. 5-én

2 Nagy Ünnepi Előadás 2
 délután 4 és este 8 órakor. — Mindkét előadásban
 a lényegesen kitűnő és az
Mr. Tom Jack egész nagy új műsor.

JARDIN de PARIS
 Telefon 15-10. (Párisi kert.) Telefon 15-10.
 (Brasóbt királyné-ut és Hormina-ut sarkán.)

NEMZETKÖZI CABARET.
 Juliusi program.

Szécsi Magda, Nagy Mariska, Balog Bóba, Bár-
 sony, Somlai, Ferenccz Károly

A berlini «Chat Noir»

Conferencziér: GRÜNBAUM FRIGYES.

12 Új tánc attrakciók. Új 12
 Reggeli cigányzene. Platánkert. Francia konyha.
 Az előadás független az időjárástól.
 Jegyekelővételben Elpsor & Közigazgatás utca 4

Az újpesti hajóállomási vendéglőben
 naponta előhalból a közönség előtt
szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunai terezz. Gyönyörű kilátás.
Katona-hangverseny.

PÁLMALIGET" NAGYVENDÉGLŐ
 ARÉNA-UT 74. SZÁM.

Esténként **BANDA MARCOZI** és **FIAT**
 zenekarnak hangversenye. — Előkelő
 családok találkozó helye. — Előrendű konyha,
 kitűnő ménes-gyorok és különleges borok. —
 ooooo Számos látogatást kér tisztelettel ooooo

EKAMP GYULA a bikszádi fürdő étterem
 volt bérleje.

Jutazsákat
 90 fillértől darabonként

Lenzsákat
 25 fillértől darabonként,

Ponyvát (vishatlan)
 70 fillértől
 -méteren-
 ként szállít

Fischer-féle zsák és ponyvagár Budapest,
 Rador-utca 31-33, 25 év óta az ország lejele-
 tése nyebb uradalmának és viszonteladójának szállítója.
 Ponyva-kölcsönző intézet.

Zongoraterem
 és kölcsönző Intézetét ajánlja
CSUPORT J.
 BUDAPEST,
 Koronaherceg-utca 9.

BOGOR ARMIN és Dr. SINGER LEÓ
FIU INTERNÁTUSA
 Megnyitlik az 1908/09. tanévre szeptember 1-én.
 A fővárosi legelőszékesebb helyén. Tágas szellős
 lakhelyiségek. — Modern berendezés. Kitűnő ellátás
 (szigorúan rituális élemezéssel.) — Vallásérkölcösös
 nevelés. Egyéni oktatás szaktanárok vezetésével.
 Nyelvkurzusok, zene és torna. — Üdülő otthonban
 jelentkezni lehet július 15-ig.
 Budapest, VII., Lövölde-tér 2. szám.
 Kívánatra prospektust küld az igazgatóság.

OLSZEWSKY TADEUSZ
fogműterme
 Budapest, Múzeum-körny 23. I. emelet.

Természethű fogak és fogsorok innap nélkül fájdalom-
 mentesen eszközöltek, melyek a rágásra, valamint
 a beszéd könnyítésére kitűnően alkalmasak. — Ezen
 hirdetés felmutatójának 12 forintért készítek arany
 koronát a legjobb aranyból.

Récsei János
fiu-internátusa
 Budapest, VII., Damjanich-utca 30.

Családi otthon középiskolai tanulók részére. Az ág. ev-
 gymnasium, VII. ker. állami főgymnasium, VI. ker. fő-
 reáliskola stb. közvetlen közelében. Gondos testi ápolás
 és nevelés. Állandó felügyelet. Francia, német és angol
 társalgás. Zene, rajz, vívás és tornaszás. Tulajdonos ki-
 való pedagógus 20 évi gyakorlattal és kitűnő ajánlatok-
 kal. Bővebb értesítést ad és kívánatra prospektust küld
 az igazgatóság.
 Lakása augusztus 1-ig VII., Rákóczi-ut 60. sz.

**A legújabb rend-
 szerű Zongora- és
 Hangszer - Hitel-
 osztály megnyit**
 a legelőszékesbttől a legfino-
 mabbig kaphatók készpénz-
 ért vagy banknál törleszt-
 hető részlete.

A vásárolt zongorák vagy hangszerek értékét egy bank
 rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A
 hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné.

**Reményi Mihály nagy zongora- és
 hangszer-telepés.**
 Budapest, Király-utca 68. szám.
 Prospektus és árjegyzék minden hangszerrel külön-
 külön díjmentesen.

Muschong-buziásfürdői
szénsav-művek

kariclen kívül szállítanak azon-
 nal bármily mennyiségű ter-
 mészetes vegyileg legtisztább
 folyékony

SZÉNSAVAT
 a világ hírhű buziasfürdői szén-
 savforrásokból.

Össze nem tévesztendő mester-
 ségen előállított kevésbé ki-
 adós szénsavval. — Megbízható,
 szigorúan lelkismeretes kiszol-
 gálás!

sürgőnyesim: Muschong, Buziásfürdő.
 Interurban telefon 18. sz.

Csak **ROGÁTSY-féle BORAX-ot** kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK
 és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bő-
 rőtöket üdén, tisztán, rózsásan és egész-
 ségesen akarjátok megtartani, használjátok
 kizárólagosan és állandóan a magyar
 gyártmányu, kitűnő és elismert
Rogátsy-féle
Magyar Pipere Borax-ot,
 mely mint testápoló és szépítő szer földimul-
 hataian, hatása biztos és gyors.

Angyal Boriska, Jászborony. Arany kanál. Nincs jobb pipere!	Arany Gáborné, H. Bészermény. Ezüst kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrápoló.
Gálik Aranka, Bosztercebánya. Ezüst kanál. Kérek még egy pósta- csomagot.	Liszky Ferenczné, Losonc. Aranykanál. Kitűnő eredménnyel használok a magyar pipere boraxot.
Vida Andrásné, Kassa. Arany kanál. Arczom és kezeim tisztá- sáért a magyar pipere boraxnak köszönhetem.	Medgyessy Faus, N. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipere borax meghőrs a szánat ered- mény!

FOLYTATJUK

Egy doboz ára 30 és 75 k., 10 nagy doboz vidékre bérmentve
Magyar Pipere Borax-Crém 1 téglaly 1 koron.
Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 30 fill.
 Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és fűszerüzletben
 vagy az egyedüli gyártónál:

ROGÁTSY RÁLMAN drogeria BUDAPEST,
 VII., Rákóczi-ut 10. sz.
 Figyeljünk a „ROGÁTSY” névre.

Csak **ROGÁTSY BORAX-ot** fogadjunk el!!

készpénzért, vagy részletfizetésre
 legelőszékesbttől

Butor Ehrentren és Fuchs
 testvéreknél
 Budapest, VI., Teréz-körny 8.
 Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Összes berendezések eladók.

**A rendkívüli nagy eláru-
 sítás megkezdődött**

Pfeifer Pál
 és Testvére cégnél
 Budapest, VI., Keckeméti-utca 6. sz.

A következő árak most eladásra kerülnek:

Angol zefir-íngék, most	1.60, 1.75, 2.05
Fehér, puhameletti íng...	1.50, 1.75
Egész finom férfi hálóing	1.68
Női madapolan-íngék	95, 1.25, 1.45
Női nadrág és hálókötös	1.10, 1.25, 1.45
Liszter alsószoknyák	2.65, 3.25, 3.45
Férfi és női vászonsebkendők teja	1.50, 2.40, 3.25
Uri gallér, most	12, 15
Színes kézelők, pária	18
Férfi és női kötött harisnyák	18, 20, 25, 38
Női flor ajour-harisnya, barna és fekete	40, 65
6 személyes damaszt étkező-készl.	2.85
Vászon törölköző, piros szőlel	18, 25
Kockás vászon edénytörölő, 6 drb	28, 1.25
Finom madapolan fehérneműre	26, 29
Kelengye-vásznak, 1 vég	6.80, 7.80, 7.95
Valódi cédnavásznak, 1 vég	15.25, 16.75

Dubaszövetek és mosó-árak mosás olcsón eladalmak,
 míg a készlet tart.

Még csak rövid ideig! Még csak rövid ideig!

Összes berendezések eladók.

Vasárnap

Király

100 é

Enkes, tan
 8 felvonásban
 Martos Fere
 alított
 N. Zajtnay
 Baczur Gasz
 Tóth Itha
 Péter, nole
 nos Állakur
 Franco, Mat
 nisztor, szer
 Pavlicsek, P
 Samu, szoro
 Sasa
 Polcsok pol
 er, Dörög
 Kékk, Husz
 lány
 Kezde

AA
 TELEFO
 4-49

..y itv

na

Virágosa
 orator f

Ha
 Jonha

2 Reros
 Piczanin
 4 Parabo
 új szena

A h
 Belépőj
 Ke vezi

DE

Ma és min

C
 guar
 Hlor és u

IFJ.

VI. ke
 A
 Mérsékelt

Gran

Elsőrendű
 = Külön os

Hull a h
 Egy
 Gara Géz

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. július 5-én.

Király színház

100 év évülva

Enokos, táncos, látványos tréta 8 felvonásban, 8 képben, írta Martos Ferencz. Zenejét össze állította Marthon Géza. N. Zajthay István Németh Baczur Gaszton Papir Toll Itea Szilágyi I. Peter, notultuajdónos Állatkerti igazg. Boross Franco, Maier, miszter, szerkesztő Szirmai Pavlicsek, Próbicsok, Samu, szorocsen Rátkai Sasu, szorocsen Laszlo R. Foltosok polgármester, Dörögli Z. Molnár Kék, Huszárkapitány Rankó Kezdetre 8 órákor

Nemzeti Színház

Zárva

MIKSZINRUDZ

Zárva

Városligeti Nyári Színház

Délután fél 4 órákor

Berla panamája.

Énekes bohózat 8 felvonásban, írta Feld Mátyás, zenéjét szerzette Barna L.

Este fél 8 órákor

Ugyanaz.

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is

katonazene

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Tennis-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. — MACHER REZSO sportüzlete Budapest, IV., Koronaherceg utca 3. szám. (Az udvaron)

Szájpadlás nélküli

higiénikus légszívókamarás fogsorok.

A modern fogtechnika legnagyobb vívmánya. Bárkinél nagyseretlen alkalmazható még akkor is, ha egyetlen saját fog, vagy gyökér sincs már a szájban. Azonnal megszokható és rájárása külön. A fent említett fogsor saját találmányom. Készíték saját módszerem szerint ki nem vehető 22 és 24 karátos arany hidakat stb. 10 évi jótállás.

Guttermuth János műfog-specialista, a szájpadiás nélküli hig. légszívókamarás fogsorok és hig. fogkefe stb. feltalálója.

Budapest, VII., Baross-tér 20. l. em. 3. Kórem a névro és az ajtószámra figyelni mert kellen vagyunk a házban. Válaszbélyeg.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHKEK

optikushoz, csak Károly-körút 8. sz. ahol szemüvegek és látosüvek is legelőcsöbben kaphatók ingyen árjegyzék bármintve.

Borsajtok, szőlőszük, arató- és vetőgépek

a legelőcsöbök és legelőcsöbök

FEHÉR ÉS GHIMESSY

gépgyárában,

Budapest, VI. ker., Hungária-körút 84E. szám.

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért

mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készén raktáron a legelőcsöbök kivitelétől a legelőcsöbökig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szorocsen-utca sarok.)

Szálloda

Az „ARANY BÁRÁNYHOZ”

BÉCS, Wieden, IV. Hauptstrasse 4.

Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé.

3 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.

Világos szobák. Világos szobák.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaoltalmat megzerő

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

PASZTOR (bej. cég.)

BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRÚT 17.

Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

MÜBUTOR

csak kiváló jó minőségben. Szolid munka. Olcsó árak. Modern kivitel.

Fáy Antal butorgyárosnál

BUDAPEST, Sömmelweis-(Ujvilág)-utca 4. sz. a sarhon.

Nincs házbéruzsora

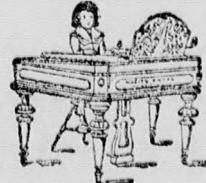
mert lehet mindenki a maga háziura

A „TUSCULANUM” magyar tisztviselő-és közalkalmazottak építéskészítő-és építő-egyesülete épít barkinek olcsó törzessétes kölcsön mellett

Családi házat

ugy a már részben kiépült Mátyásföldi, mint az újonnan megszerzett alsó gödi telepen. Előjegyzéseket elad az Áron d. c. 3-12 és d. u. 6 óra között: VI., Lest Ferenc-tér 3. sz. Telefon 89-25.

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legelőcsöbök világhírű szabadelmászott czimbalmok készíti. Czimbalmok már 20 fillér kezdve kaphatók, ugyanígy az összes hangszeres a legelőcsöbök minőségben. Számos kiállításán elsőrendű kitüntetés és elismerés a legelőcsöbök és szakszertű munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerületi Erzsébet-körút 42. szám

AMERIKAI-PARK

TELEFO 4-49 UJ OS-BUDAVÁRA igazgató: Friedmann A

nyitva este 6 órától, reggel 4 óráig. Ma vasárnapon, július 5-én,

nagy virágünnepély.

Virágosata. Coriandói. Nagy felvonulás. A varielo este 6 órákor felhelyárok mellett 9 órákor kezdődik a szenzaciós új júliusi műsor,

Havemann Richard 18 vadállattal Jonhson et Deau Érdor Gusztó és György új kreációkkal

2 Reros léghajók, 12 Godielszky oroszlántancosok. 14 Pizanines. 2 Bosco lhidgés boxl) aristák. 5 Bonowsko 4 Farabion tourbillon tancosok 2 des U Arco stb. stb. 15 új szenzaciós szám. Tabarn Moulin Rouge. Az előadások kedvezőtlen időben is megtartának.

A honvédzenekart Baohó karmester vezeti. Belépőjegyek: este 9 óráig 60 fill. azután 1 kor. Kezemenyes jegyek kaphatók minden tőzsdében.

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korszón, Wurm-u. sarkán Ma és mindennap délután 4/5-4/7-ig és este 4/9-től kezdve az európai hírt

CISKOVSKY

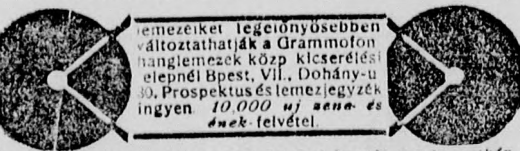
quartette hangversenyek, fényes változatos műsor. Hűs és meleg ételek. Rendes polgári árak.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendégelője VI. kerület, Andrassy - ut 39. szám. A szalmaözegek legkedveltebb étterme. Mérsékelt árak! * Ellátó kiszolgálás

PESTI VIGADÓ KIOSK Vigadó reggeli kávé, vagy tea, vagy cacao, vagy csokoládé, 1 tojás vagy méz, adag vaj ... 1 korona Reggeli kávé ... 40 fillér A kioszk egész éjjel nyitva van.

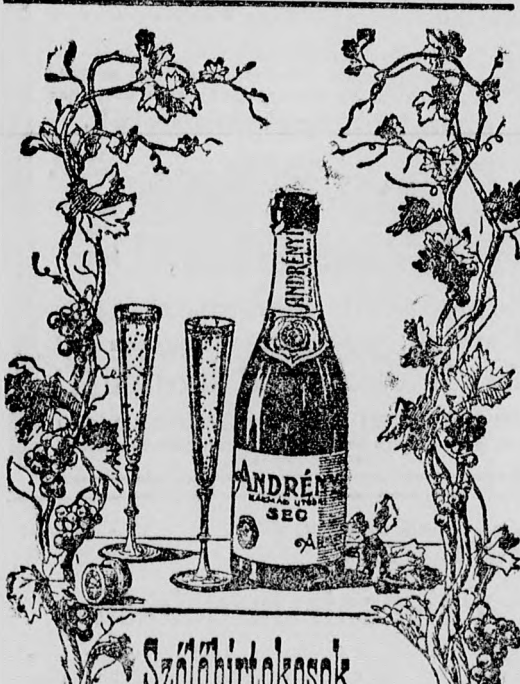
Grammofontulajdonosok

Lemezeket legelőcsöbökben változtathatják a Grammofon hanglemezek közp. kicserélés elépni Bpest, VII., Dohány-u. 30. Prospektus és lemezjegyzék ingyen 10.000 új lemez és azuk felvétel

Magyar, lot, cseh, német, szerb, lengyel, horvát, román, rutién, olasz, francia, angol, orosz, török, arab, héber stb. stb. Elsőrendű hanglemezek 1 koronától 4 koronáig kaphatók. Külön osztály használt orammofonokból és lemezekből

Hull a haja? HASZNALJA Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzetésküldési hely: Gara Géza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körút 7A. Iessék árjegyzéket kérn.

Szőlőbirtokosok, kéknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak. Felkérhetnek cégüknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolnak.

SZABADALOM, védjegy- és mintaoltalom kieszközlése az összes kultur-államokban. ADLER MIKSA okl. gépésmérnök. hítes szab ügyvivo BUDAPEST, VI., Andrássy ut 5!

Vadászoknak és turistáknak

népszerű, kellemes, nyáron hűsítő, törvényesen védett

NIMRÓD

meleg és hűtő italtartó. Lepos túrtok fűszerezéssel belőve, közönséges üveggel, mely ugyanazon szagulatot vesz, mint a drága.

THERMOS PALACZK a forró ital ragolható, telen a lelkellenesebb által szolgáltatja egész nap és nyáron a bohótól által nem melegsik meg benne e. és nap. Továbbá THERMOS PALACZK védőtokok bóról, fűszerezéssel, saját találmányom legelőcsöbökben kapható.

ACS LÁSZLÓ szijgyártó, Üllői-ut 19. szám.

Legbiztosabb a legtükéletesebb üzemű!
Elsőrendű gyártmány!

SZIVÓGÁZ-MOTOROK

Legelőcsőbb és legszabályosabb üzem!

Legmesszebbmenő I SZAVATOSSÁGI

Uzemköltéség körülbelül 1-2 fillér ára lö-aróként!

Allandóan raktáron vannak: nyersolaj és benzín motorok, lokomobilok és cséplőszerelevények.
ELŐNYÖS FIZETÉSI FÖLTÉTELEK!

Dénes B. motor-spezialista Budapest.
Iroda és raktár: V., Lipót-körút 15.
ARJEGYZÉK ÉS KÖLTSEGVETÉS INGYEN!

MEGHÖDÍTÖTTUK A VILÁGOT!

UNDERWOOD LÁTHATÓ IRÁSU ÍRÓGÉP

TELEFON 3831

GEREBEN BELA KRISTÓF TER 2

Ékszerpek, Ezüstneműek,

gyári áron angol rendszer

Részletfizetésre

Sárga János ékszergyárosól Kolozsivárt.

Képes nagy árjegyzék ingyen.

„VALUTA” erszény egy darab bőrből készítőve ára 1 korona kizárólag

„Székely” bőrdönszél VII. 9 Rákóczi-ut 4

Arjegyzék ingyen

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motors cséplőkészletek.

A legjobb gépek. A legelőcsőbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzékot kérni! Ingyen küldjük.

Dobry Ant motor- és gépgyárainak magyarországi egyedárúsióti:

Szabó Emil és Társa Budapest, V., Hold-utcz a 23. sz

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és tettenesen vettem pártban is olcsó árakban és abban a helyzetben vagyok, hogy b. vevőimet nagyon olcsón szolgálhatom ki a raktáron van 30-40 waggon áru. Üveg, porcellán, lámpa, szománcz, vasedény, konyha felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, nasszajándék és dísz tárgyak.

ARAI:

Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porcellán csak	3.50
Étkező-készlet, teljesen e személy, modern fazon festve és aranyozással, beégetve	6.50
Étkező-készlet, teljesen e személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező-készlet, e személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, beégetve, elég, festésből	10.-

Legelőcsőbb és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben, díszesen festve, dísz aranyozott rokokó-fazon, kétszer beégetve, finom minőségű porcellán áru!

25 frt.

2 órái levesesétél,	2 mártás salá,	2 nagy pecsenyétél,	2 nagykanál,
2 kis pecsenyétél,	2 kiskanál,	2 nagy tészatál,	2 sóártó,
2 kis tészatál,	12 mély tányér,	2 főzeléktál,	20 lapos tányér,
2 salátatál,	12 kis tányér	2 mártástál,	

Azonkívül vannak készletek egészen . . . 100 frtfg. forint

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus kisebb üsse-álítás, 42 db. díszes festéssel és beégetve	12.50
Étkező 12 személyre, rokokó, díszes festés, 11 levek, 2 pecsenye, 2 tészta, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sóártó, 2 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 dessert, 12 teont-tányér	24.-
Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus	3.25
Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dísz aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel	4.-
6 személyes illkórkészlet, festett és beégetett aranyozással	7.75
6 személyes boros, sörös- v. vízeskészlet festett és beéget. aranyozással	1.75

1 teljes angol díszes nagy, valódi majol. mosdókészlet. 4.00
Porcellán-tányérok, tészta fehér, mély, lapos . . . 3.10
Vízcs vagy boros pohár 5 kr. és . . . 3.00
1 asztali lámpa, aranyból . . . 1.00
1 asztali lámpa, aranyból, díszes . . . 1.50

6 személyes finom üvegkészlet véselt, elegáns mintával

6 vízes pohár	6 pezsgős pohár
6 boros	1 vízes kanosó
6 likőrös	1 boros üntella
6 sörös	1 likőr üveg

6 frt 50 kr.

2 drb legjobb zománcozott fazék és lábas 3.50
1/2 L-6l 5 literig csak
1 zománcozott kávédaráló csak 3.35

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz

nagyban és kicsinbeni gyári raktára

Baross-tér 4. sz.

Rákóczi-ut végén.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motortvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30

Ajánlja egy cséplési, mint malomüzemre kifűnően alkalmas, legelőcsőbb benzínlokomobilját, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemben megtekinthetők.

Uzemzavarok kizárva! Bámulatosan olcsó szerkezet!

Rendkívül csekély benzinfogyasztás!

13-14 éves fiu is kezelheti!!!

Arjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre! 200 drb elismerő levél a Magyarországon üzemben levő motorokról!

Magyar kir. államvasutak. 158974/998. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az 1909. évben és részben 1911. év végéig terjedő időben kisebb mennyiségben szükséges alább felsorolt műhelyi faanyagok szállítást biztosítani kívánjuk és azok szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szükséges mennyiségek megközelítőleg a következők:

- 1) 25 m³ erdei bukkfa deszka,
- 2) 63.5 > metszett luc fenyőfa,
- 3) 70 > erdei bukkfa palló,
- 4) 210 > hársfa palló,
- 5) 35 > kőrüsfá palló,
- 6) 20 > luc fenyőfa palló,
- 7) 245 > nyárfa palló,
- 8) 38.8 > keményszálfa,
- 9) 600/05 ^{km}/_{m³} mahagonyfa,
- 10) 500 m³ vágott lemezfa diófából 2 m³ vastag,
- 11) 80 > vágott lemezfa diófából 5 m³ vastag,
- 12) 25 > vágott lemezfa amerikai diófából 2 m³ vastag és 13) 40540 folyóméter különféle alaku fényezettlen diófából.

Az ajánlatok f. é. július hó 24-én déli 12 óráig anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (VI., Andrassy-ut 73. sz. II. em. 43/a ajtó) betérjesszandók, az 5% bánatpénz pedig f. é. július hó 26-án déli 12 óráig budapesti főpénztárunknál leteendő.

A részletes pályázati felhívás, nem különben az ajánlat tételre használandó ajánlati minták, melyekben az előre láthatólag szükséges méretek és az azokból biztosítandó mennyiségek vannak felsorolva, a felhívott igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (VI., Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 43/a ajtó) és valamennyi üzletvezetésénél megtekinthetők, illetőleg megszerzethetők. A 122291/96 sz. általános, valamint műhelyi célokra szükséges fak szállítására vonatkozó 82144/98 sz. érvényben levő különleges szállítási feltételek szintén ezen hivataloknál megtekinthetők és a budapesti nyomtatványtárunk (VI. Andrassy-ut 73-85 sz.) a vételár (általános feltételek 50 fillér, különleges feltételek 30 fillér) befizetése mellett beszerezhetők, de pósta útján is kaphatók, ha a vételáron kívül postaköltség fejében 20 fillér nevezett nyomtatványtérhez beklüdeltek.

Budapest, 1908. évi június hóban.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága.
(Utánnomás nem díjazatik.)

Lawn-teniszjátékaink

fiuknak, leányoknak és felnőtteknek

legelőcsűbbesebb és érdekes társas sportjátékot nyújt.

Tenisz-raketok:

Kezdőknek 2,25, 3,25 frt.
Haladóknak 4,50 <
Jó játékosoknak 7.-frt.
Versenyzőknek 9-12.- <
Bajnokoknak 15-19.- <

Pályakerítő-háló (3 m. magas) méterje . . . 16 kr.
Fehérposztó-teniszlapda tucsatja 5, 6, 7, 8, 9 frt.

Teniszárjegysők és pályaterv ingyen.

Piökl és Haas lawn-tenisz-üzlete, Budapest, VI., Andrassy-ut 13. szám.

A legtöbb tenisz-kisb szállítója. Külön raketjavítás-tarifa ingyen.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek nemi betegségben szenvednek,

kik bármily

mint húgycső és hólyagbeteg, húgycsőszűkület, vizelet gyullad, éjjeli magömlések, sebék és butakóros bántalmak (gyphilia), az önterítés utóhájaként fellépő idegbajok, korai fertőző elgyengülés, bármily békülések stb. nékői fehérlényes, méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymódszánál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. országy 10 éves országos hírű és a legelőcsűbb, 22 éve lonnálló rendelő intézet

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Itendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időit húgycső ösbőlyag bajok vizsgálatára villamos húgycsőtörő segélyével. Védőknek levélkre kimerő ó vialási és szakszerű leírástól nyersnek, szűgyászorú gondoskodva lesz. Elküretés biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Párisi világiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-fele RESTITUTIONSFLUID
mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.30.

Az udvari istállóknak továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítőre és erőtgyűjtőre, az inak morovóságánál stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-fele Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjegyvel van ellátva. — Védjegy, czímkép és gőngyölés törvényesen védve.

Főraktár: TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király utca 12. szám és VI., Andrásy-ut 28. szám.

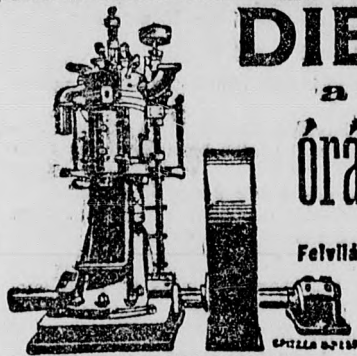
Mindenfitt kapható a legfinomabb

Weider tejszin és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

DIESEL-motorral

a tényleges löerő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségtérítéssel készségesen szolgálunk

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapestben.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elfismert egy és kétsővű vadászfegyverek, flóbertek, karabélyok, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

13

A két kis rész jobbról-balról éppen elégséges volt, hogy két kis ébenia-szekrény elérjen mellette.

A kis szekrények polczokból álltak. A bal oldalon levő szekrénykénél kezdtem, a hat fiókban különböző utazásról származó gyűjteményt találtam.

Tehát a másik szekrényhez fordultam, ennek kikutatása már hosszabb időt vett igénybe.

A felső fiók egy csomó asztalos-szerszámot rejtett, ezek alkalmasint az őrnagy gyermekéveiből maradtak meg. A második fiókban különböző gyengéd kezektől eredő ajándékot találtam; himzett szalvéta-tartó, szivartárcza, papucs, erszény és ehhez hasonló dolgok.

A harmadik fiók tartalma még kevésbé érdekelt, öreg számadási könyvek voltak, melyek mélyen visszanyultak az elmúlt évekbe. Minden egyes füzetet megráztam, hogy nem esik-e ki belőle egy laza lap; de hasztalan. A negyedik fiókban kifizetett számlák szépen rendesen piros szalaggal átkötve. Az ötödik fiókban szomorú rendeltetés uralkodott. Egy csomó menü-kártya, melyet már régen elfogyasztottak, névjegyek, meghívók, színházi műsorok, szövegek, dugóhúzó, egy rozsdás kulcs-csomag, két szivartárcza és Róma látképe.

Az utolsó, a hatodik fiókhoz értem, ennek tartalma meglepett és egyuttal csalódottan is néztem bele.

Egy eltört váza darabjai feküdtek benne. Alacsony széken ültem szemközt a szekrénykével és első érzésemet követve, éppen be akartam taszítani a fiókot, mikor a folyosóra vezető ajtó kinyílt és az őrnagy állt előttem.

A pillantása, mely először találkozott az enyémmel, a felső nyitott fiókra tévedt és ekkor észrevettem, hogy arcvonása megváltozik. Csak egy pillanatra; de ebben a pillanatban fel-

villant szemében a gyanu és a csodálkozás, mintha már kezemben lenne a rejtély nyitja.

— Kérem, ne zavartassa magát, — mondta az őrnagy. Csak azért jöttem le, hogy egy kérdést intézzek önhez.

— És mi lenne az a kérdés, őrnagy ur? — Kutatása alatt nem kerültek levelek a kezébe?

— Mindezideig még nem. Ha azonban kerülnek, természetesen olvasatlanul félreteszem őket.

— Eppen ezt akartam öntől kérni; mert becsületszavam adom, hogy egyetlen levelem még egy szemernyit sem áll összefüggésben az ön által kitűzött czéllal. Nem fáradt még el a sok keresésben?

— Legkevésbé sem, őrnagy ur! Ha kegyesen megengedi, akkor kutatásaimat még egy kis ideig folytatom.

A fiókot még nem toltam be és mialatt neki választ adtam, tetetett közönnyel néztem az eltört váza darabjait.

Az őrnagy mos már visszanyerte teljes önuralmát. A pillantásomat ugyanolyan közönnyel követte.

— Ez ugyan nem igen biztató — szólt az őrnagy és halványan mosolygott, mialatt a tört darabokra mutatott.

— Nem lehet a látszatnak sem hinni, — feleltem én. A legokosabb jelenlegi helyzetemben az, ha mindenben gyanakodom, még egy eltört váza cserepeiben is.

— Nem zavarja a fent folyó zene? — kérdezte az őrnagy egy más tárgyra áttérve.

— Legkevésbé sem, őrnagy ur!

— Mindjárt vége is lesz. Az énektanító nemsokára elmegy.

Ezzel intett a kezével és lassan az ajtó felé közeledett, nekem pedig úgy rémlett, hogy pillantását a keskeny fal mentén levő felső könyvállványra irányította volna.

Amint ismét magamra maradtam, elsősorban ennek az állványnak szenteltem figyelmeimet.

A szekrény faragott tölgyfából volt s azon fal mentén állott, mely a szobát a folyosótól el-

választja. Szinte elfoglalta az egész fal mentét. A felső polczon vázák, gyertyatartók s kis páros szobrocskák állottak sorjában. Amint végig pillantottam ezen a soron, az ablak közelében egy üres helyet pillantottam meg. Ennek megfelelő helyen, szembe a másik oldalon, különös szép formájú vázát pillantottam meg. Vajon hol lehet a pendantja? Visszatértem a szekrény hatodik fiókjához és újból megvizsgáltam a tartalmát; egész biztosan tudtam, a törött darabok az állványon levő váza páriját alkotják.

Amint rájöttem erre, kivettem a legkisebb darabkáig mind a cserepeket és egymásután megnéztem őket. Az alap tompa sárga színű volt, a díszítés kis virágfüzérékből és apró kupidókból állott, melyek a váza mindkét oldalán egy medaillont fogtak körül. Az egyik medaillon az egy nő fejét ábrázolta, rendkívül finom vonalakban; egy nimfa vagy valami istenség feje. A másik medaillon egy férfi-fejet ábrázolt, szintén klasszikus stílusban. Barátságos juhászok és juhásznők, Watteau-kosztümben, kutyákkal és báránnyokkal körülvéve, ezek voltak a pedestaal díszítése.

Ilyen volt a váza, mikor még a helyén állt. Vajon milyen véletlen folytán tört össze?

És mindenekelőtt miért változott meg az őrnagy arca, amikor észrevette, hogy én fedeztem e műremek roncsait? A cserepek, sajnos, erre nem tudtak választ adni.

Ismét visszatértem tehát az állványhoz, a második sorban csupa könyv sorakozott, a hát-lapon elolvastam a címeket. Itt állt Voltaire vörös marokkin-kötésben, Schakespeare kébbe, Walter Scott zöldbe, Angolország története pedig barna bőrbe kötve.

Arra a gondolatra, hogy ezen könyveket esetleg teljesen át kell lapoznom, ha teljesen lelkiismeretes akarok lenni — felsóhajtottam.

Az őrnagy iszonyu szerencsétlenségről beszélt, mely férjemet multjában érte. Miféle összeköttetésben állhat ez a szerencsétlenség egy kötet Voltaire-vel vagy Shakespeare-vel?

(Folyt. köv.)

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény 3*10 m. hosszú teljes férfiruhához (Kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 korona
	1 szelvény 10 korona
	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-rt, szintig felülőszövetet, turisztólónt, szelvénykamart stb. stb. gyári áron küld a mint megkapható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári áron rendel meg, igen jelentékenyek. Szabó-, legelősebb árak. Órási választék. Mintához, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Órajavitás 1 korona.

Pótlható új részek kivül. Zsebóraívog, mutató 10 kr.

Ferenc-körut 44.

Schwimmer Albert órásmester.

Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Emberi műszemek

minden színben kaphatók, külön formák készítője. Szemüveg vagy orrszorító a szemek kipróbálása után adtnak, orvosi rendelmény szerint pontos kiszolgálás.

GUMMI ÖV-SZEREK

Valódi francia és amerikai gyártmány! — Orvosiilag ajánlva! Feltétlenül biztos!

Gummi.

Eredeti csomagolásban!

Árak: 12 drb. finom minőség	K 3-4
12 . francia gyártm.	6-10
12 . eredeti amerikai	10-12
Capot american (rövid)	4-6
12 drb finom	6-10
„Non plus ultra”	12-16

Halhólyag

Minta-gyűjtemény

csészertől összeállításban, 12 drb K 6.—
20 drb K 8.—

Női övszer

„Posarium oculisum” K 3-5

Sérvkötő

orvosi rendelésre való angol acél rugóval K 7-10, Cs. és kir. szabad. Keleti-féle pneumatikus pelettával K 12.—

Suspensor a rotató) darabja	K 1-2-40
Havibaj köti) darabja	K 5-11
Haskötő darabja	K 7-24
Gummi göröcsér-harisnya darabja	K 9-12
Irrigator teljesen felszerelve, darabja	K 5-9
Uji „Auto vaginal Spray” legmegbízhatóbb női különlegesség	K 15.—

Szótárlás titoktartás mellett. — Képes Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiárk és beteg-ápolási cikkek gyára

Budapest, IV. Koronaherceg-utca 17/1.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS Y

v. es. és kir. enrodorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít hangyefolyást, hólyagbajt, sebeket, bujafórt (syphilis), lórbajokat, elgyengült férfőt, idősebbeknél is, onterozési és annak utóhajtait, ideg- és hágerinobajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 3-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körut 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyítaker.

1902. 1903. 1904. éven 10 első díjat kitüntetve

KALLAI LAJOS motorgyára

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 60. szám.)

Teljes jótállás kitűnő eséplésért!

KALLAI LAJOS-féle bírnévs villamos benzinköze mobil eséplőszerkezetek melyek repés és alkál bárlt álla könnyen szemben tarthatók, legjobban ajánlhatók.

GOZGÉPEK BECSERÉLTETWEK

Ezen motorok több 100 példányban kitűnően működnek az ország minden részében. Többek között: Komma József Kadarkút, Somogygyő. Tóth Péter bagl földbíró okos, Csantavér. B. B.-m. G. Biró József földbírtokos, Czigléd, Pestmegye. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részv.-T.

Közlemény.

A magyar királyi folyam- és tengerhajózási r. t. igazgatósága közhírré teszi, hogy Budapest-Visegrád Nagymaros és Dömös között f. é. július hó 1-től kezdve, a máj tavasszal kiadott menetrend szerint a kisdurai hajók — péntek kivételével — naponként háromszor fognak közönedni és pedig:

- #### Felfelé:
- I. JÁRAT Indulás Budapestről péntek kivételével naponként délelőtt 8 óra 30 percz.
Érkezés Nagymarosra délután 12 óra 15 p. Ezen járatban a gőzös csak Nagymarosig közlekedik.
 - II. JÁRAT Indulás Budapestről naponként d. u. 2 óra 20 p.
Érkezés Dömösre este 6 óra 20 perczkor.
 - III. JÁRAT Indulás Budapestről péntek kivételével naponként délután 5 órakor.
Érkezés Dömösre este 9 óra 10 perczkor.
- #### Lefelé:
- I. JÁRAT Indulás Nagymarosról péntek kivételével naponként délután 12 óra 50 perczkor.
Érkezés Budapestre délután 3 óra 35 percz.
 - II. JÁRAT Indulás Dömösről péntek kivételével este 6 óra 35 percz.
Érkezés Budapestre este 9 óra 35 percz.
 - III. JÁRAT Indulás Dömösről naponként reggel 4 ó. 45 p.
Érkezés Budapestre 7 óra 45 percz.
- A Nagymarosról délután 3 óra 35 perczkor Budapestre érkező gőzös a vasárnapokhoz nem megy le, azon tehát vasárnapoknál árut szállítani nem lehet.
- Budapest, 1908. június 26.
- Az üzlelvezető igazgatóság.

KÜLÖNFÉLÉK.

Idegen földben.

Idegenbe járva, szomorura fordul
Lelkem vidám kedve,
Ha sirhalmot látok, ahol egy magyar sziv,
Pihen eltemetve.

Ugy elfog a bánat s magam sem tudom mi,
Mit ilyenkor érzek.
Örökre pihenni, töletek oly távol,
Magyar rónák, bércek!

Ki lent szunnyad, hogyan vetődött e tájra,
Hazájától messze?
Meggyötört testének idegen rög alatt
Pihenője lesz-e?

Idegenbe halni . . . Idegen szívek közt
S ki se tudja, lássa,
Kinek szólott megtört végső tekintetünk
S szivünk dobbanása.

Idegenbe halni . . . Elhagyott sirunkon
Idegen madárdal
S idegen földben nőtt suttogó fa lombja
Föd be rideg árnynyal . . .

Más országban járva magyar buzamagot
Tegy te a zsebedbe
S szórd annak sírjára, aki ottan nyugszik
Csöndben, elifeledve.

Szára büszkén tör majd a magasba, mintha
Hazai föld lenne,
Hisz magyar föld lett is: magyar sziv porából
Nő magyar mag benne.

Annak, ki lent alszik, magyar buzakalász
Zizeg majd meséket
S azért az egy magért megáld a jó isten
Sok ezerszer téged.

Feleki Sándor.

(A tapsról.) Julius Caesar a „De bello gallico” című munkájában feljegyezte, hogy milyen pompásan tudtak az emberek már az ókorban is tapsolni és ezek az emberek nem voltak mások, mint a mai francia közönség elődei. Ilyen körülmények között lehet-e csodálni, hogy Guttman Pál bécsi színházi szakíró szerint a taps rokona a művészetnek. Sőt remekebb mértékű jelentkezésében művészetté is emelkedhetik. A tárgyilagosság teljes hiánya műkedvelőkké alacsonyítja a fenséges tapsművészet művelőit. Nélkülözhetetlen járuléka a művészi alkotásnak. A kicsinyeskedők lenézése mit sem árt a méltóságának. Amint a szerelemnek vannak rangfokozatai a vad emberek állatias szenvedelmességétől kezdődően egészen a wertheri merengő vágyakozásig, azoképpen lehet a művészetek sokféle rendiségéről beszélni. A művészet az egyes helvek szerint változik. A taps is más Berlinben, mint Münchenben. Itt a tapsból gyakran hiányzik a jóakarát és legviharosabb irányok felé a nevetés mozgata, ott a tapsnak díszítő hatása, jellegzetes színe van. A taps a lelkesültség legelragadóbb játéka. Szép. A taps művészet és fenséges. Ez még szebb. Ha őszinte, akkor a sokaság lelkesültségéből fakad és kielégíti annak a lelki szükségletét, akiknek szói: ezt csak nem lehet tagadni. A tulzások idején nem vétek, ha valaki ekkora puffanású állatokra vetemedik. Hiszen se-regestül lesznek, akik tapsolnak az igéknek. A művészek feltétlenül helyeselni fognak, ami azután a legszebb az ügyben.

(A tengeri betegség gyógyítása.) A tengeri betegség a hullámok által okozott hajóingadozástól ered. Csecsemők és kis gyermekek csak igen ritkán esnek ebbe a betegségbe. De nemcsak a tengeren utazókat, hanem igen gyakran szárazföldi utasokat, vasuton, különösen a gyorsvonaton, villamos vasuton, a kocsin utazókat, többnyire a nőket igen gyakran fejfájás, hányási inger és szédülés lép meg, mely a tengeri betegség szimptomáival azonos. A tengeri betegség lényegével eddig még nem jöttek tisztába az orvosok. Egyik része lelki okokra vezeti vissza a tengeri betegség keletkezését, másik része azt állítja, hogy a hajó ingadozása és zakatolása az agyra és az altesti szervekre ingerlőleg hat, végül sokan azt adják a betegség okául, hogy a vérkeringésben zavarok állanak be, t. i. a test egyes részeiben vértörlés, vérhiány keletkezik. A tengeri betegség enyhítésére a bromot és pedig ennek sóit.

a bromnatriumot és bromkáliumot használták. Ezeket a preparátumokat azonban olyan nagy adagokban kell venni, hogy a beteg gyakran a brommérgezés előjelenségei mutatkoznak. Az erős bódító szerek, mint chlorhydrát, ópium átmenetileg csillapítón hatnak ugyan, mert az ember álomba merül, de később annál hevesebben tör ki újra a betegség. Legújában a „Nordd. Lloyd” egyik hajó-orvosa egy newyorki orvosi havi folyóiratban egy teljesen ártalmatlan szert, a bromurált ajánlja, amely hatásra nézve a brom-készítmények és narkotikus szerek között áll és a szervezetre káros hatást egyáltalában nem gyakorol. A hányingert visszaszorítja és a fejfájást megszünteti.

(Az egyetemi tanárok fizetése Amerikában.) Az a panasz, hogy az egyetemi tanárok nagy részének fizetése nem áll arányban szolgálataikkal, nemcsak az öreg Európában mindennapos panasz. A dollárok hazájában is gyakran felhangzik és az amerikai egyetem tanárai is esztendőök óta azon fáradoznak, hogy anyagi helyzetük javítását kivívják. Minthogy azonban az amerikai egyetemek túlnyomó része magánintézmény, amelynek az alapítványok kamatából kell fedeznie szükségeit, a kisebb egyetemeken a tanárok fizetésének javításáról ez idő szerint szó sem lehet. Az amerikai egyetemi tanárok fix fizetést élveznek. Legjobban honoráltak a gazdag Harvard egyetem rendes tanárai. Ezeknek évi fizetése 4408 dollár. A legrosszabbul voltak javadalmazva eddig a chicágói egyetem tanárai. Bár ennek az egyetemnek John D. Rockefeller 1892-ben, amikor az egyetem ügyeit rendezte, 23 millió 515.392 dollárt adományozott s bár az egyetem épületeit teljesen kényszer és berendezve kapta, mégis a tanári fizetések 15 év óta változatlan nagyságnak maradtak és a családok tanároknak ugyancsak takarékoskodniok kellett, hogy szerény jövedelmükből rangjukhoz mért megélhessenek. Fizetéselméslről szó sem lehetett, mert az egyetem évről-évre deficiittel zárta számadásait és ezt a veszteséget Rockefeller fedezte. Most azonban, miután megmagyarázták Rockefellernek, hogy az intézet növendékeinek nagy része, amint kilép az életbe, máris nagyobb fizetéssel kap alkalmazást, mint egykori tanárja, a bőkezű milliardos olyan alapítványt tett, amelynek kamatai lehetővé tették a tanárok fizetésének 25 százalékkal való javítását. Most tehát a Harvard-egyetem tanárai után a chicágói egyetem tanárainak van legtöbb fizetésük.

Fodrászoknál az urak

miért követelik, hogy borotválkozás után valódi DIANA-SÓSBORSZESZ-szel fecskendezék arcukat, vagy fejbőrüket bedörzsöljék, vagy hajukat megnedvesítsék?

1. Mert mindenkinek többé-kevésbé ég az arca a borotválkozástól, ami rögtön elmúlik, sőt lehűti a tüzességét a bőrnek, ha borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel bespricceltetjük.
2. Mert nagyon gyakori, hogy borbélyoknál bőrbetegséget kapunk, ami teljesen ki van zárva, ha borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel fecskendeztetjük arcunkat
3. Mert nem kaphat senki pattanást, ha arcát vagy nyakát borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel beteccskendezteti.
4. Mert hajhullása vagy korpa képződése nem lesz, ha fodrásza Diana-sósborszeszt használ.
5. Mert a haj őszülése megakadályozható, ha Diana-sósborszesz-szel dörzsöli haját.
6. Mert kopaszfejű egyéneknek is erősíti hathatósan a fejbőrt és roppant kellemesen hűsíti az egész fejet, miáltal az embert frissíti.
7. Mert meleg napokon a Diana-sósborszesz fejbédörzölés új munkakedvet önt a kifáradt egyéneknek.

A Dianarsósborszesz bevásárlásánál csak arra kell vigyázni, hogy minden üveg sárga burkolatu papírban van forgalomban, amely papíron kívül látható már e két szó:

DIANA-sósborszesz.

Postán szétküldi az egyedüli készítő:

Erényi Béla

DIANA-gyógyszertára

Budapest Károly-körút 5. sz.

Egy eredeti üveg ára 20 k.

Ne hagyjon fel a reménynyel

a beteg ember, mert velünk van a tudomány, amely sok mindenen segít, amiről álmodni sem mertek apáink. Érdekes és tanulságos bizonyítéka ennek a villamos gyógymódról szóló értekezés, amelyből minden idegbeig, nemi és egyébgyöngeségben, étvágytalanságban, álmatlanságban, nyomasztó kedélyhangulatban, fáradtságban s rokonbajokban szenvedő ember megtalálja a gyógyulás útját. De megtalálják a csuszban, ischiásban, merevségben s egyéb hasonló bajokban szenvedők is. A villamos gyógymódnak világraszóló szenzációs újdonságai vannak, melynek megismerése nemcsak a beteg de az egészséges embert is érdekelhetik. Ezeknek tanulságos leírása foglaltatik ezen könyvben, melynek czime: **Ertekezés a villamos gyógymódról**, amelyet kívánatra **INGYEN** és **bérmertve** küld meg bárkinek zárt borítékban az **Elektro-Vitalizer orvosi rendelő-intézet** Budapest, Károly-körút 2. félem. 10.

Szelvény egy ingyen könyvre

AZ „Elektro-Vitalizer” orvosi rendelő-intézet

Budapest, IV., Károly-körút 2., félemelet 10. szám
Kérem roszemre díjtalanul, portómentesen, zárt borítékban elküldeni a
MODERN VILLAMOS GYÓGYMÓDRÓL
szóló művet férfiak) rőszer. (A nem kíván
” ” nők) részere. kötet törlendő.
Név _____
Czím: _____

Elismerő-levél.

Horgas Ferencz, földműve- Kastélyosdombó, Somogy megye, 1908. június 24. Melyen tisztelt Doctor ur! Most 20-an múlt el 5 hónapja, hogy a villamos eitétet használom és meg mind a mai napig kifőnően működik és hogy betegsésem győvülése a legjobb gyógymód, mert én a ki már 11 év óta szenvedtem a Doctor ur által meállapított betegségben és én, a ki már több év óta felelő ködön köpelen voltam, a múlt év deczem ber és január hónapokban az agyon megfordulni sem tudtam most a készüléknek néhány hónap használata után képez vagyok reggel 8 óratól estl 8-9 óráig nehéz földmives munkát végezn. Kimondhatatlan sokat k szőnhetek tehát a tekintetes Doctor Urnak és az Elektro-Vitalizer készüléknek, amelyet minden szenvedő embertársamnak jó lélekkel merök és fogok is ajánlani. Vegül pedig telkorem a tekintetes Doctor Urat, hogy nyilatkozatomat neveznek teljes kirasával együtt nyilvánosságra hozni sziveskedjek.

BUTOR DUS VÁLASZTÉKBAN GY KÉSZPÉNZÉRE MINT RÉSZLETFIZETÉSRE RENDHÍVÓI OLCSÓÁRON KAPHATÓ
EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-út sz. 14.)
EHENTREU TESTVÉREKNEI
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-ÚT SZ. 14.)
KAPAL APJECYZÉN INGYEN. TELEFON 8227

Katzky Lajos

épületmunkatáros-mester

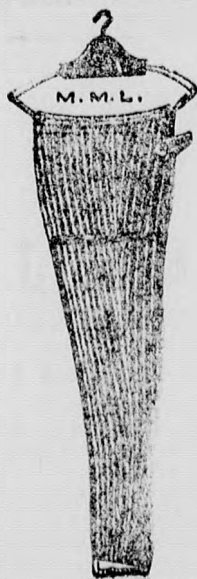
Zephir: szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek minta raktára

Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-tér 14.

Butorok művészi javítása

Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakszerűen rendbe hoz, zongorát polituróz, továbbá állandóan raktáron tart finom berendezéseket, valamint konyha- és előszoba-butorokat

RÉTI JAKAB műasztalos
BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 25. szám.

Radrágja jellemzi az arat!

A vasalás szabó költségl... volt, demár nem az. Kényelmessége és tökéletessége utolérhetetlen MOLNÁR LAJOS törv. védett

automata-
nadrágfeszítőjének

Egy készülék ára 3 korona 3.72 korona előre beküldéért bérmertve. Kapható főraktárosnál:

Plökl: Haasnál,
Budapest, Andrássy-ut. 13

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő Radó Antal.

Egy-egy szám ára 30 fillér. **526** Minden fizet külön is kapható. szám

UJ:

- 509. Gustave Flaubert. Heródiás. Ford. Gábor Andor.
- 510. Conan Doyle. Scherlock Holmes kalandjai. VII. sorozat. Fordította Komor Gyula.
- 511-512. Farkas Emőd. Gróf Batthyány Lajos élete.
- 513. Anatole France. Elbeszélések. Fordította Molnár Ferencz
- 514-515. Roberto Bracco. Fantomok. Dráma. Fordította Radó Antal.
- 516. Hedin Sven. Három év Tibetben. Ford. Halász Gyula.
- 517. Höfdding Harald. Darwin élete és tana. Ford. Zoltán Vilmos
- 518. Gustave Flaubert. Egy jó lélek. Fordította Gábor Andor
- 519. Shakspeare. Julius Caesar. Fordította Vörösmarty Mihály.
- 520. Farkas Pál. Keleti uti képek.
- 521-522. Halász Zoltán. Mester-játszmák.
- 523. Conan Doyle. Scherlock Holmes kalandjai. VIII. sorozat. Fordította F. Fayer Rózsa.
- 524-525 Schopenhauer Arthur. Paraenezisek és Maximák. Fordította dr. Szentler L.
- 526. Cicero beszéde Archias érdekében. Fordította Szidarovszky János.

Kiadja

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám.
Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Dr. MITZGER

hirneves szakintézet
Budapest, Andrássy-út 51. I. emelet.

Ideg-, nemi-,

bőr-, vérébetegségek, bujakóros (siphilis) betegségek, ontartozás utobajai és férfin gyengeségi állapotok, impotentia gyökeres gyógyításra. Tapasztalt biztos és gyors eredmények folytán a tiszteltéldj teljes gyógyulás után fizethető.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 288

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvégeztet, ügy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Béla. Telefon 67-47. 27750

Pótvizsgákra
Pogári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII. Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

Kajszinbara zkot
nagy válogatottakat 5 kilónként 3 koronáért. Cse-resznyt, meggyet, zöldséget közsmélet 2-30 koronáért szállít Rotmann Hermin szőlőtelepe Kiskunhalason. 27808

A Falkogen
lúdbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszerár, Budapest, VII. Rákóczi-ut 2. sz. 27906

Vadászgyepek
nyújtóanyag, részben örökséshől készült, egyenként is potomon uton eladó. Közöttük Toplerwales Lancaster 20 forint, Edö-ekvó lakatszerkezet, mo ern Hammerles 35 forint, Greuter-za-ni, Bücksilinte 40 forint, Schmel-eres Mannlicher Drilling, való-ai Krupp özelesével 65 frt. Winchester 35 frt. Nehány jobb evolver, mint Brauning Welo-logasammerles, ugyanitt egy 30r lönyképezőgép, egy perza-zőnyeg és egy motorkerékpar-tyon olcsón azonnal eladó. W.F. Egyetem-ter 6. szám. Ra-iónál. 49082

Gépészeket
dséplés idejére nevezintén gazdatiszteleket és az összes gazdasági személyzetet, szakértőlem és józanágá-ért teljes felelőseget vál-álalok a hely adó urak ré-szére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagyme-ző-n. 25. Telefon 94-67.

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát egmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizek, mint amennyit vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-ticza 8. 27133

Kajszinbaraczk
nemespéldányok betözésre vagy lekvárnak postakosa-ranként 1 frt. métermá-zsánként 12 frtért, zöld ringló, zöldső, aranyalma, ribizke 1 frt., fejeskáposzta keményfejeknek száza 9 frt., zöldpaprika 2 frt., kovászos vagy saláta friss ugorka száza 2 frt. posta-kosaranként. Ugorka, tök, fejes- és kellikáposzta, vaj-bab, kalarabé, zöldpaprika vegyesen vagy egyenként 1.40 frt. Vasuti rendelést csakis előleg beküldéssel szállít Szabó Csongrádról.

Kajszinbaraczk
kézzel szedett, válogatott fajok betözésre és lekvár-nak, aranyalma, ribizli zöldsőringló, zöldsődió bár-melyik postakosaranként 2.40 kor. Főzelék vegye-sen, tök, fejes- és kelli-káposzta, vajbab, kalarabé zöldsőpaprika, ugorka posta-kosaranként 2.40 korjáva szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Kajszinbaraczk
kézzel szedett, válogatott fajok betözésre és lekvár-nak, aranyalma, ribizli zöldsőringló, zöldsődió bár-melyik postakosaranként 2.40 kor. Főzelék vegye-sen, tök, fejes- és kelli-káposzta, vajbab, kalarabé zöldsőpaprika, ugorka posta-kosaranként 2.40 korjáva szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Kajszinbaraczk
kézzel szedett, válogatott fajok betözésre és lekvár-nak, aranyalma, ribizli zöldsőringló, zöldsődió bár-melyik postakosaranként 2.40 kor. Főzelék vegye-sen, tök, fejes- és kelli-káposzta, vajbab, kalarabé zöldsőpaprika, ugorka posta-kosaranként 2.40 korjáva szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyetárgyakból is) Kolozsvára, Budapestre ugyszintén államszám-viteltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminarium, Budapest 19. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsá-utca 44.)

Kitünő likörök
és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvegcse ára 60 fillér. Ké-szítési utmutatás mellé-keve, 10 üvegnél bér-mentve. Réthy Bela gyógy-szerész Bekéscsaba.

Kajszinbarack
elsőrendű válogatott befö-zésre és lekvárnak való 5 kilogrammos postakosa-ranként 3.20 fillérért bér-mentve bármely állomásra szállít csomagolással együtt (vasuti küldeménynél kül-lön ajánlat) Piroksa József főrv. bejegy. fűszeres és csmegekereskedő Cson-grád. 28755

Kajszinbaraczkot
válogatott legszebb minö-ségben 5 kiló 3 korona, meggyet nagyszeműt főzeste 2.50 koronáért szállít Szilágyi M. szőlőtelep tulaj-donos Kis-Körös. 28770

Kispesti munkás-házak építkezésénél alkal-mazandó ur számára, ki-nek ezen munkaidőre ké-nyelmesebb Kispesten lak-ni, kedvező alkalom kínál-kozik egy három kis szo-bás házat konyhával. Kül-lön házmesteri lakással, 600 tőke finom szőlővel, szép gyümölcsfákkal, pom-pás kútjával most még jutányos áron megvenni. A telek 300 négyzetöglé-ára 1200 korona. Czim a kiadóhivatalban. 28773

Kajszinbaraczkot
válogatott legszebb pél-dányokban, hegyi termést 5 kilogrammonként 3 koronáért szállít Lowy Gyula mintagazdasága Gyöngyö-sön. 18763

Modern
urasági butorok

alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teri-ték, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-ter 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

Magánnyomozó
főrv. bejegyzett cég el-vállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyek, laká-sok üzletek feltűnés nél-kül megfigyelést s el-tűnt egyének és névte-len levelek iróinak ki-nyomozását, bel és kül-földön. Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 16. Telefon 108-52. 28587

Önök övni kell a feleségét!
Minden család részére leg-fontosabb illusztrált könyv a több gyermekéllás ellen, melynek eredményét a há-láiratok ezzel igazolják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frae Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

BELHURUT,
(hasmenés) gyomorgöres legjobb gyögszere a BARTA-féle PERKETE-APONYA GYÖGYÖR-gyögszerek és fil-szorosoknál 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KON-ZERVGYÁR Felka, Szep-esmegye. 26971

Közozsvári
jogtudományi és állam-tudományi szigorla-tokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismer-tesen készítünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünk-kei, igen szerény díja-zásért. A vizsga sik-e-rét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produ-káló intézetünk. Vál-tólagos speciális tanfolyam, melyre kor-látott számban ve-szünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen oke-ly díjazással. Levél-beli érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erös Vilmos, Kolozs-vár, Magyar-utca 2.

Páthető írások.
50 koronától kezdve, kádad 19 koronától kezdve, mindenféle szivattyú és vízvezeték berende-zést vállalok

LEFKOVICS ADOLF
Wesselenyi-utca 51/E. Erös-ut-ától és Harsfa-utca közötti árkolozatot be-mentve.

Stenográfia
Ingyenes gyorsirástani-tás, teljesen díjtalan gépirás-ektatás. A Stenográfia or-szágos gabelsberger gyors-és gépiro iskola az előző évek mintájára juttat elején teljesen díjtalan magyar, német gyorsírási és gépi-rási tanfolyamokat nyit, hogy a gyorsírást az a közönség minél nagyobb köreiben terjessze és is-mertesse. Az egyes tan-folyamok okleveles tanárok vezetése alatt állanak. Díjtalan és biztos állásköz-velés. Beközorított és másoló iroda. Jelentkezni egész napon át lehet az intézet helyiségében vacsi-kórút 33. Össze nem té-veztetendő más hasonló hangzású írógépiskolákkal.

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egy-letek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagy-mező-utca F. 46 279 3 C

Szepességi csemegék
BARTA-féle veresáfonya befőttel, málna, szá-mócsa-, csipkebogyóval, gomba- és huskonzer-veket, pástétomokat alán a FELKAI KON-ZERVGYÁR Felka, Szep-esmegye. Kérjen ár-jegyzéket.

15 forintért tiszta gyanjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű öltöny vagy felöltő Krausz F. és Tsa
urt szabómester Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mártókövetű utasítással bérmentve. Holtyben szabásunkat mintákkal ház-box küldjük.

Ajtók, ablakok
VASREDÖNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használ-tak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál Bpest. V., Korall utca 10. a nyugati pályaudvar kö-zelében.

Pénzkölcsönt
4. 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmző, föld-városi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. he-lyen 5-70 évig törlesz-hető. Személyhitel tisztvi-selőknak gyorsan eszkö-zöltetik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Bu-dapest, Teréz-körút 1/a.

Villamos
világítás

saját dynamóval, lakó-házak, gazdaságok ré-szére. Telefon és villa-mos cikkek árjegyzéke ingyen. Aránylat és felvilágosítás ingyenes. Strig és Gartner, elek-trómérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Epest, Váci-utca 2.

Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemű kárpitos és díszítő-munkákat. 27881

Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből. Költsévetés díjmentes.

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
pianinót,
czim balmot,

hegedűt

kézpénzbeni áron a leg-újabb rendszerű

bankhitel
oltján kizárólag csakis Reményi nagy magyar hang-szerlelepe. Prospektus és árjegyzék in-gylen.

Budapest, Király-utca 58. szám.

Szőlő-tulajdonosok
„Peronoszpa“
mely már 7 év óta hasz-nálban van. Hatásában sokkal jobb és olcsóbb permolezónál, mint a kekkő. Egy csomag 1 hektó vízre 50 liter, 10 csomag rendelésnél bér-mentve küldi Demeter M. gyögszerez Szászváros. 27719

BUTOR
árverésről, finom és egy szorú butor, hálósobák és garson szobák Szalon bőrfotellek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaszívó és egyes darabok; Földes B., VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

ASSZONYOK
vigyázzatok!

Tulagy gyermekéllás ellen megtantit védekezni Fischer Roza kozik nyve. Több ezer kőszőne és halálat. 1 koronáért (essetleg levélbélyegkeben) megküldi Fischer Roza asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 27/D. földszint, ajtó 5.

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye 26973

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily mérethen és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. TELEFON 62-80.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, ál-landó nagy raktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-ter 17. sz.

30 forint.
Varrógépek
SINGER A.
Műgépészeti Budapest, 150-öt Akácia-utca 56. Minden-nemű varrógépek javítását legjutányosabb árban váll-alom. Árjegyzék in-gyven.

Részletfizetésre
porcellán szervizek, lám-pák. Kérésre árlap ingyen. Ivánkovits Károly Szegeden

!!! Olcsó kölcsönök !!!
Tisztviselőkölcönök
6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem aka-dály. Előzetes költség-nincs! Díjazás utólagos! Felzalogkölcönök 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05%-o annuitás mel-lett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övadekora az érték 75%-ig. Katonatiszteleknek hadnagy-tól kezdve előnyös feltéte-lekkel. Tarcshittelt, Váltó-kölcönök gyorsan és elő-nyösen folyósítunk. Ingatl-anok erők. Bányák adás-vétele Osztályországgye-ki hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden fel-világosítás díjtalan!! Kép-viselőik alkalmazhatnak!! Kín és Társas bankbizo-mányi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eöt-vös-utca 2. Király-utca sarok. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg.

Benzinmotorok
1-2. helyű minilyű kőn gyártású kijavítva, valamint új motorok is, jóállású és ked-vező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALAI motortelepen
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gépcapókész-letek és orlómunkások is kaphatók

BUTOROK
átló-, ebédlő-, szalónbe-berendezések, továbbá uriszoba, írószoba berendezések rész-és mahagóni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bór garnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károly
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268

Baszinczy-utca sarok

Fülölaj
Dr. G. Schmidt főorvos és háziorvos felle-
szárolta a fülölaj készítését a gyögyhatású fülölaj készítését a süketseget, fülfájást, fülzúgást, és fülgyulladás-ot meggyógyítja, és meggyógyítja a fülgyulladás-ot és meggyógyítja a fülgyulladás-ot és meggyógyítja a fülgyulladás-ot

DR. G. Schmidt
főorvos és háziorvos felle-
szárolta a fülölaj készítését a gyögyhatású fülölaj készítését a süketseget, fülfájást, fülzúgást, és fülgyulladás-ot meggyógyítja, és meggyógyítja a fülgyulladás-ot és meggyógyítja a fülgyulladás-ot

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerellára Budapest, Király-utca 12. szám.

DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP

NAGYÍTÁSOK
ADUNK EGY ÉLET NAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES

OLIVIER
ARA 10 KORONA. KÉPVISÉLŐK MINDENÜTT FELVÉTELEK

MINDEN IRÁNYBAN
FÉNYKÉPÁNYVITÓ ÉS RAFAEL FÉNYKÉPÉRTÉKELŐ BUDAPEST, VII. ROTTERDAMI-UTCA 46. NYÚJTATVA AZ 1908. ÉVI PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON DÍSZOKLEVÉL-KERESZTELÉS ARANY-ÉREMMELE

KÖZIGAZGATÁS.

Egy fölösleges közgyűlés.

A Községi Jegyzők Országos Egyesülete a múlt hó 29-én rendkívüli közgyűlést tartott Budapestben.

E közgyűlésre megjelent 106 kiküldött meghatalmazott, akik közül bizonyára egyetlen egy sem volt, akinek legalább 50 korona utiköltséget ne fizetett volna ki a megbízó vármegyei egyesület. Ami azt jelenti, hogy ez a rendkívüli közgyűlés belekerült több mint 5000 koronába.

Távol legyen tőlünk, hogy a megbízottképen szereplő jegyző uraktól irigyelnők ezt a kis nyáreleji felrucczanást a fővárosba, melynek nyári mulatóhelyein fölösszámban kínálkozik mindenféle szórakozás és nem egy olyan érdekes mutatvány meg látnivaló, ami csak ugyan többet ér némely vidéki színházi előadásnál. Akik megnézték, bizonyára nem sajnálták a belépődíjat, amit az utiköltségre rá kellett fizetniük a magukéból s ha így a közgyűlés egész költségét összeszámoljuk, kijön vagy 10.000 korona.

Már most kérdeznünk vagyunk bátrak, mire való volt ennyi költségbe verni a vidéki egyesületeket és a megbízottakat?

A rendkívüli közgyűlés tárgysorozatát vizsgálva, nagyító üveggel sem vagyunk képesek felfedezni az indító okot. Akárhogy hányjuk, vessük a dolgokat és bármilyen jóakarattal bonczolgassuk, nem tudjuk megtalálni, mi volt az a sürgős ügy, ami a rendes őszi közgyűlésig már meg nem várhatta volna az elintéztést és parancsolólag követelte az őt, illetőleg tizezer koronák szélnek eresztését.

Hogy Matzke Emil volt jegyzőkartársat képviselővé választották? Reméljük, Matzke ur még őszzel képviselő lesz és akkor talán már nem csak ígérheti, hogy a jegyzők ügyét támogatni fogja, de tényleges eredményekre is hivatkozhatnak. Miatta tehát aligha siettek.

Azután bejelentették, hogy az állami sorsjáték jövedelméből 22.818 korona 48 fillér jutott az Erzsébet segítő-egyesületnek. Október végére ez az összeg nagyobb lesz a 320 korona addigi kamatiával, nem is számítva azt, hogy ha a most kidobott 5000 korona hivatalos és egyéb pénzeket hozzácsapták volna, 28—30.000 koronára növekedett volna. Az Erzsébet segítő-alapnak is tehát hasznára vált volna a halasztás.

Harmadik fontos ügy: Fodor Jenő ur lemondott a főjegyzőségről és helyette megválasztották Jászberényi Miklóst. Mi e választásnak szívünk mélyéből örvendezünk, mert az új főjegyzőnek ösmerjük munkabírását, képességét, jellemét és minden tekintetben való rátermettségét egy ilyen vezető állásra. De ösmerjük a nevezettnek ügybuzgalmát is és meg vagyunk győződve, hogy mint helyettes főjegyző is éppen olyan lelkesedéssel szolgálta volna az egyesület ügyeit az őszig, amint ezután szolgálni fogja. Ő tehát semmi esetre sem sietette a megválasztását és nem sürgette az elnököt, hogy miatta hívják össze a drága rendkívülit.

Hanem tett ő ott mint új főjegyző, nyomban megválasztása után egy jelentést a jegyzők árvaházáról és nevelőintézetéről, és úgy látszik, ez volt a közgyűlés főtárgya.

Nézzük tehát, mi volt e jelentésben?

Az új főjegyző mindenek előtt elmondta az intézmény történetét. Előadásában volt egy kis hézag, mert kimaradt belőle az Egyetértés évek óta tartó agitációja, és az agitációnak az az eredménye, hogy az általunk képviselt kongresszista párt több kiváló tagja, a múlt év végén megunván a huzás-halasztást, küldöttséget szervezett, mely a belügyminisztert fölkereste és megkérte, hogy a jegyzői nevelőintézet ügyét vegye pártfogásába és hason oda, hogy végre-valahára hozzá lehessen fogni ez intézetek alapjainak megvetéséhez. Ez a kis mozgalom, mint mondtuk, kimaradt ugyan a múlt eseményeinek ösmeretéséből, de ez szót sem érdemel és meg sem említenők, bárha

tudunkkal éppen e föllépés hatása alatt határozta el magát végre az elnökség az erélyesebb munkára és azóta történt, ami történt.

De lássuk, mi történt? Mert hiszen ez a fő,

Nos hát az egyesület is járt a belügyminiszternél, sőt memorandumot is adott be, melyben több internátus föllállítását ajánlja és azokra 1.135.000 koronát kér.

Nos, hát a nagy esemény eddig van és nincs tovább. Mert hogy a miniszter elvileg helyeselte az eszmét, hogy a Magyar Gazdasszonyok Egyesülete száz jegyző leánykája számára felajánlotta a czinkotai intézetét, ha abban a miniszter ugyanannyi ágy-alapítványt tesz, ez csak nem olyan fontos mozzanat, aminek a kiütrítésére külön közgyűlést kelljen összehívni?

Aki gróf Andrássy Gyula ideálisan nemes lelkületét ismeri, várhatott-e tőle egyebet, mint az ezme helyeslést és azt az ígéretet, hogy a Magyar Gazdasszonyok Egyesületében legalább ötven ágy-alapítványt szándékozik tenni? Ez az ígéret, melyet Madarász Elemér miniszteri tanácsos jelentett be, volt az egyetlen pozitív magva a rendkívüli közgyűlésnek, de úgy látszik, ezt sem tartja még végleges dolognak a főjegyző ur, mert saját szavai szerint:

„A minisztérium e dolgokkal most foglalkozik s van reménység arra, hogy a legközelebbi közgyűlés már a miniszter érdemleges válaszával foglalkozhatik.”

Már most kérdjük szeretettel — ha még csak reménység van mindezekre — miért nem lehetett e reménység kihirdetésével ama bizonyos legközelebbi közgyűlésig várni, amikor már itt lesz az érdemleges válasz?

Nagy rejtély ez — mi nem törjük rajta a fejünket. Csak konstatáljuk, hogy azon az 5000 koronán, mibe e reménység kihirdetése a jegyzői egyesületeknek került, legalább két ágy-alapítványt lehetett volna tenni és akkor nem 50, hanem 52 jegyző-leánykát lehetne elhelyezni a czinkotai intézetben.

Az ezredes felhagy az üzlettel.

Irta: John Habberton.

Senkisémet tudta egész Kaliforniában, hogy tulajdonkép mi az ezredes foglalkozása s valami nagyon nem is törődött vele senki. Mindig készpénzzel fizetett és sohasem alkudott — vajjon mit lehetett volna még kívánni tőle?

Az ezredes a legkedélyesebb férfinak ismerte mindenki, ám, mint minden halandónak, neki is elborult néha a kedve, ami most különösen nagy mértékben következett be, miután egész sor futamban megtette „Topsy” nevű pékancaját — s minden tétet elvesztett.

Az emberek nagyon rokonszenveztek vele s mikor egy ízben megint megjelent a csapszékben, nem akart vége szakadni az ivásra való unszolásnak. Ő azonban ridegen visszautasította a barátságának ilyenmű megnyilatkozásait, hirtelen elhagyta az ivószobát, lóra ült és örül: iramban elvágatott.

Az ezredes jól ismerték azokban a helységekben, melyeken keresztül száguldott s mivel senkisémet látta, hogy valaki előtte lovagolt volna, a sportemberek nagy összegekben fogadtak, hogy ő szökik valaki elől.

Alapjában véve nem volt igazuk, de azért mégis megnyerték fogadásait, mert alig félóra múlva komoly hivatalos ábrázattal egy másik lovas száguldott végig ugyanazon az utvonalon, megállt minden koremsza előtt s kérdezte, hogy az ezredes nem járt-e erre.

Ha a vitéz ezredes tudta volna, hogy valaki üldözi s hogy ez a valaki ki, akkor egy hajtótát sem adnék az üldöző életéért; mert ez nem volt senki más, mint a kerület rendőrbiztosa. Már pedig az ezredes szíve mélyéből gyűlölte a biztosokat s egyéb rendőrtisztviselőket.

Az ezredes tovább száguldott az országúton; egyszerre azonban letért róla s beletörtetett a

sűrű bozótba, miközben a rendőrbiztos továbbvágatott.

A sűrűségben megszólalt egy hang:

— Mi az?

— Üzlet — felelt az ezredes.

— Legfőbb ideje — szól az előbbi hang, s egy hosszú, bozontos szakállú ficzkó emelkedett ki a bokrokból. — Tegnap este elfogyott az utolsó korty ital; a kunyhóban sem kétszersült, sem liszt. Talán cserben hagyta önt ez a vén gebe? — tette hozzá, a régi ismerős bizalmaskodásával simogatva Topsy orrát.

— Igen, — felelt az ezredes bánatos hangon, — minden futamban vesztettem. Együtt vagyunk?

— Persze. Jöjjön csak velem.

S az ezredestől és Tipsytől követve nekivágott a bozótban. Csakhamar egy gerendából összerótt házikóhoz érték, melyben három gyanus alak ült, kik az ezredesre látszottak várni.

— Majd Mac kioktat, míg én bekötöm a lovamat, — szól az.

Mikor az ezredes néhány pillanat múlva viszatért, már mind a négyüknek övében kések és pisztolyok pompáztak s Mac egy piszkos zsák szövetéből készült álarczokat osztott ki közöttük.

— Hát már itt az ideje? — kérdezte az ezredes.

— Inkább várjunk egy óra hosszat, hogyszem valamit elszalaszunk. — szól a négy közül az egyik. — Mióta a Cape-Horn körül hajózáztunk s elfogyott az ivóvizünk, még nem voltam oly szomjas, mint ma. Ha a vén csészában nem találunk innivalót, akkor jaj nekik, vagy ne legyen a nevem Perkins!

— Csak ne csinálj számadást a gazda nélkül, — szól a másik, miközben arcához erősítette az álarczot, — hátha kissé sokan lesznek velünk szemben, mi?

— Csend, Cranks! — vágott szavába az ezredes, — akit megfélemlítenek, annak nem lehet hasznát venni. De mivel ma a vén Black ül a bakon, aki pontosan szokott érkezni, talán ideje volna elindulnunk.

Az ajtót bevágták maguk után és ludsorban elindultak az országút felé, azután ezzel párhuzamosan folytatták utjukat. Félórai erős menetelés után Perkins, aki a menetet vezette, megállt és megtörölte izzadt homlokát.

— Azt hiszem, ezredes, már elég távol vagyunk a kunyhótól.

— Én is úgy gondolom. — felelt az ezredes.

— Ugy fogunk eljárni, mint rendszeren. Én majd megállítom a kocsi, Logroller magára vállalja a kocsi, Cranks átveszi a zsákmányt, Mac és Perkins jobbról és balról felállnak a kocsi mellett. És — nem szívesen teszem, de mivel ezáltal oly nyomoruságosan benne üllünk a csávában, azt hiszem, meg kell adóztatnunk a hölgyeket is, amennyiben ilyenek is volnának a kocsiiban. Mit szólnak hozzá?

— Egészen az én nézetem — felelt Logroller kacagva, hogy nevető arczimai még a durva álarcz alatt is meglátszottak. — Mit érnek nekik a női jogok, ha nincs alkalmuk azok kifejtésére? Bániunk velük úgy, mint a férfiakkal szoktunk és mutassuk be nekik a tant új világításban!

— Halló! — szól az ezredes — már hallom a vén Black ostorának pattogását. Kiki a maga bokra mögé! És ha fütyentek — akkor előre!

Valamennyien elbujtak. A postakocsi gyors ügetésben közeledett. Az utasok beszélgettek és nevetgéltek s az öreg Black éppen megcsiklandozta kissé az ostorhegyest, mikor az ezredes élesen fütyentett s az öt férfi kiugrott az országútra.

A lovak oly hirtelen megálltak, mintha már hozzá volnának szokva az ilyenhez. A vén Black kiejtette kezéből a gyeplőt, keresztbe rakta a

De legyünk egészen igazságosak — a közgyűlés végével az adóreform ügyében is volt előterjesztése az elnökségnek. Igen magvas, szép munka ez, néhány okos gyakorlati tanács-csal is találkozunk benne, ilyen például az, hogy az adóvégrehajtást bizzák külön állami közvegekre és a jegyzők válláról vegyék le e terhet.

Mi is ezt kívánjuk, de — hocsánat — ennek a kimondásáért sem volt szükség a közgyűlésre. Már csak azért sem, mert először, ezt a kívánságot vagy tiszter kimondták már a régebbi közgyűlések, másodsor, mert őszig így sem lesz törvény az adójavaslatokból, a dolog tehát semmiképpen sem volt sürgős.

Summa summa um: Ötezer koronát meg lehetett volna takarítani, ha az elnökség kissé szigorubban gazdálkodik és jobban megfontolja, hogy rendkívüli közgyűlések elé csak valóban halaszthatatlan ügyek valók.

Mit dolgozik a községi jegyző?

Murakeresztur, jun. havában.

Mint az „Egyetértés“ olvasója, évről-évre látom a vasárnapi „Közigazgatási rovat“-ban mennyit küzd értünk e lap, azért bátorkodom a mellékelt 3 darab kimutatást szíves közlés végett megküldeni.

Hadd lássa meg a nagy közönség, mit kell elvégeznünk csekély fizetésünkért.

Talán akad emberi érzéssel bíró jószívű felebbvalónk, ki ezek elolvasása után gondolkodba esik, és ezt a már igen beteg állapotot meggyógyítja, egyrészt reánk jegyzőkre való tekintettel, másrészt azért, hogy a közigazgatás megjavításáért valamit tegyen.

Ezek után majd egybeállítom a lajstromát a jegyző által vezetett nyilvántartásoknak, valamint a beteriesztendő jelentéseknek és kimutatásoknak. Igen tanulságos kis lajstromok lesznek, csak győzze őket az újságolvasó végigbetűzni! Mert úgy áll a dolog, hogy másnak már az is kész nyomorúság: elolvasni, hogy nekünk mennyi a dolgunk!

I. Kimutatása a községi és körjegyzők felsőbb hatóságainak és azon hatóságoknak, kiknek felhívásait teljesíteni tartoznak.

A jegyzővel rendelkezik:

1. A községi bíró.

2. Járási főszolgabíró.
3. Járási számvevő.
4. Járási állatorvos.
5. Járási orvos.
6. Járási főiskolafelügyelő.
7. Királyi ügyészség.
8. Királyi járásbíró.
9. Királyi törvényszék.
10. Királyi telekkönyvi hatóság.
11. Vizsgálóbíró.
12. Birósági végrehajtó.
13. Királyi adóhivatal.
14. Királyi körjegyző.
15. Pénzügyigazgató.
16. Kataszteri biztos.
17. Pénzügyőri szakasz.
18. Pénzügyőri biztos.
19. Alispán.
20. Megyei ügyész.
21. Királyi tanfelügyelő.
22. Közigazgatási bizottság.
23. Államépítészeti hivatal.
24. Kulturmérnökség.
25. Folyammérnökség.
26. Megyei árvaszék.
27. Statisztikai Hivatal.
28. Selyemtenyésztési felügyelőség.
29. Szőlészeti és borászati felügyelőség.
30. Állattenyésztési felügyelőség.
31. Országos gyermekmenhely.
32. Közkórházi gondnokság.
33. Méntelep-parancsnokság.
34. Népfelkelő járási parancsnokság.
35. Hadkiegészítő ker. honvédpárancsnok.
36. Hadkieg. ker. közös hadseregbeli parancsnok.
37. Országos munkás biztosító pénztár.
38. Kerületi munkáspénztár.
39. Hitközségek elöljárói.

II. Kimutatás a községi és körjegyzők által betöltendő állásokról.

1. Állami anyakönyvvezető.
2. Adóösszeíró.
3. Adókiadó.
4. Adószedő.
5. Adóvégrehajtó.
6. Marhalevel-kiállító.
7. Iskolaszéki tag.
8. Községi rendőr.
9. Nyomozó hatóság.
10. Községi bírósági tag.
11. Statisztikai hivatalnok.
12. Hegyközségi jegyző.
13. Közbirtokossági jegyző.
14. Katonai nyilvántartó.
15. Földadó-nyilvántartó.
16. Tüzlőt.
17. Jegyzőségi iktató.

18. Jegyzőségi kiadó.
19. Jegyzőségi irattárnok.
20. Árvák atyja.
21. Községi közegészségügyi felügyelő.
22. Községi állategészségügyi felügyelő.
23. Községi falkolafelügyelő.
24. Mezőrendőri bíró.
25. Községi kézbesítő.
26. Fedzetési állomásfelügyelő.
27. A lakosság szaktanácsadója.
28. Fogyasztási adóellenőr.
29. Elemi kárbeeslő.
31. Munkásigazolvány-kiállító.
32. Munkásközvetítő.
33. Cselédkönyv-kiállító.
34. Külföldiek nyilvántartó.
35. Gazdasági munkáspénztári biztos.
36. 50-féle nyilvántartás-vezető.

És e tenger sok munka dacára a községi jegyzőnek 20 év alatt elérhető legmagasabb évi fizetése 2000 kor, az I. és II. kimutatásokra tekintettel segítő munkatársának fizet. saját pénzéből 1000 kor. Marad egy évi fizetése 1000 kor. azaz egyezer korona.

És ebből az összegből fizesse: az állami adót, községi adót, nyugdíjjárulékot, egyleti tagsági díjat, ideggyógyászt, ebből szerezzon tüzfát, élelmet, ruházatot, fedezze a gyermektanítási költséget és a községi reprezentálással fölmerülő kiadásokat és fizesse a rendbíróságokat. És mégis forog a föld, mégis döcög a közigazgatás szekere.

A kimutatásokat összeállította:
Egy negyed század óta működő falujegyző.

A jegyzők magánmunkálatai.

— A jegyzői kongresszus. —

A jegyzők magánmunkálatainak kérdése ujabban annyira napirenden van, hogy e kérdést minden oldalról alaposan megvilágítani, annak a nép érdekeit szolgáló előnyös voltát dokumentálni, nekünk jegyzőknek, mint nép által alkalmazott, annak bizalmával megajándékozott köztisztviselőnek: erkölcsi kötelességünk. Kötelességünk főleg most, hogy unostalan azt kell hallanunk, hogy illetékes helyen hosszabb idő óta szaktanácskozmányok folynak (a jegyzői kar teljes kizárásával), melyek a telekkönyvi rendtartás módosításával kapcsolatosan oly irányu

lábát s belebámult a levegőbe. Az utasok kíváncsian kidugták fejüket a kocsiából, de csakhamar visszakapták, mihelyt meglátták az utonállók álarcait és revolvereit.

— Uraim, úgy látszik, itt valami baj van — szólt udvariasan az ezredes, miközben kinyitotta a kocsi ajtaját. — Talán kegyeskednének kiszállni? Önnél bizonyára van zsebkendő? — fordult a legelsőhöz, aki kiszállt. — Igen? Nos, ez nagyszerű! Ha talán kérem szabad, sziveskedjék kezét hátratarítani — így — egész helyes!

A másik pillanatban már erősen össze volt kötve az utas két keze.

— Az Isten szerelmére, valahogy eszükbe ne jusson fegyverhez nyulni — szólt be az ezredes a kocsiába — mert barátom pisztolyának a ravasza fel van huzva s a keze kissé remegős.

A többi utassal ugyanily udvariasan bántak el, azután az ezredes és „barátai“ átkutatták az utasok zsebeit. A vén Blackhoz senkisémet nyult, mert ki hallott valaha arról, hogy postakocsinál pénz volna.

— Fiúk — szólt az ezredes, miután kollégáit félrehívta s szemlét tartott a zsákmány felett — nem valami fényes üzlet, amit csináltunk, de csak egyetlen hölgy van a kocsiában s az elég vén ahhoz, hogy az öreganyám lehessen. Azt hiszem, nem bántjuk — mi?

— Az talán kiadósabb, mint a többi együttvéve — dörmögött Cranks. — Hisz vannak oly közönséges gazemberek, akik az ilyen felbérelt vénasszonyra bizzák a kincseiket, mert azt gondolják, hogy annál biztonságban vannak.

Az ezredes kedvetlenül odalépett a kocsihoz.

— Ezer bocsánat, madame — szólt, miközben egyik kezével udvariasan lekapta kalapját, míg a másikkal megint kinyitotta a kocsi ajtaját — de itt kinn éppen jótékonyczélú gyűjtés folyik. Tulajdonképpen nem akartuk terhelni, de mert az uraknál alig volt valami, kénytelenek vagyunk vele.

Az öreg hölgy reszketett, mint a nyárfalevél, felütötte fátylát és keresni kezdte erszényét. Az ezredes rábámult a hölgy arcára, becsapta a kocsi ajtót, ráült az egyik kerékre és révedező tekintettel nézte a levegőt.

— Semmi? — kérdezte Perkins halkán és szemmelátható részvétellel.

— Nem . . . azaz igen . . . — felelt az ezredes, mintha álmából keltegetnék. Azaz, oldjátok fel a köteleiket s hagyjátok őket menni — tette hozzá és talpra ugrott. — Én megyek a kunyhóba.

Azután eltűnt a bokrok közt s magukra hagyta bámuló darabontjait. Ezek feloldották a fegyvereiktől megfosztott utasok köteleiket. Az utasok újra beszálltak a kocsiába, mire a vén Black megint megragadta a gyeplőt, ostorával patogatott s a kocsi szágulda megindult.

Az ezredes czinkostársai, utközben mélyen huzva a kocsiából kiszédett különféle palackokból, visszasiettek a kunyhóba. Itt csoda várta őket. Az ezredes hófehér ingben s a banda legértékesebb öltözékeiből összeválogatott díszruhában várt rájuk.

Cranks elsőnek tért magához meglepetéséből. Az asztalra dobott egy órát, két pisztolyt, egy tárczát és egy súlyos pénzes-erszényt s így szólt:

— Ezredes, előbb az üzlet, aztán a szórakozás; osztozkodjunk, azután menjünk szét, mielőtt kiszimatolnak bennünket, mert . . .

— Csak osztozkodjatok! — szólt röviden és ridegen az ezredes. — Én megyek a magam utjára és örökre felhagyok ezzel az üzlettel.

— Koronatanu lesz, mi? — kérdezte Cranks s a pisztolyához kapott.

— Megöllek, ha ezt vissza nem vonod! — ordított fel az ezredes és rárohant Cranksra, aki leejtette a fegyvert s visszavonulás közben bocsánatot kért.

— Ki ad kölcsön ötven dollárt? — kérdezte most az ezredes.

Perkins kezébe adta a kívánt összeget s két perc múlva az ezredes már lóháton ült s elvágatott abban az irányban, amerre a postakocsi eltűnt.

Elérte, el is hagyta s még mindig tovább-száguldott. Az utmenti ültetvényesek jobban ismerték az ezredest, hogysem bámultak volna ezen. De mikor Tipsyt, melyről nemrég kijelentette volt, hogy a föld minden aranyáért sem eladó, fünek-fának odakinálta s potom áron el is adta, akkor a közbámulat nem ismert határt. Erre körutat tett a közeli üzletekben, remek öltözetet vásárolt, azt magára vette s megmetélte a körmeit.

Mikor aztán ott állt a kocsi bejáratánál, ahol a postakocsi meg szokott állni, odalépett hozzá a rendőrbiztos.

— Ezredes — szólt — mindent visszavonok s őszinte vallomást teszek. Mikor így száguldani láttam, azt hittem, hogy talán mégis az utonállók közül való és követtem — mert ez kötelességem. Most azonban belátom, hogy tévedtem.

— Jó, jó — felelt az ezredes mosolyogva. — Legyen szíves, adja át ezt az ötven dollárt Perkinsnek. Én elhagyom az államot.

A ház előtt ebben a pillanatban megállt a postakocsi s a férfi-utasok üres zsebbel, de szitkozódva az átél kaland miatt berohantak a kocsiába.

Az ezredes felhasználta az általános zavart s kinyitotta a kocsi ajtaját. Az öreg hölgy össze-rezzent és felkiáltott:

— George!

Az ezredes beugrott a kocsiába, gyengéden átkarolta az öreg asszony reszkető alakját s így szólt:

— Anyám!

törvényhozási rendelkezéseket czéloznak, hogy a jegyzők a telekkönyvi beadványok készítésének jogától teljesen megfosztassanak.

Ne keressük miért, minő magasabb állami szempontok és érdekek teszik most annyira szükségessé ennek a kérdésnek nem a mi javunkra való eldöntését, csak mutassunk rá tárgyilagosan, elfogulatlanul, az állítólag tervezett reform következményeire és kihatásaira, illetve a mostani állapot üdvös voltára.

Mindenekelőtt a legfeltűnőbb körülményre, hogy t. i. míg ma a fél apró-cseprő adás-vételek jogügyeleteit minden fáradság utánjárás és költség nélkül — csekély díjazás mellett — köti meg jegyzője előtt, addig annakidején 10—20 kilométernyi gyaloglás, egy-két napi időmulasztás és költségeskedés mellett — mindenesetre sokkal magasabb díjazással — lesz kénytelen csekély értékű ügyeit elintéztetni. Mint a nép embere, legyen szabad e helyütt egy megsokkott esetet felemlíteni. Késő este, munkája után vagy kora reggel, munkája előtt, beszél az irodába emberem, hogy: „Jegyző uram, eladtam a mocsaras rétemet. Tudja már, azt, amelyik ott a Cseri-kút mellett, a Rostaék delelője alján fekszik”.

Megmondja a vevő revét, a vételárat, feltételeket stb. s aztán megkérdezi, hogy mikor jöhet „aláírnya” — elmegy. Este aztán vagy másnap kora reggel, készen lévén az egész beadvány, eljön a vevővel, aláírják, fizetnek és mennek a dolgukra. Nem mulasztottak egy napot, de még egy órát sem. Pedig a gazdaember időmulasztása nemcsak ránczva, de nemzetgazdasági szempontból az egész országra nézve káros, hátrányos és veszedelmes.

Azt mondotta emberem: „Tudja már azt, amelyik ott a Cseri-kút mellett, a Rostaék delelője alján fekszik.” Mert hát neki történetesen három „Mocsaras” rétje is van. Én azonban az ő egyszerű körüírásából már kétségtelenül megállapítom, hogy melyikről van szó, mert ismerem a hárt, annak minden zeg-zugát s ha csak részben is kételkedem, ott vannak előjárótársaim, kisbíráim, szomszédaim, rendelkezésemre áll a telekkönyvi térképén kívül az urbéri és kataszteri térkép, a kataszteri földkönyv, a kataszteri birtokívek stb., akiknek és amiknek segítségével bizton megállapítom az azonosságot.

Igen ám, de akinek ez nem áll rendelkezésére, aki nem tudja, hogy a „Cseri-kút” és a „Rostaék delelője” hol van, (a térképen pedig hiába keresi ezeket, mert ott nincsenek), az biz meg nem állapíthatja kétségtelenül az azonosságot, annál kevésbbé, mert annak az egyszerű, tudatlan, járatlan embernek hiába mutatja a tkvi térképet, hiába kérdezi, hogy a három „mocsaras” rét közül, melyik az (mikor még a szomszédok is ugyanazonosak). De hány ilyen eset fordul elő, különösen ott, ahol sok legelő lett feltörve s ez — bár ötféle helyen fekszik is — minden külön meghatározás nélkül egyszerűen, mint „legelő-föld” van felvéve az egyes tükvekbe öt parcellában. Itt tehát baj lesz a parcella azonossága körül! Hát a személynazonosság körül?

Itt bizony megtörténhetik az, hogy más fog szerepelni eladóként, mint a tkvi tulajdonos, nem is rosszakaratul, pl. Nagy János (minden közelebbi meghatározás, tehát mondjuk a nős állapot kitiintése nélkül) egyszerűen így szerepel, mint tkvi tulajdonos, csak hogy ez a Nagy János már elhalt. Mi tudjuk, mert ismerjük a tkvi tulajdonait, ismerjük a családot s a halálesetről biztos tudomásunk van. Fia azonban hasonlóképpen, meggy és eladja — egész jóhiszeműleg — kérdéses tkvben felvett ingatlant, vagy ingatlanokat, pedig ezek előbb hagyatéki uton az ő nevére lettek volna átírandók.

Ki károsodik itt, nem a kincstár?

De megtörténhetik az a visszaélés is, hogy egyes felek — hamis személynazonossági tanúk szerzésével — másnak ingatlanát adják el. (A mi megtörténhetik ugyan most is, de nem oly nagy mérvben.) Nálunk azonban ilyesmi teljes lehetetlenség, mert személyesen ismerjük a feleket s ha kételkedünk: módunkban van meggyőződni az azonosságról.

De a vételárak és becsárak bemonadását illetőleg sem történhetik, a jegyzői irodában szerkesztett okiratoknál, nagyobb visszaélések, mert faluhelyen az egyes adásvételekről s a vételár magasságáról már a jogügylet létrejöttének napján ugyszólván mindenki tudomása van s tekintettel arra, hogy az

okiratok a jegyzői irodában nyilvánosan lesznek kezelve, azokba ott esetleg más is betekinthez, az okiratok szerkesztése alkalmával mások (nem érdekeltek) is jelen vannak, nem is mernek a felek visszaélést elkövetni.

Hát a vagyonosodási jogügyletek százféle kikötményekkel, mely kikötmények, minden faluban mások s amelyeket így a speciális helyi, személyi, vagyoni, családi viszonyuk alapos ismerete nélkül, a nép kívánalmainak megfelelőleg írásba foglalni nagyon bajos. Mert van ám — sajnos — számos olyan korlátolt ember, aki tán már az öregséggel járó szellemi fogyatkozásból kifolyólag is, nem képes elmondani, hogy hogyan, minő feltételek és kötelezettségek mellett öhajítja vagyonát átadni. Már pedig a vagyonátvevő gyermekek bemonadását ilyenkor elfogadni — sajnos — nem lehet és nem szabad, mert a gyermeki és testvéri szeretet — fájdalom — sokszor megszünik, amint vagyonról van szó. Ilyenkor a szegény öreg azt szokta mondani, hogy „csinálja csak úgy, jegyző uram, ahogy a községben szokás.” S mit teszünk erre mi jegyzők — ismerve az öreg igényeit, vagyoni és családi viszonyait, a községi szokásokat — tövérl-hegyére elősoroljuk neki mindazon feltételeket és kikötményeket, melyeket a községben hasonló körülmények között élő vagyonátadó szülők maguknak fentartani szoktak.

Mert hát földmives népünk, tudjuk — nagyon konzervatív — ha valami is eltér attól, ahogy az régen volt, ahogy a többinél szokás: indignálódik, meglegedetlen s ha ebből kifolyólag kellemetlenség támad, kész a veszekedés, perlekedés, szülő és gyermek elkeseredett ellenségekké lesznek és szaporítják az adózók számát, ami csak nem lehet kívánatos sem a felekre, sem az országra.

De hát épp azt is kell hallanunk, hogy jogi ismereteink hiánya okozza e perek s teszi szükségessé kérdéses jogunk elvételét.

Elismerjük, hogy jogi képességeink — tekintettel arra, hogy jogvégzettséget töltünk még ezidőszent nem kívánunk — csekélyek, szerények, de semmiesetre sem annyira fogyatékosok, hogy egyszerű okiratok, telekkönyvi beadványok készítéséhez megkívánt ismereteket elsajátítani ne tudnók.

És legyenek nyugodtak illetékes helyen, a magasabb jogismereteket igénylő komplikáltabb jogügyleteknél ugyanis mindenkor a kir. közjegyző és ügyvéd urakhoz utasítottuk és utasítjuk a feleket, mert hát kudarcot vallani senki sem akar.

De meg ha eddig is kielégítő eredménnyel látuk el a telekkönyvi beadványok készítése körüli teendőinket, ezentúl még csak fokozottabb mértékben fogunk a belénk helyezett várakozásnak megfelelni, mert hisz a telekkönyvi rendtartás, a telekkönyvi beadványok készítésének ismerete a községi közigazgatási (jegyzői) tanfolyamok kötelező (fő) tantárgya.

Hibát mi is csinálunk, de hát egy közel 7000 lelket számláló testületben nem csoda, ha hibás emberek is vannak, nem csoda, ha a legtisztább ambíció, legőszintébb jóakarát és legalaposabb tudás és ismeretek mellett is imitt-amott hibák történnek, tekintettel testület-ellenőri hivatalos elfoglaltságunkra (amelynek kétharmad része tisztán állami szolgálat), munkálatokat többnyire csak csekély szabad időnk, éjjeli nyugalomunk feláldozásával vagyunk képesek teljesíteni. Az arány — a hibákat a testület lélekszámához viszonyítva — azonban semmi esetre sem olyan, hogy abból az egész kar megbízhatatlanságára következtetni lehetne.

De meg hibás, rossz okiratot, beadványt készíteni anyagi és erkölcsi felelősségre vonást eredményez nálunk. Így rendelkezik az annak idején kiadott belügyminiszeri szabályrendelet s így szól Tolna vármegye vonatkozó szabályrendelete is, melynek 7. §-a szöszent ezt mondja: „A jegyző az esetleg elkövetett hibákért felelősséggel tartozik s amennyiben azok újabb átdolgozás, vagy felelősséggel által helyrehozhatók, az ezzel járó munkát köteles ingyen végezni. Ha a hiba ily módon helyre nem hozható, a felszámított díjakat köteles visszatéríteni s amellet kártérítési kötelezettsége is fenmarad. Az ily alkalmossal felmerülő vitás kérdésben a fél a bírói ut igénybevétele előtt a főszozlgabiróhoz is fordulhat panaszzsal, aki békés kiegyenlítés megkísérelni köteles, amennyiben ez sikerre nem vezetne, a feleket

bírói utra utasítja.” A 13. §. ezt mondja: „Az a jegyző, vagy körjegyző, aki a törvényekben, miniszteri rendeletekben, vagy szabályrendeletben fel nem tüntetett munkálatot díjazás fejében elvállal, illetőleg a jelen szabályrendeletben foglalt egyéb rendelkezéseket megsérti, vagy a munkálatokért megállapított díjak szedése körül bármilyen visszaélést tanúsít, fegyelmi vétséget követ el.”

A 15. §. ekképp rendelkezik: „A jegyző az elvállalt magánmunkálatokat köteles késedelem nélkül gondosan és hiven elvégezni. Nem szabad a jegyzőnek magánmunkálatra megbízást vállalnia oly ügyben, melynek hatósági eldöntésében hivatali állásánál fogva részt kell vennie.” Mindezek igazolják a szigoru anyagi és erkölcsi (fegyelmi) felelősséget s azt, hogy zugírászatról nálunk szó sem lehet, mert hát ime 16. §.: „A községi vagy körjegyző peres ügyekben magánmunkálatokkal nem foglalkozhatik.” Továbbá a 6. §., mely így szól: „A községi és körjegyzők által díjazás mellett teljesített minden munkálatra az illető jegyző neve és a munka elkészítésének kelte is reávezetendő, kivéve, ha a munkálat természete ezt kizárja (magánlevelek, postai úrlapok kitöltése stb.)”

A munkadíjak pedig oly csekélyek, hogy szerényebbek már nem lehetnének. Egy telekkönyvi kérvény írásdíja például 4 (mond: négy) koronánál több nem lehet s ha mindjárt egy millió értékű jogügyletről is van szó. (Hát a sok kötelező ingyen magánmunkálat? !)

De meg e szabályrendelet tételenként sorolja elő a díj pontos meghatározásával azon magánmunkálatokat, melyeket a jegyző egyáltalán végeztet s amelyeken kívül mást teljesíteni nem lehet és nem szabad.

A szabályrendelet 19. §-a szigoruan meghagyja a járási főszozlgabiróknak, hogy bennünket a magánmunkálatok körül ellenőrizzenek s tekintettel általában az előirt sokféle ellenőrző alakiságra (sorkönyv vezetése, nyugta adása stb.), ki van zárva, hogy itt nagyobb visszaélések történjenek.

Ennyit a magunk igazolásául!

Ami pedig a népet illeti, hát már most van módunkban azokat az elkeseredett kijelentéseket hallani, melyek a tervezett reformnak nem valami népszerű s örömteljes fogadtatását helyezik kilátásba. Így nem egyszer hallható, hogy biz akkor tiz gazdál is fog cserélni egy darab föld, amig szerződést íratnak, vagy eladják úgy, hogy három év letelte után — többen összeállva — tényleges birtoklást kérnek. (Megjegyzem, hogy azért az eladó adózás tekintetében károsodni nem fog, mert elmegy a jegyzőhöz, kírátia a kérdéses parcella földadóját és a reá eső összes járulékokat s azután ezen összeget — az évi pótdó szaporodásának vagy apadásának megfelelően helyesbitve — évenként visszafizeteti magának a vevővel.)

Kérdem: ki fog így óriási mértékben károsodni?!

Hát ha megtudja a nép, hogy bennünket ezért kártalanítani fognak, mert kártalanítani kell. (Egy régen szerzett, biztosított jogot, minden ellenérték nélkül egyszerűen konfiskálni, tán még sem lehet.)

Eszébe jut itt majd sokaknak egy bizonyos közmondás. Mert kérem, a kárpótlást ki adja meg, ugy-e bár vagy az államkincstár, vagy a községek s mindkét esetben ki fizeti: a nép, az adózó polgárság. Fizessen tehát jegyzőjének kárpótlást a telekkönyvi magánmunkálatokért s ha valami telekkönyvi beadványra szüksége van: fizessen újból, tán többet, mint azelőtt.

De bennünket jegyzőket illetőleg is valószínűleg méltánytalanul nyer megoldást csak maga a kárpótlás kérdése is. Miért? Mert előreláthatólag egyöntetűleg fogják megállapítani a kártalanítási összeget is úgy mint az 1600 koronás fizetést. Pedig ez nem helyes, mert van például jegyző, akinek évi 2000 korona melléke is van, és van, akinek 200 koronája sincs. Hát igazságos volna ezeket egyenlően kártalanítani, egy kalap alá vonni? Amaz szabad idejét felhasználva, éjjelét nappalá téve végezte magánmunkálatait (igaz, nem ingyért), már megsokkott jövedelmének megfelelőleg rendezte be életviszonyait, várható jövedelmének megfelelő fizetési kötelezettségeket vállalt, jövedelmének megcsontítása tehát egyenlő volna anyagi tönkretételével. Ezért — bár kitörő örömmel fogadná fizetésének nem

várt megjavítását — mégis maga is belátta, hogy az általa teljesített szolgáltatásokért messze meghaladó ellenértéket kapott, holott kevesebbet is beérte volna.

Az erkölcsi oldalát tekintve a dolognak, sokan azt mondják, hogy már csak azért is jó volna a magánmunkálati jogot elvonni tőlünk, mert így nem tudjuk teljes mértékben kifejezni a reánk bízott, reánk háramló rendészeti teendőket, felügyeleti és ellenőrzési kötelezettségeinkben befolyásol, korlátoz bennünket. Szóval, le vagyunk kötelezve. „Pénzzel kell bálnunk, bizalmatlanságot keltünk“. Nem áll! Sőt, sokféle teendőnk közül éppen a magánmunkálatok azok, ahol leginkább hozzáférünk és hozzájárunk a nép szívéhez. Megismerjük ügyes-bajos dolgait, megtudjuk bánatát, keservét, reájövünk különböző ferdeségeire, rossz szokásaira. Soha embereink előttünk oly őszintén nem nyilatkoznak, vagyoni helyzetüket fel nem tárják, mint mikor valamely magánmunkálattal elkészítése végett, teljes bizalommal, hozzánk fordulnak. Mert hát amikor adóösszeírás, adóbehajtás, adóbefizetés, ujonczösszeírás, ujonczállítás, katonajelentkezés, iskolamulasztási bírságkivétel és behajtás, mezőrendőri és kisebb polgári peres ügyek tárgyalása, különféle ítéletek, kihágási és büntetői idézések, sommás keresetek kézbesítése stb. stb. történik, mikor ezek miatt jelenik meg nálunk polgártársunk, akkor bizony perzekutort lát bennünk, akit legfeljebb félve tisztel, de szeretve soha.

Pedig hát, ahol nincs szeretet, ott nincs bizalom, nincs ragaszkodás s ahol ez nincs, ott lehetetlen a község békéjének, jólétének üdvös előmozdítása. Ha elveszik tőlünk a magánmunkálkodási jogot: megszűnik az út, az egyetlen bázis, melyen a kölcsönös szeretet és bizalom érintkezett, honolt.

Tudja, érzi ezt a nép. S ezért bizunk benne, hogy felsőbb hatóságaink is belátva vitatott jogunk üdvös voltát, azt értetlenül hagyni nemcsak, de megerősíteni fogják.

Hisz annyira összeforrt ezen jogunk a magyar nép történetével is, hogy már csak mint kegyeletos hagyományt is respektálni kellene. Amióta magyar falusi nótárius van a világon, faluhelyen ez készítette a „kontraktusokat“ és „instantiákat“.

Mivel azonban a néma gyermeknek az anyja se hallja a szavát, emeljük fel szavunkat a nagy nyilvánosság előtt, tárjuk fel leplezetlenül a helyzetet, mely bekövetkezhetik, tudjuk meg, mi igaz a sok hirsztelésből, tudjuk meg azt és úgy, ahol és ahogyan ez a hasonló, sőt magasabb társadalmi állást elfoglaló köztisztviselőknél hasonló körülmények között történni szokott: kongresszuson.

Jegyzői kongresszus, jöjjön el a te országod! Nem éppen ezen anyagi kérdés megoldása, hanem első sorban s főleg erkölcsi helyzetünk javítása céljából. Szolgálati szabályzat statuálása, fegyelmi törvényünk revíziója, közigazgatásunk körülményeinek meghatározása stb., mindennek létesítéséhez az impulzust az (t. i. a kongresszus) fogja megadni. És ha ez meglesz, nem fordulhat elő többé olyan sajnálatraméltó eset, mint amilyen pár héttel ezelőtt az országgyűlésen történt, ahol egy képviselő bennünket, az egész jegyzői kart, megbízhatatlansággal vádolt, zugirászoknak nevezett. Mert ha netán mégis előfordulna ilyesmi, akkor egy jól szervezett, önzetelen, tekintélyes, hatalmas testület fog elemetáris erővel felzudulni, mely hatalmas testület tekintélyének és súlyának biztos tudatában az ilyen sértésért példás elégtételt fog követelni és nem gyáván meghunyászkodva szolgálkölleg hallgatni.

Diczendy Pál.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Zalaivő. Körorvosi állás (4 községgel). 1600 korona fizetés, szabad lakás, fuvardíj, irodaátalány. Julius 12-ig. Főszolgabírószág Zalaegerszeg.

Rudobánya. Segédjegyzői állás (4 községgel). 1000 korona fizetés, egyszobás szabad lakás. Julius 11-ig. Főszolgabírószág Edelény.

Kunszentmárton. Segédjegyzői, anyakönyvvezető-helyettesi állás. 1000 korona fizetés. Julius 10-ig. Főszolgabírószág Tiszaföldvár.

Hátmeg. Segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés, 100 korona lakáspénz. Julius 22, délelőtt 10-ig. Főszolgabírószág Hossva.

Zabálc. Segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés, szabad lakás. Augusztus 5-ig. Főszolgabírószág Birkis.

Egerág. Segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. Julius 7-ig. Főszolgabírószág Pécs.

Ibrány. Segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. Julius 20-ig. Főszolgabírószág Gáva.

Szinérvárallja. Segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. Julius 15-ig. Főszolgabírószág Szinérvárallja.

Pálmónostor. Segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. Julius 12-ig. Főszolgabírószág Kiskunfélegyháza.

Budakeszi. Két segédjegyzői állás. 1000—1000 korona fizetés, közös használatra egy butorozott szoba, 1 öl tűzifa és világítás. Julius 15, délelőtt 12-ig. Főszolgabírószág Bia.

Temeskirályfalva. Segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. Julius 7-ig. Főszolgabírószág Temesrékás.

Megüresedett községi orvosi állások.

Csikszentmárton. oltmenti körorvosi állás (6 községgel), 1560 korona fizetés, 180 korona lakáspénz, 180 korona utiátalány és látogatási díjak egyezség szerint. Julius 18-ig. Főszolgabírószág: Csikszentmárton.

Alpár. Körorvosi állás (3 községgel), 1000 korona fizetés. Látogatási díj 60 fillér — éjjel 1 korona, a határban 1 korona — éjjel 2 korona és fuvar, halottk. 60 fillér—1 korona, látélet 4 korona, orvosi bizonyítvány 2 korona. Julius 7-ig. Főszolgabírószág: Kiskunfélegyháza.

Kötelek. községi orvosi állás, 1000 korona fizetés, 200 korona lakpénz, látogatási díj 1 korona, tanyákon nappal 2 korona — éjjel 3 korona, halottk. 1 korona, orvosi bizonyítvány 1 korona, látélet 2 korona. Julius 10-ig. Főszolgabírószág: Jászapáti.

Kőröstarcsa. II-od orvosi állás, 1200 korona fizetés, 400 korona lakpénz, látogatási díj hivatalban 40 fillér, betegnél 80 fillér, kültelken 1 korona 60 fillér és fuvar — éjjel kétszerannyi, műtét egyezség szerint. Főszolgabírószág: Békés.

Tiszapolgár. egyik városi orvosi állás, 1200 korona fizetés, halottkém. községtől 80 korona, magánosoktól mintegy 120 korona, himlőoltásért mintegy 130 korona, látogatási díj 1 korona, tanyákon 2—3—4 korona (távolság szerint) — éjjel kétannyi és fuvar. Az egri főkapitányi uradalomtól alkalmazás esetén 720 korona és fuvar. Julius 22. délután 5-ig. Főszolgabírószág: Tiszalök.

Temesmoraviczka. körorvosi állás (6 községgel), 1200 korona fizetés, 200 korona lakpénz, 160 korona vágóbiztosítási díj, 500 korona fuvarátalány, látogatási 80 fillér — éjjel 1 korona 60 fillér, székhelyen kívül 1 korona 20 fillér — éjjel 2 korona 40 fillér. Julius 31-ig. Főszolgabírószág: Versecz.

Kiskunmajsa. Községi orvosi állás. 1000 korona fizetés. Látdíjak: 60 fillér, éjjel 2 korona. Julius 18-án, délután 12-ig. Főszolgabírószág Kiskunfélegyháza.

Tiszahegyves. Körorvosi állás. 2000 korona fizetés, husszemle, halottkémelés, szabad lakás, lát-díj 1 korona. Nyugdíjintézetbe lépés kötelező. Szerbül tudni kell. Julius 26-ig. Főszolgabírószág Nagykikinda.

Offenbánya. Körorvosi állás (7 községgel). 1200 korona fizetés, 200 korona lakpénz, utiátalány 200 korona, bányászok kezeléséért 160 korona, szabad lakás. Havonként egy körut. Julius 25-ig. Főszolgabírószág Torockó.

Lapujtő. Körorvosi állás (16 községgel). 1600 korona fizetés, 400 korona lakpénz, 400 korona utiátalány. Látdíjak székhelyen 1 korona, betegnél 1 korona 50 fillér, éjjel kétannyi; községekben fuvar és 3—4 korona, éjjel kétannyi, körjáratkor mint a székhelyen. Műtétéért a IV. fokozat 1/3a 1—10 koronáig. Julius 7-ig. Főszolgabírószág Salgótarján.

Vorodia. Körorvosi állás (4 községgel). 1400 korona fizetés, 300 korona lakpénz, 400 korona fuvarátalány. Julius 31, déli 12 óráig. Főszolgabírószág Versecz.

Szerep. Községi orvosi állás. 1600 korona fizetés, négyszobás szabad lakás kerttel. Kézi gyógy-szertár. Látdíj 40 fillér, betegnél 80 fillér, éjjel kétannyi. Julius 20, délután 5-ig. Főszolgabírószág Bihar-nagybajom.

Urihölgyek kérése megtagadva.

(Az amerikai „Evening Post“-ből)

Ohio államban a nagy négyesület kérvényt adott be a vasúti igazgatósághoz hogy a vonaton alkalmazzon egy ket „World“ vibrációs masszáz apparátust, hogy a hölgyek akik megszokták hosszabb utazás alatt is használhassák.

A vasúttársaság a következő indokolással utasította vissza a kérvényt.

„Műtét nevezett apparátus minden hölgynek birtokában van és a legkönnyebben szállítható, akinek szüksége van rá, magával viheti.“

A „World“ vibrációs masszáz apparátus már Magyarországon is kapható, az Amerikai Törénisz Póder Részvénytársaság magyar osztrák fióküzletében, Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 1.

Ára: 20.—, 40.—, 100.—, 300.— és 500.— korona.

Ismeretlen-fizetés magyar nyelven már megjelent.

Az iskolában.

— A tanítás menete. —

Az iskolában tanulnak is, tanítanak is. A tanulás nem egyéb, mint valamely ismeretnek, vagy ügyességnek elsajátítása. Ha a tanulást minden más külső beavatkozástól menten, mi magunk végezzük, akkor a nevelés autodidakta. Ez az értelemnek csak bizonyos fejlettségi fokán lehetséges és egyúttal fárasztó is. De bár fárasztó, minden esetre sokat érő dolog már csak azért is, mert lélektani törvény, hogy csak az valóban a sajátom, amit valóban magam szereztem. Hogy is lehetne az másképpen. Valamint ugyanis ha nem én magam eszem, hanem más eszik helyettem, nem gyarapíthatom testemet: azonképen hogyan gyarapíthatnám lelkem tartalmát, ha helyettem más szemléli, más tart meg valamit és helyettem más gondoskodik. Sehogy sem.

Azonban az ember sok dolgot magától mégsem tanulhat meg. Gondoljunk itten csak a számtanra, a mértanra. Ugy-e, ezek mind olyan ismeretek, amelyeket hogy az ember megtanulhasson: okvetlen vezetőre van szüksége. Tehát olyan emberre, aki ezeket az ismereteket nemcsak tudja, hanem azoknak módszeres tanítását érti. Ilyen ember pedig a tanító. Eképpen a tanításhoz szükségeltetik először tanuló, aki képzeteket, eszméket fogad. Másodsorú képzetek, eszmék, amiket amazok elfogadnak. És harmadsorú tanító, aki ezeket a képzeteket, eszméket érti és a gyermek lelkébe csepegteti vagy ott származtatja, termeli.

Itt kérdésbe jő, hogy voltaképpen mit is tanítsunk hát. Hiszen már most is annyi tanulni való van ezen a sáros földtekén, hogy szinte görnyedezik alatta a vállunk. Erre könnyű a felelet. Mindenki annyit tanuljon, mennyit elbírsz mennyi életcélijának megfelelő. Akinek többre van szüksége és nagyobb a tehetsége, az többet vegyen a jóból. Mert hiszen az élet javaiból is többet akar nyelni. Aki pedig lélekben satnyább és így kénytelen megelégedni az élet soványabb kosztjával, az az ismeretekből is kevesebbet kanalazzon. Így állván a dolog, azért a nagyobb tehetségű és nagyobb igényű több iskolát járjon. Aki pedig csak vulgáris halandó akar lenni, az elégedjék meg az elemi iskolával is. Mert itten csak annyit tanítanak, hogy az ember az élet utvesztőjében erkölcsileg és értelmileg úgy ahogy megállja a helyét. Egy szóval, hogy boldog legyen, mind közönségesen.

Amde még a közönséges élet követelte közismereti anyagot sem lehet csak úgy a gyerekek közé szórni, mint a kukoriczát a libák elé. Szabálya van ennek is. Vagyis másképen az ismereteket bizonyos elv szerint kell helyekre tenni. Az elosztásnál tekintetbe kell venni pedig a könnyebbésgét is. Ami más szóval azt jelenti, hogy az első osztályba könnyebbet, a másodikba nehezebb tárgyat tegyünk a gyermek orra elé stb. Mert azon még a közönséges ember is megütköznék, ha például azt látna, hogy a kis gyermek nyakán ül a Nagy Kristóf és nem úgy, mint az most van: a kis gyermek a Nagy Kristófon. De az iskola még az így nagyjából átlagolt ismeretkörök részeit is az egyes osztályokban úgy dividálja, hogy előre mindig könnyebbek, hátulra pedig mindig a nehezebbek kerüljenek. Sőt még az egyes tárgyak napi és órabosztását is ilyen elvek szerint rendezik el. Ezt az elrendezést pedig úgy hívják, hogy: külső tanmenet.

A külső tanmenetnek testvére: a belső tanmenet. Amely abban áll, hogy az anyagot abban a sorrendben kell tanítanunk, amint azt a lélektan törvényei megkívánják. Így például a lélektan azt mondja, hogy minden elemi ismeretnek az alapja az érzékeltetés; és az ennek nyomán fakadt észrevétel, képzet. A tanításnak tehát az elemi ponton okvetlen reális dolgok szemléletén, érzékeltetésén kell kezdődnie. De mivel a reális dolgokat hol elemezni, hol pedig összetenni lehet, azért eljárásunk menete itt hol elemző, hol pedig összetevő. Tehát van reális elemző és reális összetevő tanmenet. De a tanításnak idáig való része még mindig csak érzékeltetés, szemlélet, amelynek a gondolkodáshoz csak annyi a köze, hogy ahhoz anyagot nyújt. A lélek pedig ezzel mint szellemiség, nem elégedhetik meg. Mit csinál tehát a tanítás? Munkáját tovább folytatja. Nevezetesen az így előállított képzeteket

egymással egybeveti, összehasonlítja, elemzi, hogy azokból a közös jegyeket összefoglalván: a fogalmat megalkossa. Mivel pedig minden elemi tanításnak ez a célja, azért ez a végpontja is. Látszik, hogy itten már nem érzéki dologgal állunk szemben, hanem tisztán gondolati, logikai alakítvánnyal. Azért a tanításnak ez a pontja már nem is reális, hanem logikai tanmenet. Mivel pedig ezzel az eljárásunkkal a képzeteket elemeztük, felbontottuk: azért tanításunknak az itteni része: logikai elemzés, vagyis másképpen indukció. Ennek a megfordítottja pedig, t. i. ha általánosból haladunk a különösök felé, a neve: logikai összetevés, vagyis másképpen dedukció. Ime, ez az ugynevezett belső tanmenet, vagy metodus.

De mégse beszélünk jól. Mert hát ide tartozik még a tanalak is. Vagyis a feldolgozás külső nyelvi formája is. Van pedig előadó, kérdveifejtő, sokrateszi, katekhezáló stb. tanalak.

Ha ugyanis a fogalmakat csak magunk nyújtjuk, tehát vagy elbeszéljük, vagy leírjuk azokat a gyerekek előtt, akkor tanításunk alakja: közli, vagy előadó. Itt a gyermekek csak mint elfogadók és utánképzők szerepelnek. Megmozgatja ugyan ez a tanalak is a gyermeki lelket. De csak úgy, mint a bokrot a gyenge szellő. Használatos pedig ez a tanalak olyan esetekben, amikor a gyermekeknek az illető tárgyban nincsenek sem belső, sem külső szemléleteik. Ahol tehát a kérdveifejtő tanalaknak nincs miben megvetnie a lábát. Így például a történelemnél. Mert hát a még nem tárgyalt események hogy is volnának a gyermekekből kérdésekkel kihozhatók? A történelem tanításánál is alkalmazunk ugyan kérdéseket. De ezek a kérdések korántsem kérdveifejtők, hanem csak felújítók. Így tehát ezek tulajdonképpen nem is tanalakok. Mert képzeteket se nem nyújtanak, se nem származtatnak, csak a felújításra serkentenek.

Annál fontosabb a kezdő tanalaknak az a fajtája, amelyet már fentebb is érintettünk és amelyet kérdveifejtőnek nevezünk. Ez ellentétben az előbbivel, nem a már elraktározott képzetek felújítását célozza, hanem azokat éppen maga képezi, származtatja. Ennél a tanalaknál a tanuló a fejtőkérdések után mindig egyelőre ismeretlen igazságot maga talál fel. A tanítás munkájában tulajdonképpen ő kutat, mint ahogy kutatja a vizsla a mezőn a nyulat. A tanító pedig, mint a vadász, őtet csak apportirozza. Ennek a tanalaknak az alkalmazása azonban roppant nehéz. Amennyiben az a tanító részéről nagy logikai iskolázottságot, éles elmét, éberséget, elevenséget feltételez. Például már az első kérdésnek is olyanra kell itt lennie, amely a célhoz vezet. Mert ha a tanító nem így tesz, hanem a kérdéseket minden logikai rend nélkül, biztos fonal nélkül, csak amugy egyre-másra halmozza, mint a szeméthordó a szemetet, akkor inkább hagyjon fel ezzel a tanalakkal, hanem éljen a sokkal kényelmesebb: közlővel. Mivel pedig a példa legjobban világosít, azért a kérdveifejtő tanalakra nyújtunk is egyet. Tételizzük fel, hogy erre az általánosságra akarjuk rávezetni a gyermeket: Mondatnak nevezük, ha bármiről valamit mondunk. Nyilvánvaló, hogy ebből az általánosságból nem indulhat ki a tanítás. Mert hiszen akkor ott kezdendő, ahol végeznie kell. A kérdveifejtő kérdések itt, a lehető legrövidebb kantarra fogva a dolgot, így alakulhatnak: T.: Tudsz-e te beszélni? Gy.: Tudok. T.: Ha beszélni tudsz, akkor talán mondtál is már életedben valamit? Gy.: Igen. T.: Ha mondtál, akkor talán most is tudnál. Gy.: Igen. T.: Ha tudnál, mondj azért valamit az asztalról! Gy.: Az asztal négyszögű. T.: Mit mondtál az asztalról? Gy.: Négyszögű. T.: Hát a tanító urról tudnál-e valamit mondani? Gy.: Igen. T.: Ugyan mit te? Gy.: A tanító ur tanít. T.: Mit mondtál rólam? Gy.: Tanít. T.: Az előbb miről mondtál valamit? Gy.: Az asztalról. T.: És most? Gy.: A tanító urról. T.: Ha amott is, itt is mondtál valamiről valamit, mik lesznek azért ezek: Az asztal négyszögű. A tanító ur tanít. Gy.: Mondatok. T.: Mi tehát a mondat? Gy.: A mondat, ha az asztalról, vagy a tanító urról mondom valamit. T.: Mit gondolsz, csak az asztalról és én rólm lehet mondani valamit? Gy.: Bármiről. T.: Ekképpen mi az a mondat? Gy.: Mondatnak nevezük, ha bármiről mondunk valamit. Ez a példa mutatja, hogy itt a tanító addig-addig vezeti a gyereket, míglen a nyul a bokorból ki nem ugrik.

A kérdező tanalaknak egy másik fajtája az ugynevezett Sokrateszi tanalak. Így nevezetvén a nagy bölcsről, Sokrateszről. Ennél a tanalaknál a végeredményt azonban nem maga a tanuló állítja meg, hanem a tanító. És nem is ő okoskodik, hanem a tanító. A tanuló csak gondolkodik, jóváhagy vagy roszzall.

A kérdező tanalakok közé számítják még a katekhezáló tanalakot is. Ezt tulajdonképpen csak a hitoktatók, a katekhezálók szokták alkalmazni. De ez sem tanalak tulajdonképpen, mert képzeteket ez se származtat. Valóban nem is az. Mert a felelet már előre meg van a kérdés után állapítva. A következő példa itt is legjobban felvilágosít. T.: Ki teremtette a nagy világot? Gy.: Isten Krisztus születése előtt mintegy négyezer esztendővel. T.: Miből teremtette és mi által? Gy.: Semmiből, az ő akaratjának hatalma által.

A többi tanalak jelentéktelen lévén, azért azokat elhagyjuk. Hanem ehelyett egy pár sorban rátérünk a jó kérdések feltételére. A jó kérdés egyik feltétele az, hogy a helyes gondolkodásnak megfeleljen. Például ez a kérdés helytelen: Hol született Jézus? Miért? Mert határozatlan. Ha határozatlan, akkor az arra adandó felelet is csak határozatlan lehet. Így vagy ez jön rá feleletül, hogy: Betlehemben, vagy ez, hogy: az istálmelyik részében?

Nyelvi tekintetben legyen a kérdés egyszerű. Tehát sohasem összetett. Így például az ilyen kérdés helytelen: Melyik városban született Jézus, mikor és mely helyről szállt a mennybe? Helytelen pedig azért, mert az ilyen összetétel a gyermeket zavarba hozza, nem tudván, hogy melyikre feleljen.

Ime, mennyi figurája van a tanításnak! De ez azért mind nem arra való, hogy a tanítót, mint a rabszolgát megkösse. Mert akkor az ördög se menne tanítónak. Ha ez így volna, akkor inkább vállalná az ember a börtönt, vagy a vasalót Mire való tehát? Arra, hogy irányítson és a vastagabb eltévelyedéstől megmentsen. Mert valamint a polgári életben legfőbb jó a szabadság, úgy a tanításnak is ez az éltető lelke. De hozzáteszzük, hogy nem a féltelen, hanem csak a józan elmével párosult szabadság.

Szabó Kálmán.

IRODALOM

* **Bartha Miklós összegyűjtött művel.** A Grill Károly könyvkereskedő cég kiadásában most jelent meg Bartha Miklósnak, a három év előtt elhunyt nagy publicistának összegyűjtött szépirodalmi művei. Ez a kötet csak ugyszólván bevezető része az utána következő köteteknek. Mert az egész ciklus hat kötetből fog állni. Az első két kötet kizárólag belletrisztikai munkákat foglal magában. Ezek is szaturálva vannak politikával, mert hát a politikus, aki a napi események hullámainak kellő közepén áll, sehöl meg nem tagadhatta magát. Erős egyéniség, bájj a leírásokban, közvetlenség és melegség jellemzik Bartha Miklós műveit. Imádtá a természetet s finom tollal, nagy figyellel, színes árnyalatokkal tudta leírni a természet jelenségeit. Az első kötet címe: „Kazár földön”. A kötet egyszersmind tartalmazza Bartha Miklós életrajzát, melyet Sebesi Samu írt. Mint említettük, a Bartha-kötetek Grill udvari könyvkereskedő kiadásában (Budapest, V., Dorottya-utca 2. sz.) jelennek meg és ugyanott kaphatók. A hat kötet bolti ára füzve 48 korona, vászonkötésben 66 korona, amatőr-kiadásban 99 korona.

* **Tóth Béla utolsó cikke.** Tóth Béla irodalmi hagyatékának rendezésekor egy érdekes irodalmi reliquiára akadtak. Kaiser Gizella, a magyar és német gyorsírás okleveles tanára, egy érdekes könyvet rendezett sajtó alá a A gépirás tan-könyve cím alatt és munkája közben Tóth Bélát, irodalmunknak gyászolt halottját kérte meg, hogy írjon könyvéhez előszót. Tóth Bélát ígérete beváltásában a halál akadályozta meg, mert ígéretét csak részben válthatta be és a megkezdett előszó csupán néhány szép és meleg ajánló sor maradt:

Előszó. Megvallom, csak homályos fogalmaim voltak a gépirásról, midőn ez előtt hat évvel letettem a tollat és a billentyűkhöz nyultam. A sokat emlegetett időnyereség sem kecsegtetett, azt híven, hogy a gyorsaság elnyeréséhez valami

különös tehetség, vagy igen nagy gyakorlat kell, eleve belenyugodtam, hogy én teljes világéletemben lassu kopogtató leszek, s jó, ha valamikor olyan sebesen fog járni a gépem, mint a tollam. S addig sok viz folyhat le a Dunán. De bánom is én az idővesztésedet! A fő az, hogy a betűszedők kezébe olyan írást adjak, amelyen nem kell és nem is lehet okoskodni.

A könyv most jelent meg a közoktatási kormány jóváhagyásával a kereskedelmi iskolák és kereskedelmi tanfolyamok számára tankönyvként és valóban uttörő munkának nevezhető. Tíz esztendő gyakorlat és tudás munkája ez és dr. Vargay István azzal a mondással ajánlja iskolák, szakkörök és kenyérkereső nők figyelmébe ezt az értékes munkát, hogy ez a könyv a feminizmus diadala. A könyv az Országos Női Gyorsíró-Egyesületnél (Dohány-u. 28. z. a.) kapható.

* **A Vasárnapi Ujság július 5-iki száma első helyén** Donner Rafael Magyarországon készített szobrai mutatja be Miskovszky Ernő cikkével. Közül még képeket e szám a gazdaszövetség parádi közgyűléséről, az angol nők mozgalmáról a választási jogért, az aratásról, az utca-csinálásról a fővárosban stb. Szépirodalmi olvasmányok: Sajó Sándor és Petri Mór versei, Sas Ede elbeszélése, Krudy Gyula eredeti s Fogazzaro olaszból fordított regénye. Egyéb közlemények: Királyunk anyja (Zsófia főhercegnő), Kincs Gyula zilahi kollégiumi igazgató jubileuma, Garay Ákos művészi rajza, ismeretterjesztő cikkek, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyetemek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világ-kronika”-val együtt négy korona 50 fillér. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.). Ugyanitt megrendelhető a Képes Néplap, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* **Kozma Andor költeményei.** Tegnap jutott kezünkbe a pozsonyi állami főreáliskola ez évi értesítője, melyben érdekességénél fogva is különös tanulmány tűnt szemünkbe. Hogy megemlékezzünk róla, nemcsak a tanulmány homlokán álló illusztris költő neve, hanem az a körülmény is készlet, hogy ez a mű megjelenése újabb és helyesebb iránynak az első fecskéje. Eddig ugyanis a középiskolai értesítők telve voltak száraz, a klasszikus irodalmakat, vagy elvont kérdéseket tárgyaló, vontatottan írt értekezésekkel, melyeket alig olvasott valaki, legkevésbé maga a tanuló ifjuság. Gagyh Dénes szakított e ferde hagyományval és a poros irodalmi akták fejtegetése helyett egy élő íróról, a legújabb magyar költészet kiváló alakjáról mond véleményt rendkívül vonzó előadásban, a szépirodalmi írók és tudósok együttes munkájával. A bevezetés általános irányu fejtegetést tartalmaz az újabb irodalmi áramlatokról s benne a szerző határozottan a nemzeti hagyományok és a nemzeti szellem irodalmi istápolása mellett nyilatkozik. Éppen azért emeli ki Kozma Andort, mert benne látja az újabb magyar költészet európai műveltségű, de emellett a magyar szellemről és a nemzeti öserőtől áthatott egyik képviselőjét. Főként, mint szatirairót dicséri, egy sorba állítja a világirodalom legragyogóbb szatirikusával, Horatiussal. Ismételiük, hogy a Gagyh Dénestől kezdeményezett irányzatnak mely szerint a legújabb írókat mutassák be növendékeiknek a tanárok, őszinte hívei vagyunk.

* **A föld körül.** Ezzel a címmel érdekes utinapló jelent meg dr. Jármay László, a fővárosi körökben ismert orvos tollából. A szerző világszerte utjának megfigyeléseit írja le inkább könnyed, mind részletező modorban; így hát a könyv nem nagyobb terjedelmű és a mint látszik, rövidebb, szórakoztató olvasmány gyanánt kívánja szolgálni a közönség érdeklődését. De minden könnyedség és előadásbeli tömörség mellett sem kerülték el a szerző jól látó szemét a megfigyelésre és följegyzésre méltó momentumok, úgy, hogy könyve az idevágó szakirodalom nyereségének bizvást tekinthető. A szerző a földközi utazók rendszer országutját választotta irányul, tehát feladata annyival lett nehezebb, hogy a járt utakról új megfigyeléseket, új adatokat kellett hoznia. Ez elég jól sikerült neki. A könyvet az utleírások barátainak jó lélekkel ajánlhatjuk és kívájt azoknak, akik maguk is készülnék hasonló utazásra. A könyv az Eggenberger-féle könyvkereskedés kiadásában jelent meg. Az ára 3 korona.

* **Horkayné a parkklubban.** Horkayné a parkklub elmés asszonya, ezen a héten ismét közreadja megfigyeléseit, az „Új Idők” hasábjain. Novellát az új számba Szomaházy István, Szántó Kálmán és Móricz Pál írtak, cikket Szigma, verset Dutka Ákos, Haraszthy Lajos. Ezenkívül folytatódik Farkas Pál

és Hornung Gyula regénye. Érdekes mindenféle rovat és illusztrációk teszik még változatosabbá Herczeg Ferenc hetilapját. A képek közt van több kép az olimpiai próbaversenyekről, Andrassy Ilona, humoros fejlécek stb. Az „Uj Idők” előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal VI., Andrassy-ut 10. sz.

* **A belgyógyászat tankönyve.** Eseménye van az orvosi tudomány magyar irodalmának: megjelent a Franklin-Társulat kiadásában a Mering-féle „Belgyógyászat tankönyve” magyar fordítása, mely rég, érzett hiányt pótol a magyar orvosi irodalomban. A gyakorló orvosok, valamint az orvostanhallgatók egyaránt örömmel fogják üdvözölni ezt a modern belgyógyászati tankönyvet, amely két kötetben 1171 oldalon 229 ábrával és 6, részben színes táblával felöleli a belgyógyászat egész anyagát. A legkiválóbb tízennégy klinikus műve ez a gyűjtőmunka; minden kórcsoportot a saját kutatásai alapján arra leghivatottabb szerző dolgozott ki, azzal a rövidséggel, melyre a gyakorló orvosnak és orvostanhallgatóknak gyakran szüksége van. A német orvosi közönség páratlan fogadtatásban részesítette a munkát, a mennyiben 1901 óta midőn az első kiadás megjelent, 5 kiadás vált szükségessé. A fordítást dr. Kovács Richárd és dr. Lauffer Lipót nagy gondnal és lelkiismeretességgel végezték és Korányi Sándor egyetemi nyilvános rendes tanár átnézte. A műhöz írt előszavában ő is hangsúlyozza, hogy „a munka a magyar orvosi irodalom nagy nyeresége és tanulók és orvosok használatára fogják azt olvasni”. A könyv értékét nagyban emeli annak minden tekintetben a hazai viszonyokhoz való alkalmazása: így az eredeti munkában felsorolt gyógyhelyek és vizek mellett Vámosy Zoltán, egyetemi magántanár segítségével a fordítók mindegyikét utalnak a megfelelő hazai gyógyhelyekre és vizekre. A fordítás mellett, hogy teljesen hű maradjon az eredeti szöveg tartalmához, a magyar nyelv szellemére mindvégig tekintettel van. A mű külső kiállítására tekintetben határozottan felhívja még a legkényesebb izlést kielégítő német kiadást is; ára 30 korona.

Királyi udvarok.

Budapest, július 4.

Ma már minden kötelező óvatosság és tartózkodás nélkül kijelenthetem, hogy Spanyolország megint megdöbbentő eseménynek volt színhelye. A viasz és etikett hazájára a spanyol hegemonia lassú, de végérvényes decadencia-árára meglehetősen súlyos csapásokat mért az isteni gondviselés, de az országot alapjában, hogy ne mondjam falpkövében ennyire megingató eseményről nem tud a világtörténelem. Spanyolországunk ugyanis talpköve nem annyira a tiszta erkölcs (ezzel igazán bajos volna megvédeni a kedves rasztakülreket, párisiasan: rasta-k hazáját), mint inkább az etikett.

Ez egyszer a spanyol király második gyermeke, a fenséges és bizonyára kiváló tulajdonságokkal megáldott infáns: Jaime követte el a súlyos etikett-hibát születésének ünnepi pillanatában. Ötenszögének ugyanis tulságos korán, hogy ne mondjam: möhön méltóztatott megszületnie s ezáltal majdnem végzetes zavarokat idézett elő az udvar ötszázéves tradíciókkal megszentelt rendjében. A legtöbb előkelőség ugyanis, kinek az újszülött „bemutatásánál” jelen kell lennie, nem érhetett idejében a palotába.

Persze, aztán már hiába tiltakozott a rendelkezésre álló összes illő és illeten eszközökkel a fenséges újszülött, amiért az előkelőségeket nem az előírt sorrendben mutatták be neki... Mondják, hogy egyik kaucuk-lapon megörökített tiltakozási bulláját nyomában befűzték Spanyolország történelmének lapjai közé, úgy vélekedvén, hogy a kissé degenerált spanyol uralkodóház évszázadok óta nem tanúsított ehhez fogható aktív energiát.

Profán kíváncsisággal kutattam a konsternált udvari ábrázásokat ennek az etikett- és méltóságellenes születésnek pillanatában. Vajjon a természetnek ezzel a legaktívabb tényével és legpozitívabb kényszerűségével kerülve szembe, mely történetesen nem ismer embercsinálta korlátot, szabályt, etikettet, megingott-e kissé bennük az udvari szabványok mindenhatóságába vetett hit? Levétvén az örökölt maszkot, tükröbe néztek-e, gondolkodóba estek-e vala?

Mondhatom: nem. Azok a gondolkodás anarchiájától irtózó lelkek, akik valaha hitték az ilyesmiben, azok mindörökké is himni fognak benne és hitre nevelik utódaikat is, valamiként apák őket is e hitben nevelték. Ebbe a hitbe bele kell születni. Előítéletekkel, vágyakkal és létérdekekkel. Számukra hatal-

mas, komplikált, titokzatos szervezet az udvar: méltó arra, hogy problémáival generációk élete teljék be. Aki az udvar szerkezetét egy-egy újabb rugóval komplikálja, az az ő Newtonjuk, Kantjuk, Napoleonjuk.

Ezek a hívők. Kivülük csak egy fajta udvari embert képzelenek. Ezek kevesebben vannak, de erősek, ők a gépezet tengelyei; a többiek csak eszközeik és áldozataik. Ezek tudatosan, nagyszerű fölényével játszódnak a komédiát. A legkritikusabb helyzeteknek is urai és nem vetik le a maszkot előadás után sem. Ravaszabbak, mint Machiavelli, mert ők még elméleteket sem szönek a maguk igazolására, hogy ezzel elárulják magukat. Bezzeg ők nagyon is egyszerűnek látják az udvari szervezetet. És hasznosnak czéljaik elérésére. Ők a mindenkori nagy államférfiak. És a Spanyolországok degenerálói.

SAKK.

Rovatvezető: Gaidos János.

196. számú játszma.

Játszották a prágai mesterversenyen 1908. június hó 8-án.

Vezérgyalog-játék.

Világos:	Sötét:
Teichmann	Mieses
1. d2-d4	d7-d5
2. e2-e3	c7-c5
3. c2-c4	c5xd4

Sötét cserél, hogy világos kapja meg az izolált d-gyalogot.

4. e3xd4	Hg8-f6
5. Hb1-c3	Hb8-c6
6. Fc1-c3

Ez jobban védi az indirekt módon támadott d4-gyalogot, mint 6. Hg1-f3, amire 6... Fc8-g4 következhetnék.

6... g7-g6
Ez a védelmi szisztéma, melylyel nyomás gyakoroltatik a d4-pontra, Schlechtertől ered, aki hasonló állásban, mint világos megkísérelte Dus-Chotimirskí ellen.

7. h2-h3
Elveszi a sötét vezérfutártól az egyetlen jó fejlődési mezőt. 7. Fe3-g5-re a következő érdekes játék állhat elő: 7... Hf6-e4, 8. Hc3xe4, d5xe4, 9. d4-d5, Hc6-e5, 10. Vd1-d4, Ff8-g7, 11. Vd4xe4, Fc8-f5, 12. Ve4-h4?, 0-0! 13. Fg5xe7?, Bf8-e8, 14. Fe7xd8, Hc5-f3?, 15. Ke1-d1, Be8-e1? és matt.

7... Ff8-g7	
8. Hg1-f3	Fc8-f5

A futár itt nem áll jól, helyesebb volt 8... 0-0.

9. Ff1-e2	0-0
10. 0-0	Ba8-c8
11. Ba1-c1	d5xc4
12. Fe2xc4	Hc6-b4

Számításba jön és jobbnak is látszik 12... Hc6xd4, például 13. Vd1xd4 (még a legjobb 13. Fc4xf7? először), Vd8xd4, 14. Hf3xd4, Bc8xe4, 15. Hd4xf5, g6xf5, 16. Fe3xa7, Bc4-b1 stl.

13. Vd1-e2
Elősebb volt 13. Vd1-b3.	
13. ...	Hf6-d5
14. Hc3xd5	Hb4xd5
15. Fe3-d2	Hd5-b6
16. Fe4-b3	e7-e5?

Súlyos hiba, mely után sötét rohamosan veszt, állásba kerül. A helyes folytatás 16... Ff5-d7 lett volna, mert a későbbi Fd7-e6 után sötétnek még igen jó játéka lenne.

17. Be1xc8	Hb6xc8
18. Hf3xe5	Vd8xd4

Legjobb volt még ezen gyalogot ütni s g hátránytalán tovább játszani. Világos most erőlyesen aknázza ki helyzetét előnyét.

19. He5xf7!	Vd4xb2
20. Ve2-c4!	Fg7-d4

Fenyegetett 21. Hf7-h6?, Kg8-h8 22. Ve4-g8?, Bf8-g8 23. Hh6-f7? és matt.

21. Fd2-h6	Bf8-e8
Ha 21... Fd4-g7, ugy 22. Hf7-g5-tel ugyan-csak a főnti matt folytatás.	
22. Hf7-g5?	földaja.

197. számú játszma.

Játszották a kolozsvári téli versenyen. (A két első győztes mérkőzése.)

Olasz játszma.

Világos:	Sötét:
Kovács Gábor	Elekcs Dezső
1. e2-e4	e7-e5
2. Hg1-f3	Hb8-f6

3. Ff1-e4	Ff8-c5
4. Hb1-c3	d7-d6
5. h2-h3	Fc8-e6
6. d2-d3	Hg8-f6
7. 0-0	0-0
8. Hf3-h2	Hc6-e7
9. Kg1-h1	d6-d5
10. e4xd5	Hf6xd5
11. Hc3-e4	Fc5-h6
12. He4-g5	Fe6-d7
13. Vd1-h5	h7-h6
14. Hg5-e4	f7-f5

Sötét eddig kifogástalanul játszott, itt azonban elhibázza a helyes folytatást. E gyaloglépés még korai előbb 14... Fd7-e6-nak kellett volna történni.

15. Fc1-g5

Szellemes ötlet, mely azonban csak az áldozati elfogadása esetén érne valamit. Világos a következő lépésnél azonban nyilván arra alapítja kombinációját, hogy sötét nem fogja a helyes választ eltalálni, ami be is következnek

15... Fd7-e6

Mint könnyen látható, sötét egyik tisztet sem ütheti anélkül, hogy anyagi hátrányba ne kerülne. A tett lépés még a legjobb és kielégítő védelmet nyújt

16. Fg5xh6?

Hogy sötét miért nem üti az e4-huszárt, amire minden veszély nélkül tisztelőnyhöz jutna, nem látható be. A tett lépés után természetesen hátrányba kerül.

17. Vh5-h6

18. Vh6xe6?

19. Hh2-g4

20. Hg4xe5

21. d3xe4

f5xe4

Bf8-f7

Kg8-f8

Bf7-g7

Vd8-d6

Sötétnek veszített játéka van.

22. e4xd5

23. Ve6xd6

24. He5-f3

25. c2-c3

26. Ba1-e1

27. g2-g3

28. Kh1-h2

29. Fc4-d3

30. g3-g4

31. Hf3xh4

32. Kh2-g2

Fb6-d4

c7xd6

Fd4-f6

Kf8-f7

Ba8-g8

He7-f5

Bg7-h7

Bh7-h5

Hf5-h4

Bh5xh4

feladja.

Sakk-hírek.

Berlin. A „Berliner Schachgesellschaft” Caro, Gregory, Lasker E. és Moll között négyes-versenyt rendez, amely kétfordulós lesz.

Prága. A verseny után Fahrni és Salve négy komoly játszmát váltottak. A matcheszerű mérkőzésből Fahrni került ki győztesként, amennyiben két játszmát nyert, egyet veszített, míg egy játszma remisvel végződött.

Velence. Mint hírlik, Velencében nagy nemzetközi verseny van készülöben Mingrelia herceg védnöksége alatt.

K. Gábor, Tiszacséce. Végre, hogy élettel! A játszmát közöljük, a magyarázatokat azonban nem használhattuk.

M. Sándor, Temesvár. Sajnos, egyiket sem közölhetjük. Vannak bennük érdekes fordulatok, de tulságosan sok a gyenge lépés s azokat nem teszik jobbá a hozzáfűzött felkiáltó-jelek sem.

G. Gyula, Budapest. 1. Janowski nyert öt, Marshall két játszmát és három remis lett. 2. Akik már játszottak, természetesen elismeri. 3. A nyert B. ellen, a másik remis. 4. Ha lesz, mi is fogunk róla írni. 5. Attól függ, hogy mikor fejezik be valamennyit. Már egyszer reklámoltunk ez ügyben.

N. Dezső, Budapest. A düsseldorfi versenyek programja szerint augusztus 1-22-ike között időben folynak le.

A tudomány mai állása szerint az Odol kimutathatólag a legjobb szer fogak és a száj ápolására.

Egyetem és tanárképzés.

Budapest, július 4.

Utóbbi időben sok helyütt és gyakran esik szó arról, hogy a középiskolai tanári vizsgákat szabályozó 1883-ik évi XXX-ik törvényzikket alaposabb reformálás alá kellene venni. A tanárjelölt egyetemi hallgatók kezdtek el a mozgalmat azzal, hogy egy, a kultuszminiszterhez intézett memorandumukban néhány inkább formai változtatást kértek. Főképpen azt kívánták, hogy megrövidítsék a bukás és a pótvizsga között a mostani törvény szerint betartandó egy esztendőnyi időt s azt, hogy ne tartsák titokban azt a bizottságot, melyhez a jelölt a vizsgán kerül, egészen a szóbeli vizsga kezdetéig.

Ezek a kívánások valóban igen szerények, habár jogosultságukat a tanárjelöltek szempontjából mindenkinek el kell ismernie. Reformnak tulságosan kevés lenne ez a két alaki újítás, mert a tanári vizsgálatoknak egész terjedelmükben szükségük van a mélyreható reformra s ezzel együtt kellene járnia az egyetemi oktatás teljes újjászervezésének is.

Jelenleg a mi egyetemünk bölcsészeti fakultása tanárképző feladatot teljesít, ahelyett, hogy a tudományos élet egyik középpontja lenne és tudományos képzettséget nyújtana hallgatóinak. Hogy ez így van, azt igen fényesen bizonyítja az a körülmény, hogy alig van nálunk ember, aki tisztában van a tanári diploma s a bölcsészeti végzettséget tanúsító doktori oklevél közti jelentős különbséggel. Annyit tudnak róla, hogy a tanári oklevéllel elmehet a tulajdonosa nyugdíjképes állami állásokra, míg pusztán a doktorigival nem. Így hát olyan színben látják legtöbben a két diplomát, hogy az egyik, a tanári, az ér valamit, mert kenyérkereső pályára jogosít, a doktori azonban nem ér semmit, mert közvetlenül azzal semmiféle állást sem foglalhat el a tulajdonosa. Ez valóban így van minálunk, ahol jóformán egyetlen tudományos pálya sincsen. Annak, aki csakis a kenyérkeresésre akarja felhasználni tanulása eredményét, annak feltétlenül ajánlatosabb a tanári vizsgálatok letévése s a tanári képesítés megszerzése. De az, aki azért akar tanulni, hogy tudjon, hogy önálló tudományos munkát tudjon végezni, aki magának a tudománynak akarja életét szentelni, az igen jól teszi, ha távol tartja magát a tanári vizsgálatoktól s még jobban teszi, ha a magyar egyetemektől is igyekszik minél távolabb maradni.

A mi egyetemünk kizárólag a tanárképzés teljesítésére vannak berendezve s egyáltalában nem gondolnak arra, hogy hallgatóiknak megadják az alapot, amely az önálló kutatásokra szükséges. A mi középiskolai tanárjaink tulnyomó része egyáltalában nem vesz részt intenzívebb tudományos működésben, mert nem akar, sőt már az egyetemre érkező hallgatók közül is elenyésző csekély azoknak száma, akiket nem a tanári oklevél mielőbb való megszerzése vezetett az egyetemre, hanem a tudomány szeretete s az a szándék, hogy ott megkapják azt az előzetes kiképzést, mely képessé teendí őket a tudományos munkára. Ez tulajdonképpen a kényszerítő oka annak, hogy az egyetem is a többség igényeit igyekszik kielégíteni, de édes keveset törődik azzal, a mi legelső célja lenne, hogy tudósokat neveljen.

Az egyetemi tanárok csaknem teljes számmal tagjai a tanárvizsgáló bizottságnak s ennél fogva arra törekcsenek, hogy egyetemi előadásaikban előkészítsék hallgatóikat a tanári vizsgákra. Ezzel együtt jár az, hogy a tanárok és a hallgatók között nem fejlődhet ki az a bizalmas viszony, a mi megvan a külföldön mindenütt, mert minálunk a tanár a hallgatók mumusa, akitől állandóan fél az elkövetkezendő vizsgák miatt, a tanár pedig előre tudja, hogy hallgatóinak vizsgáin mindig újabb és újabb boszankodásokban lesz része. A tudós egyetemi tanár feltétlenül hozsankodhatik a tanári vizsgálatokon tapasztalt gyöngye és sablonos tudás miatt, ami annak ellenére is így van, hogy ezeken a vizsgákon egyáltalán nem követelnek meg a jelöltektől a tudományosság szempontjából való érdemes tudást. A szabályzat az egész vizsgai anyagot előírja kérdésről kérdésre, amelyekre felelni megtanulhatna mindenki anélkül, hogy képes lenne egyetlen önálló gondolatot is produkálni. A ta-

nulást azonban erősen befolyásolja az a körülmény, hogy a jelöltek tudós tanároknál, még hozzá szak-tudósoknál vizsgáznak s ezért nem is az egész anyagból készülnek el, hanem csak a vizsgáztató tanár speciális szakjából. Kritikájuk azonban nincs, mert először nincs általános tudásuk, másodsor nem ismerik a tudományos kutatások módszereit s így azt nem tudják megítélni, hogy mit szükséges tudniok és mennyire az egyes szakokból. Innen van aztán az, hogy tudásuk nagyon kevés ahhoz képest, a mit tudniok kellene.

A középiskolai tanároknak legfőbb feladatuk az lenne, hogy tanítani tudjanak s csak mellékes kérdés az, hogy bírnak-e alaposabb képzettséggel valamely szűkebb körből. Fő az, hogy azt tudják jól, amit tanítaniok kell s erre kell törekednie a tanárképzésnek.

A tanárképzésnek azonban a lehetőség szerint függetlenné kell lennie a tudományegyetemtől, melyet vissza kell adni a tulajdonképeni rendeltetésének. Az egyetem célja jelenleg elsősorban az, hogy megteremtse tervszerűen s céltudatosan a magyar tudományos életet, mert ilyen ma még alig-alig van. Ezt a célt csak úgy lehet elérni, ha mindenekelőtt lehetővé teszik azt, hogy minél több tisztán tudományos pálya álljon rendelkezésére azoknak, akik ilyen téren akarnak működni, azután pedig az egyetemen olyan irányba kell terelni az oktatást, hogy az alapot tudjon adni a tudományos képzettség megszerzésére. A tanárok képzése azonban nem lehet közvetlenül az egyetem feladata.

Ezzel nem mondjuk azt, hogy a tanárjelölteket egészen el kell távolítani az egyetemről. Öneik is kötelező lehet bizonyos számú féléveknek az egyetemen való töltése s azok az elemi előadások, amiket ők hallgatnak, amugy is szükségesek azok számára is, akik tudományos pályára készülnek. Csakhogy a kívánt reform után ezeket az összefoglaló, tájékoztató előadásokat nem a rendes tanárok tartanák, hanem az adjunktusok, segédtanárok, vagy nevezzük őket akárminek. A rendes tanárok így csak speciális kollegiumokat tartanának azok számára, akik tudói pályára készülnek s ők adnák meg az utbaigazítást s a példát az önálló munkálkodásra s a tudományos kutatások módszereinek elsajátítására. Az adjunktusok szervezése egy sereg új, pusztán tudományos pályát jelentene s ezzel együtt megszűnne a rendes tanároknak mai túlterheltsége, ami némely szakon akkora, hogy egyik-másik tanár heti óraszámja a tizenötöt is eléri.

Másrésről a tanárképzést is újból kellene szervezni s a „tanárképző intézetek”, mely jelenleg csak névleg létezik, egész teljességében magára kell vennie a címében megjelölt hivatásának terhét. Neveljen jó tanítókat azokból, akik előzőleg vagy közben a tudományegyetemen megismerték a tudományokat és pedig úgy, hogy a tanítás művészetében szerezzék nekik jártasságot. A tanárnak hivatása szempontjából csak egy feladata van, hogy tantárgyát megszerettesse tanítványjaival. Ehhez természetesen elsősorban arra van szükség, hogy már ő maga is szeresse a tudományt és a hivatását, ami most legtöbb esetben nem úgy van. Okos munkával mindent el lehet érni, az ambíciót megteremteni, az energiát ébren tartani s a tanári hivatás kulturális jelentőségét vérvé tenni minden tanárjelöltnek.

Annak, hogy tudományos pályára készülő fiatal emberek akadjanak, első feltétele az, hogy már a középiskolákban megszeressen a diák valamilyen tudományt s példát lásson tanáraiban arra, hogy hogyan szentelheti valaki életét a tudományok művelésére vagy terjesztésére.

Mi magyarok, tudományos életünk fejletlenségét tekintve, nagyon hátra vagyunk a nyugat nemzetei mögött. A kulturának érdekében kell igyekeznünk helyrehozni öntudatos munkával eddigi mulasztásainkat, amelyeknek nem mi, hanem szerencsétlen históriánk volt az oka. A tudományok terén minálunk eddig még nem született egyetlen egy kiváló lángész, ami azt bizonyítja, hogy a mi fajunkban eddig nem fejlődött ki az a talaj, melyből zseni keletkezhet.

Most azonban, mikor ismerjük hibáinkat, tudjuk a helyrehozás lehetőségét s módját, nem volna szabad sokáig halogatni a komoly munka megkezdését. Számolnunk kell azzal, hogy amugy is sok idő kell majd ahhoz, hogy elérjük azt a nagy célt, amit ki-

akarunk küzdeni. Ha eddig nem is lehetett Magyarországon tudományos élet, lesz a jövőben, ha mindnyájan azt akarjuk, hogy legyen.

Sztrokay Kálmán.

Üzleti hetiszemle.

Bertótvásár. Budapest-Kőbánya, 1908. évi július 3-án. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320-380 kgr. nehéz 127-129 fill. 280-300 kgr. nehéz, 129-131 Öreg 300 kgr. tuli — fillér, vidéki sertés —, fill. Szerb — fill. tiszta kgr.; páronként 45 kgr. életszűlevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Eleségárak: Tengeri új K 14.90. Árpá K 15.60 Kőbányán átvéve. Helyi állomány június 26-án maradt 39668 drb. Felhajtás: Belföld 1259 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb, összesen 40927 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 427 drb, belföldre 1277 drb, Bécsbe 260 drb, osztrák tartományokba 125 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — drb, a szappangyárban feldolgozatott 10 a szállásokban elhullott drb, waggonokból kirakott hulla — drb borsókásnak találtott drb összesen 2099 drb, maradt állomány 38828 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 8522 drb van.

Bécsi vásár: jun. 30. Felhajtás 12781 drb sertés köztük 5389 drb lengyel. Az üzlet lanyha volt. Nehéz 109-112 fill. középnehéz 104-110 fill. süldő 88-122 100 k.-ként elevensúlyban.

Dresdai vásár: június 29. A vásáron volt 1666 drb., melyek 58-65 márkán keltek 50 kg. eleven súly szerint.

Bertini vásár: június 27. Felhajtás: 10688 drb. sertés. Az üzlet élénk volt. Finom husos 58-59 márká, husos 57-58 márká, silányabb 55-56 márká.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 350-425 K, muhar 460 K-ig, zsupszalma 320 K, szecska 320 K per 50 kiló juvaronként házhoz szállítva, Préselt széna 3.60-4.— K, préselt szalma 1.80-2.— 50 kilóként a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaművek: zab 8.50 K, tengeri 7.30 K, rozs 9.80 K, árpa 7.50 K 50 kilóként.

Petroleum. A Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következő: Fiumei kristály kőolaj 36 K 50 f, fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 30 K 50 f, fiumei Standard-White (kétszillagos) 28 K 50 f. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlylyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendők.) Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásványkenőolajok. A Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következők: Fiumei 0. számú tisztítóolaj 20 K, fiumei 1. számú orsóolaj 30 K, fiumei 2. számú könnyű gépolaj 34 K, fiumei 3. számú nehéz gépolaj 40 K, fiumei 4. számú vulkán (henger) olaj 20 K, fiumei 5. számú fénytelen olaj 24 K, fiumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 42 K, hengerolaj, sötét 68 K, 00 jegyű hengerolaj, világos 73 K. (100 kg. tisztasúlyért, hordóstul, valódi göngysúlylyal, Budapestre szállítva).

Kőolaj. Az „Apollo” Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság jegyzései a következők: Liliomkirályolaj 40 K, háromszív kőolaj 32 K, csillagkereszt kőolaj 31 K tisztasúly 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20% vagy tiszta göngysúlyszámmal, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30 K, VI. Apollo nehéz gépolaj 42 K, Apollo hengerolaj 60 K tisztasúly 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyszámmal, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havj váltóra.

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása.) A folytonosan száraz időjárás kedvezni látszik a bitorhere és a koránérő fű-félék betakarításának; mert a hét elején már kaszálták a bitorherét, francia perjét. Anglia szintén a sokat ígérő perjeifüve aratása előtt áll. Ezeknek nagy tömege biztos, a minőség azonban attól függ, vajjon tartós kedvezően megmarad-e az időjárás. A bitorhere cséplési eredménye az összes termelési helyekről kedvezően mutatkozik, mindazonáltal korán volna még, pontos ítéletet mondani az eredmény összességéről. Az árak a minőséghez mérten 18-22 korona közt váltakoztak 50 kilóként, belföldi termelési állomásokon értve. Olaszországból takarmányhiányt jelentenek; mint-hogy 40 napon át eső nem esett, úgy, hogy az egész vezetési elszakadt. A gazdák kénytelenek ennek folytán a herenővényt takarmánynak kaszálni le, magtermésre nem hagyhatják meg. Csomós ebir termelésnek teljes meghiusulását jelentik, ára tetemesen magasabb lesz, mint a lefolyt évben. Valódi bajor tarlórépamagra oly rendkívül számosan érkeznek ez évben a rendelések, hogy alig lehet a keresletnek megfelelni. Az árak emelkedők.

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 »	1 gyermek-gallér	6 »
1 vászon felöltő	14-18 »	1 selyem-batizt bluz	5 »
1 pepita utazó gallér	10-14 »	1 cloth alsó-szoknya	4.50
1 lüster utazó köppen	15-20 »	1 delain pongyola	7 »
1 taftt kabát	25-30 »	1 mosó pongyola	5 »
1 angol zefir bluz	3-5-6 »		

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötönszok, sifon- és batizt alsók, pamutörülközők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek, selymek, lüsterok **olcsóbban, mint bárhol Budapesten.** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból.

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!** Árjegyzék ingyen. Telefon 64-50.

SZIVÓ GÁZ BENZIN MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK

BRUNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

EGYED-ÁRUSÍTÓ ABELES EMIL BUDAPEST V. VÁCI-UT 14.

TELEFON 38-32 SÜRGŐVÉNYES ÁRUSÍTÉS

∴ Vidéki képviselők kerestetnek. ∴

INGYEN!

és bérmentve küldi a

Parisi Nagy Áruház

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.

képes nagy árjegyzékét mindenkinek ki ezt egy levelezőlapra kéri.

URI HÁZTARTÁSOKNAK

is bevált kitűnő tearumot, valódi zamatu jamaikai rumot, eredeti angol szalon likőröket és természetes zamatu gyümölcszörpöket, málna, narancs és citrom lemonádó (gazeuse) készítéshez bársi gyorsan előállíthat az általam forgalomba hozott kivonatokkal. — Utasítás és árjegyzék ingyen.

Egy próbáulveg ára 70 fillér.

LIGETHY GYULA gyógyszerész BUDAPEST, I. ker., Fehérvári ut 37. szám.

HA FÁJ A FEJE,

ne félj a fejednek hanem használja azonnal

Berepvas-fele MIGRAIN-pasztilát

Minden gyógyszer-tárban és drogeriában kapható.

Főárus: **Berepvas Tamás** gyógyszerész Kispeszt, Rákóczi-ut 52. A

Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

Eladó

300 kis holdas tagos birtok Szatmármegyében, vasúthoz közel, szeszgyári és dohánytermelési engedéllyel, uralakással, gazdasági épületekkel, terméssel. Ára 78.000 forint. Ajánla. tokat továbbit „Gesztegi” jellege alatt a kiadóhivatal.

8740

Most jelent meg!

Atanító

Fajusi életkép 3 felvonásban.

Írta: **Bródy Sándor**

Ára 2.50 kor.

SINGER és WOLFNER kiadása Budapest, VI., Andrássy-ut 10

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 68.

Értel a legújabb és legjobb árak mellett ajánlatunk

Locomobil és gőzcseplőgépek,

szalmakaszalók, járgány-cseplőgépek, löhész-cseplők, gőzítő-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet k. gépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemesezől-gépek, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok Budapest, Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. július hó 5-én azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között.

Indulás Bpest-Petőfi-térről	8:00 órakor de, és 2:30 órakor du.
» Bathány-térről	8:05 » » » 2:35 » »
» Ó-Budáról	8:20 » » » 2:50 » »
Erkezés Vácra	10:00 » » » 4:20 » »
» Nagymarosra	11:00 » » » 5:30 » »
Ind. vissza Nagymarosról	11:30 » » » 8:00 » este
» Vácra	12:15 » » » 8:45 » »
Erkezés Bpest-Óbudára	1:10 du. » » 9:40 » »
» Bathány-térről	1:25 » » » 9:55 » »
» Petőfi-térről	1:30 » » » 10:00 » »

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjjal a következők Budapestről-Vácra vagy megfordítva I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér. Vácra Nagymarosra vagy megfordítva I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér.

Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és tértíjlegyek adatnak ki és pedig: Budapestről Nagymarosra és vissza I. hely 150 fillér, II. hely 120 fillér. Vácra Nagymarosra és vissza I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy a minden kényelemmel ellátott termes gőzhajó közlekedik, melyen a közönség eső elől is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árákkal a pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózs közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha a járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy erről a társulat idejekorán hírdetést fog közzé tenni.

Budapest, 1908. A forgalmi igazgatósága.

INGYEN

bérmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrás

GUMMI-

halhólyag stbről szóló árjegyzékünket.

GUMMI-HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tozja

NAKIRA valódi indiai férfi különlegesség tozattja 12 korona.

Uterus-Spray legújabb női különlegesség 14 kor. négy szor 3-11 kor.

PESSAR OCLUS 12 db legfinomabb óvszer 4k.

IRRIGATOR 3 koronától 10 koronáig

INGYEN

küldjük

műlábak

tűkezek

támgepek

sérvkötők

stbről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket

universális sérvkötők

páratlanok kis egybe nyomasztó pontával a legnagyobb sérvt is elzárható.

HASKÓTÖK, Gummiharisnyak stb. mesték szorint készítenek.

MAGYAR ORVOSI MŰZEM Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. Pontos címre és a vöröskeresztes betűjelekre.

Telefon 11-06. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-06

Védelem víztulfogyasztás ellen

a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán.

Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld a

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság KUNZ F.

vízmérők szakgyára. Saját gyártelep.

Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókszerék, evőeszközök, nasszajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁRKÁLMÁN

műmester

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.